

**ПРОСТОРНИ ПЛАН
ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
ПРЕДЕЛА ИЗУЗЕТНИХ ОДЛИКА
„КАРАШ-НЕРА“**

-Нацрт Просторног плана -

НОСИЛАЦ ИЗРАДЕ:

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА УРБАНИЗАМ
И ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАР

Владимир Галић

**ПРОСТОРНИ ПЛАН
ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
ПРЕДЕЛА ИЗУЗЕТНИХ ОДЛИКА
„КАРАШ-НЕРА“**

-Нацрт Просторног плана-

ОБРАЂИВАЧ:

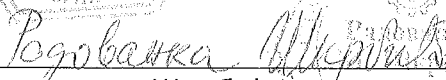
ЈП „ЗАВОД ЗА УРБАНИЗАМ ВОЈВОДИНЕ“ НОВИ САД

E-2575

ОДГОВОРНИ ПЛАНЕР

др Оливера Добривојевић, дипл.пр.план.
Број лиценце 100 000 303

Радованка Шкрбић, дипл.инж.арх.
Број лиценце 100 025 114

ДИРЕКТОР

Предраг Кнежевић, дипл.правник

Нови Сад, фебруар 2019. године

СТРУЧНИ ТИМ:

СИНТЕЗА И КООРДИНАЦИЈА:

др Оливера Добривојевић, дипл.пр.планер

ПОМОЋНИК ДИРЕКТОРА:

мр Драгана Дунчић, дипл.пр.планер

Заштићена природна добра,
заштита предела,

мр Љубица Протић Еремић, дипл.инж.хорт.
Славица Пивнички, дипл.инж.пејз.арх.
мр Владимир Пихлер, дипл.инж.арх.

Мрежа насеља, јавне службе,
непокретна културна добра и
основна намена простора

Радованка Шкрбић, дипл.инж.арх.
Радомир Овука, дипл.инж.арх.
др Оливера Добривојевић, дипл.пр.планер

Становништво и привреда:

Љиљана Јовичић Малешевић, дипл.екон.
др Оливера Добривојевић, дипл.пр.планер

Пољопривреда:

Мирољуб Љешњак, дипл.инж.пољ.

Природни услови и туризам:

др Оливера Добривојевић, дипл.пр.планер

Саобраћајна инфраструктура:

Зоран Кордић, дипл.инж.саоб.

Водна инфраструктура:

Бранко Миловановић, дипл.инж.мелиор.

Електроенергетска и
електронска комуникациона
инфраструктура:

Зорица Санадер, дипл.инж.елек.

Термоенергетска инфраструктура:

Милан Жижић, дипл.инж.маш.

Заштита животне средине:

др Тамара Зеленовић Васиљевић

Заштита од елементарних
непогода:

Марина Митровић, мастер проф.геогр.

Одбрана земље:

Радованка Шкрбић, дипл.инж.арх.

Правна регулатива:

Теодора Томин Рутар, дипл.правник

Геодетско-документациона и
аналитичко-информациона
основа:

Милко Бошњачић, мастер дипл.инж.геод.
Оливера Његомир, дипл.матем.
Дејан Илић, грађ.техн.
Драгана Матовић, оператер
Ђорђе Кљаић, геод.техн.
Душко Ђоковић, копирант

5000146168775

**ИЗВОД О
РЕГИСТРАЦИЈИ
ПРИВРЕДНОГ СУБЈЕКТА**Република Српска
Агенција за привредно регистро**ОСНОВНИ ИДЕНТИФИКАЦИОНИ ПОДАТАК**

Матични / Регистарски број 08068313

СТАТУС

Статус привредног субјекта Активан

ПРАВНА ФОРМА

Правна форма Јавно предузеће

ПОСЛОВНО ИМЕ

Пословно име

JAVNO PREDUZEĆE ZA PROSTORNO I URBANISTIČKO
PLANIRANJE I PROJEKTOVANJE ZAVOD ZA URBANIZAM
VOJVODINE NOVI SAD

Скраћено пословно име

JP ZAVOD ZA URBANIZAM VOJVODINE NOVI SAD

ПОДАЦИ О АДРЕСАМА

Адреса седишта

Општина

Нови Сад - град

Место

Нови Сад, Нови Сад - град

Улица

Железничка

Број и слово

6/III

Спрат, број стана и слово

/ /

ПОСЛОВНИ ПОДАЦИ

Подаци оснивања

Датум оснивања

16.02.1959

Време трајања

Време трајања привредног субјекта

Неограничено

Претежна делатност

Шифра делатности

7111

Назив делатности

Архитектонска делатност

Остали идентификациони подаци

Порески Идентификациони Број (ПИБ)

100482355

Подаци од значаја за правни промет
Текући рачуни

160-0000000416883-48
355-0003200229149-07
160-0050370002379-64
355-0003200607844-83
355-0003200607846-77
840-0000000714743-84
355-0003200314850-51
355-0003200222069-04

Подаци о статусу / оснивачком акту

Датум важећег статута

20.10.2017

Датум важећег оснивачког акта

18.09.2018

Законски (статутарни) заступници

Физичка лица

1. Име Презиме
ЈМБГ
Функција
Ограничење супотписом

Надзорни одбор

Председник надзорног одбора

Име Презиме
ЈМБГ

Чланови надзорног одбора

1. Име Презиме
ЈМБГ
2. Име Презиме
ЈМБГ

Чланови / Сувласници

Подаци о члану

Назив

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

30.05.2017

износ(%)

Сувласништво удела од

0,2000000000

Подаци о члану

Назив

ОПШТИНА СЕНТА

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

11.05.2017

износ(%)

Сувласништво удела од

0,2000000000

Подаци о члану

Назив

ОПШТИНА СРБОБРАН

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

05.05.2017

износ(%)

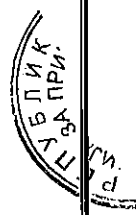
Сувласништво удела од

0,2000000000

Подаци о члану

Назив

ОПШТИНА СРЕМСКИ КАРЛОВЦИ

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

08.05.2017

износ(%)

Сувласништво удела од 0,2000000000

Подаци о члану

Назив

ОПШТИНА ТИТЕЛ

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

04.05.2017

износ(%)

Сувласништво удела од 0,2000000000

Подаци о члану

Назив

ОПШТИНА ЧОКА

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

26.05.2017

износ(%)

Сувласништво удела од 0,2000000000

Подаци о члану

Назив

ОПШТИНА БАЧ

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

12.05.2017

износ(%)

Сувласништво удела од

0,2000000000

Подаци о члану

Назив

ОПШТИНА БЕОЧИН

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

26.04.2017

износ(%)

Сувласништво удела од

0,2000000000

Подаци о члану

Назив

ОПШТИНА БАЧКА ТОПОЛА

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

24.05.2017

износ(%)

Сувласништво удела од

0,2000000000

Подаци о члану

Назив

ОПШТИНА БЕЧЕЈ

Подаци о капиталу**Новчани**

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

17.05.2017

износ(%)
Сувласништво удела од 0,2000000000

Подаци о члану

Назив

ОПШТИНА БАЧКИ ПЕТРОВАЦ

Подаци о капиталу**Новчани**

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

02.06.2017

износ(%)
Сувласништво удела од 0,2000000000

Подаци о члану

Назив

ОПШТИНА ВРБАС

Подаци о капиталу**Новчани**

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

29.05.2017

износ(%)

Сувласништво удела од 0,2000000000

Подаци о члану

Назив

ОПШТИНА ЖАБАЉ

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

03.05.2017

износ(%)

Сувласништво удела од 0,2000000000

Подаци о члану

Назив

ОПШТИНА ЖИТИШТЕ

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

26.05.2017

износ(%)

Сувласништво удела од 0,2000000000

Подаци о члану

Назив

ОПШТИНА ИНЂИЈА

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

12.05.2017

износ(%)	
Сувласништво удела од 0,2000000000	
Подаци о члану	
Назив	ОПШТИНА ИРИГ
Подаци о капиталу	
Новчани	
износ	датум
Уписан: 80.042,71 RSD	
износ	датум
Уплаћен: 80.042,71 RSD	12.04.2017
износ(%)	
Сувласништво удела од 0,2000000000	
Подаци о члану	
Назив	ОПШТИНА КАЊИЖА
Подаци о капиталу	
Новчани	
износ	датум
Уписан: 80.042,71 RSD	
износ	датум
Уплаћен: 80.042,71 RSD	26.05.2017
износ(%)	
Сувласништво удела од 0,2000000000	
Подаци о члану	
Назив	ОПШТИНА МАЛИ ИЂОШ
Подаци о капиталу	
Новчани	
износ	датум
Уписан: 80.042,71 RSD	
износ	датум
 	

Уплаћен: 80.042,71 RSD	02.06.2017
износ(%)	
Сувласништво удела од 0,2000000000	
Подаци о члану Назив ОПШТИНА НОВА ЦРЊА 	
Подаци о капиталу Новчани износ датум Уписан: 80.042,71 RSD износ датум Уплаћен: 80.042,71 RSD 16.05.2017	
износ(%)	
Сувласништво удела од 0,2000000000	
Подаци о члану Назив ОПШТИНА НОВИ КНЕЖЕВАЦ 	
Подаци о капиталу Новчани износ датум Уписан: 80.042,71 RSD износ датум Уплаћен: 80.042,71 RSD 10.05.2017	
износ(%)	
Сувласништво удела од 0,2000000000	
Подаци о члану Назив ОПШТИНА ПЛАНДИШТЕ 	
Подаци о капиталу Новчани износ датум Уписан: 80.042,71 RSD	

износ	датум
Уплаћен: 80.042,71 RSD	23.05.2017

износ(%)
Сувласништво удела од 0,2000000000

Подаци о члану

Назив ОПШТИНА АПАТИН

Подаци о капиталу

Новчани

износ	датум
Уписан: 80.042,71 RSD	

износ	датум
Уплаћен: 80.042,71 RSD	06.09.2017

износ(%)
Сувласништво удела од 0,2000000000

Подаци о члану

Назив ОПШТИНА АДА

Подаци о капиталу

Новчани

износ	датум
Уписан: 80.042,71 RSD	

износ	датум
Уплаћен: 80.042,71 RSD	31.08.2017

износ(%)
Сувласништво удела од 0,2000000000

Подаци о члану

Пословно име ГРАД КИКИНДА

Подаци о капиталу

Новчани

износ	датум
--------------	--------------

Уписан: 80.042,71 RSD	
износ	датум
Уплаћен: 80.042,71 RSD	21.08.2017

износ(%)	
Сувласништво удела од 0,2000000000	

Подаци о члану

Пословно име АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА

Подаци о капиталу

Новчани

износ	датум
Уписан: 659.968,59 EUR, у противвредности од 40.021.353,26 RSD	
износ	датум
Уплаћен: 659.968,59 EUR, у противвредности од 40.021.353,26 RSD	30.06.2002

износ(%)	
Сувласништво удела од 95,0000000000	

Подаци о члану

Назив ОПШТИНА ОЦАЦИ

Подаци о капиталу

Новчани

износ	датум
Уписан: 80.042,71 RSD	
износ	датум
Уплаћен: 80.042,71 RSD	18.09.2018

износ(%)	
Сувласништво удела од 0,2000000000	

Основни капитал друштва	
Новчани	
износ	датум

Уписан: 659.968,59 EUR, у противвредности од 40.021.353,26 RSD	
износ	датум
Уписан: 1.680.896,91 RSD	
износ	датум
Уписан: 240.128,13 RSD	
износ	датум
Уписан: 80.042,71 RSD	
износ	датум
Уплаћен: 1.680.896,91 RSD	
износ	датум
Уплаћен: 240.128,13 RSD	
износ	датум
Уплаћен: 659.968,59 EUR, у противвредности од 40.021.353,26 RSD	30.06.2002
износ	датум
Уплаћен: 80.042,71 RSD	18.09.2018

Забележбе	
1	Тип
	Датум
	Текст
	-
	21.09.2005
	На основу Одлуке Скупштине АП Војводине од 27.06.2002. године овај субјект уписа променио је облик и организује се као Јавно предузеће за просторно и урбанистичко планирање и пројектовање ZAVOD ZA URBANIZAM VOJVODINA, NOVI SAD.

Регистратор, Миладин Маглов

ИНЖЕЊЕРСКА КОМОРА СРБИЈЕ

ЛИЦЕНЦА

ОДГОВОРНОГ ПЛАНЕРА

На основу Закона о планирању и изградњи и
Статута Инжењерске коморе Србије

УПРАВНИ ОДБОР ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ
утврђује да је

Оливера Д. Добривојевић

просторни планер
ЈМБ 0303961805042
одговорни планер

Број лиценце
100 0003 03

У Београду,
28. августа 2003. године

ПРЕДСЕДНИК КОМОРЕ

Милош Лазовић
Проф. др Милош Лазовић
дипл. грађ. инж.

ИНЖЕЊЕРСКА КОМОРА СРБИЈЕ

ЛИЦЕНЦА

ОДГОВОРНОГ ПЛАНЕРА

На основу Закона о планирању и изградњи и
Статута Инжењерске коморе Србије

УПРАВНИ ОДБОР ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ
утврђује да је

Радованка М. Шкрбић

дипломирани инжењер архитектуре

ЛИБ 02578058060

одговорни планер

Број лиценце

100 0251 14

У Београду,
29. маја 2014. године

ПРЕДСЕДНИК КОМОРЕ

Милован Главоњић
дипл. инж. ел.

САДРЖАЈ

А) ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ	1
I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	3
1. ОБУХВАТ И ОПИС ГРАНИЦА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА, ГРАНИЦЕ ЦЕЛИНА И ПОТЦЕЛИНА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ	4
1.1. ОБУХВАТ И ОПИС ГРАНИЦА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	4
1.2. ОПИС ГРАНИЦЕ ПРОСТОРНИХ ЦЕЛИНА И ПОТЦЕЛИНА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ	7
1.2.1. Границе просторних целина	7
1.2.2. Потцелине посебне намене	10
2. ОБАВЕЗЕ, УСЛОВИ И СМЕРНИЦЕ ИЗ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И ДРУГИХ РАЗВОЈНИХ ДОКУМЕНАТА	11
2.1. ОБАВЕЗЕ, УСЛОВИ И СМЕРНИЦЕ ИЗ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА ВИШЕГ РЕДА	11
2.1.1. Просторни план Републике Србије од 2010. до 2020. године	12
2.1.2. Регионални просторни план Аутономне покрајине Војводине	16
2.2. ИЗВОДИ ИЗ ПЛАНОВА ОД ЗНАЧАЈА ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	20
2.2.1. Извод из Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Делиблатска пешчара“	20
2.2.2. Извод из Просторног плана подручја посебне намене међународног водног пута Е-80 Дунав (Паневропски коридор VII)	22
2.3. ОБАВЕЗЕ, УСЛОВИ И СМЕРНИЦЕ ИЗ РАЗВОЈНИХ ДОКУМЕНАТА	22
3. СКРАЋЕНИ ПРИКАЗ И ОЦЕНА ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА	24
3.1. СКРАЋЕНИ ПРИКАЗ ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА	24
3.1.1. Природни услови подручја	25
3.1.2. Природне вредности подручја	30
3.1.2.1. Природни ресурси	30
3.1.2.2. Природна добра	32
3.1.2.3. Предеона разноврсност	35
3.1.3. Културно наслеђе	35
3.1.3.1. Културна добра-споменици културе	36
3.1.3.2. Археолошки локалитети	36
3.1.4. Становништво	37
3.1.5. Мрежа и функције насеља	37
3.1.6. Јавне службе	37
3.1.7. Привреда	38
3.1.8. Инфраструктура	39
3.1.8.1. Саобраћајна инфраструктура	39
3.1.8.2. Водна и комунална инфраструктура	40
3.1.8.3. Енергетска инфраструктура	43
3.1.8.4. Електронска комуникациона инфраструктура	44
3.1.9. Стање животне средине	44
3.1.10. Елементарне непогоде и акцидентне ситуације и одбрана	46
3.2. SWOT АНАЛИЗА	48
II ПРИНЦИПИ, ЦИЉЕВИ И ОПШТА КОНЦЕПЦИЈА ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ	49
1. ПРИНЦИПИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА	49
2. ОПШТИ И ОПЕРАТИВНИ ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА	49
2.1. ОПШТИ ЦИЉЕВИ	49
2.2. ОПЕРАТИВНИ ЦИЉЕВИ	50
2.2.1. Заштита и коришћење природних вредности	50
2.2.2. Заштита непокретних културних добара	51
2.2.3. Заштита животне средине	51
2.2.4. Становништво	51
2.2.5. Мрежа насеља и јавне службе	51
2.2.6. Привреда	52
2.2.7. Инфраструктурни системи	52
2.2.8. Заштита од елементарних непогода и акцидентних ситуација	53

3. РЕГИОНАЛНИ АСПЕКТИ РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ, ФУНКЦИОНАЛНЕ ВЕЗЕ И МЕЋУОДНОСИ СА ОКРУЖЕЊЕМ.....	53
4. ОПШТА КОНЦЕПЦИЈА РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ.....	56
III ПЛАНСКА РЕШЕЊА РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ.....	58
1. ЗАШТИТА ПРИРОДНОГ И КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА И ЗАШТИТА ПРЕДЕЛА.....	58
1.1. ЗАШТИТА ПРИРОДНИХ ДОБАРА	58
1.1.1. Заштићено подручје.....	58
1.1.2. Станишта заштићених и строго заштићених врста	59
1.1.3. Еколошки коридори	59
1.2. ЗАШТИТА КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА	59
1.3. ЗАШТИТА ПРЕДЕЛА	60
2. ЗАШТИТА, УРЕЂЕЊЕ И КОРИШЋЕЊЕ ПРИРОДНИХ СИСТЕМА И РЕСУРСА	60
2.1. ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ.....	60
2.2. ШУМЕ И ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	60
2.3. ВОДЕ И ВОДНО ЗЕМЉИШТЕ.....	61
2.4. ГЕОЛОШКИ РЕСУРСИ	61
3. УТИЦАЈ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ НА ДЕМОГРАФСKE И СОЦИЈАЛНЕ ПРОЦЕСЕ И СИСТЕМЕ	62
3.1. ДЕМОГРАФСКИ РАЗВОЈ	62
3.2. МРЕЖА И ФУНКЦИОНИСАЊЕ НАСЕЉА	63
3.3. РАЗВОЈ И РАЗМЕШТАЈ ЈАВНИХ СЛУЖБИ	63
4. УТИЦАЈ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ НА ЕКОНОМИЈУ И ПРИВРЕДНЕ СИСТЕМЕ	63
4.1. ТУРИЗАМ	63
4.2. ПОЉОПРИВРЕДА	68
4.3. ШУМАРСТВО И ЛОВ	68
5. ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ САОБРАЋАЈА И ИНФРАСТРУКТУРНИХ СИСТЕМА	69
5.1. САОБРАЋАЈНА ИНФРАСТРУКТУРА	69
5.2. ВОДНА ИНФРАСТРУКТУРА	71
5.3. ЕНЕРГЕТСКА ИНФРАСТРУКТУРА	76
5.3.1. Електроенергетска инфраструктура	76
5.3.2. Термоенергетска инфраструктура	77
5.3.3. Обновљиви и други извори енергије	77
5.4. ЕЛЕКТРОНСКА КОМУНИКАЦИОНА ИНФРАСТРУКТУРА	77
6. ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ, ЗАШТИТА ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА, АКЦИДЕНТНИХ СИТУАЦИЈА, КОРИШЋЕЊЕ И УРЕЂЕЊЕ ПРОСТОРА ОД ИНТЕРЕСА ЗА ОДБРАНУ ЗЕМЉЕ	79
6.1. ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ.....	79
6.2. ЗАШТИТА ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА И АКЦИДЕНТНИХ СИТУАЦИЈА.....	81
6.3. КОРИШЋЕЊЕ И УРЕЂЕЊЕ ПРОСТОРА ОД ИНТЕРЕСА ЗА ОДБРАНУ ЗЕМЉЕ	82
7. НАМЕНА ПРОСТОРА И БИЛАНС ПОВРШИНА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ	83
IV ПРАВИЛА УПОТРЕБЕ ЗЕМЉИШТА, ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА У ОКВИРУ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ	84
1. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗЕМЉИШТА.....	84
1.1. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА ПО ПРОСТОРНИМ ЦЕЛИНАМА И ПОТЦЕЛИНАМА	84
1.1.1. Правила уређења у предеоној целини заштићеног подручја „Караш“ и потцелинама (површине са режимима заштите II и III степена)	85
1.1.2. Правила уређења у предеоној целини заштићеног подручја „Нера“ и потцелинама (површине са режимима заштите II и III степена)	86
1.1.3. Правила уређења у предеоној целини заштићеног подручја „Мали песак“ и подцелинама (површине са режимима заштите II и III степена)	88
1.1.4. Правила уређења на подручју зоне утицаја	89
1.2. ОПИС ГРАНИЦА ГРАЂЕВИНСКОГ ЗЕМЉИШТА ВАН ГРАЂЕВИНСКОГ ПОДРУЧЈА НАСЕЉА У ПОСЕБНОЈ НАМЕНИ ЗА ДИРЕКТНУ ПРИМЕНУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ...	91
1.2.1. Зона кућа за одмор	91
1.3. УРБАНИСТИЧКИ И ДРУГИ УСЛОВИ ЗА УРЕЂЕЊЕ И ИЗГРАДЊУ ПОВРШИНА И ОБЈЕКТА ЈАВНЕ НАМЕНЕ И МРЕЖЕ САОБРАЋАЈНЕ И ДРУГЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ.....	93
1.3.1. Саобраћајна инфраструктура.....	93
1.3.2. Водна инфраструктура	94

1.3.3. Енергетска инфраструктура	98
1.3.3.1. Електроенергетска инфраструктура	98
1.3.3.2. Термоенергетска инфраструктура	100
1.3.3.3. Коришћење обновљивих и других извора енергије.....	106
1.3.4. Електронска комуникациона инфраструктура	107
1.3.5. Правила за подизање заштитних појасева зеленила.....	108
1.4. СТЕПЕН КОМУНАЛНЕ ОПРЕМЉЕНОСТИ ГРАЂЕВИНСКОГ ЗЕМЉИШТА ПО ЦЕЛИНАМА КОЈИ ЈЕ ПОТРЕБАН ЗА ИЗДАВАЊЕ ЛОКАЦИЈСКИХ УСЛОВА И ГРАЂЕВИНСКЕ ДОЗВОЛЕ	109
1.5. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ ПРИРОДНОГ И КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА, ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЖИВОТА И ЗДРАВЉА ЉУДИ	110
1.5.1. Услови и мере заштите и уређења природних добара	110
1.5.1.1. Заштићена подручја	110
1.5.1.2. Станишта заштићених и строго заштићених врста	112
1.5.1.3. Еколошки коридори и заштитне зоне еколошких коридора и станишта	112
1.5.1.4. Посебни услови заштите природе.....	115
1.5.2. Услови и мере заштите и уређења непокретних културних добара.....	115
1.5.2.1. Културна добра-Споменици културе.....	115
1.5.2.2. Археолошка налазишта	116
1.5.3. Услови и мере заштите и уређења предела	117
1.5.4. Услови и мере заштите живота и здравља људи	117
1.5.5. Услови и мере заштите, уређења и унапређења животне средине	118
1.5.6. Услови и мере заштите од елементарних непогода и акцидентних ситуација	125
1.5.7. Уређење простора од интереса за одбрану земље	126
1.5.8. Услови и мере којима се површине и објекти јавне намене чине приступачним особама са инвалидитетом	126
1.5.9. Услови и мере енергетске ефикасности изградње	126
2. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА	127
2.1. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА ПО ПРОСТОРНИМ ЦЕЛИНАМА И ПОТЦЕЛИНАМА	127
2.1.1. Правила грађења у предеоној целини заштићеног подручја „Караш“ и потцелинама (површине са режимима заштите II и III степена)	127
2.1.2. Правила грађења у предеоној целини заштићеног подручја „Нера“ и потцелинама (површине са режимима заштите II и III степена)	130
2.1.3. Правила грађења у предеоној целини заштићеног подручја „Мали песак“ и потцелинама (површине са режимима заштите II и III степена)	133
2.1.4. Правила грађења на подручју зоне утицаја	138
2.2. КРИТЕРИЈУМИ КОЈИМА СЕ УТВРЂУЈЕ ЗАБРАНА ГРАЂЕЊА НА ОДРЕЂЕНОМ ПРОСТОРУ ИЛИ ЗА ОДРЕЂЕНЕ ВРСТЕ ОБЈЕКТА	139
2.2.1. Заштитни појас јавних путева	139
2.2.2. Заштитни пружни и инфраструктурни појас	140
2.2.3. Зоне заштите изворишта водоснабдевања	140
2.2.4. Зоне заштите око водних објеката (одбрамбених насипа и канала).....	141
2.2.5. Зона заштите електроенергетских објеката	142
2.2.6. Зона заштите коридора електронских комуникационих система веза	143
2.2.7. Зона заштите термоенергетске инфраструктуре	143
2.2.8. Зона заштите око противградних станица	144
2.2.9. Заштита станишта заштићених и строго заштићених врста и еколошких коридора са заштитним зонама.....	144
V ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА	145
1. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ И УЧЕСНИЦИ У ИМПЛЕМЕНТАЦИЈИ	145
2. СМЕРНИЦЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА.....	146
3. ПРИОРИТЕТНА ПЛАНСКА РЕШЕЊА И ПРОЈЕКТИ.....	148
4. МЕРЕ И ИНСТРУМЕНТИ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ	150

Б) ГРАФИЧКИ ДЕО

Ред. број	Тематска карта	Размера
1.	Целине и потцелине подручја посебне намене	1:50000

Ред. број	Рефералне карте	Размера
1.	Посебна намена простора	1 : 25000
2.	Мрежа насеља и инфраструктурни системи	1 : 25000
3.	Природни ресурси, заштита животне средине и природних и културних добара	1 : 25000
4.	Карта спровођења	1 : 25000

В) ПРИЛОГ

- Списак закона од значаја за израду Просторног плана

СПИСАК ТАБЕЛА И СЛИКА У ТЕКСТУ:**ТАБЕЛЕ**

Табела 1.	Обухват Просторног плана	4
Табела 2.	Средње месечне вредности водостаја фреатске издани.....	29
Табела 3.	Укупан број становника	37
Табела 4.	Биланс површина у обухвату Просторног плана.....	83
Табела 5.	Биланс површина подручја посебне намене ПИО „Караш-Нера“	83
Табела 6.	Ширина заштитног појаса насељених зграда, у зависности од притиска и пречника гасовода	101
Табела 7.	Ширина експлоатационог појаса гасовода, у зависности од притиска и пречника гасовода	101
Табела 8.	Минимална растојања спољне ивице подземних гасовода од других објеката или објеката паралелних са гасоводом	102
Табела 9.	Минимална растојања подземних гасовода од надземне електромереже и стубова далековода	102
Табела 10.	Минимална растојања спољне ивице надземних гасовода од других објеката или објеката паралелних са гасоводом	102
Табела 11.	Минималне дубине укопавања гасовода мерене од горње ивице гасовода	103
Табела 12.	Минимална дубина укопавања гасовода, мерена од горње ивице цеви, код укрштања са другим објектима.....	103
Табела 13.	Минимална дозвољена хоризонтална растојања подземних гасовода од стамбених објеката, објеката у којима стално или повремено борави већи број људи (од ближе ивице цеви до темеља објекта)	103
Табела 14.	Минимална дозвољена растојања спољне ивице подземних челичних гасовода $10 \text{ bar} < \text{MOP} \leq 16 \text{ bar}$ и челичних и ПЕ гасовода $4 \text{ bar} < \text{MOP} \leq 10 \text{ bar}$ са другим гасоводима, инфраструктурним и другим објектима.....	104
Табела 15.	Минимална дозвољена растојања спољне ивице подземних челичних и ПЕ гасовода $\text{MOP} \leq 4 \text{ bar}$ са другим гасоводима, инфраструктурним и другим објектима.....	104
Табела 16.	Минимална хоризонтална растојања подземних гасовода од надземне електромереже и стубова далековода.....	104
Табела 17.	Минимална хоризонтална растојања МРС, МС и РС од стамбених објеката и објеката у којима стално или повремено борави већи број људи	105
Табела 18.	Минимална хоризонтална растојања МРС, МС и РС од осталих објеката ..	105
Табела 19.	Минимална дубина укопавања челичних и ПЕ гасовода, мерена од горње ивице цеви, код укрштања са другим објектима	106

СЛИКЕ

Слика 1.	Географски положај заштићеног подручја „Караш-Нера“ у односу на важне еколошке целине у окружењу	24
Слика 2.	Меандри Караша у околини насеља Дупљаја.....	27
Слика 3.	Део тока реке Нера код Врачевог Гаја	28
Слика 4.	Део канала ХС ДТД и меандри реке Караш	29
Слика 5.	Шума црне јове на Нери	31

A) ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

На основу Покрајинске скупштинске одлуке о изради Просторног плана подручја посебне намене Предела изузетних одлика „Караш-Нера“ („Службени лист АПВ“, број 10/16), приступило се изради Просторног плана подручја посебне намене Предела изузетних одлика „Караш-Нера“ (у даљем тексту: Просторни план). Упоредо са израдом Просторног плана, приступа се изради Извештаја о стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину, а на основу Одлуке о изради стратешке процене утицаја Просторног плана подручја посебне намене Предела изузетних одлика „Караш-Нера“ на животну средину („Службени лист АПВ“, број 10/16).

Носилац израде Просторног плана је Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине, Нови Сад, Булевар Михајла Пупина број 16.

Обрађивач Просторног плана је Јавно предузеће за просторно и урбанистичко планирање и пројектовање „Завод за урбанизам Војводине“ Нови Сад, Железничка 6/III.

Просторни план подручја посебне намене се доноси за подручје које због природних вредности захтева посебан режим организације, уређења, коришћења и заштите простора, у складу са чланом 21. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13-УС, 50/13-УС, 54/13-УС, 98/13-УС, 132/14, 145/14 и 83/18).

Просторним планом Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС“, број 88/10, у даљем тексту: ППРС) и Регионалним просторним планом АПВ („Службени лист АПВ“, број 22/11, у даљем тексту: РПП АПВ), утврђено је да ће се развој, заштита и уређење заштићених природних добара вршити на основу просторних планова подручја посебне намене.

ППРС издваја као стратешки приоритет карактеризацију предела за приоритетна подручја, међу које спада и Предео изузетних одлика „Караш-Нера“. У РПП АПВ предложена је листа предела изузетних одлика.

Предео који је предмет израде овог Просторног плана, због изузетних природних вредности и потребе њиховог очувања, проглашен је Пределом изузетних одлика „Караш-Нера“ II категорије (у даљем тексту: ПИО „Караш-Нера“) Покрајинском скупштинском одлуком о заштити Предела изузетних одлика „Караш-Нера“ („Службени лист АПВ“, број 14/15 и 54/18). Темељне вредности које су овај простор определиле су еколошки коридори међународног значаја дуж долина река Караш и Нера, као и регионални еколошки коридор Канал Дунав-Тиса-Дунав.

На подручју које је обухваћено **оквирном границом Просторног плана**, која је дефинисана Одлуком о изради, дат је **предлог границе подручја посебне намене** којом су обухваћене: **целине „Караш“, „Нера“ и „Мали песак“**, као и друга природна добра од значаја за очување биодиверзитета, у поступку валоризације, и све категорије земљишта за које је правила уређења и грађења потребно ускладити са мерама заштите природних добара.

Након доношења Одлуке о изради Просторног плана, на основу Закона о планирању и изградњи, организован је **рани јавни увид**, који је трајао у периоду од 08.08.2016. до 22.08.2016. године.

Нацрт Просторног плана је друга фаза у изради планске документације. **У овој фази дефинисана је граница обухвата Просторног плана и граница посебне намене простора.** Нацртом Просторног плана су обухваћени **ПИО „Караш-Нера“** као и простор који је од значаја за очување биолошке разноврсности и утицаја на заштићено подручје.

У току израде Просторног плана, припремљена је и документациона основа планског документа, која се састоји од планова, студија, стратешких докумената општина и других експертиза. У фази Нацрта Просторног плана, прибављени су подаци, услови и мишљења надлежних органа и организација.

У припреми и изради Просторног плана, успостављена је сарадња са стручним институцијама и организацијама, као и предузећима који имају надлежност на планском подручју.

Просторни план је рађен у ГИС-у, што омогућава размену просторних података, формирање информационог система планских докумената и стања у простору, као и ефикаснију контролу спровођења Просторног плана.

Просторни план се доноси за период до 2029. године, са елементима за имплементацију до 2023. године.

I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Основни разлог за израду Просторног плана је стварање услова за реализацију националних, регионалних и локалних интереса у оквиру граница посебне намене у складу са заштитом природе. Основне вредности Предела изузетних одлика „Караш – Нера“ су очувани напуштени меандри Караша, речна станишта Нере као и предео динског рељефа на простору Малог Песка. Река Нера представља еколошки коридор од међународног значаја, а тече дуж границе Србије и Румуније, повезујући Карпате и Панонску низију.

На подручју ПИО „Караш-Нера“, од укупних 1.541,27 хектара, двостепени режим заштите установљен је на површини од 984,36 хектара а тростепени на 556,92 хектара, при чему се у државној својини налази 88% земљишта а у приватној 12%.

ПИО „Караш-Нера“ ужива и међународну заштиту. Тако је ушће Нере у Дунав део Рамсарског подручја „Лабудово окно“, уписано у регистар међународно значајних влажних подручја, док су Мали песак и меандри Караша, уписани у регистар међународно значајних станишта птица (IBA подручје). Део је и EMERALD мреже којом су обухваћена подручја значајна за заштиту и очување дивљих биљних и животињских врста и њихових станишта и РВА подручја за дневне лептире.

Специфичности ПИО „Караш-Нера“ су:

- *Аутентичност.* Подручје Караша, Нере и Малог песка представља аутентичну природну целину повезаних вредности изворне природе. Одликују га исконска панонска станишта: пешчаре, степе и мочваре, као и реке, рукавци и шуме. Насељава га аутентична флора и фауна.
- *Репрезентативност.* На овом подручју присутни су панонски ендеми као што су слатинска пирамида и скакавац.
- *Разноликост.* Пешчарске, речне и шумске просторе одликује богатство и разноврсност флоре, вегетације и фауне, коју најупадљивије илуструју 458 врста биљака и 160 врста птица.
- *Интегралност.* На релативно малом простору смењују се различита станишта, са врстама међу којима многе своје животне потребе задовољавају у оквирима два или више екосистема.
- *Пејзажна атрактивност.* Подручје стављено под заштиту са називом „Караш-Нера“ одликује упадљиви пејзаж динског рељефа, са оближњим очуваним меандрима Караша, као контраст сувим песковима. Додатну пејзажну атрактивност дају стрми лесни и песковити одсеци према Карашу, као и природни ток реке Нере, са шљунковитим обалама, спрудовима и адама.
- *Очуваност.* Присуство ретких и угрожених врста, указује на висок ниво очуваности природних одлика. Ово је једино подручје у нашој земљи, где се могу наћи значајне врсте организама на једном месту.

Поступак израде и доношења планских докумената је утврђен одредбама Закона о планирању и изградњи и Правилником о садржини, начину и поступку израде планских докумената. Планска решења, као и начин коришћења, уређења и организације, потребно је прилагодити специфичностима простора који је предмет планског документа.

Простор у обухвату Просторног плана (ван ПИО „Караш-Нера“), у коме се налазе околна насеља има карактер делимично измењеног аутохтоног амбијента у коме до изражаја долазе човекове активности (насеља, обрадиве површине, шумарство, лов, риболов и др.) са својим културно-историјским и етнолошким вредностима. Повољан геосаобраћајни положај (међународни пловни пут на реци Дунав), положај Општине Бела Црква и насеља у обухвату Просторног плана у граничном појасу и повољне природне и хидролошке карактеристике представљају одличне претпоставке за реализацију стратешких опредељења развоја овог подручја.

1. ОБУХВАТ И ОПИС ГРАНИЦА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА, ГРАНИЦЕ ЦЕЛИНА И ПОТЦЕЛИНА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

1.1. ОБУХВАТ И ОПИС ГРАНИЦА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Просторним планом обухваћено је подручје оивичено доњим токовима Караша и Нере, које обухвата мртваје Караша, долину реке Нере у Србији и пешчарска станишта на локалитету Мали песак, заштићена подручја од покрајинског значаја, II категорије, као Предео изузетних одлика „Караш-Нера“ (у даљем тексту: ПИО „Караш-Нера“).

Подручје Просторног плана се налази у југоисточном делу АП Војводине, непосредно уз границу с Румунијом. Обухвата део територије општине Бела Црква, односно део катастарских општина Банатска Паланка 1, Банатска Паланка 2, Бела Црква, Врачев Гај 1, Врачев Гај 2, Гребенац, Дупљаја, Кајтасово, Кусић 1 и Кусић 2.

ПРЕЛИМИНАРНИ обухват Просторног плана, одређен је Одлуком о изради Просторног плана и износи 23.071 ha.

Граница обухвата Просторног плана дата у Одлуци је смањена на 11.076 ha. Разлог смањења обухвата Просторног плана је, с једне стране, у изузимању дела простора који је обухваћен ПППН СРП „Делиблатска пешчара“, а с друге стране изузето је грађевинско подручје насеља Бела Црква.

Табела 1. Обухват Просторног плана

КО/Насеље	Обухват Просторног плана према Одлуци (ha)	Обухват Просторног плана (ha)
Банатска Паланка 1	3.227	1.582
Банатска Паланка 2	245	243
Бела Црква	3.847	429
Дупљаја	2.434	2.432
Гребенац	3.849	868
Кајтасово	3.725	1.081
Кусић 1	2.427	1.702
Кусић 2	153	153
Врачев Гај 1	2.860	2.305
Врачев Гај 2	283	281
Укупно	23.071	11.076

Просторним планом издвојене су површине са режимом II (984,36 ha) и III (556,92 ha) степена заштите у границама ПИО, у циљу сагледавања могућности за усклађивање конфликта између заштите природних вредности и одрживог развоја подручја обухваћеног Просторним планом.

Опис граница Просторног плана

Граница Просторног плана почиње на тремеђи катастарских парцела 5197 и 5358 у катастарској општини Гребенац и границе катастарских општина Гребенац и Орешац. Од ове тремеђе граница иде у правцу југоистока пратећи границу катастарских општина Гребенац и Орешац до тремеђе граница катастарских општина Гребенац, Орешац и Дупљаја.

Од ове тремеђе граница се ломи и иде у правцу севера пратећи границу катастарских општина Дупљаја и Орешац до тремеђе граница катастарских општина Орешац, Јасеново и Дупљаја.

Након ове тремеђе граница се ломи и иде у правцу југоистока пратећи границу катастарских општина Дупљаја и Јасеново до тремеђе граница катастарских општина Дупљаја, Јасеново и Врачев Гај 1.

Од ове тромеђе граница се ломи и иде у правцу североистока пратећи границу катастарских општина Врачев Гај 1 и Јасеново до тромеђе катастарских парцела 3225, 3197 и 3183 у катастарској општини Врачев Гај 1.

Након ове тромеђе граница се ломи и иде у правцу југоистока пратећи, у катастарској општини Врачев Гај 1, западну међу катастарских парцела у 3225 и 3598, а потом се ломи и иде у правцу североистока пратећи северне међе катастарских парцела 3973, 4000, 4089/10, 4093, до границе катастарских општина Врачев Гај 1 и Црвена Црква.

Од ове тачке граница се ломи и иде у правцу југоистока и истока пратећи границу катастарских општина Врачев Гај 1 и Црвена Црква до тромеђе катастарских парцела 4210/2, 4335 и 4247 у катастарској општини Врачев Гај 1.

Након ове тромеђе граница сече катастарске парцеле 4247 и 4252, а потом се ломи и иде у правцу југа пратећи источну међу катастарске парцеле 4252, потом се ломи и иде у правцу североистока пратећи северозападну међу катастарске парцеле 1324 до тачке на северозападној међи катастарске парцеле 1324.

Од ове тачке граница се ломи и иде у правцу југоистока секући парцелу 1324, а потом пратећи источну међу катастарских парцела 1373 и 1521, потом се ломи и иде у правцу североистока пратећи северозападну међу катастарске парцеле 1465 и долази до тромеђе катастарских парцела 1420/12, 1420/3 и 1465.

Након ове тромеђе граница се ломи и иде у правцу југоистока секући катастарске парцеле 1465, 1430, 1608 и 1690, а потом се ломи и иде у правцу истока секући катастарску парцелу 1690 до границе катастарских општина Врачев Гај 1 и Бела Црква.

Од ове тачке граница наставља у правцу истока секући катастарску парцелу, у катастарској општини Бела Црква, 2894/69, а потом пратећи северну међу катастарске парцеле 2894/42 и секући катастарске парцеле 2894/69 и 2897/1а. Потом се ломи и иде у правцу севера секући катастарску парцелу 2897/1 до северне међе катастарске парцеле 2897/1.

Након ове тачке граница се ломи и иде у правцу истока пратећи северну међу катастарских парцела 2897/1 и 2904/8, а потом наставља у правцу истока секући катастарске парцеле 2904/8, 10565/2, 3128/29, 3128/28, 3128/27 и 3128/26. Потом се ломи и иде у правцу севера пратећи западну међу катастарске парцеле 3128/25 до тромеђе катастарских парцела 3128/26, 3128/25 и 3128/22.

Од ове тромеђе граница се ломи и иде у правцу истока пратећи северну међу катастарских парцела 3128/25, 3128/24, 3128/23, 3128/21, 3128/20 и 3128/19 а потом се ломи и иде у правцу североистока секући катастарску парцелу 3128/22 а потом се ломи и иде у правцу југоистока пратећи јужну међу катастарских парцела 3128/35 и 10516/1 до тромеђе катастарских парцела 10516/1, 10514 и 3120.

Након ове тромеђе граница се ломи и иде у правцу североистока секући катастарску парцелу 10516/1, а потом пратећи источну међу катастарске парцеле 10519 до тромеђе катастарских парцела 3189, 10519 и 919.

Од ове тромеђе граница се ломи и иде у правцу истока секући катастарске парцеле 3189 и 10520, а потом се ломи и иде у правцу североистока пратећи источну међу катастарске парцеле 10520. Потом се ломи и иде у правцу југоистока пратећи северну међу катастарске парцеле 3193/2, сече катастарску парцелу 10521 и лемећи се у правцу североистока прати источну међу катастарских парцела 10521, 3289, 3376 и 3398 долази до тромеђе катастарских парцела 3397, 3398 и 10527.

Након ове тромеђе, граница се ломи и иде у правцу истока пратећи јужну међу катастарске парцеле 10527 до границе катастарских општина Бела Црква и Кусић 1.

Од ове тачке граница прати у правцу истока, у катастарској општини Кусић 1, јужну међу катастарских парцела 4913, а потом сече катастарску парцелу 4970 до границе катастарских општина Кусић 1 и Кусић 3.

Након ове тачке граница се ломи и иде у правцу југа пратећи границу катастарске општине Кусић 1 и Кусић 3 до тромеђе граница катастарских општина Кусић 1 и Кусић 3 и државне границе Републике Србије и Румуније.

Од ове тромеђе граница се ломи и иде у правцу запада пратећи државну границу Републике Србије и Румуније до тромеђе државне границе Републике Србије и Румуније и граница катастарских општина Банатска Паланка 1 и Банатска Паланка 2.

Након ове тромеђе граница се ломи и прати границу катастарске општине Банатска Паланка 1 а потом се ломи и иде у правцу севера секући катастарске парцеле 1201, 2395, 2934/3, 3246/3, 3245/2, 2862/12, 2938/3, 2939, 2940, 2941, 2983, 2989, 2990, 2992/1, 2993, 2994, 2995, 2996, 2997, 2998, 2999, 3000, 3001, 3002, 3003, 3006/2, 3008, 3007, 3010/1, 2743, 2742, 2737, 2736, 2735, 2734, 2733, 2732, 3051, 3062/1, 3061, 3060, 3059, 3058, 3057, 3056/2, 3056/1, 3055, 3054, 3053, 3052, 3051, 2717, 2718/2 и 2639/2 до границе катастарске општине Банатска Паланка 1 и Кајтасово.

Од ове тачке граница сече катастарске парцеле, у катастарској општини Кајтасово, 1559, 1561/7, 1561/6, 1561/5, 1561/4, 1561/3, 1561/2, 1561/1, 1560, 1555/2, 15551/1, 1551, 1550, 1548, 1547/2, 1547/1, 1542, 1541/1, 1541/2, 1537, 1536, 1533, 1532, 1527, 1526, 1521/2, 1521/1, 1519/2, 1517/2, 1518, 1493/1 и 1485.

Након ове тачке граница се ломи и иде у правцу југозапада секући катастарске парцеле 1485 и 1484/1, а потом прати северне међе катастарских парцела 9996, 9994, 1614/1, 1615/1, 1616/1, 1617, 1394/2 и 1810 до тромеђе катастарских парцела 1810, 1835/19 и 2453. Од ове тромеђе граница се ломи и иде у правцу југоистока пратећи североисточну међу катастарских парцела 2452, потом се ломи и иде у правцу југозапада пратећи западну међу катастарске парцеле 2081 до тромеђе катастарских парцела 2081, 2085/2 и 2064/7.

Након ове тромеђе граница се ломи и иде у правцу северозапада пратећи југозападну међу катастарске парцеле 2085/2, а потом се ломи и иде у правцу североистока секући катастарске парцеле 2085/2, 2084, 2085/1. Потом прати западну међу катастарске парцеле 2129/2 и секући катастарску парцелу 2319 долази до тромеђе катастарских парцела 2319, 2372/19 и 2372/20.

Од ове тромеђе граница се ломи и иде у правцу северозапада пратећи североисточну међу катастарских парцела 2319, 2318 и 2907, а потом се ломи и иде у правцу североистока пратећи северозападну међу катастарских парцела 2714, 2712 и секући катастарску парцелу 2565 ломи се у правцу северозапада и прати североисточну међу катастарске парцеле 2565, а потом сече катастарску парцелу 1839/1 до границе катастарских општина Кајтасово и Гребенац.

Након ове тачке граница прати североисточну међу катастарских парцела, у катастарској општини Гребенац, 1368, 1370, 1371, сече катастарске парцеле 1373/3, 1373/2, 1373/1, 1373, прати североисточну међу катастарске парцеле 1376/5, сече катастарске парцеле 1378, 1380, 1381, 1382, 1383/1, 1383/2, 1383/4, 1383/3, 1383/5, прати североисточну међу катастарске парцеле 1386 и сече катастарске парцеле 1388, 1389, 1390, 1392, 1393, 1397/1 до тромеђе катастарских парцела 1397/1, 1449, 1462.

Од ове тромеђе граница се ломи и иде у правцу североистока и северозапада пратећи северну међу катастарске парцеле 1449, сече катастарске парцеле 1465, 1479, 1502, 1500, 1482, 1484, 1483, 1532 до тромеђе катастарских парцела 1574/2, 1574/1 и 1532.

Након ове тромеђе граница се ломи и иде у правцу североистока пратећи северну међу катастарске парцеле 1532, потом се ломи и иде у правцу североистока секући катастарску парцелу 1571 и пратећи југоисточне међе катастарских парцела 1572, 1573, 1574, 1575, 1577/1, 1577/2 и 1577/3 до тромеђе катастарских парцела 1577/3, 1578 и 1605.

Од ове тромеђе граница иде у правцу североистока секући катастарске парцеле 1605, 1627/2, 1628, 1630, 1645, 1646, 1642, 1647, 1681/2, 1682/2, 1648, 1649, 1650, 1651, 1652/1, 1652/2, 1653, 1654, 1665, 1655, 1656/2, 1656/1, 1662, 1663, 1665 и 5312 до тромеђе катастарских парцела 5120, 5310 и 5312.

Након ове тромеђе граница се ломи и иде у правцу североистока пратећи западне међе катастарских парцела 5310, 5309, 5303, 5302, 5300, 5299, 5298, 5297, 5296/2, 5296/1, 5295, 5294/1, 5293, 5292, 5292, 5291, 5290, до тромеђе катастарских парцела 5289, 5288 и 4868.

Од ове тромеђе граница се ломи и иде у правцу североистока секући катастарске парцеле 5288, 5287, 5286, 5285, 5284, 5283/2, 5283/1, 5282, 5281/2, 5281/1, 5280, 5279, 5278, 5277/2, 5277/1, 5276, 5275/2, 5275/1, 5274, 5273, а потом се ломи и пратећи западну међу катастарске парцеле 5358 долази до тромеђе катастарских парцела 5358, 5197 и границе катастарске општине Гребенац, почетне тачке описа¹.

1 У случају не слагања бројева катастарских парцела, важи графички прилог

1.2. ОПИС ГРАНИЦЕ ПРОСТОРНИХ ЦЕЛИНА И ПОТЦЕЛИНА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

Од укупне планиране површине обухвата Просторног плана 11.076 ha, површина обухваћена подручјем посебне намене-заштићено подручје ПИО „Караш-Нера“, износи 1.541,27 хектара или 13,9 % са издвојеним целинама („Караш“, „Нера“ и „Мали песак“) и потцелинама (површине са режимом II и III степена заштите).

1.2.1. Границе просторних целина

Просторна целина „Караш“

Почетна тачка границе заштите локалитета „Караш“ је тромеђа катастарских парцела 3537, 3538/1 и 3512/4, катастарске општине Дупљаја, општине Бела Црква. Граница иде на југ, источном граничном линијом катастарских парцела 3512/4 до међне тачке катастарске парцеле 3219/1. Северном граничном линијом граница иде на исток, катастарских парцела 3219/1 и 3219/2, до тромеђе катастарских парцела 3219/2, 3433/1 и 3432/1. Ломи се на североисток западном међном линијом катастарских парцела 3432/1, 3432/2, пресеца катастарску парцелу 3429, граничном линијом катастарских парцела 3308 и 3309 до доње ножице насипа на каналу ДТД. Скреће на југоисток доњом ножицом насипа до међне линије катастарских парцела 454/2 и 458/4 катастарске општине Кајтасово. Скреће на југозапад међном линијом ових катастарских парцела до југоисточне међне тачке катастарске парцеле 454/2. Ломи се на запад међном линијом до јужне међне тачке катастарске парцеле 442/2. Даље на запад, северозапад јужном међном линијом катастарских парцела 442/2, 450/2, 392/2, 392/1 до тромеђе катастарских парцела 392/1, 357 и 358. Граница заштите скреће на југозапад границом катастарских парцела 357 и 358, у истом правцу пресеца катастарску парцелу 354/2 до тромеђе катастарских парцела 354/2, 354/1 и 352. Скреће на запад, пресеца катастарску парцелу 352 и наставља северном међном линијом катастарских парцела 336, 334 и 333 до њене североисточне међне тачке. Ломи се на југ западном међном линијом катастарске парцеле 333, пресеца катастарску парцелу 319/1 до североисточне међне тачке катастарске парцеле 269. Ломи се на северозапад јужном међном линијом катастарске парцеле 319/1 до северозападне међне тачке катастарске парцеле 254. У истом правцу пресеца катастарску парцелу 319/1, иде северном међном линијом катастарске парцеле 318, поново пресеца катастарску парцелу 318/1, у дужини од 125 до рубне тачке деградираног простора, благо се ломи на североисток северним рубом у дужини од 300 m до међног камена катастарске општине Гребенац. Ломи се на североисток границом двеју катастарских општина до међне тачке парцеле 320. Скреће на север, улази у катастарску општину Гребенац западном међном линијом катастарске парцеле 1271 до тромеђе катастарских парцела 1342, 1343 и 1271. Ломи се на југ, пресеца катастарску парцелу 1271, пресеца катастарску парцелу 3512/4 катастарске општине Дупљаја до почетне тачке описа овог локалитета.

Просторна целина „Нера“

Просторна целина „Нера“ обухвата цео ток реке Нере кроз Републику Србију. Ова просторна целина не може се у потпуности описати преко катастарских парцела, будући да је река од почетка XX века, када су израђене катастарске мапе, до данас, меандрирајући значајно изменила свој ток. Услед тога, катастарска мапа не одговара актуелном положају на терену. Такође, у време разграничавања Румуније и Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, Нера је била гранична река. Граница је остала непромењена, а река је изменила ток, тако да данас на појединим местима граница иде уз Неру, док се на другим Нера налази у потпуности у Републици Србији или у потпуности у Румунији.

Имајући у виду наведено, ПИО „Караш-Нера“, у оквиру просторне целине „Нера“, обухвата део тока реке Нере кроз Републику Србију приказан картографски, као и катастарски описане три најважније природне целине у долини Нере: „Нера-Кусић“, „Нера-Врачев Гај“ и „Ушће Нере“.

Опис граница локалитета „Нера-Кусић“

Почетна тачка границе заштите локалитета „Нера-Кусић“ је тромеђа катастарских парцела 808/1, 4888/1 и 1020, катастарске општине Кусић 1, Општина Бела Црква. Граница иде на исток северном границом катастарске парцеле 1020 до катастарске парцеле 4387. Ломи се на југ источном међном линијом катастарске парцеле 4387 до тромеђе катастарских парцела 4383/1, 43832 и 4387. Скреће на југозапад, пресеца катастарских парцела 4387, 4390 до ивице обале реке Нере.

Ломи се на запад, границом обале, односно јужне међне тачке катастарске парцеле 4390 до међне тачке катастарске парцеле 4389/1. Ломи се на север, западном међом катастарске парцеле 4390 до катастарске парцеле 1020. Скреће на запад јужном границом катастарске парцеле 1020 до тромеђе катастарских парцела 1020, 856 и 855. Ломи се на север, пресеца катастарску парцелу 1020, да би скренула на исток, северном међном линијом катастарске парцеле 1020 до почетне тачке описа границе заштите овог локалитета.

Опис граница локалитета „Нера-Врачев Гај“

Почетна тачка границе заштите локалитета „Нера-Врачев Гај“ је северна међна тачка катастарске парцеле 2036 катастарске општине Врачев Гај, општина Бела Црква. Граница иде на исток, па на југ границом катастарске парцеле 2036. У истом правцу границом катастарске парцеле 2014/21 до тромеђе катастарских парцела 2030, 2029 и 2014/21. Ломи се на југ, пресеца катастарску парцелу 2014/21 и скреће на југозапад јужном границом катастарске парцеле 2014/21 до тромеђе катастарских парцела 2014/21, 2012 и 2204. Скреће на север источном граничном линијом катастарске парцеле 2204 до почетне тачке описа границе заштите овог локалитета.

Опис граница локалитета „Ушће Нере“

Почетна тачка границе заштите локалитета „Ушће Нере“ је тромеђа катастарских парцела 1123/4, 1123/2 и 1128 катастарске општине Банатска Паланка 1. Граница иде на југ, западном границом катастарске парцеле 1128 до њене јужне преломне међне тачке код катастарске парцеле 1113. Ломи се на југозапад, пресеца катастарске парцеле 1113, 1112, 1111, 1110, 1109, 1104/2, 1103/1, 1103/2, 1103/3 до међног камена са катастарске општине Банатска Паланка 2, односно до катастарске парцеле 1701, катастарске општине Банатска Паланка 2. Скреће на југозапад, јужном међном линијом катастарске парцеле 1701 у дужини од 150 m, где се ломи на запад, пресеца катастарску парцелу 1701 до јужне међне тачке катастарске парцеле 1714/3. Скреће на северозапад границом катастарских парцела 1715/2 и 1714/3; 1715/2 и 1714/2; 1715/2 1714/1 до западне међне тачке катастарске парцеле 1714/1. Ломи се на североисток границом катастарске парцеле 1714/1 до катастарске парцеле 1720. Ломи се на северозапад до западне обале реке Нере. Скреће на север западном обалом у дужини од 430 m, где скреће на југоисток, до почетне тачке описа границе заштите овог локалитета.

Просторна целина „Мали песак“

Почетна тачка границе заштите локалитета „Мали песак“ је тромеђа катастарских парцела 2024, 2025 и 2043/1, катастарске општине Дупљаја, општина Бела Црква. Граница заштите иде на исток, северном граничном линијом катастарске парцеле 2024, пресеца катастарске парцеле 2021, 2019, 2016, 2015, ломи се на југ источном међном линијом катастарских парцела 2015, 2014, 2043/1 до тромеђе катастарских парцела 2043/1, 2044/1 и 2012. Граница скреће на југоисток северном, односно источном међном линијом катастарске парцеле 2044/1, пресеца катастарску парцелу 1712 и наставља на југоисток међном линијом катастарске парцеле 2101/1 до њене североисточне међне тачке.

Ломи се на југозапад међном линијом исте катастарске парцеле до северозападне међне тачке катастарске парцеле 2240. Њеном северном међном границом иде на југоисток до међне тачке са катастарске општине Врачев Гај. Граница скреће на североисток границом двеју катастарских општина до североисточне међне тачке катастарске парцеле 2759/21, катастарске општине Врачев Гај, општина Бела Црква. Граница се ломи на југоисток границом катастарских парцела 2759/21 и 2759/15, пресеца катастарску парцелу 2751/3 до катастарске парцеле 2751/2. Ломи се на североисток границом катастарских парцела 2751/2 и 2751/3; 2751/2 и 2757; 2751/1 и 2757 до крајње северне међне тачке катастарске парцеле 2751/1. Скреће на југоисток, источном међном линијом катастарске парцеле 2751/1, пресеца катастарску парцелу 2750/2 и наставља у истом правцу источном међном линијом катастарске парцеле 2748/1 до међне тачке са катастарске општине Банатска Паланка 1. Граница скреће на југозапад границом двеју катастарских општина до северне међне тачке катастарске парцеле 2589/1, катастарске општине Банатска Паланка 1, општина Бела Црква. Граница иде на југоисток, источном међном линијом катастарске парцеле 2589/1 до њене крајње јужне међне тачке. Ломи се на северозапад и све време прати границу катастарске парцеле 2586/1 до тромеђе катастарских парцела 2586/1, 2513 и 2520. Граница иде на југоисток, граничном линијом катастарске парцеле 2520 до тромеђе катастарских парцела 2520, 2522 и 2525. Скреће на југозапад, па на северозапад и пресеца катастарску парцелу 2824 и скреће на југ, пресецајући катастарску парцелу 2823 до северозападне међне тачке катастарске парцеле 2825/1. Ломи се на југоисток границом катастарских парцела 2825/1 и 2823, пресеца катастарску парцелу 2803 и ломи се на југоисток јужном границом катастарске парцеле 2803 у дужини од 100 м, где скреће на југ, пресецајући катастарску парцелу 2801/1 до северне међне тачке катастарске парцеле 2821. Даље на југоисток граничном линијом катастарске парцеле 2801/1 до јужне међне тачке катастарске парцеле 2810/1.

Граница се ломи на југ, пресеца катастарске парцеле 2801/1, 2747/1, 2862/1 до северозападне међне тачке катастарске парцеле 2886. Граница иде на југоисток границом катастарских парцела 2886 и 2862/1 до јужне међне тачке катастарске парцеле 2891. У истом правцу пресеца катастарску парцелу 2862/1 до северозападне међне тачке катастарске парцеле 2903. Даље граница заштите иде на југоисток, па на југозапад, да би скренула на северозапад, пратећи све време граничну линију катастарске парцеле 2862/1 до тромеђе катастарских парцела 2862/1, 2747/1 и 2862/10. Наставља на северозапад, па на југоисток граничном линијом катастарске парцеле 2746/1 до катастарске парцеле пута 2747/1. Ломи се на исток, северном међном линијом ка катастарској парцели 2747/1, да би скренула на северозапад, западном међном линијом катастарске парцеле 2801/1 до тромеђе катастарских парцела 2801/1, 2799 и 2659. Граница у истом правцу иде граничном линијом катастарских парцела 2799 и 2659; 2658/3 и 2801/1 и даље граничном линијом катастарске парцеле 2801/1 до тромеђе катастарских парцела 2801/1, 2648/1 и 2647/2. Граница скреће на североисток, пресеца катастарске парцеле 2801/1, 2803, 2606/1 до тромеђе катастарских парцела 2606/1, 2595/5 и 2595/4. У истом правцу граница иде границом катастарских парцела 2595/4 и 2595/5 до катастарске парцеле 2606/1. Ломи се на северозапад границом катастарске парцеле 2606/1 до међне тачке са катастарске општине Врачев Гај. Ломи се на југозапад границом двеју катастарских општина до североисточне међне тачке катастарске парцеле 2607/2. Скреће на југ источном међном линијом катастарских парцела 2607/2, 2608, 2609, 2610, 2613 (односно границом пута 7А6 Дубовац – Врачев Гај) до доње ножице насипа на каналу ДТД у катастарској општини Кајтасово.

Граница иде на северозапад доњом ножицом насипа до катастарске парцеле 3236 катастарске општине Дупљаја. Ломи се на североисток границом катастарских парцела 3236 и 3219/4; 3217/21 и 3201/3 до тромеђе катастарских парцела 3201/3, 3217/21 и 3201/1. Граница скреће на северозапад, западном границом катастарске парцеле 3201/1, обухвата катастарску парцелу 3144 и наставља у истом правцу до катастарске парцеле 2557. Даље на северозапад границом катастарских парцела 2557, 2558, 2566/1, 2566/3, 2566/2, 2567, 2568/1, 2568/7, 2568/6, 2568/3, 2568/4, 2570/2, 2570/1, 2568/5 (парцеле се налазе унутар граница заштите) до катастарске парцеле 2571.

Скреће на североисток границом катастарске парцеле 2571, пресеца катастарску парцелу 2579 и наставља границом катастарских парцела 2585/17 и 2585/20, 2585/21, пресеца катастарску парцелу 2587 и, у истом правцу, границом катастарских парцела 2588/2 и 2588/18 до катастарске парцеле 2592. Скреће на северозапад спољном границом катастарских парцела 2592, 2603 до катастарске парцеле 2615/1. Скреће на југозапад границом катастарских парцела 2614/1 и 2615/1; источном међном линијом катастарске парцеле 2615/2 до тромеђе катастарских парцела 2615/2, 2626 и 2625. Граница скреће на југоисток границом катастарске парцеле 2625 до тромеђе катастарских парцела 2625, 2629/1 и 2628/3. Ломи се на југозапад границом катастарских парцела 2629/1, 2634/2, 2634/1, 2636/1, 2636/2 (катастарске парцеле се налазе ван граница заштите) до катастарске парцеле 2638. Ломи се на север, пресеца катастарску парцелу 2744/2 до међне тачке са катастарске општине Гребенац (односно до ножице насипа на каналу ДТД). Ножицом насипа граница иде на североисток до катастарске парцеле 5802/1, К.О. Гребенац. Западном границом исте катастарске парцеле иде на север до наспрамне северне међне тачке катастарске парцеле 2024, катастарске општине Дупљаја. Граница скреће на исток пресеца катастарску парцелу 5802/1, катастарске општине Гребенац и 2043/1, катастарске општине Дупљаја до северне међне тачке катастарске парцеле 2024, која је и почетна тачка описа границе заштите локалитета „Мали песак“.

1.2.2. Потцелине посебне намене

На подручју ПИО „Караш-Нера“ установљене су површине са режимом заштите II и III степена, означене као потцелине на подручју посебне намене.

Површине са **режимом заштите II степена** по издвојеним целинама и катастарским општинама.

ПРОСТОРНА ЦЕЛИНА „КАРАШ“

К.О. ГРЕБЕНАЦ
1271/6 део.

К.О. ДУПЉАЈА
3219/1, 3219/2 део, 3272/3 део, 3273 део, 3274/1, 3274/2, 3275 део, 3283 део, 3285 део, 3286 део, 3287/1, 3287/2, 3288/1, 3288/2, 3288/3, 3289, 3290, 3291, 3292/1, 3292/2, 3293, 3294/1, 3294/2, 3295, 3296/1, 3296/2, 3297, 3298/1, 3298/2, 3299, 3300, 3301/1, 3301/2, 3302, 3303/1, 3303/2, 3304/1 део, 3304/2 део, 3305, 3306/1, 3306/2 део, 3308 део, 3429 део, 3430/1, 3430/2, 3431/1, 3431/2, 3431/3, 3431/4, 3432/1, 3432/2, 3512/4 део.

К.О. КАЈТАСОВО
319/1 део, 319/2, 320, 392/1, 392/2, 442/2, 443/1 део, 443/2, 443/3, 444, 447, 448 део, 449 део, 450/2 део, 451/1 део, 451/2 део, 452/3 део, 452/4 део, 453/2 део, 454/2 део.

ПРОСТОРНА ЦЕЛИНА „НЕРА“

ЛОКАЛИТЕТ „НЕРА-КУСИЋ“

К.О. КУСИЋ 1
1020 део, 4387 део, 4390/1, 4390/2.

ЛОКАЛИТЕТ „Нера-Врачев Гај“

К.О. ВРАЧЕВ ГАЈ 1
2014/21 део, 2015, 2036.

ЛОКАЛИТЕТ „УШЋЕ НЕРЕ“

К.О. БАНАТСКА ПАЛАНКА 1
1103/1 део, 1103/2 део, 1103/3 део, 1104/2 део, 1109 део, 1110 део, 1111 део, 1112 део, 1113 део, 1114, 1115, 1116, 1117, 1123/1, 1123/3 део, 1123/4 део, 4363 део.

К.О. БАНАТСКА ПАЛАНКА 2
1701 део, 1714/1, 1714/2, 1714/3, 1720 део.

ПРОСТОРНА ЦЕЛИНА „МАЛИ ПЕСАК“

К.О. БАНАТСКА ПАЛАНКА 2
2520, 2521, 2522/1, 2522/2, 2586/1, 2586/2, 2589/1, 2589/2, 2591/1, 2591/2, 2592, 2595/5, 2606 део, 2607/2, 2608, 2609, 2610, 2613, 2614/1, 2614/2 део, 2615/3 део, 2627 део, 2628/1 део, 2628/2 део, 2629 део, 2630 део, 2631 део, 2632, 2633/1, 2633/2, 2634, 2635, 2636/1, 2636/2, 2637, 2638/1, 2638/2, 2657, 2658/2, 2798, 2799/1, 2799/2, 2800, 2801 део, 2803 део, 2823 део, 2824 део, 2862/1 део, 2862/2, 2862/3.

К.О. ВРАЧЕВ ГАЈ 2
2644/1, 2644/2, 2644/3, 2644/4, 2644/5, 2644/6, 2644/7, 2644/8, 2644/9, 2644/10, 2644/11, 2645/2 део, 2646 део, 2647/1, 2647/2, 2647/3, 2647/4, 2647/5, 2647/6, 2647/7, 2647/8, 2647/9, 2647/10, 2647/11, 2647/12, 2647/13, 2647/14, 2647/15, 2647/16, 2647/17, 2647/18, 2647/19, 2647/20, 2647/21, 2647/22, 2647/23, 2647/24, 2647/25, 2647/26, 2647/27, 2647/28, 2647/29, 2647/86, 2647/88, 2647/93, 2647/94, 2648/1, 2648/3 део, 2648/4, 2648/5, 2648/6, 2650, 2651/1, 2651/2, 2652, 2748/1, 2748/2, 2751/1 део, 2751/2, 2751/3 део, 2751/4, 2759/16, 2759/21, 2759/22.

К.О. ГРЕБЕНАЦ
5802/1 део, 5802/2 део, 5967/1 део, 5967/2, 5967/3 део.

К.О. ДУПЉАЈА
2043/1 део, 2043/2 део, 2043/3, 2044/1 део, 2044/2 део, 2045, 2094/1, 2094/2, 2095, 2098, 2099/1, 2099/2, 2100, 2101/1, 2101/2, 2419, 2490, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2603, 2615/1, 2615/2, 2744/2 део, 3218, 3219/4 део.

К.О. КАЈТАСОВО
887 део, 896 део, 897 део, 898, 899/1, 899/2, 899/3, 900/1, 901, 902, 903 део, 904 део, 905 део, 906/2 део, 907 део, 908 део, 909/1 део, 918/1 део, 918/2 део, 919 део, 920/3 део, 920/4, 921, 922 део, 923, 924 део, 925 део, 926 део, 927/1, 927/2 део, 928/1, 928/2, 928/3, 929/1 део, 929/2 део, 930 део, 931 део, 932 део, 933 део, 934, 935, 936/1 део, 936/2, 936/3 део, 937 део, 938/1 део, 938/2 део, 939/1, 939/2, 940/1 део, 940/2 део, 941 део, 942 део, 943, 948 део, 951 део, 952, 953/1, 953/2, 954, 955, 956, 957, 958/1 део, 958/2 део, 959 део, 960/1 део, 960/2 део, 960/3 део, 961/1 део, 961/2 део, 962 део, 965 део, 1488

Површине са **режимом заштите III степена**, на подручју Предела изузетних одлика, су остале површине које нису обухваћене заштитом II степена.

Осим наведених просторних целина дефинисаних као посебна намена, на планском подручју издвојена су:

- станишта заштићених и строго заштићених дивљих врста од националног значаја;
- међународни еколошки коридори (Дунав, Караш и Нера);
- регионални еколошки коридори (канал ДТД) као и
- међународна заштићена подручја (IBA, EMERALD подручје, РВА, Рамсарско подручје).

2. ОБАВЕЗЕ, УСЛОВИ И СМЕРНИЦЕ ИЗ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И ДРУГИХ РАЗВОЈНИХ ДОКУМЕНАТА

2.1. ОБАВЕЗЕ, УСЛОВИ И СМЕРНИЦЕ ИЗ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА ВИШЕГ РЕДА

При изради Просторног плана уважене су обавезе, услови и смернице из планова вишег реда:

- Просторног плана Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС“, број 88/10);
- Регионалног просторног плана Аутономне Покрајине Војводине („Службени лист АПВ“, број 22/11).

2.1.1. Просторни план Републике Србије од 2010. до 2020. године

Просторним планом Републике Србије дефинисана су основна стратешка опредељења, планска решења, смернице и пропозиције.

Заштита и одрживо коришћење **природног и културног наслеђа** и природних ресурса чиниће основ идентитета Републике Србије и њених регионалних целина, али и основу будућег привредног/туристичког развоја. Природно и културно наслеђе ће бити штићено, уређивано и коришћено према европским стандардима, са посебним задатком повећања заштићених природних целина и систематизацијом културног наслеђа, као и имплементацијом Фирентинске конвенције о пределу, европских и светских конвенција о заштити културног наслеђа, конвенција и декларација које се односе на биодиверзитет, природне подсистеме и друга документа.

Концепција развоја заштите **биодиверзитета** Републике Србије засниваће се на:

- систему заштите природе у оквиру заштићених природних добара,
- заштити великог броја појединачних дивљих биљних и животињских врста,
- успостављању тзв. еколошких мрежа и
- идентификовању подручја, која представљају станишта од међународног значаја за поједине таксоне, васкуларне биљке, птице и дневне лептире: међународно значајна подручја за птице (IBA), међународно значајна станишта-одабрана подручја за дневне лептире (PBA).

Заштићена подручја биће највећим делом просторно укључена у површине еколошки значајних подручја, односно у подручја европске еколошке мреже NATURA 2000. EMERALD мрежа представља проширење концепта Natura 2000 на европске земље ван ЕУ. То је еколошка мрежа Подручја од посебне важности за заштиту природе (Areas of Special Conservation Interest-ASCI) и укључује подручја од посебног еколошког значаја за угрожене врсте и типове станишта заштићене на основу Бернске конвенције.

Основни циљеви **заштите непокретних културних добара** су:

- очување темеља и материјалне баштине националне културе и других култура које су се развијале на тлу Републике Србије;
- организовано развијање свести о значају културног развоја за живот и рад данашњих и будућих генерација, као битног предуслова за очување националног идентитета;
- реинтеграција непокретних културних добара у савремене животне токове.

Концепција **заштите и унапређења животне средине и одрживи развој** заснива се на:

- очувању природних вредности, што подразумева квалитетну животну средину (чист ваздух, квалитетна вода за пиће, очувано пољопривредно земљиште, постојаност екосистема и биодиверзитета);
- заштити природних вредности и непокретних културних добара кроз делотворно управљање заштићеним подручјима;
- планирању на основама одрживог развоја односно рационалног коришћења природних ресурса-земљишта, воде, сировина и других природних ресурса, уважавајући „еколошки“ капацитет простора, уз повећано коришћење обновљивих извора енергије;
- процени утицаја планова, програма, објеката и активности на животну средину, као основу за планирање мера заштите. Интегрисање заштите животне средине у секторе планирања, пројектовања и изградње, кроз инструменте процене утицаја (стратешка процена утицаја за планове и програме, процена утицаја за пројекте).

Према просторној диференцијацији животне средине у ППРС, дефинисаној на основу стања и мера заштите животне средине, које је потребно предузимати у односу на категорију, подручје обухваћено овим Просторним планом припада подручју веома квалитетне животне средине.

Основни циљ управљања шумама у шумским подручјима је одрживо (трајно) газдовање шумама, што подразумева управљање и коришћење **шума и шумског земљишта** на такав начин и у таквом степену да се очува биодиверзитет, а продуктивност, обнављање, виталност и потенцијал шума да се доведу на ниво којим би се задовољиле одговарајуће еколошке, економске и социјалне потребе и данашње и будућих генерација, како на локалном тако и на националном нивоу, водећи рачуна да се при том не угрозе и оштете неки други екосистеми.

Одрживо **ловно газдовање** подразумева газдовање ресурсима популација дивљачи на начин и у обиму којим се трајно одржава и унапређује виталност популације дивљачи, производна способност станишта и биолошка разноврсност, чиме се постиже испуњавање еколошких, економских, и социјалних функција ловства, одржавајући њихов потенцијал ради задовољења потреба и тежњи садашњих и будућих генерација.

Основни дугорочни циљ **демографског** развоја је ублажавање негативних тенденција које би се остварило кроз пораст нивоа плодности и позитиван миграциони биланс и достизање нивоа простог обнављања становништва (стационарне популације).

Основни циљ развоја **индустрије** је опоравак, повећање секторске и територијалне конкурентности и запослености обезбеђењем повољних општих, инфраструктурних и просторних услова, као и њена равномернија просторна дистрибуција усклађена са потенцијалом регионалних, урбаних и руралних подручја, захтевима климатских промена и смањења притиска на ресурсе.

Основни циљ заштите **пољопривредног земљишта** је очување екосистемских, агроеколошких, економских, пејзажних, социокултурних и других важних функција, упоредо с унапређивањем просторно-хетерогених услова за производњу квалитетних пољопривредно-прехранбених производа.

Традиционални виноградарски рејони и бројна виногорја захтевају свестрану, конзистентну и синхронизовану подршку просторне, аграрне и инвестиционе политике, ради очувања њихових предеоних, туристичких и економских вредности, унапређивањем агротехничких услова узгајања винове лозе, технологије производње вина и маркетинга.

Основни циљ просторног развоја **туризма** је остваривање концепта одрживог развоја туризма, заштита и уређење туристичког простора уз оптимално задовољавање потреба националног и локалног нивоа и услова прекограничне и међународне сарадње. Простор третиран Просторним планом налази се у оквиру издвојене туристичке дестинације-Доње Подунавље и Делиблатска пешчара са мањим учешћем целогодишње понуде.

Од туристичких производа/активности развијени су наутички и други видови водног туризма, рурални туризам, туризам специјалних интереса (спортско-рекреативне активности, ловни, риболовни...).

Од значајних туристичких праваца издвајају се: пловни *touring* туристички правац Дунав и Главни канал ДТД. Бела Црква је дефинисана као општина од националног туристичког значаја. Остварена прекогранична сарадња у области туризма и комплементарних активности на Доњем Подунављу са Румунијом ће се комплетирали и биће организована у оквиру постојећих и нових Еврорегиона.

Концепт развоја **саобраћајне инфраструктуре** на обухваћеном простору општине предвиђа активности на *путном правцу* Кикинда (веза са Румунијом)-Зрењанин-Вршац-Бела Црква, као и активности на изградњи/реконструкцији појединих делова постојећих путних праваца у периоду после 2014. године.

ППРС планира успостављање међународне бициклическе стазе-цикло коридор 6 (EuroVelo-европска мрежа бициклических рута: руте 6² уз Дунав) кроз простор општине Бела Црква.

У оквиру развоја *железничког саобраћаја* планира се реконструкција, модернизација локалног пружног правца у складу са могућностима локалне самоуправе.

У домену саобраћајне инфраструктуре планирано је интензивније коришћење *пловног* пута реке Дунава у оквиру путничког и теретног саобраћаја, као и у домену наутничког саобраћаја (прихватни објекти наутничког туризма).

Утврђена је дугорочна стратегија **уређења, заштите и коришћења вода** на подручју Србије и АП Војводине. Базно полазиште за избор стратешких решења за развој водопривредне инфраструктуре је да она морају да буду потпуно усклађена са Директивом о водама ЕУ. То се посебно односи на спровођење следећих ставова Директиве: комплексна заштита вода и хармонизација водопривредних и еколошких циљева; интегрално управљање водама у оквиру система на нивоу већих речних сликова; реална економска политика која омогућава самофинансирање сектора вода; економска цена воде као мера рационализације потрошње уз стриктно поштовање принципа: корисник плаћа, загађивач плаћа, потпуна накнада трошкова у које су укључени и сви трошкови заштите вода и слива.

Водопривредна инфраструктура. Србија располаже оскудним сопственим водним ресурсима, који су неповољно просторно распоређени. Због тога је неопходан развој сложених интегралних водопривредних система.

Дугорочна стратегија **водоснабдевања** у Војводини заснива се на формирању више регионалних система за водоснабдевање који се ослањају на акумулационе просторе површинских вода и заштићена изворишта подземних вода. Из њих ће се снабдевати највећи број насеља, као и они технолошки процеси у којима је неопходна вода највишег квалитета.

Простор обухваћен овим планом припада Јужнобанатском регионалном систему за водоснабдевање који се ослања на коришћење основне издани, као и алувион регионалног значаја Ковин-Дубовац-Банатска Паланка. Из овог система вршило би се водоснабдевање насеља у следећим општинама: Ковин, Панчево, Опово, Вршац, Пландиште и Бела Црква.

Простор обухваћен овим планом, припада банатском регионалном систему коришћења, уређења и заштите речних вода.

Банатски систем чини постојећа мрежа канала хидросистема ДТД који ће се проширивати на појединим подручјима новим елементима, као и низом постројења за пречишћавање отпадних вода у циљу очувања и унапређења квалитета воде.

Основни циљ развоја **енергетске инфраструктуре** је активно учешће РС у планирању и изградњи стратешке инфраструктуре за пренос електричне енергије у циљу поузданог и сигурног снабдевања потрошача у Републици Србији.

Оперативни циљеви су:

- континуитет технолошке модернизације и ревитализације постојећих енергетских инфраструктурних система;
- изградња разводне/дистрибутивне мреже природног гаса;
- изградња нових станица компримованог гаса за моторна возила.

Основни циљ из области минералних сировина је строго контролисано, планско, одрживо и економично коришћење **минералних сировина и подземних вода**, уз адекватне мере заштите, како би се постигла конкурентност на домаћем и светском тржишту. Да би се то постигло, треба утврдити следеће оперативне циљеве:

- стимулисање детаљних геолошких истраживања и отварања малих погона за експлоатацију, пре свега геолошких ресурса који се употребљавају као грађевински материјали;
- подршка програмима коришћења техногених сировина, као замене природних материјала;
- спречавање непланског коришћења минералних сировина (нпр. песак и шљунак) и подземних вода;
- систематично искоришћавање термалних и минералних вода, као извора обновљиве енергије.

Будући развој сектора минералних сировина (обухватајући и коришћење подземних вода), а такође и рударства, као једне од важних привредних грана, подразумева:

- интензивирање и окончање основних геолошких и хидрогеолошких истраживања;
- извођење детаљних истраживања у ширим зонама познатих лежишта;
- коришћење научних сазнања у сврху проналажења нових, економски значајних концентрација минералних сировина.

Поштовати и примењивати еколошке услове и стандарде и најбоље доступне технике заштите животне средине, укључујући и потпуну рекултивацију терена по завршетку рударских радова.

Основни циљ из области коришћења **обновљивих извора енергије** је повећање коришћења енергије произведне из обновљивих извора, што доприноси смањењу негативних утицаја на животну средину.

Основни циљ из области **енергетске ефикасности** је повећање енергетске ефикасности у секторима зградарства, индустрије, саобраћаја и комуналних услуга, што је у економском интересу Републике Србије, а и од значаја за заштиту животне средине, у контексту одрживог коришћења и очувања природних ресурса.

Основни циљ је интегрално управљање **природним непогодама и технолошким удесима** као основа за обезбеђење услова за ефикасан просторни развој, очување људских живота и материјалних добара. У том смислу, неопходно је створити добро организоване и опремљене службе које ће моћи да успешно раде на превенцији од ових катастрофа, као и на одбрани и отклањању последица, уколико се јаве.

Савремени концепт управљања и заштите од природних непогода и технолошких удеса полази од чињенице да је на свим нивоима и у свим фазама планирања потребно дефинисати прихватљив ниво ризика од природних непогода и технолошких удеса, па затим системом превентивних, организационих и других мера и инструмената интервенисати у циљу спречавања њиховог настанка, односно смањивања последица непогода на прихватљив ниво.

Да би се могла извршити правилна процена степена повредивости простора, односно ограничења за његово коришћење, потребно је приступити изради катастра угрожености простора од природних непогода у функцији просторног планирања.

Основни циљ **усаглашавања просторног развоја са потребама одбране** је стварање просторних услова у складу са потребама савременог система одбране, несметано функционисање војних комплекса и објеката од посебног значаја за одбрану земље, смањење негативних утицаја на животну средину и простор за посебне намене као и стварање услова за цивилну заштиту становништва, материјалних и природних ресурса у случају природних непогода и техничко-технолошких удеса.

Прекогранична сарадња. Просторна интеграција Републике Србије, подразумева међународну сарадњу са ширим и непосредним окружењем. Сарадња са непосредним окружењем планског подручја убраја се у категорију сарадње са локалним и регионалним територијалним јединицама суседне државе која се налази уз границу (Румунија) и у прекограничну сарадњу или трансграничну сарадњу.

Просторним планом Републике Србије дефинисана је прекогранична сарадња са Румунијом, у контексту развоја Подунавља, повезивање заштићених природних добара, инфраструктурно повезивање као и заштита и валоризација реке Дунав.

2.1.2. Регионални просторни план Аутономне покрајине Војводине

Оквир просторног развоја АП Војводине до 2020. године утврђен је Регионалним просторним планом АП Војводине. На основу РПП АПВ, просторни планови подручја посебне намене ће се радити за просторне целине чију посебност одређује једна или више одређујућих намена, активности или функција у простору које су од републичког, односно покрајинског интереса (подручја заштићених природних добара и др.).

Основна концепција **заштите природних добара и биодиверзитета** на територији АП Војводине заснива се на повећању укупне површине под заштитом, њиховом сагледавању у оквиру еколошке мреже Републике Србије, односно еколошке мреже на територији АП Војводине, идентификацији подручја за европску еколошку мрежу NATURA 2000 и изградњи ефикасног система управљања подручјима, која су обухваћена наведеним мрежама.

На основу претходних истраживања и валоризације, законски је дефинисан статус, просторни обухват и режими заштите за Предео изузетних одлика „Караш-Нера“. Према РПП АПВ, заштићена просторна целина „Мали песак“ представља Међународно значајно станиште птица (IBA).

Еколошки значајна подручја и коридори националне еколошке мреже, који испуњавају критеријуме Директиве о заштити природних станишта и дивље фауне и флоре (Директива о стаништима) на основу које се идентификују и штите тзв. посебна подручја очувања (*Special Areas of Conservation-SACs*) и Директиве о заштити птица (Директива о птицама) на основу које се идентификују и штите тзв. подручја под посебном заштитом (*Special Protection Areas-SPAs*), предложити се за европску еколошку мрежу NATURA 2000 до дана приступања Републике Србије Европској унији.

У складу са Уредбом о еколошкој мрежи, еколошку мрежу на простору обухвата Просторног плана представљају еколошки значајно подручје око река Нера и Караша и утврђени еколошки коридори од међународног значаја, Караш и Нера.

Коришћење **геолошких ресурса** АП Војводине мора да полази од економски расположивих сировина, чија се експлоатација и прерада заснива на принципима одрживог развоја, а који истовремено обезбеђују оптимално управљање еколошким конфликтима, који су значајно присутни у АП Војводини, а нарочито у подручју заштићених природних добара.

Ограниченост и необновљивост расположивих геолошких ресурса условљавају да се планска решења заснивају на принципу одрживости.

Према РПП АПВ, основни циљ у области **заштите животне средине и одрживог развоја** је снажна афирмација концепта заштите и унапређења животне средине као основе уравнотеженог развоја, коришћења и уређења АП Војводине.

У контексту заштите и унапређења животне средине, неопходно је зауставити даљу деградацију и вршити превенцију, санацију и ревитализацију угрожених подручја, поштовањем следећих принципа: одрживо коришћење природних ресурса и очување и унапређење еколошки осетљивих природних вредности, смањење нивоа загађења животне средине, санација најугроженијих подручја, успостављање локалних регистара извора загађивања животне средине, као дела националног регистра, са системом контроле и континуираним праћењем параметара који карактеришу квалитет животне средине. Такође, неопходно је предвидети заштиту, обнову и санацију заштићених природних подручја, уз очување еколошке равнотеже.

Мере и активности у делу заштите животне средине, дефинисане РПП АПВ, спроводе се према просторној диференцијацији животне средине, према којој се предметно подручје убраја у подручја веома квалитетне животне средине.

У области управљања отпадом, дефинисана је неопходност удруживања општина у складу са одредбама Стратегије управљања отпадом и ППРС, ради заједничког управљања отпадом, чиме ће се успоставити систем регионалних центара за управљање отпадом.

Основни циљ развоја шумарства и ловства је одрживи развој **шума и ловног газдовања** и повећање површина под шумама. Просторни развој шумарства подразумева континуирано газдовање шумом кроз одржавање производних потенцијала шумског земљишта, као једног од најважнијих производних фактора.

Развој ловства се обезбеђује кроз одрживо газдовања популацијама дивљачи и њихових станишта на начин и у обиму којим се трајно одржава и унапређује виталност популација дивљачи, производна способност станишта и биолошка разноврсност, чиме се постиже испуњавање економских, еколошких и социјалних функција ловства.

Основни циљ **демографског** развоја АП Војводине је стационарно становништво, тј. становништво у коме ће следеће генерације бити исте величине као и постојеће, уз прилагођавање очекиваним демографским променама.

Према одредбама РПП АПВ и према концепцији просторне организације и структуре **индустрије**, у АП Војводини општина Бела Црква се налази на коридору развоја регионалног значаја (Зрењанин-Бела Црква), што ствара значајне развојне могућности у наредном периоду.

У општини Бела Црква планиране су индустријске зоне и индустријски паркови.

Концепција заштите и коришћење **пољопривредног земљишта** на подручју АП Војводине заснива се на одрживом пољопривредном и руралном развоју. Приоритет има успостављање ефикасних механизма заштите плодних ораничних земљишта од преузимања у непољопривредне сврхе.

Туризам. Подручје обухваћено Просторним планом, у односу на издвојене туристичке дестинације на простору АП Војводине, припада Доњем Подунављу (Специјални резерват „Делиблатска пешчара“ са Лабудовим прозором, Предео изузетних одлика „Вршачке планине“, Парк природе „Пољавица“, Дунав, канал ДТД, Караш, Нера, белоцркванска језера, Ковачица, манастир Месић, ловишта, риболовни ревири, Јужнобанатски виноградарски подрегион, туристичке манифестације), са традиционалним центрима Вршац и Бела Црква-приобални туристички центар и центар у пешчари.

За даљи развој туризма од посебног значаја је пловни пут Дунава са развијеним наутичким туризмом, као и облици туризма везани за водене површине-на рекама Караш и Нера, белоцркванским језерима, каналу хидросистема Дунав-Тиса-Дунав, а то су излетнички, спортско-рекреативни или едукативни туризам.

Села и салаши представљају основу развоја руралног туризма. Природни потенцијали омогућују афирмисање еко-туризма. Гајење грожђа и производња белих и црвених вина на белоцркванском подручју и подручју Делиблатске пешчаре представља основу развоја етно-гастрономског туризма.

Саобраћајна инфраструктура. Саобраћајну мрежу државних путева на предметном подручју потребно је третирати као јединствен систем, у којој приоритет на државним путевима има транзит (измештање транзитног саобраћаја из насељених места).

Предвиђене су активности на изградњи/реконструкцији појединих делова постојеће путне мреже, као и активности на планираном путном правцу Кикинда (веза са Румунијом)-Зрењанин-Вршац-Бела Црква после 2015. год., у смислу изградње и доградње.

Предвиђено је да кроз општински простор пролази *међународна бициклическа стаза*-цикло коридор 6 (EuroVelo-европска мрежа бициклических рута: руте 6³ уз Дунав), као и национална бициклическа стаза уз канал ОКМ ХС ДТД, Банатска Паланка-Нови Бечеј. За развој бициклическог саобраћаја посебно су погодна подручја у заштићеним природним целинама (национални парк, специјални резервати природе и др.). За утврђивање међунасељских бициклических коридора (локалног и регионалног значаја) основа ће бити просторни планови јединица локалне самоуправе док ће обезбеђење услова за кретање бицикала унутар насеља бити обавеза градова.

У оквиру развоја *железничког саобраћаја* као приоритет, планира се реконструкција, модернизација, пружног правца локалне пруге: Зрењанин фабрика-Вршац-Бела Црква као и активација демонтираних деоница које би заједно са пругама у функцији, формирали трасу туристичко-музејске пруге међудржавног нивоа Румунија-Србија (Вршац-Марковац-Градинар-Оравица-Јам-Јасеново-Бела Црква).

Планским активностима из ППРС-а из домена *водног саобраћаја* кроз Регионални просторни план АП Војводине предвиђени су лучки капацитети у општинском простору-водни пут коридор VII-река Дунав кроз локалну луку Банатска Паланка. У оквиру обухвата ППППН, утврђени су и прихватни објекат наутичког туризма-Стара Паланка као и трајектни прелаз Стара Паланка-Рам.

Планирану мрежу објеката *ваздушног саобраћаја* у оквиру АП Војводине употпуњује спортски аеродром у Белој Цркви (Чешко Село). Такође, посебно у светлу пренамене/реструктурирања војног аеродрома у Белој Цркви, под управом министарства одбране, неопходно је планирати овај ваздушни терминал у мрежи перспективних аеродрома опште/спортске намене. Положај ових аеродрома је врло значајан и са гледишта садашње и будуће туристичке и пословне понуде АП Војводине, с обзиром на близину атрактивних природних, туристичких локалитета и насеља и могућност укључивања у регионалну понуду.

Електроенергетска инфраструктура. У циљу квалитетног и сигурног снабдевања електричном енергијом потребно је у потпуности ревитализовати преносну мрежу и изградити недостајуће капацитете.

Електронска комуникациона инфраструктура. За квалитетно одвијање телекомуникационог саобраћаја потребно је изградити спојне путеве уз све главне и локалне путне правце оптичким кабловским везама. Систем преноса треба да се одвија преко аутоматских дигиталних централа довољног капацитета.

Енергетска инфраструктура. Посебан приоритет представља повећање коришћења природног гаса и обновљивих извора енергије, коришћење нових енергетски ефикаснијих и еколошки прихватљивих енергетских технологија и уређаја и опреме за коришћење енергије.

3 Nant-Tours-Orleans-Nevers-Chalon sur Saone-Bale-Passau-Ybbs-Linz-Vienna-Bratislava-Budapest-Belgrade-Bucarest-Constanta.

Од посебног значаја је улагање у нове енергетске изворе са новим гасним технологијама и когенерацијске производне објекте са комбинованом производњом топлотне и електричне енергије.

Потенцијална енергија добијена из биомасе је најзначајнији енергетски потенцијал **обновљивих извора** на простору АП Војводине с обзиром на заступљеност пољопривредног и шумског подручја, односно заступљеност ресурса остатака ратарске и шумске производње.

Повећање **енергетске ефикасности** потребно је разматрати као велики потенцијални извор енергије. Изградњом нових енергетски ефикасних објеката и адаптацијом постојећих објеката у енергетски ефикасне, знатно ће се смањити трошкови коришћења енергије ових корисника, али и укупна енергетска зависност овог простора.

Водни ресурси. Концепција снабдевања насеља водом заснована је на развоју регионалних система, као најповољнијих са аспекта експлоатационих трошкова и аспекта обезбеђења сигурне и квалитетне дистрибуције. Основу развоја будућих регионалних система за снабдевање водом чине заштићена изворишта подземних и површинских вода.

Принцип је да се до рационалних и еколошки прихватљивих граница искористе локална изворишта подземних и површинских вода, а да се тек након тога регионалним системима допрема само недостајућа вода.

Оперативни циљеви су усаглашавање и хармонизација законских и институционалних основа у свим областима **водопривреде** са захтевима директива ЕУ о водама, спровођење мера контроле емисије из расутих и других извора загађења са циљем побољшања квалитета воде у водотоцима, ревитализација и реконструкција система за одвођење унутрашњих атмосферских вода са пољопривредних и других површина, изградња и ревитализација регионалних система (Бачка, Банат и Срем) за обезбеђење воде за наводњавање, технолошке потребе индустрије и друге садржаје, доградња, реконструкција и ревитализација хидросистема ДТД, изградња, реконструкција и санација објеката за одбрану од спољних вода, одбрана од поплава.

Основни циљ у области **заштите од елементарних непогода и техничко-технолошких удеса** је минимизација ризика по људско здравље и животе, као и очување природних и створених вредности.

На утврђивање концепције просторног развоја утичу постојеће делатности са присутним факторима ризика, угроженост простора природним непогодама и функционална намена простора. Планирање намене и садржаја простора и имплементација мера превенције има за циљ спречавање или смањивање вероватноће настанка удеса и могућих последица, а организују се и спроводе на основу процене ризика и последица од удеса.

При изради планске и урбанистичке документације, као регулаторни инструмент заштите животне средине, кључну улогу има стратешка процена утицаја планова и програма на животну средину и процена утицаја конкретних пројеката тј. објеката на животну средину.

Основу планирања и уређења простора за потребе одбране земље чини укупна постојећа инфраструктура, оптимално прилагођена за извршавање додељених мисија и задатака Војске и других снага одбране, у супротстављању идентификованим изазовима, ризицима и претњама безбедности. Зоне просторне заштите око војних комплекса, условљене су наменом истих и прописују се, у циљу обезбеђења услова за несметано функционисање војних комплекса, безбедности околине од активности у војним комплексима и последица могућих акцидената, и у циљу заштите и безбедности становништва, материјалних, културних добара и заштите животне средине.

2.2. ИЗВОДИ ИЗ ПЛАНОВА ОД ЗНАЧАЈА ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Просторни планови подручја посебне намене који су од значаја за израду Просторног плана су:

1. Просторни план подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Делиблатска пешчара“ („Службени лист АПВ“, број 8/06);
2. Просторни план подручја посебне намене међународног водног пута Е-80 Дунав (Паневропски коридор VII) („Службени гласник Републике Србије“, број 14/15).

2.2.1. Извод из Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Делиблатска пешчара“

Просторним планом подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Делиблатска пешчара“ обухваћен је део општине Бела Црква.

Просторни план подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Делиблатска пешчара“ се делом преклапа са Просторним планом подручја посебне намене Предела изузетних одлика „Караш-Нера“ на простору општине Бела Црква-К.О. Кајтасово, К.О. Гребенац, К.О. Врачев Гај, К.О. Банатска Паланка са Старом Паланком.

У области **демографског** кретања основни циљ је успоравање процеса депопулације подручја и спречавање даљег погоршања виталних карактеристика популације.

У области **привреде** посебни циљеви су везани за утврђивање стратегије развоја подручја компатибилне са основним циљевима заштите, развоја и унапређења природног комплекса (заштићени делови природе). Просторни размештај привредних капацитета у обухвату Просторног плана има низ ограничења, која проистичу из потребе усклађивања са режимима заштите овог простора. За све пројекте, у смислу Закона о процени утицаја на животну средину, надлежни орган ће, у складу са Законом, утврдити потребу израде студије о процени утицаја на животну средину.

У погледу развоја **туризма**, на делу ППППН СРП „Делиблатска пешчара“ који је обухваћен овим планом, издвојене су туристичке зоне: СРП „Делиблатска пешчара“ са локалитетом Загајичка брда, која представља атрактиван природни и еколошки предео, чије туристичко активирање треба да подстакну насеља у непосредном окружењу Кајтасово и Гребенац; *Подунавска туристичка зона* која обухвата део тока Дунава, најнижи део долине Караша и рибарско насеље и пристаниште Стару Паланку, са ушћем Нере-идеално станиште и зимовалиште разних птица и богато риболовно подручје за привредни и спортски риболов; *Белоцркванска туристичка зона* са најзначајнијим туристичким локалитетима Банатском Паланком заједно са Старом Паланком, седам белоцркванских језера, доњим делом долине Караша, односно Канала ДТД, долином Нере са вредним природним и еколошким туристичким мотивима што омогућава њено вишеструко вредновање. Ту је и само насеље Бела Црква са својим културно-историјским наслеђем.

Саобраћајна инфраструктура. Предметни саобраћајни капацитети надопуњују се новоизграђеним капацитетима (око СРП „Делиблатска пешчара“), како би се формирао систем **путева** који би обезбедио висок ниво доступности из свих праваца.

У обухвату Просторног плана СРП „Делиблатска пешчара“ **железнички саобраћај** се незнатно користи, осим железничке пруге Београд-Панчево-Вршац која је у путничко-робној експлоатацији, али са техничко-експлоатационим карактеристикама испод стандарда.

Водни саобраћај је на подручју обухвата Просторног плана заступљен преко главног пловног пута реке Дунав и главног канала из система ДТД. Развој овог вида саобраћаја планиран је изградњом објекта за ове намене у местима Дубовац, Стара Паланка, Кајтасово и Дупљаја, с тим да је обезбеђено његово повезивање са осталим видовима саобраћаја.

Аеродром Београд ће уз интегрално повезивање бити један од пунктова за прихват посетилаца са удаљених дестинација. Спортско-туристички и пословни комитенти за приступ ће користити, осим аеродрома у Вршцу и Ковину, и аеродром у Белој Цркви (Црвена Црква), а директан контакт са жељеним одредиштем биће омогућен и хеликоптером, с избором простора за хелиодроме.

Водопривредна инфраструктура. Снабдевање водом највишег квалитета оствариваће се развојем регионалних система, из којих ће се снабдевати највећи број насеља и само они технолошки процеси у којима је неопходна вода највишег квалитета. До изградње регионалног система за цело подручје, насеља на подручју обухвата Просторног плана ће се и надаље снабдевати водом из локалних изворишта, уз неопходне реконструкције и доградње система (бунари, резервоари, црпне станице). У циљу заштите вода, у насељима ће се развијати сепарациони канализациони системи, којима ће се посебно одводити фекалне отпадне воде, а посебно атмосферске отпадне воде.

Развој постојеће **енергетске инфраструктуре** ће представљати основ економског, социјалног и еколошког развоја.

Дефинисани коридори, заштитни појасеви и зоне енергетске инфраструктуре представљају стратешку вредност у правилном газдовању, уређењу и коришћењу простора, као и заштити самих техничких система.

Природни гас је еколошки најчистије (спречава се загађење ваздуха) и најјекономичније фосилно гориво, које се једноставно и лако транспортује до потрошача. Након почетних инвестиционих улагања у изградњу гасоводне инфраструктуре, коришћење природног гаса ће одмах почети да оправдава почетна инвестициона улагања, што ће се одразити на побољшање животног стандарда и квалитета живота, као и на очување природе и животне средине.

Коришћење алтернативних облика енергије ће знатно утицати на побољшање животног стандарда и заштиту и очување природе и животне средине.

Електроенергетска инфраструктура. Потребно је у потпуности ревитализовати преносну мрежу у циљу квалитетног и сигурног напајања. Планирана је изградња далековаода 400 kV Дрмно-Киkinda и 110 kV далековаода Рудник Ковин-Бела Црква.

Електронска комуникациона инфраструктура. За квалитетно одвијање телекомуникационог саобраћаја потребно је изградити спојне путеве уз све главне и локалне путне правце оптичким кабловским везама. Систем преноса треба да се одвија преко аутоматских дигиталних централа довољног капацитета.

Минералне сировине. Ван граница Резервата дозвољени су истражни радови односно изградња истражних и контурно-истражних бушотина, на истражном простору одобреном од надлежног Покрајинског секретаријата за енергетику, грађевинарство и саобраћај.

На подручју обухвата Просторног плана, ван СРП „Делиблатска пешчара“, могу се планирати истраживања и експлоатација подземних вода и геотермалних извора, у складу са Дугорочном стратегијом и политиком развоја геолошких истраживања на подручју АП Војводине.

Заштита непокретних културних добара. Услови заштите културног наслеђа односе се на опште одреднице (евидентирани карактеристике-специфичности насеља и локалитета) и посебне услове очувања, одржавања и коришћења, што подразумева очување свих карактеристика на основу којих је утврђено споменичко својство. Услови заштите односе се на све категорије добара.

Заштита споменика културе вршиће се применом следећих услова и мера:

- Сву урбанистичку и техничку документацију радити у складу са условима и мерама заштите утврђеним од стране надлежног завода за заштиту споменика културе;
- За све врсте грађевинских интервенција потребно је прибавити сагласност и услове од надлежног завода за заштиту споменика културе;
- Конзерваторско-рестаураторске радове на сликарству могу вршити само овлашћена лица, у складу са Законом о културним добрима;
- Споменичка обележја потребно је штитити у изворном облику.

2.2.2. Извод из Просторног плана подручја посебне намене међународног водног пута Е-80 Дунав (Паневропски коридор VII)

Просторни план подручја посебне намене Предела изузетних одлика „Караш-Нера“, се јужним делом подручја обухвата, преклапа са Просторним планом подручја посебне намене међународног водног пута Е-80 Дунав (Паневропски коридор VII) у локалној самоуправи општине Бела Црква (К.О. Банатска Паланка), којим је дефинисана организација, коришћење, уређење и заштита подручја, делом и на простору општине Бела Црква.

Подручје Просторног плана обухвата део простора општине Бела Црква који је у непосредном контакту са Дунавом, односно целу катастарску општину Банатска Паланка 1. У коридору међународног водног пута Е-80 планирана је марина на локацији Стара Паланка као потенцијални наутичко-туристички пункт. Поред тога, планирана је и међународна бициклистичка стаза на правцу Румунија-Бела Црква-Стара Паланка, веза са „EUROVELO 6“.

2.3. ОБАВЕЗЕ, УСЛОВИ И СМЕРНИЦЕ ИЗ РАЗВОЈНИХ ДОКУМЕНАТА

У Просторни план су уграђене **смернице и стратешка опредељења** из следећих развојних докумената:

- **Национална стратегија одрживог развоја** („Службени гласник РС“, број 57/08). Циљ Стратегије је да уравнотежи одрживи развој економије, привреде и технологије, одрживи развој друштва на бази социјалне равнотеже и заштиту животне средине уз рационално располагање природним ресурсима. Истовремено, циљ стратегије је да споји наведене делове у целину коју ће подржавати одговарајуће институције.
- **Стратегија биолошке разноврсности Републике Србије за период од 2011. до 2018. године** („Службени гласник РС“, број 13/11) даје кратак преглед биодиверзитета Републике Србије кроз специјски, екосистемски, генетички биодиверзитет и описује систем заштите и заштићених подручја у Републици Србији.
- **Национална стратегија одрживог коришћења природних ресурса и добара** („Службени гласник РС“, број 33/12) садржи начела одрживог развоја у националној политици управљања природним ресурсима и добрима; обухвата стратешка опредељења, оквире за одрживо коришћење кључних природних ресурса: минералне ресурсе; обновљиве изворе енергије; шумске ресурсе; заштићена подручја, биодиверзитет, геодиверзитет и предеони диверзитет; рибље ресурсе; водне ресурсе и земљиште.
- **Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја Републике Србије за период 2014-2024. године** („Службени гласник РС“, број 85/14) дефинише стратешке приоритете и циљеве развоја у пољопривреди и управљање шумским и водним ресурсима; развијање тржишта и његових механизма и развој села и очување средине.
- **Стратегија развоја шумарства Републике Србије** („Службени гласник РС“, број 59/06) као један од циљева поставља очување и унапређење биодиверзитета у шумским подручјима, као део концепта одрживог газдовања шумама. Основни циљ Стратегије развоја шумарства је очување и унапређивање стања шума и развој шумарства као привредне гране.

- **Стратегија развоја туризма Републике Србије** („Службени гласник РС“, број 98/16), обухвата период од 2016. до 2025. године и усаглашена је са Законом о туризму.
Акценат је на одрживом развоју туризма, јачању конкурентности туристичке привреде, повећању учешћа туризма у бруто домаћем производу као и унапређењу укупног имиџа Републике Србија у региону, Европи и свету. Према дефинисаним туристичким дестинацијама датим у Стратегији, простор третиран Планом налази се у оквиру издвојене туристичке дестинације „Јужни Банат, Вршац“. Као кључне вредности, атрактивности издвајају се природна богатства, Делиблатска пешчара, Белоцркванска језера, Дунав и мали градови-насеља. Вршац, Бела Црква, Панчево, Ковачица, Зрењанин и Мокрин, дефинисани су као својеврсни полови развоја овог подручја. У погледу туристичких производа од значаја су рурални туризам, манифестације, наутика, винске руте, еко-туризам, етно-туризам и специјални интереси.
- **Стратегија развоја туризма Војводине**-Маркетиншка стратегија туризма Војводине („Службени лист АПВ“, 6/10).
- **Стратегија развоја железничког, друмског, водног, ваздушног и интермодалног транспорта у Републици Србији** од 2008. до 2015. године („Службени гласник РС“, број 4/08).
- **Стратегија водоснабдевања и заштите вода у АП Војводини** („Службени лист АПВ“, број 1/10) поставља циљеве за временски хоризонт од 20 година, почев од 2008. године. Овом регионалном стратегијом дат је детаљан приказ стања водоснабдевања у АП Војводини, са извориштима, најбољим доступним техникама припреме воде и пречишћавања отпадних вода насеља, дефинисани су критеријуми приоритета изградње водоводних система и приоритети заштите вода.
- **Стратегија развоја енергетике Републике Србије до 2025. године са пројекцијама до 2030. године** („Службени гласник РС“, број 101/15).
Стратегија развоја енергетике Републике Србије до 2025. године, као стратешки документ дала је стратешке циљеве и приоритетне активности у области енергетике. У сектору развоја гасне привреде стратешки циљеви су:
 - обезбеђење сигурног снабдевања домаћег тржишта природним гасом;
 - успостављање домаћег и регионалног тржишта природним гасом;
 - диверсификација извора и праваца снабдевања природним гасом.
 У сектору развоја гасне привреде приоритетне активности су:
 - нови правци снабдевања природним гасом,
 - завршетак гасификације Србије.
- **Стратегија управљања отпадом** за период 2010-2019 („Службени гласник РС“, број 29/10).
- **Стратегија локалног одрживог развоја општине Бела Црква 2014-2020. године.** У току израде стратегије развоја општине Бела Црква, акценат је на одрживом друштвено-економском развоју кроз хармонизовано унапређење три основна сегмента одрживог развоја: економије, друштвених делатности и екологије.

Поред наведених стратегија коришћена је и друга развојна документација од значаја за планско подручје:

- **Студија заштите**-Предео изузетних одлика „Караш-Нера“-Предлог за стављање под заштиту као заштићеног подручја II категорије; Покрајински Завод за заштиту природе, Нови Сад, 2011;
- **План управљања** Пределом изузетних одлика „Караш-Нера“ за период 2016-2025. године, Бела Црква, 2015;
- **ППО Бела Црква** („Службени лист општине Бела Црква“, број 8/08).

3. СКРАЋЕНИ ПРИКАЗ И ОЦЕНА ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА

3.1. СКРАЋЕНИ ПРИКАЗ ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА

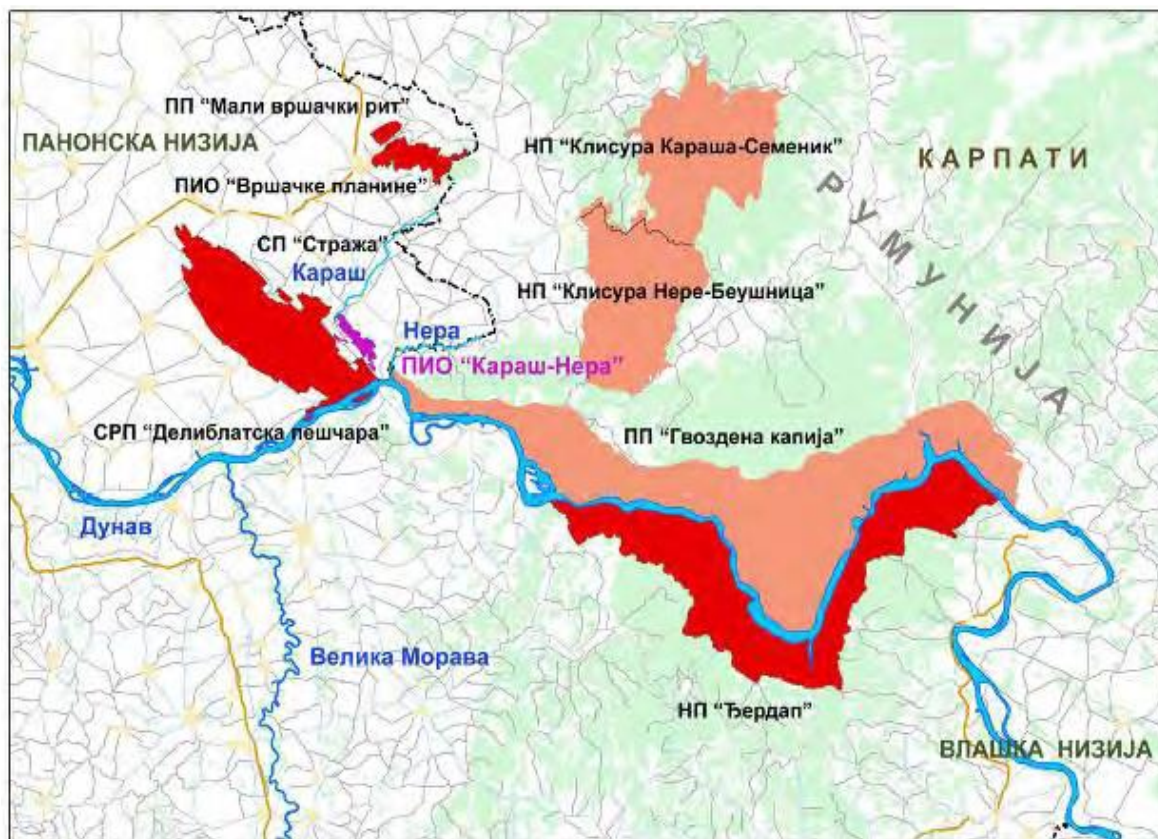
Положај

Подручје обухваћено Просторним планом, односно Скупштина АП је на 40. седници донела Покрајинску скупштинску одлуку о заштити Предела изузетних одлика Караш – Нера („Службени лист АП Војводине“, број 14/15 и 54/18), налази се у југоисточном делу Војводине, непосредно уз границу са Румунијом, у општини Бела Црква.

Обухвата три просторне целине:

- Просторна целина „Караш“ представља део велике мртваје Караша која се налази са десне стране канала Дунав-Тиса-Дунав (ДТД), у близини насеља Кајтасово. Приступ овом простору могућ је преко атарског пута који се од пута Кајтасово-Гребенац северно од Кајтасова одваја ка истоку;
- Просторна целина „Нера“ заузима простор корита реке Нере у Србији, као и ширег приобалног појаса на три најочуванија локалитета: ушће Нере у Дунав, део корита Нере и острва код Врачевог Гаја, око 4 km од ушћа, и део Нере у близини Кусића. Приступ Нери могућ је из насеља Кусић, Бела Црква и Врачев Гај. Приступ ушћу Нере најостваривији је воденим путем, са Дунава;
- Највећу целину чини „Мали песак“. Простире се западно од Беле Цркве, у правцу северозапад-југоисток. Мали песак пресецају два пута, на југу Ковин-Бела Црква и на северу Гребенац-Јасеново. Уз западни обод Малог песка протиче канал ДТД који се код Банатске Паланке улива у Дунав.

Овај простор надовезује се на постојећа заштићена подручја у Румунији (Национални парк „Клисура Караша-Семеник“, Национални парк „Клисура Нере-Беушница“ и Парк природе „Гвоздена капија“) и Србији (Специјални резерват природе „Делиблатска пешчара“, Предео изузетних одлика „Вршачке планине“, Споменик природе „Стража“ и Национални парк „Ђердап“).

Слика 1. Географски положај заштићеног подручја „Караш-Нера“ у односу на важне еколошке целине у окружењу

3.1.1. Природни услови подручја

Геолошке и геоморфолошке карактеристике

У геолошком погледу простор обухваћен Просторним планом састављен је од најмлађих квартарних седимената ствараних крајем плеистоцена и у холоцену. Просторна целина „Мали песак“ изграђена је од еолског песка. Дински рељеф Малог песка разликује се од динског рељефа Делиблатске пешчаре по дужини и висини, као и доминантном правцу простирања (југоисток-северозапад). На Малом песку дине су висине 3-5 m, слабо су изражене и углавном су засвођене. Источно од границе Малог песка простире се узани појас, изграђен од лесоидних песковито-глиновитих алеврита и алувијалног песка, шљунка, песковитих кречњака и пешчара. Најмлађи алувијални седименти заступљени су у напуштеним коритима Нере и Караша и представљени су глиновитим алевритима, алевритским песком, алевритским глинама и тресетом, док песак и алеврити у целости покривају алувијалну раван Нере и Караша.

У геоморфолошком погледу подручје „Караш-Нера“ чини различит склоп еолског, делувилног и флувијалног рељефа. Највећу морфолошку целину чини Мали песак. Он почиње близу Дунава код Банатске Паланке где се у облику сочива наставља према северозападу непосредно уз леву обалу реке Караш. Мали песак дугачак је око 10 km, а широк је око 1 km. Дине Малог песка оријентисане су у правцу југоисток-северозапад. Мали песак је део Делиблатске пешчаре који је Караш одвојио својом долином у посебну целину. Настанак и површински рељеф Малог песка везан је за акумулативни рад Дунава и дефлационо дејство југоисточног ветра-кошаве. Уз део западног обода Малог песка изражен је делувилни рељеф.

Повременим површинским спирањем са Малог песка и усецањем Караша створиле су се високе стрмине ка алувијалној равни Караша. Уз речне токове Караша и Нере формиран је флувијални рељеф. Њиховим дејством створени су уска алувијална равна ширине од 1 до 3 km, речна острва, као и други карактеристични облици флувијалног рељефа. Највећа надморска висина на простору заштићеног подручја је на локалитету Орлова умка (150,2 m), а најнижа је на ушћу Нере у Дунав (70 m). Мали песак, његови стрми одсеци, река Нера, напуштени меандри Караша обрасли бујном вегетацијом и пашњаци употпуњују пејзажну слику дајући овом заштићеном подручју научну и естетску вредност.

Климатске карактеристике

За разматрање климатских прилика на подручју обухвата Просторног плана коришћени су подаци метеоролошке станице у Белој Цркви (90 m н.в.) у периоду од 1991. до 2010. године. Простор третиран Просторним планом припада умереној климатској зони са јаче наглашеним континенталним особинама.

Температура ваздуха. Средња годишња температура износи 11,95°C. Средња годишња максимална температура износи 13,18°C, а средња годишња минимална температура 10,60°C. Најхладнији месец на овом простору је јануар са средњом месечном температуром од 0,67°C, док је најтоплији месец јули са средњом месечном температуром ваздуха од 22,62°C. Просечна зимска температура ваздуха је изнад 0°C. Најхладнија просечна месечна температура забележена је децембра 2001. и износила је -2,5°C. Највиша средња месечна температура од 26,5°C забележена је августа 1992. године.

Релативна влажност ваздуха. На заштићеном подручју варира од 70% до 81%. Средња годишња релативна влажност износи 76%. Децембар, јануар, новембар и фебруар су месеци са највећом релативном влажношћу.

Облачност. Степен облачности за ово подручје, на годишњем нивоу, просечно је 53%.

Падавине. Средња годишња количина падавина за наведени период, износила је 655,7 милиметара. Највећа годишња количина падавина забележена је 2005. године и износила је 964,4 mm, док је 2000. године забележено 315,70 mm. Најмања средња месечна количина падавина забележена је у марту, са просеком од 36,3 mm. Број дана у јануару под снегом у просеку је износио 5 дана. У 2005. години под снегом је било 33 дана, а 1991. године снега је било само 5 дана.

Ветровитост. Анализа просечних годишњих честина ветрова показује да је доминантан југоисточни ветар, са честином од 265‰-кошава. На другом месту је северозападни ветар са честином од 142‰. Најслабијег интензитета су јужни ветар са честином од 2,5‰ и северни ветар са честином од 8‰.

Сеизмичке карактеристике

У погледу сеизмичности за повратни период од 475 година, подручје обухваћено Планом се највећим делом налази у зони са могућим интензитетом потреса од VII степени сеизмичког интензитета према Европској макросеизмичкој скали (ЕМС-98), па су нужне мере заштите од трусних померања.

Хидрографске и хидролошке карактеристике

Ово подручје у хидрографском погледу гравитира Дунаву преко сливних подручја Нере, Караша и канала ДТД. Вододелница дели слив подручја на два дела, северни који припада сливу Караша, и јужни који припада сливу Нере. Већи део површине лежи на лесној заравни где су коте терена од 165 до 105 m а.н.в. које гравитирају ка реци Караш. Површинске воде, дакле, чине реке Караш и Нера са њиховим многобројним и напуштеним меандрима, магистрални канал Хидросистема Дунав-Тиса-Дунав (ХС ДТД) од Новог Бечеја до Банатске Паланке и река Дунав.

Караш

Посебно значајан предео чини река Караш, са плавном зоном. Деоница Караша од границе до ушћа канала ДТД се такође сматра неуређеном, иако је траса канала урађена по природном кориту Караша. На подручје нашег Баната Караш улази код Куштиља, тече даље у правцу југозапада, између Вршачких планина на северу и лесних површина на југу, да би нешто касније нагло скренуо у правцу југоистока, задржавајући тај правац у даљем току између Банатског песка и Малог песка. Истим правцем сече и алувијалну раван Дунава до Банатске Паланке где се улива у Дунав. Кроз нашу земљу, кроз Банат, тече дужином од 78 km. Последњих 13 km, коритом Караша прокопан је канал ДТД.

Њега карактеришу изузетно велики падови у горњем, планинском делу тока, а мали у доњем. Алувијална равна Караша у нашој земљи не само да има мали пад, него је и веома ниска. Због овако малих падова Караш је у средњем и доњем току по дну своје доста уске долине изградио већи број меандара.

Ширина инундације креће се у границама од 1,5 до 3 km. Тамо где је инундациона равна шира, поплаве су блаже изражене, али где је уска поплава таласи су врло високи. У нашој земљи, поплавама Караша је обухваћено око 9.100 ha алувијалних површина. Поплаве у долини Караша настају и због нерегулисаности његовог тока, његова алувијална равна је у првобитном стању са бујним ливадама и пашњацима, а местимично под барском и шумском вегетацијом. Ту је и велики проценат водених површина, речних токова, меандара и напуштених рукаваца. Проток воде у основном кориту нарушен је и успорен изградњом брана и млинова у Јасенову, Стражи и Војводинцима и због осталих препрека у кориту (недовољно димензионисани мостови и сл.).

Највиши водостаји и најчешће поплаве се јављају крајем зиме и током пролећа, што је последица отапања снега у горњем делу слива и пролећних киша. При екстремно високим водостајима максимални протицаји бивају већи од 451 m³/sec.

Пропусна моћ основног корита је мала што доводи до честих поплава дуж целе долине Караша и по неколико пута годишње. На румунском сектору реке изграђени су објекти за одбрану од поплава. У приобаљу реке Караш у нашој земљи нема изграђених заштитних објеката, тако да од државне границе до села Гребенац укупна површина плављења износи 6.200 ha, док подручје низводно од Ђавољег моста представља заједничко плавно подручје Дунава, Караша и Нере.

Изградњом магистралног канала ДТД Нови Бечеј-Банатска Паланка регулисан је доњи ток Караша. Овим каналом се пресеца, и ток Караша, канал преузима њихове воде, а река Караш од тачке где додирује источне делове Делиблатске пешчаре код брдашца Думача (између Дупљаје и Гребенца) постаје део канала уз који остају пресечени меандри ове реке. Канал се код Банатске Паланке улива у Дунав.

Слика 2. Меандри Караша у околини насеља Дупљаја

Нера

Нера је гранична река према Румунији у крајњем југоисточном делу Баната. Дужина Нере од изворишта до ушћа износи 125 km. Она на територију наше земље улази код села Кусића, и тече као погранична река наредних 27 километара до ушћа. Падови речног тока су неуједначени. Веома су велики у горњем току где река врши снажну ерозију, док су у доњем току и у котлинама падови веома мали, па река врши акумулацију материјала, меандрира и пробија се кроз сопствене наносе. Само 5% сливне површине налази се у нашој земљи. Овим делом тока Нера углавном тече ка западу, пролазећи кроз Белоцркванску котлину, и улива се у Дунав код Банатске Паланке. При ушћу је река широка између 20 и 40 m. Корито је шљунковито и већим делом године вода је веома бистра и хладна.

Нера је бујичног карактера те су честе појаве екстремно великих поплавних таласа. Режим реке показује највише водостаје у другој половини пролећа, у мају и априлу. Високе водостаје има и месец јуни, као и март, док су најнижи у септембру и августу. Режим реке показује највише водостаје у другој половини пролећа, у мају и априлу. Високе водостаје има и у јуну и марту, док су најнижи у септембру и августу.

Нера је због свог бујичног карактера некада била регулисана каналом Јаруга. Канал Јаруга или Млински канал се код села Кусић одваја од Нере и паралелно са њеним током тече у дужини око 12 km. Овај канал је, протежући се дуж десне обале „мајор“ корита (корито за велике воде) реке Нере, имао функције одбране од поплаве и одвођења сувишних вода. Данас Јаруга служи само за прихватање изливених вода реке Нере, воде из мреже канала за одводњавање и отпадних вода Беле Цркве. Протицаји Јаругом јављају се када водостаји у Нери достигну коту 89,75 mnm (+100 cm на в.с. Кусић) и трају за време тих и већих водостаја. Ова појава јавља се неколико пута годишње у зависности од учесталости великих вода у реци Нери.

Нерегулисано корито Нере, са малим падом, проузрокује у овом равничарском делу интрузивно таложење наноса, издизање корита и подземних вода, а са тим паралелно и површинских вода, нарочито на сектору Врачев Гај-Кусић. Овакво стање је узрок честих меандара на овом сектору, нанос је створио потпуно неуређено корито обрасло густим воденим биљем, што све погодује изливању реке и честим поплавама. Десна страна долине Нере је испресеца на мањим поточићима (Кусићки, Умин, Лесковачки). Лева страна долине Нере такође има мањи број потока који се спуштају са планине Локва. Сви потоци одликују се малим количинама воде током године.

На заштити приобаља Нере до сада је мало урађено. На десној обали је изграђен насип од ушћа до Врачевог Гаја ради заштите приобалног подручја од високих вода изазваних успором ХЕ „Ђердап“. Плавна зона реке Нере простира се на око 1.500 ха. Дно „минор“ корита лежи у слоју шљунка, а то значи да постоји директна веза између воде у реци и подземне воде у приобаљу.

Слика 3. Део тока реке Нере код Врачевог Гаја

Дунав са каналом ДТД

Промене које су се појавиле након изградње хидроенергетског и пловидбеног система (ХЕПС) „Ђердап 1“ на Дунаву, посредно су утицале на режим површинских и подземних вода на простору алувијалне равни реке Нере. Утицај успора воде у Ђердапском језеру нарочито се одражава на режим малих и средњих вода, као и на транспорт наноса. Успор се протеже узводно дуж корита реке Нере, што се посредно одражава на погоршани режим отицања подземне воде прве фреатске издани са простора алувијалне равни реке Нере.

Успостављањем нивоа у акумулацији на коти 69,5 mnm и више као коначног решења, од 1983. године, нема више минималних водостаја и протицаја. Наиме, при водостају Дунава од 69,5 mnm формира се успор у реци Нери који допире до шестог километра реке Нере. Тиме је престало и кретање вученог наноса. Такође је дошло до издизања нивоа подземних вода.

Каналску мрежу подручја чине деоница магистралног канала „Банатска Паланка-Нови Бечеј“ и системи за одводњавање: слив леве обале Караша, слив Нере, слив десне обале ДТД и слив леве обале канала ДТД (дренажни систем „Нера-Караш-Кајтасово“).

Канал Хидросистема ДТД „Банатска Паланка-Нови Бечеј“ једним својим делом (од Тамиша до Банатске Паланке) прихвата воде из свих водотока јужног Баната које су до изградње овог канала текле у Тамиш (Брзава, Терезија, Моравица са Ројгом, Вршачки канали) и Караша и води их у Дунав код Банатске Паланке. До уставе „Кајтасово“ кота воде у каналу најчешће је око 70,5 mnm (као у Дунаву), а узводно од уставе па до уставе „Ботош“ кота воде у каналу је око 73,5 mnm. Устава „Кајтасово“ је на km 8+340 канала, а ушће реке Караш на km 13+000 канала са уливом на горњој коти 73,50 mnm.

Канал се на овој деоници користи за одводњавање, наводњавање, пловидбу и прихватање воде са територије суседне Румуније, односно са Карпата.

Канал К-II који пролази јужно од Беле Цркве, поред основне намене, за одводњавање, служи и као реципијент за употребљене воде градске канализације. Ове воде спроводе се даље коритом водотока Јаруга до корита реке Нере без претходног пречишћавања.

Јаруга је каналисани водоток који се код села Кусића одваја од Нере, тече паралелно са њом до Врачевог Гаја, где се са Нером опет спаја, да би потом наставио свој ток атаром Банатске Паланке све до Старе Паланке где се улива у Дунав. Дужина овог тока износи 7 km, ширина 5-10 m, а дубина корита 0,5 до 2 m. Својевремено су на овом току биле изграђене воденице, млинови и мале хидроцентрале.

Слика 4. Део канала ХС ДТД и меандри реке Караш

Делови територије општине Бела Црква представљају посебно угрожено подручје које стално трпи штету од вода.

Уређење овог простора у водопривредном смислу није завршено, те се овим Планом морају предвидети регулациони радови на природним водотоцима Карашу и Нери за велике воде.

Подземне воде

На основу редовних осматрања и мерења нивоа подземних вода, водостаја и климатских елемената која су вршена у периоду од 1951. до 1980. године на осматрачкој мрежи бунара и студије водног режима и праваца отицања фреатске издани Баната (Богдановић & Марковић, 2005.) дат је табеларни приказ средњих месечних вредности водостаја фреатске издани за места: Црвена Црква, Дупљаја, Кусић и Врачев Гај (Табела 3). Највиши средње месечни водостаји фреатске издани се на овом подручју јављају у марту, априлу, мају и јуну.

Табела 2. Средње месечне вредности водостаја фреатске издани

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Црвена Црква	286	274	267	269	268	266	273	285	297	308	304	301
Дупљаја	314	292	262	258	263	264	280	314	330	349	344	332
Кусић	405	379	331	314	307	308	319	345	371	391	401	406
Врачев Гај	178	161	160	164	169	166	175	192	202	205	199	184

Кретање нивоа подземних вода у великој мери је условљено променом водостаја у Дунаву и осталим рекама и каналима.

3.1.2. Природне вредности подручја

Основне природне вредности предметног простора чине очувани напуштени меандри Караша и речна станишта Нере, пешчаре и степе, која су приоритет за заштиту у средњој Европи, као и најупадљивији предео динског рељефа у Републици Србији. Река Нера представља еколошки коридор од међународног значаја, а тече дуж границе Републике Србије и Румуније, повезујући Карпате и Панонску низију. ПИО „Караш-Нера“ је простор са изузетним, особеним и јединственим биодиверзитетом, што налаже потребу очувања природних вредности и одрживог начина коришћења.

3.1.2.1. Природни ресурси

Пољопривредно земљиште

Пољопривредно земљиште представља најзначајнији природни ресурс на предметном подручју. Педолошки састав је неуобичајено хомоген, уз преовлађујуће површине под алувијумима различитог механичког састава и песком (жутим, смеђим и црним). Остали педолошки типови земљишта, сусрећу се само у траговима.

Алувијуми настају као речни наноси и зависно од карактера водотока, могу имати врло разнолик механички састав. Плавине бујичних река, какве су Караш и Нера у горњем току, често у свом саставу могу имати врло крупне фракције (шљунак), што је овде честа појава, док спори, „троми“ водотоци таложу фине и ситне честице, што је овде случај у приобаљу Дунава. Генерално, алувијуми се сматрају најоптималнијим повртарским земљиштима, наравно они са ситнијим фракцијама.

Песковита земљишта настају као последица еолске ерозије и таложу се на местима где постоје природне препреке и где се затим врши таложње пешчаног супстрата. Ова земљишта су по правилу добро дренирана (пропусна), са солидним производним потенцијалом и нарочито погодна за воћарство и виноградарство.

Све површине под пољопривредним земљиштем налазе се у равничарском, или врло благо заталасаном подручју, што пружа оптималне услове за његову обраду и узгој готово свих биљних врста које су производно присутне у Панонској низији.

Воде и водно земљиште

Водно земљиште у обухвату Просторног плана представљају све текуће и површинске воде, водозащитна подручја и захвати, водне акумулације и ретензије. Оно је заштићено према важећим прописима. Коришћење, уређење и заштита водног земљишта у оквиру заштићеног подручја ће се вршити у складу са донетом Одлуком о заштити. Заштита и коришћење водног ресурса подразумева оптимизирање режима вода, праћење стања и анализу квалитета вода.

Шуме и шумско земљиште

Подручје које обухвата Просторни план припада делу Северне шумске области, која према Закону о шумама („Службени гласник РС“, бр. 30/10, 93/12 и 89/15) обухвата, поред осталог и Банатско шумско подручје.

У овом делу Банатског шумског подручја су државне шуме обухваћене газдинским јединицама, неуређене државне шуме којима газдују предузећа за газдовање шумама, шуме у државној својини којима су газдовала бивша правна лица у друштвеној својини, као и шуме сопственика.

На простору који обухвата ПИО „Караш-Нера“ је само 3% површина под шумама и шумским земљиштем, према подацима из Студије заштите (Предлог за стављање под заштиту ПИО „Караш-Нера“).

На потенцијално распрострањење шума указују геоморфолошке и педолошке особине тог краја. Нера и Караш протичу увалом између огранака Карпата и Делиблатске пешчаре, где гравитирају воде са виших ката терена, а земљишта типа гајњаче, огајњаченог чернозема и смонице, као и алувијална земљишта дуж ових водотока, природна су шумска станишта.

У плавном подручју река Нера и Караша, највеће распрострањење имају изданацке шуме врба са примесом црне и беле тополе и културе хибридних топола. Особеност за југоисточни део АП Војводине, представља присуство природних шума црне јове, присутних и у шумама уз реке на Карпатском масиву. То указује и на велики значај ових река као прекограничних еколошких коридора и на потребу интегралног управљања и газдовања водама и шумама у складу са мерама очувања њихове проходности и природног мозаика станишта. Степске ритске шуме црне јове су у Војводини данас присутне једино уз реку Неру и то у фрагментима.

Подручје Малог песка се карактерише присуством изданацких шума у приватном власништву, са доминацијом алохтоних врста. Честе сече имале су за последицу убрзану деградацију ових шума и малу вредност као станишта дивљих врста. Са овог простора је потпуно изостала потенцијална шумска вегетација делиблатске шумо-степе, коју чини шумо-степски мозаик ксеро-термофилних храстова (медунца и крупнолисног медунца) са примесом пратилица (бела и сива топола, трепетљика).

Према Директиви ЕУ о стаништима („CD-92/43/ЕЕС“), шуме аутохтоних топола и врба, као и шуме црне јове, представљају приоритетни тип станишта за заштиту. На основу *Правилника о критеријумима за издавање типова станишта, о типовима станишта, осетљивим, угроженим, ретким и за заштиту приоритетним типовима станишта и о мерама заштите за њихово очување* („Службени гласник РС“, број 35/10), шуме беле врбе, беле врбе и топола, шуме црне јове, шуме лужњака и пољског јасена, шуме лужњака и граба, као и шибљаци бадемасте врбе и шибљаци барске иве, представљају приоритетни тип станишта на националном нивоу. За ове типове шумских станишта прописано је одрживо газдовање у складу са начелима сертификације шума.

На простору ПИО „Караш-Нера“, површине под шумама су расцепкане, нису уређене и неплански се секу, а многе спонтано ревитализоване шумске површине се воде као ливаде, пашњаци или обрадиво земљиште. Велики број малих шумских површина је, углавном, у приватном власништву, без тачних података о саставу, структури шумског фонда и евиденцији посеченог дрвета. Нелегално посечен шумски појас уз реку Неру подиже температуру њене воде, што доводи до поремећаја екосистема који је карактеристичан за хладне воде. Значај приобалних шума уз ове водотоке, указује на потребу очувања приобалне вегетације.

Слика 5. Шума црне јове на Нери

Ловна фауна

На простору обухвата Просторног плана је део ловишта „Нера“ Ловачког удружења „Ловац“ из Беле Цркве.

У ловишту „Нера“ су заступљене врсте ситне и крупне ловне дивљачи. Главне гајене врсте дивљачи су срна, дивља свиња и зец. У ловишту су заступљене и препелице, грлице, дивље патке, лисице и шакали.

Минералне сировине

На простору обухвата Просторног плана, налази се одобрени истражни простор за истраживање подземних вода, предузећа „ECOAGRI SERBIA“ d.o.o. Бела Црква на локалитету Извориште заливног поља Бела Црква.

Заштићено подручје ПИО „Караш-Нера“

Земљиште, иако песковито, представља значајан ресурс овог простора за обраду и гајење култура. Његово интензивно коришћење унутар заштићеног подручја је у колизији са потребама очувања природе, пошто се преоравањем уништавају травна станишта. Коришћење обрадивог земљишта требало би у будућности смањивати (откупом и враћањем степе на песку).

Вода у Нери и у рукавцима Караша свежија је и бистрија у односу на остале реке у Војводини, што представља посебан ресурс и пружа погодности за рекреацију, на за то одређеним местима.

Шљунак и песак који у наносу долазе са великим водама Нере, представљају природне ресурсе, које је могуће користити на одржив начин, периодичним уклањањем са одређених деоница реке, водећи рачуна о очувању путање водотока и шумске вегетације у приобаљу.

Травни покривач је такође природни ресурс, а његово коришћење неопходно је ускладити са потребама заштите природе. Усклађена и контролисана испаша је добар метод одржавања травног покривача, а очувањем пашњака, уз њихово одрживо коришћење, дугорочно се обезбеђује материјална основа за екстензивно сточарство и производњу здраве хране.

3.1.2.2. Природна добра

Просторне целине од значаја за очување биолошке разноврсности

На подручју обухвата Просторног плана налазе се просторне целине од значаја за очување биолошке разноврсности:

Заштићено подручје:

- Предео изузетних одлика „Караш-Нера“, заштићен Покрајинском скупштинском одлуком о заштити Предела изузетних одлика „Караш-Нера“ („Службени лист АПВ“, број 14/15 и 54 /18).

Међународна заштита:

- Међународно значајно подручје за птице (IBA/Important Bird Area) са класификационим кодом-„Делиблатска пешчара“ RS015IBA и Лабудово окно RS016IBA;
- Емералд подручје са класификационим кодом-„Делиблатска пешчара“ RS0000005;
- Одабрано подручје за дневне лептире PBA/Prime Butterfly Area)-Делиблатска пешчара 03;
- Рамсарско подручје-Лабудово окно 3RS005.

Наведена подручја припадају еколошки значајном подручју Републике Србије бр. 20 „Делиблатска пешчара“, утврђеним *Уредбом о еколошкој мрежи* („Службени гласник РС“, број 102/10).

Станишта заштићених и строго заштићених дивљих врста од националног значаја:

- Ознака БЦРОЗ, назив „Остаци меандара Караша“, категорије станишта: ливаде, мочваре и ритови, ободна вегетација водених система, степе на песку, хигрофилне шуме и жбуње;
- Ознака БЦР05а, назив „Средњи ток Караша“, категорије станишта: ливаде, мочваре и ритови, реке и потоци, рурални мозаици, степе на песку, хигрофилне шуме и жбуње;
- Ознака БЦР0ба.б, назив „Мртви Караш поред Кајтасова“, категорије станишта: мочваре и ритови, ободна вегетација водених система, рурални мозаици, сталне баре и језера, степе на песку, хигрофилне шуме и жбуње;
- Ознака БЦР08, назив „Кајтасово“, категорије станишта: мочваре и ритови, ободна вегетација водених система, рурални мозаици, сталне баре и језера, степе на песку, хигрофилне шуме и жбуње.

Станишта су регистрована у бази података Покрајинског Завода за заштиту природе у складу са Законом о заштити природе, Уредбом о еколошкој мрежи, као и одређеним критеријумима, који уређују заштиту врста и значајних и приоритетних типова станишта у Републици Србији (*Правилник о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива* Број 110-00-18/2009-03 од 20.01.2010, „Службени гласник РС“, број 5/10: *Правилник о критеријумима за издавање типова станишта, о типовима станишта, осетљивим угроженим, ретким и за заштиту приоритетним типовима станишта и о мерама заштите за њихово очување*, „Службени гласник РС“, број 35/10).

Еколошки коридори:

- Међународни еколошки коридори-Дунав, Караш и Нера. Међународни коридори су утврђени *Уредбом о еколошкој мрежи* („Службени гласник РС“, број 102/10);
- Регионални еколошки коридори-Канал ДТД система Банат до Тамиша. Регионални еколошки коридори су утврђени Регионалним просторним планом АП Војводине, „Службени лист АП Војводине“, број 22 од 14.12.2011. године).

Заштићено подручје Предео изузетних одлика „Караш-Нера“ представља простор оивичен доњим токовима река Нера и Караша, са разноврсним пејзажима равничарских меандара, бујичних река брдског карактера, спрудова и приобалних шума, пешчарских пашњака и дина. У одсеченим меандрима Караша сачувана је изворност доњег тока некадашње реке обрасле подводном, плутајућом и приобалном вегетацијом и настањене ретким животињским врстама. Нера је јединствена река у Војводини, по планинском карактеру који „доноси“ са Карпата, те припадајућем особеном живом свету. Оивичена двема рекама, али и као контраст овим бистрим бујичним водама, пружа се сува пешчара Мали песак. У средњој Европи се подручја пешчаних дина и отворених пескова сврставају у најугроженија станишта, од приоритета за заштиту.

Мали песак се налази непосредно уз Делиблатску пешчару, али се од ње битно разликује, због различитог начина коришћења. Због екстензивног пашарења, које се овде одвија у континуитету од памтивека, Мали песак није обрастао инвазивним жбуњем и дрвећем, па је овде дински рељеф највидљивији, популација текуница највећа у Србији, а фауна птица грабљивица бројна и разноврсна.

Темељне вредности Предела изузетних одлика представљају следеће карактеристике:

- Предметни простор је станиште великог броја ретких и угрожених биљних врста. Једино је поуздано налазиште двоштитасте шаши и мочварног маслачка у Србији. Значајне врсте биљака су и шиљата зука, змијски језик, димњача, калужђарка и гороцвет;

- Фауна инсеката у Нери, једнодневке и камени цветови, јединствена је у Војводини и карактеристична за брзе, поточне воде. На Малом песку присутне су бројне и виталне популације панонског скакавца и мрављег лава, ретких врста инсеката;
- Фауна риба у Нери је брдског карактера, са карактеристичним врстама двопругастом укљижом и поточном мреном. Нера је и станиште манића, ретке врсте у Србији;
- Ово је једино познато подручје у Војводини које насељавају жаба травњача и поскок. Мали песак настањују виталне популације карактеристичних и ретких степских врста гмизаваца, степског смука и степског гуштера;
- Подручје са највише забележених врста дневних птица грабљивица (20) по јединици површине у Србији. Међу њима, истичу се патуљаста орао, кликташ, крсташ, степски соко, змијар и риђи мишар;
- На Малом песку налази се највећа и најгушћа популација текуница у Србији и једна од највећих у Панонској низији као и витална популација слепог кучета, изузетно ретке врсте сисара.

Оцена стања заштићеног природног добра

Изградњом канала ДТД, уставе код Кајтасова и других водопривредних објеката измењен је природан режим подземних и површинских вода на овом подручју, а самим тим и услови станишта живог света. Поједини меандри водотока, нарочито Караша, пресечени су и искључени из природног плављења. Свака даља изградња насипа и прокопавање канала може додатно нарушити основне природне вредности простора.

Због мале плодности песковитог земљишта, преоравање травних станишта, као фактор угрожавања, врши се спорадично (орање Малог песка). Њиве се налазе рубно уз ово подручје, али постоји стална опасност ширења на рачун степско-пешчарских станишта, због лаког приступа летњим путевима, нерешених власничких односа, економске кризе и недовољно развијене еколошке свести. Додатне проблеме доноси коришћење пестицида и вештачког ђубрива, како унутар заштићеног подручја, тако и рубно. Значајни делови Малог песка се према намени воде као виногради. Тренутно су напуштени и користе се као пашњаци, што је условило повратак гороцвета, текуница и птица грабљивица. Плановима за поновно сађење воћњака и винограда на местима где се успоставила степа на песку, дугорочно би се уништила степска станишта и нарушио екосистем карактеристичан за ово подручје (Студија заштите, ПЗЗП, Нови Сад, 2011).

Непланско газдовање шумама и незаконите сече представљају значајан фактор угрожавања овог подручја. Шљунак и песак, који у наносу долазе са великим водама Нере, представљају природни ресурс који је могуће користити на одржив начин, периодичним уклањањем са одређених деоница реке, водећи рачуна о очувању путање водотока и шумске вегетације у приобаљу. Актуелна и неуређена експлоатација шљунка из корита Нере представља један од најзначајнијих негативних фактора који утичу на промену конфигурације терена, продубљивање корита, ерозију обала, нестајање станишта за бројне органске врсте и промену еколошких услова. Такође, изградњом објеката и инфраструктуре промењен је начин коришћења простора и нарушене су природне вредности.

Уношење алохтоних врста биљака и животиња представља један од најзначајнијих фактора смањења и губитка биодиверзитета. Различити антропогени утицаји деградирају станишта са изворном вегетацијом, разарајући њихову природну структуру и поспешујући ширење инвазивних врста. Један од значајних фактора који доприносе ширењу инвазивних врста биљака је изградња саобраћајне и каналске мреже.

Река Нера на делу општине Бела Црква представља непосредни реципијент свих сувишних вода: површинских, подземних, из насеља и са околног пољопривредног земљишта. У реку Неру се упуштају и отпадне воде из Беле Цркве без пречишћавања.

Пашарење је начелно корисно, али је на одређеним местима регистрована прекомерна испаша која нарушава природне, пре свега флористичке и вегетацијске одлике.

3.1.2.3. Предеона разноврсност

Подручје Караша, Нера и Малог песка налази се непосредно уз Делиблатску пешчару, на рубу Панонске низије, између Карпата и Дунава, у близини долине Мораве која је коридор ка Балкану и Средоземљу и Ђердапске клисуре која је коридор ка Влашкој низији. Овај простор надовезује се на постојећа заштићена подручја у Румунији (НП „Клисура Караш-Семеник“, НП „Клисура Нера-Беушница“ и НП „Гвоздена капија“) и Републици Србији (СРП „Делиблатска пешчара“, ПИО „Вршачке планине“, СП „Стража“ и НП „Ђердап“).

Дински рељеф карактеристичан је за целокупно подручје Делиблатске пешчаре, самим тим и за Мали песак. На подручју обухвата Просторног плана је видљивији него било где другде, будући да је овде пашарење најинтензивније. Зато је вегетација ниска и травна, без много дрвећа и грмља, тако да не заклања рељеф на већем делу Делиблатске пешчаре.

Услед тога, најупадљивије дине на територији Републике Србије налазе се баш на локалитету Мали песак, што представља предеону специфичност и вредност подручја. Додатно, карактер предела чине и стрми лесни одсеци и сурдуци, као и, **уз њих „наслоњени“, стари меандри Караша.**

Посебно вредан предео чини река Нера, са плавном зоном. То је једна од ретких преосталих нерегулисаних река у Војводини. Често мења ток и гради динамичан предео сачињен од стрмих обала, спрудова, ада, меандара и лагуна.

За разлику од већег дела Војводине, којом доминира рурални предео са доминантним аграрним површинама, пешчарско земљиште, које доминира на овом подручју, као неповољно за обраду, одувек се користило за напасање стоке. То је и определило изглед Малог песка, који је вековима пашњак. Овај простор, који је данас ненасељен, у средњем веку се налазио непосредно уз један од најважнијих центара јужног Баната. О томе сведочи археолошки локалитет „Град“. Иако је био у близини великог насеља, сматра се да је Мали песак и тада био пашњак, тако да је пашарење не само еколошки најповољнији начин коришћења овог простора, него и најстарији и најтрајнији.

Изградњом магистралног канала ДТД Нови Бечеј-Банатска Паланка регулисан је доњи ток Караша. Овим каналом се пресеца, између осталих банатских водотока, и ток Караша. Канал преузима њихове воде, а река Караш од тачке где додирује источне делове Делиблатске пешчаре код брдашца Думача, постаје део канала уз који остају пресечени меандри ове реке. Канал се код Банатске Паланке улива у Дунав. Пре изградње Хидросистема ДТД, река Караш одликовала се великом кривудаваошћу (меандрирањем), нарочито у најнизводнијем току, од Ђавољег моста до ушћа, где је протицала и кроз алувијум Дунава.

У окружењу заштићеног подручја „Караш-Нера“ налази се више насеља чији су положај и морфолошка структура формирани прилагођавањем изворним геоморфолошким условима подручја на формираним лесним терасама:

- Гребенац, Кајтасово, Банатска Паланка уз Караш и
- Кусић, Бела Црква, Врачев Гај и Стара Паланка уз Неру.

3.1.3. Културно наслеђе

Простор у обухвату Просторног плана је културолошки и историјски изузетно занимљив, а посебну вредност представља чињеница да се културно-историјски развој одвијао у условима хетерогене етничке културе.

Основни проблеми су лоше грађевинско стање споменика културе (услед неодржавања и недостатка средстава за одржавање), као и недостатак документације.

У том смислу, требало би предузети даља истраживања, израдити пројекте санација и реконструкција већине споменика културе од изузетног и великог значаја. На подручју обухвата Просторног плана издвајају се:

- Непокретна културна добра-споменици културе;
- Археолошки локалитети.

3.1.3.1. Културна добра-споменици културе

На основу евиденције Завода за заштиту споменика културе у Панчеву, даје се списак споменика културе у обухвату Просторног плана:

Културно добро-споменик културе од великог значаја

Место: Гребенац

Румунска православна црква Вазнесења господњег-Гребенац

Проглашена за споменик културе Решењем Покрајинског завода за заштиту споменика културе у Новом Саду бр.01-158/6 од 09.04.1975. године.

Проглашена за споменик културе од великог значаја Одлуком Владе АПВ („Службени лист АП Војводине“ број 28/91).

Осим наведеног, постоје и објекти индустријског наслеђа, народног градитељства и руралне просторне целине који се издвајају као посебни ресурси.

3.1.3.2. Археолошки локалитети

Територија општине Бела Црква је богато археолошко подручје, простор који је био настањен почев од раних периода праисторије у континуитету све до наших дана.

На целом овом простору евидентирано је до сада постојање трагова и остатака 34 археолошка налазишта од чега су најбројнији остаци старих насебина. Међу њима се разликују основне административне категорије:

- Археолошко налазиште-непокретно културно добро;
- Локалитети са археолошким садржајем;
- Подручје нејасне археолошке слике.

Археолошко налазиште-непокретно културно добро

- Као проглашено, односно законом утврђено непокретно културно добро, у обухвату Просторног плана постоји археолошко налазиште „Град“ у Дупљаји које Одлуком Владе АПВ („Службени лист АП Војводине“ број 28/91) има статус **културног добра од великог значаја**.

Локалитети са археолошким садржајем

У геоморфолошком погледу, на територији обухвата Просторног плана издвајају се три изразите целине:

- Долина Караша и њен гравитирајући део;
- Долина Нере;
- Међупростор који чини, условно речено, висораван омеђена долинама поменутих речних токова.

У долини Караша постоји читав низ старих насеља која су својевремено тамо постојала. Саобраћајна вредност ове реке је давно уочена, још у праисторији, па се то свакако одразило на интензитет живљења у овој долини, нарочито у позном бронзаном добу и читавом периоду гвозденог доба (XII-IV век старе ере), пошто се овом долином обавља жива саобраћајна активност и трговина између Карпатског простора и Подунавља односно изворишта и ушћа Караша.

У атарима насеља има локалитета из периода праисторије, античког доба и средњег века.

Списак локалитета се налази у документационој основи Просторног плана.

Подручје нејасне археолошке слике

То је простор у обухвату Просторног плана на коме је пре отпочињања земљаних радова неопходно вршити систематска рекогносцирања у циљу евидентирања до сада неоткривених и провере позиција познатих археолошких локалитета.

3.1.4. Становништво

Анализа демографског развоја подручја обухваћеног изградом Просторног плана извршена је на основу званичних статистичких података пописа становништва у периоду 1991-2011. године. Подручје обухваћено изградом Просторног плана чини шест насеља општине Бела Црква, где према попису становништва 2011. године, живи 5.012 становника.

Табела 3. Укупан број становника

Општина	Насеље	Број становника по методологији пописа 2002. године			Индекс 2011/2002	Индекс 2011/1991
		1991.г.	2002.г.	2011.г.		
Бела Црква	Б.Паланка	940	837	682	81,5	72,6
	Врачев Гај	1753	1568	1348	86,0	76,9
	Гребенац	1267	1017	818	80,4	64,6
	Дупљаја	903	854	738	86,4	81,7
	Кајтасово	302	287	262	91,3	86,8
	Кусић	1428	1361	1164	85,5	81,5
Укупно		6593	5924	5012	84,6	76,0

У периоду 1991-2011. године, укупан број становника посматраног подручја смањено се за 24,0% или 1.581 лице. Између пописа 1991. и 2002. године дошло је до депопулације у свим насељима, а укупан број становника смањен је за 669 лица. Погоршање демографске ситуације и већи пад укупног броја становника забележен је према резултатима пописа становништва 2011. године, тако да је популациона величина смањена за 922 лица, или за 15,4%.

Демографска ситуација на подручју обухвата Просторног плана је неповољна, а карактерише је перманентно опадање укупног броја становника у свим насељима, уз неповољну старосну структуру, са високим индексом старења и погоршање виталних карактеристика популације.

3.1.5. Мрежа и функције насеља

У граници обухвата Просторног плана мрежу насеља чини шест насеља (Врачев Гај, Кусић, Банатска Паланка, Гребенац, Дупљаја и Кајтасово). Стара Паланка статистички припада насељу Банатска Паланка. Свих шест насеља припадају територији општине Бела Црква, која је у саставу функционалног урбаног подручја (ФУП) Вршац.

У погледу функције насеља, сва набројана насеља су руралног карактера и имају функцију локалне заједнице.

3.1.6. Јавне службе

Имајући у виду величину и карактер насеља која се налазе на подручју обухвата Просторног плана, мрежа објеката намењена јавним службама претежно задовољава потребе становништва.

У насељеним местима заступљене су све неопходне јавне службе од месних канцеларија, предшколских и школских установа, домова здравља, домова културе, библиотека и пошта, до здравствених установа, апотека, ветеринарских станица и спортско-рекреативних садржаја. Постојеће службе је неопходно унапредити, а недостајуће планирати у зависности од потреба локалне заједнице.

3.1.7. Привреда

У обухвату Просторног плана, насеља су углавном руралног карактера, што значи привредно слабо развијена.

Структура привреде у обухвату Просторног плана је неповољна, уз пољопривреду као носиоца развоја. Земљиште за обраду и гајење култура значајан је ресурс овог простора. Његово интензивно коришћење унутар заштићеног подручја је у колизији са потребама очувања природе, пошто се преоравањем уништавају травна станишта. Заштита природних вредности, пре свега врста и станишта, као неопходан предуслов предвиђа очување пашњака уз њихово усклађено и одрживо коришћење. На тај начин дугорочно се обезбеђује материјална основа за екстензивно сточарство и производњу здраве хране. Привредне активности треба усмерити на подстицање развоја примарне пољопривредне производње, као основе за развој мањих прерађивачких капацитета у насељима (прерада воћа, мини млекаре, кланице). Близина заштићеног подручја отвара перспективу бољег пласмана производа, путем развоја туризма и формирања „робне марке“.

Пољопривреда

Пољопривредно земљиште у оквиру ПИО „Караш-Нера“ је највећим делом под ратарским културама. Ратарска производња је разноврсна, али као и у другим деловима јужног Баната преовлађују житарице. Најзаступљеније културе су стрна жита, кукуруз, сунцокрет, шећерна репа, соја и луцерка. Постоје повољни услови за повртарство, који нису искоришћени у довољном обиму.

На подручју Малог песка, обрадиве површине су врло ограничене, пре свега песковитим земљиштем и високим нивоом подземних вода уз Караш и Неру, на свега 53 хектара (4%).

Ипак, као главна карактеристика подручја истиче се воћарство, док природне погодности за виноградарску производњу нису искоришћене у пуној мери и поред тога што постоји богата традиција (везана за раније Немачке колонисте). Раније је овај крај био познат по производњи брескви, али је ова култура у великој мери замењена подизањем значајних засада под јабукама, тако да је сада управо јабука препознатљив производ овог подручја.

Обиље природних пашњака пружа оптималне услове за екстензивно и полуинтензивно сточарство, па се они тако и користе, нарочито интензивно на Малом песку. Специфичности поднебља и његове природне и амбијенталне вредности, пружају могућности за узгој и аутохтоних раса говеда, оваца и свиња, што до сада није био случај.

Пчеларство је добро развијено, а постоје и значајне могућности његовог унапређења.

Рибарство нема велики економски значај на овом подручју и углавном се своди на спортски риболов.

Ипак, треба констатовати богатство ихтиофауне (присутно је 17 риблих врста) карактеристичне за подручје Панонске низије, али будући да река Нера у свом горњем току кроз Румунију има планински карактер, јављају се и неке специфичности. Од аутохтоних риба најчешћа је штука, а ова подручја настањују и сом, шаран, буцов, греч и клен док се од алохтоних врста најчешће јављају сребрни караш (бабушка), брадавичарка и амурски спавач.

Туризам

У досадашњем периоду, туризам је углавном третиран као пратећа а често и споредна привредна грана. Ниво развијености туризма је на таквом степену, да заправо има само активности сродних туризму, те нема адекватних материјалних ефеката од његовог развоја. Простор заштићеног подручја ПИО „Караш-Нера“ има природњачку, културно-историјску, рекреативну и амбијенталну вредност и представља велики потенцијал за развој туризма, чему доприноси и положај, односно близина великих градова: Београда, Панчева, Вршца, итд., као и развијена путна инфраструктура.

Туристички потенцијал заштићеног подручја није у довољној мери искоришћен. Туристичка понуда заштићеног подручја треба да обухвати едукативни, излетнички, рекреативни, етно-туризам и еко-туризам, као и туризам посебних интереса (ловни, риболовни, фото-сафари, камповање, итд.). У речном току старог Караша, испод археолошког налазишта Град, крај Дупљаје, пронађени су остаци мамута.

Треба искористити и многобројна археолошка налазишта која се налазе на територији заштићеног подручја (званично евидентирана од стране Завода за заштиту споменика културе или примећена од стране локалног становништва), поготово са освртом на Дупљајска колица као светску знаменитост.

Шумарство и лов

На шумским површинама у оквиру ПИО „Караш-Нера“, које су углавном у приватном власништву и неуређене, нема планског коришћења шума.

Мањи корисници шума у обухвату овог Просторног плана (водопривреда, пољопривредни комбинати и приватна лица), користе шуме за техничко и огревно дрво.

У ловно-туристичке услуге у оквиру ловишта „Нера“, спадају одстрел дивљачи (трофејни одстрел) и месо дивљачи.

3.1.8. Инфраструктура

3.1.8.1. Саобраћајна инфраструктура

У обухвату Просторног плана егзистирају следећи видови саобраћаја: друмски, железнички и водни. Друмски саобраћај је основни вид саобраћаја у оквиру овог простора и својим капацитетима задовољава већину захтева за путничким и робним превозом, док се железнички и водни саобраћај користе само повремено, при превозу путника и масовних роба у транзиту. Ваздушни саобраћај није у функцији робног и путничког промета у обухваћеном простору.

Друмски саобраћај омогућује доступност и комуникацију предметног простора са окружењем и субрегионима.

Основни саобраћајни капацитети предметног простора у домену друмског саобраћаја су:

- **Државни пут IIа реда** бр.134 (Р-115), Ковин-Врачев Гај-Бела Црква;
- **Државни пут IIб реда** бр.312 (Р-115.1), Врачев Гај-Банатска Паланка – Дунав;
- **Државни пут Iб реда** бр.18 (М-7.1), Зрењанин-Сечањ-Пландиште-Вршац-Стража-Бела Црква-државна граница са Румунијом (гранични прелаз Калуђерово), иако се налази ван обухвата Просторног плана, има значајну улогу у међунасељском и међуопштинском али и интеррегионалном повезивању јер се налази на правцу ка Румунији (гранични прелаз Калуђерово-Najdas).

Систем општинских путева-у обухвату (општина Бела Црква), путеви су различитог степена изграђености и омогућују доступност овом простору из свих праваца, као алтернатива државном путу бр.18.

Основни путни правац овог простора је ДП бр.134 (М-18), Ковин-Врачев Гај-Бела Црква.

У оквиру катастарских општина (К.О. Гребенац, Кајтасово, Дупљаја, Врачев Гај, Банатска Паланка, Бела Црква и Кусић) у обухвату Просторног плана, налазе се и некатегорисани путеви (приступни и атарски путеви), који су радијалног облика и повезују насеља и садржаје ван грађевинског подручја.

Железнички саобраћај на простору обухвата Просторног плана има лонгитудинално пружање на правцу север-североисток, преко локалне пруге бр. 17, Зрењанин фабрика-Вршац-Бела Црква.

Стање капацитета железничког саобраћаја на овом простору је на ниском техничко-технолошком нивоу (неопходна је реконструкција, модернизација) што је један од разлога слабог коришћења овог вида саобраћаја у извршењу транспортног рада.

Водни саобраћај на простору обухваћеном Просторним планом заступљен је преко међународног пловног пута реке Дунав, каналом ОКМ ХС ДТД, Банатска Паланка-Нови Бечеј, са релативно скромним просторним, инфраструктурним и прихватно-манипулативним и превозним капацитетима.

Ваздушни даљински саобраћај није присутан у обухвату Плана, већ у широј зони утицаја ПИО „Караш-Нера“. За потребе овог подручја, ваздушни саобраћај одвија се преко аеродрома „Никола Тесла“ (за путнички и карго саобраћај), док се за спортско-туристичке намене користи аеродром у Вршцу. Оба терминала у потпуности задовољавају садашње обиме транспортних захтева. Аеродроми у Црвеној Цркви и Белој Цркви (војни) се готово и не користе услед недостатка основне инфраструктуре и супраструктуре.

На основу саобраћајних анализа може се закључити да **саобраћајна инфраструктура** (друмски, железнички, водни и ваздушни саобраћај) у оквиру овог простора даје добре основе за надоградњу/реконструкцију, чиме би се омогућио брз и лак приступ овом подручју из више праваца, на нивоу високог комфора и саобраћајне услуге, као и брзе и лаке комуникације у оквиру овог простора.

3.1.8.2. Водна и комунална инфраструктура

Водни објекти за уређење водотока и за заштиту од поплава, ерозија и бујица

Насип прве одбрамбене линије реке Дунав је неприкосновени одбрамбени објект који се уредно коси (најмање двапут годишње) са интегралним трупом у ком су забрањени радови са санирањем свих могућих животињских станишта и јазбина свим расположивим средствима.

На објекту се мора вршити свакодневни визуелни надзор и контрола саобраћаја. На одстојању од 5 до 10 km по стационажи водотокова на левој и десној обали у склопу насипа, постоје насипске чуварнице. Приступ круном насипа омогућује се негом круне или формирањем чврстог коловоза, као најсигурнијег решења.

Забрањен је јавни и привредни саобраћај, изузев двоточкаша (бицикли и бицикли са мотором). На погодним местима на насипу су изграђене рампе за попречни саобраћај свих видова.

Подручја око Нере и Караша дефинисана су као значајна поплавна подручја за које постоји обавеза израде карата угрожености и карата ризика од поплава. Карте су основ за израду Просторног плана управљања ризицима од поплава. Набројане радње проистичу из Европске директиве о процени и управљању ризицима од поплава 2007/60/ЕС.

Хидромелиорациони радови Највећа промена водног режима у доњем току Нере десила се настанком Ђердапске акумулације, а на Карашу изградњом канала ДТД и уставом код Кајтасова. Поједини меандри водотока, нарочито Караша, пресечени су и искључени из природног плављења. С обзиром да највећи водотоци који се обухватају овом заштитом највећим делом и даље теку природним коритом уз очуване инундације, најзначајније је очувати природну вегетацију и плавни карактер станишта поред водотока. Од њиховог очувања зависи проходност и континуитет ових еколошких коридора од међународног значаја.

Током обиласка терена утврђено је да се претходних година вршило пресецање меандара Нере на два места, на самом ушћу, у дужини од 1,5 km и узводно на 3,6 километру, у дужини од 500 m. Образложење за вршење ових радова је спречавање појављивања поплава обезбеђивањем бржег отицања воде.

Овим је дошло до губитка станишта и простора за мрешћење многих врста риба које су значајне не само за реку Неру него и за Дунав. Поменути водопривредни објекти изменили су природан режим подземних и површинских вода на овом подручју, а самим тим и услове станишта живог света који овде обитава. Свака даља изградња насипа и прокопавање канала може додатно нарушити основне природне вредности простора.

На реци Нери, дужи низ година врши се експлоатација шљунка. На појединим деловима се експлоатација врши неплански и неконтролисано што врло често изазива нежељене последице (скретање тока реке, поткопавања обала, итд.).

Канал Дунав-Тиса-Дунав је суштински изменио природан режим тока доњег дела реке Караш и услове станишта живог света. Поменути водопривредни објекти изменили су природан режим подземних и површинских вода на овом подручју, а самим тим и услове станишта живог света који овде обитава. Свака даља изградња насипа и прокопавање канала може додатно нарушити основне природне вредности простора.

Водни објекти за заштиту од штетног дејства унутрашњих вода-одводњавање

У оквиру система за одводњавање, прикупљање и одвођење сувишних вода се врши дренажом. Дренажа терена у системима је испројектована и делимично је изведена. Треба предвидети могућност завршетка изградње предвиђене дренаже.

Канал ХС ДТД „Банатска Паланка-Нови Бечеј“ је намењен за прихватање сувишних вода из мелиорационе каналске мреже, за снабдевање водом свих корисника, а пре свега заливних система и рибњака, за прихватање испуштених (пречишћених) вода, за одбрану од поплава и за пловидбу.

Мелиорациона каналска мрежа на предметном подручју је подељена у више сливова и подсливова за одводњавање. Ова каналска мрежа се у основне реципијенте, реку Дунав и канал ХС ДТД „Банатска Паланка-Нови Бечеј“ улива гравитационим путем или путем црпних станица. По значају и реду уливања може се поделити на примарну, секундарну и терцијарну мрежу.

Сваки канал ове мреже налази се на релативно уском појасу водног земљишта, где у неким случајевима није остављена ни инспекциона стаза од 5 m ширине у грађевинском рејону (а у ванграђевинском 10 m ширине) на левој и десној обали, мада су приликом комасационих и сличних радова захтеви то условљавали.

Због недостатка средстава, посебно секундарна и терцијарна мрежа, није одржавана по нормативу (петогодишњи циклус измуљења).

Мелиоративни системи (сливови) који се налазе у обухвату предметног Просторног плана

1. Сливно подручје Нера:

- мелиоративни канал-под ознаком „К-Г“ на деоници од стационаже km 0+000 до km 0+395, у К.О. Врачев Гај, на катастарској парцели 4997, 4998, 2036, 2014/21;
- мелирациони канал „П14а+17“ на деоници стационаже km 0+000 до km 0+260 К.О. Кусић 1.

Оба канала припадају гравитационом делу система за одводњавање (ХМС) Нера.

- Мелиоративни сливни систем реке Нера обухвата 7.824,34 ha.

2. Сливно подручје канала ХС ДТД:

- мелиоративни канал са ознаком „С 4“ на деоници од km 0+000 до km 0+080 у К.О. Банатска Паланка;
- мелиоративни канал „С 5“ на деоници од km 0+000 до km 0+130 К.О. Банатска Паланка 1.

Оба канала припадају систему за одводњавање (ХМС) Канала ДТД-лева обала одводњавање преко црпне станице. Сливна површина канала ДТД-лева обала је 3.715,66 ha.

- мелиоративни канал под ознаком „Г“ на деоници од km 1+470 до km 2+855 у К.О. Гребенац, Кајтасово;
- припада систему за одводњавање (ХМС) Канала ДТД-Гребенац, гравитационо одводњавање. Сливна површина Канала ДТД-Гребенац је 1.068,00 ha.

На свим каналима заштитни појас за манипулацију и одржавање канала износи 10 m, мерено од леве и десне ивице канала.

Црпне станице

1. „КАРАШ Г“

Систем за одводњавање: л.о. ДТД низв. „Кајтасово“, ГДУ 298

Локација црпне станице: л.о. ОКМ ДТД

Капацитет [m³/s]: 4,50

2. „КАРАШ II“

Систем за одводњавање: л.о. ДТД низв. „Кајтасово“, ГДУ 298

Локација црпне станице: л.о. ОКМ ДТД

Капацитет [m³/s]: 2,20

3. „КАЈТАСОВО“

Систем за одводњавање: д.о. ДТД низв. „Кајтасово“, ГДУ 300

Локација црпне станице: л.о. ОКМ ДТД

Капацитет [m³/s]: 0,50

Преводница

Устава, преводница „Кајтасово“ се налази на km 8+340 Канала ДТД Банатска Паланка-Нови Бечеј. Положај насипа је дефинисан координатама преломних тачака.

Водни објекти за коришћење вода

Снабдевање водом како појединих насеља, тако и пунктова на посматраном простору, врши се из локалних извора, осим у општини Бела Црква, где је водоснабдевање решено преко регионалног система, који се водом снабдева из изворишта „Стража“.

На каналу Јаруга налази се и објекат за коришћење водних снага за производњу електричне енергије, мала хидроелектрана са пратећим објектима, снаге 2 MW, лоцираној на стационожи канала km 3+340.

Водни објекти за сакупљање, одвођење и пречишћавање отпадних вода и заштиту вода

Што се одвођења и пречишћавања отпадних вода тиче, канализациона мрежа за прихват отпадних вода скоро нигде није изграђена, већ се отпадне воде директно упуштају у водотоке (канале) или у подземље без икаквог претходног пречишћавања. Само у Белој Цркви постоји канализациони систем и покривеност мреже је 100%. Отпадне воде отичу отвореним каналом к-II у дужини од 2,5 km јужно од насеља и уливају се у реку Неру. На територији општине Бела Црква канализациона мрежа и ППОВ изграђени су у насељу Крушчица, али још увек нису у функцији. Пречишћена отпадна вода упуштаће се у хидромелиорациони канал који гравитира реци Караш.

Канализација атмосферских вода по насељима је изведена и функционише као отворена каналска мрежа положена уз уличне саобраћајнице, са уливама у најближе реципијенте.

3.1.8.3. Енергетска инфраструктура

Електроенергетска инфраструктура. Снабдевање електричном енергијом потрошача на подручју Просторног плана обезбеђено је из дистрибутивног система електричне енергије преко трансформаторске станице 110/20 kV „Бела Црква“, односно дистрибутивних трансформаторских станица 20/0,4 kV. Траса далековода 110 kV, ТС Бела Црква-ТС Вршац 2, број 1002, једним делом прелази преко обухвата Просторног плана. Већи део преносне мреже је одговарајућег квалитета. Средњенапонска и нисконапонска мрежа је углавном грађена надземно и реконструисана за рад на 20 kV.

Обновљиви извори енергије. На простору обухвата Просторног плана за сада не постоји организовано коришћење овог ресурса.

Енергетска ефикасност. Карактеристика целокупног енергетског система, преносног, дистрибутивног, као и целокупне секторске потрошње (индустрија, саобраћај, зградарство), јесте ниска енергетска ефикасност као и нерационална потрошња енергената.

Термоенергетска инфраструктура

На простору обухвата Просторног плана постоји изграђена гасоводна инфраструктура, која није тренутно у функцији, односно није повезана на гасоводни систем ЈП „Србијагаса“.

Општина Бела Црква која је у обухвату овог Просторног плана, није гасификована, али се за њу планира гасификација како насеља Бела Црква тако и свих насељених места у општини (постоји изграђена дистрибутивна гасоводна мрежа до 16 bara, која није пуштена у функцију односно прикључена на постојећи гасоводни систем „Србијагаса“). За снабдевање општине Бела Црква, планирана је изградња транспортног гасовода сабирна гасна станица Тилва-Бела Црква са ГМРС „Бела Црква“, која ће обезбедити повезивање општине Бела Црква на гасоводни систем и снабдевање природним гасом свих потрошача у општини.

Планирани транспортни гасовод сабирна гасна станица Тилва-Бела Црква, налази се у обухвату овог Просторног плана.

3.1.8.4. Електронска комуникациона инфраструктура

На подручју Просторног плана развој електронског комуникационог система се реализује у складу са Генералним плановима електронске комуникационе мреже надлежних предузећа. Изграђени су нови капацитети уз главне, као и саобраћајне правце нижег ранга све до општинских. Као главни медиј, поред постојећих спојних кабловских веза и РР система, коришћен је оптички кабл.

У протеклом периоду су обезбеђени савремени дигитални комутациони системи, чиме је постигнуто знатно повећање капацитета мреже, обезбеђење високог квалитета, поузданости и расположивости, као и увођење савремених електронских комуникационих услуга (широкопојасни сервис).

Целокупно подручје покривено је системом мобилне телефоније и омогућено је пружање квалитетних услуга.

Простор је у целости покривен радиодифузним системом путем радио-релејних репетитора и емисионих радио-станица.

3.1.9. Стање животне средине

Подручје обухваћено Просторним планом представља специфично и комплексно подручје са вишеструким и вишедимензионалним синергијским дејством специфичних и разноврсних природних и антропогених фактора. Из тих разлога, ово подручје карактерише више фактора угрожавања са аспекта заштите животне средине.

Један од фактора угрожавања који је изражен на посматраном подручју представља појава преоравања травних станишта на локалитету Малог песка, али и на другим локалитетима. Додатне проблеме ствара и коришћење пестицида и вештачких ђубрива, како унутар заштићеног подручја, тако и рубно. Значајан проблем у појединим деловима Малог песка представља уништавање степске вегетације сађењем винограда.

Непланско газдовање шумама, незаконита сеча и изостанак системске контроле и евиденције шумских радова у приватним шумским поседима представља проблем на подручју много ширем од подручја обухваћеног Планом. Веома су честе и крађе шума. На око 2,5 km идући насипом узводно од ушћа Нере, забележен је случај уређења водотока пресецањем меандра, приликом којег је потпуно искрчена заштитна шумска вегетација у појасу између насипа и водотока, у дужини око 600 m.

Бујични карактер водотока, улога поплавних шума у спречавању ерозије, филтрирању вода и регулацији поплавних таласа, и наравно, значај ових шума као приоритетни тип станишта и еколошки коридор, указује на потребу очувања приобалне вегетације.

Посебан проблем са станишта заштите животне средине на посматраном подручју представља и појава експлоатације шљунка и песка који у наносу долазе са великим водама Нере и представљају природни ресурс који је могуће користити на одржив начин периодичним уклањањем са одређених деоница реке, водећи рачуна о очувању путање водотока и шумске вегетације у приобаљу. Постојећа непланска експлоатација негативно утиче на промену конфигурације терена, продубљивање корита, ерозију обала, нестајање станишта за бројне органске врсте и промену еколошких услова.

У непосредној близини заштићеног подручја „Караш-Нера“ присутан је значајан број викенд кућа и других објеката, којима су нарушене опште вредности предела. Ови објекти су изграђени на некадашњим шумарцима и пашњацима чиме је промењен начин коришћења простора и нарушене природне вредности. Ови простори су у највећој мери изузети из будућег заштићеног подручја.

Посебно неповољно је присуство нисконапонског далековода, који се простира преко Малог песка, локалитета на којем су бројне птице грабљивице. Постојање овог објекта веома је опасно пре свега због учесталог страдања птица услед кратког споја (електрокуције).

Два асфалтирана пута пресецају Мали песак у правцу исток-запад, северни од Гребенца ка Шушари и јужни који води у Балу Цркву. Они уништавају, нарушавају и дефрагментишу природна станишта и угрожавају биљне и животињске врсте, које и страдају на њима, узнемиравају и доносе загађења и појачано присуство људи и ремете пејзажне целине.

Хидромелиоративни радови такође представљају угрожавајући фактор на планском подручју. Изграђени водопривредни објекти су изазвали највеће промене водног режима јер су и поједини меандри водотока пресечени и искључени из природног плављења, што је утицало на измену природне вегетације и карактера станишта поред водотока. Формирањем Ђердапске акумулације, десила се највећа промена водног режима у доњем току Нера, а на Карашу изградњом канала ДТД и уставом код Кајтасова.

Промена морфологије терена је још један од специфичних проблема заступљених на посматраном подручју, не само на територији Делиблатске пешчаре него и шире. На северном делу Малог песка постоји велика рупа настала илегалним копањем песка. Природна травна станишта и карактеристичне врсте на овим просторима потпуно су уништени. Стварање рупа, ровова и ископина присутно је и на јужном делу Малог песка. Иако ове измене датирају од пре више година, затрављене су, али су основни облици предела остали нарушени.

Посебан проблем са аспекта заштите животне средине, када су у питању природни ресурси односно њихово загађење, представља хемијско и физичко загађивање, депоновање чврстог и течног отпада и отпадних загађених вода.

Река Нера на делу општине Бела Црква представља непосредни реципијент свих сувишних вода, површинских и подземних вода из насеља и са околног пољопривредног земљишта. У реку Неру се упуштају и отпадне воде из Беле Цркве без пречишћавања.

Квалитет воде у реци Нери варира у зависности од годишњег доба. Према подацима Хидрометеоролошког завода Републике Србије, у фебруару и марту 2009. године квалитет воде у реци Нери је био ван категорије, док је 2010. године у фебруару и марту река Нера била најзагађенија река у Републици Србији, због велике концентрације тешких метала.

Ипак, након проласка ових „пролећних“ периода, квалитет воде у Нери је варирао између II и III класе. Квалитет воде се прати на профилу код Кусића. На основу резултата извршених анализа у 2011. години може се констатовати да је квалитет воде одговарао III класи. Показатељи кисеоничног режима и органског оптерећења кретали су се у границама захтеване класе, док је код суспендованих материја у појединим серијама испитивања забележена повећана вредност (III класа). Од опасних и штетних материја повремено су забележене повећане концентрације гвожђа и мангана. Сапробиолошке анализе квалитета воде, на профилу Кусић, указују на присуство умереног органског загађења у водотоку.

У свим периодима испитивања највећи број констатованих таксона припада силикатним алгама. Запажа се доминација бета-мезосапробионата. Добијене вредности индекса сапробности указују на бета-мезосапробне услове средине, који одговарају II класи квалитета вода.

У погледу квалитета реке Караш, испитивање квалитета воде водотока Караша врши се на граничном профилу Добричево.

На основу резултата извршених анализа у 2011. години може се констатовати да је квалитет воде одговарао III/IV класи. Одступање од захтеване класе регистровано је код суспендованих материја.

Вредност процента засићења воде кисеоником у једној серији мерења припадала је III класи квалитета вода. Од опасних и штетних материја повремено су забележене повећане концентрације гвожђа, мангана, никла, површинских анјонских активних супстанци и фенолног индекса. Сапробиолошка испитивања квалитета воде показују да је водоток оптерећен умереним органским загађењем. У испитиваним узорцима доминирали су организми биоиндикатори β и α -мезосапробнезоне из групе *Bacillariophyta*.

Анализом планктонске заједнице највећу бројност имале су врсте *Fragilaria ulna*, *Navicula capitatoradiata* и *Navicula lanceolata*. Вредности индекса сапробности одговарале су другој класи квалитета вода.

На територији општине Бела Црква не постоји континуирано праћење стања параметара **квалитета ваздуха**. У претходном периоду спроведене су различите активности на унапређењу квалитета ваздуха, као што је концентрисање индустријских садржаја у радној зони. Такође, започело се са изградњом гасовода као и дистрибутивне гасне мреже, што ће допринети смањењу загађења ваздуха. Дислокацијом теретног и транзитног саобраћаја, изградњом обилазнице и транзитне саобраћајнице, смањиће се утицај емисије гасова и прашине који настају радом мотора са унутрашњим сагоревањем, као и буке на стамбени део насеља.

На очување и побољшање квалитета ваздуха нарочито ће утицати повећање фонда зеленила и његова правилна дистрибуција.

На територији обухвата Просторног плана не постоји континуирано праћење стања параметара нивоа комуналне буке.

Податке о настајању и количинама отпада у општини Бела Црква на врло систематичан начин води Јавно комунално предузеће „Белоцрквански комуналац“. Количина и структура отпада варира у зависности од периода током године. На подручју Просторног плана идентификоване су следеће локације неуређених депонија: КО Кусић (1), КО Бела Црква (1), КО Врачев Гај (3), Банатска Паланка (1), КО Гребенац (1) и КО Дупљаја (1).

3.1.10. Елементарне непогоде и акцидентне ситуације и одбрана

Елементарне непогоде су појаве хидролошког, метеоролошког, геолошког или биолошког порекла, проузроковане деловањем природних сила. Подручје обухваћено Просторним планом може бити угрожено од: земљотреса, поплава, метеоролошких појава-атмосферско пражњење и атмосферске падавине (киша, град), ветрова, ерозије, пожара, техничко-технолошких несрећа/акцидената, ратних разарања.

На основу сеизмичке рејонизације Републике Србије, подручје обухвата Просторног плана има утврђен *земљотрес* јачине VII степени сеизмичког интензитета према ЕМС-98, за повратни период од 475 година. У односу на структуру и тип објекта, дефинисане су класе повредивости, односно очекиване деформације. За VII степен сматра се да ће се у смислу интензитета и очекиваних последица манифестовати „силан земљотрес“.

Поплаве су најопаснија елементарна непогода која може задесити територију општине Бела Црква са високим степеном вероватноће, имајући у виду статистичке показатеље о историјским поплавама на основу којих се поплаве на овом подручју догађају периодично на сваких 5 до 10 година.

Извори поплава су реке Нера, Караш и Дунав и подземне воде у условима обилних падавина. Обухваћено подручје је изузетно богато водама, што посебно ствара проблеме приликом великих вода, због неуређености река Караша и Нере и канала Јаруге.

Велике површине плодне земље које се налазе поред наведених река редовно буду плављене у пролеће, када се нагло повећава количина воде у коритима река због топљења снега и великих киша. Канал Јаруга је неодржаван, тако да је и функција одвођења сувишних вода при поплавама сведена на најмању меру.

Појава *града* је чешћа и интензивнија у летњем периоду (85% у периоду мај-јул), а штете се највише одражавају на пољопривредним културама које су у том периоду и најосетљивије. Заштита од града се обезбеђује лансирним (противградним станицама), са којих се током сезоне одбране од града испаљују противградне ракете. Према условима Републичког хидрометеоролошког завода Србије (РХМЗ) у обухвату Просторног плана изграђене су 4 лансирне станице.

Општина Бела Црква се налази у изразито ветровитом делу АП Војводине. Преовлађујући *ветрови* на овом простору дувају из југоисточног правца (кошава), а нешто ређе из северозападног правца, те постоји ризик од јављања штете проузроковане олујним ветровима.

Олујни ветрови на овом простору често угрожавају људе и њихова материјална добра директним и индиректним путем. Ветрови могу да доведу до знатних оштећења на крововима кућа, прозорима и возилима, могу изазвати ломљење грана дрвећа, отежати кретање на путевима, а у зимском периоду проузрокују стварање сметова и наноса.

На територији обухвата Просторног плана *ерозија* је најчешће проузрокована ветром. Последице еолске ерозије су тренутно занемарљиве, међутим на дужи временски период она може да измени структуру тла.

Могућност настанка *пожара* је већа у насељеним местима која имају развијенију привреду, већу густину насељености, производне објекте и складишта робе и материјала са веома високим пожарним оптерећењем и сл. Могућа појава пожара је и на пољопривредном земљишту, због држања запаљивих пољопривредних усева у летњим месецима.

На основу услова добијених од Министарства пољопривреде и заштите животне средине за предметни Просторни план, на посматраном подручју нема евидентираних севесо постројења/комплекса.

У зависности од процене степена угрожености, планирање и уређење простора за потребе одбране земље, подразумева предузимање одговарајућих просторних и урбанистичких мера у поступцима планирања, уређења и изградње, на усаглашавању просторног развоја у циљу обезбеђења услова за потребе деловања и извршење одбране.

3.2. SWOT АНАЛИЗА

ПОТЕНЦИЈАЛИ (СНАГЕ)	ОГРАНИЧЕЊА (СЛАБОСТИ)
- Повољан геосаобраћајни и туристички положај - Предео изузетних одлика II категорије - Предеони биодиверзитет - Предео равничарских меандара, бујичних река, спрудова, приобалних шума, пешчарских пашњака и дина - Фрагментисана природна шумска станишта уз водотоке Караш и Неру - Солидан квалитет пољопривредног земљишта представља потенцијал за производњу хране - Разноврсност туристичких мотива и садржаја - Заштићено подручје и културно-историјско наслеђе као основа развоја различитих облика туризма - Изграђена дистрибутивна гасоводна мрежа на простору општине Бела Црква - Планирани транспортни гасовод СГС Тилва-Бела Црква - Одрживо коришћење природних ресурса - Државна путна мрежа: ДП бр.18, бр.134 и бр.312, општински путеви - Локална пруга бр.17 - Постојећа мрежа некатегорисаних путева - Канал ОКМ ХС ДТД - Стручни и професионални ресурси	- Измењен природни режим подземних и површинских вода - Изостанак потенцијалне шумске вегетације - Површине које се налазе под системом заштите ограничавају развој пољопривреде - Недовољна и неадекватна туристичка валоризација и презентација природних, културних и створених вредности - Постојећа општинска дистрибутивна гасоводна мрежа, није прикључена на транспортни гасоводни систем ЈП „Србијагаса“ - Планирани транспортни гасовод и постојећа гасоводна мрежа је само у функцији снабдевања општине Бела Црква природним гасом - Ограничена изградња у заштитним коридорима гасовода - Неадекватност саобраћајне мреже у смислу квалитета, стања, изграђености и опремљености саобраћајних (првенствено путних и железничких) капацитета - Непостојање институционалне координације и сталних извора финансирања
МОГУЋНОСТИ	ОПАСНОСТИ (ПРЕТЊЕ)
- Максимално искоришћавање геосаобраћајног положаја, - Очување природе и природних вредности са специфичним еколошким садржајима - Ревитализација нарушених шумских станишта - Одрживо пашарење аутохтоним сортама - Производња здраве хране и промоција органске пољопривреде - Валоризација пољопривредних производа кроз туристичку понуду - Интензивирање туристичког развоја - Развој ограниченог еколошког и рекреативног туризма - Снабдевање потребним количинама природног гаса - Унапређење квалитета животне средине, коришћењем природног гаса	- Експлоатација шљунка из корита Нере изазива промену конфигурације терена - Ширење инвазивних врста - Смањење површина под шумама услед нелегалне сече - Сађење воћњака и винограда на местима где се успоставила степа на песку - Ограничење развоја воћарске производње прописаним мерама заштите - Промена намене простора - Преоравање травних станишта - Прекомерно пашарење - Акцидентне ситуације на транспортном гасоводу (истицање гаса, експлозија, пожар) - Проласком трасе транспортног гасовода кроз заштићено природно добро могу се јавити негативне последице у случају акцидента - Успорена изградња/реконструкција саобраћајне и туристичке инфраструктуре - Нестабилност финансирања развоја транспорта - Угрожавање предела изузетних одлика линијском изградњом у оквиру путних коридора

II ПРИНЦИПИ, ЦИЉЕВИ И ОПШТА КОНЦЕПЦИЈА ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

1. ПРИНЦИПИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

Основни принципи просторног развоја подручја посебне намене су:

- Одрживост, као генерални принцип код свих активности које се одвијају на простору обухвата Просторног плана;
- Унапређење и одрживо коришћење природних и културних вредности као развојних ресурса;
- Очување и заштита животне средине.

2. ОПШТИ И ОПЕРАТИВНИ ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

Основни циљ просторног развоја подручја посебне намене је очување карактера и диверзитета предела, дефинисање просторних могућности, посебно предела изузетних одлика, у интересу заштите, промоције, одрживог коришћења и одрживог развоја укупног подручја.

Дефинисани општи и оперативни циљеви просторног развоја подручја посебне намене ПИО „Караш – Нера“ односе се на период 2018. – 2028. године.

2.1. ОПШТИ ЦИЉЕВИ

Општи циљеви просторног развоја подручја посебне намене који проистичу из усвојених циљева и опредељења просторног развоја Републике Србије, усвојених стратегија и специфичности овог подручја у просторно-функционалном смислу су:

- Очување и унапређење природних вредности ПИО „Караш-Нера“;
- Очување локалног идентитета предела, кроз интерпретацију, заштиту и унапређење подручја, применом принципа предеоног планирања простора;
- Очување културних и других створених вредности (археолошких налазишта и др.) кроз валоризацију, заштиту и презентацију;
- Заштита пољопривредног земљишта, његово очување и оптимално коришћење у пољопривредно-производне сврхе, уз реализацију мера заштите и очувања;
- Одрживи развој туризма, лова и риболова коришћењем потенцијала планског подручја;
- Унапређење и заштита шумских комплекса на подручју посебне намене;
- Интегрално уређење, заштита и коришћење вода;
- Утврђивање оптималне интегралне саобраћајне мреже која ће третирати све видове саобраћаја и опслуживати све садржаје и локалитете;
- Успоравање негативних тенденција и спречавање даљег погоршања виталних карактеристика популације;
- Успостављање и очување равнотеже између просторног развоја заштићених подручја и мреже насеља и јавних служби;
- Дефинисање и синхронизација инфраструктурног развоја са планским активностима;
- Функционално коришћење и штедња необновљивих ресурса, штедња произведене енергије и стимулисање примене нових технологија производње енергије, као и коришћење обновљивих извора енергије;
- Унапређење стања животне средине као основе уравнотеженог развоја, коришћења и уређења простора;
- Обезбеђење адекватне превенције, минимизирања, мониторинга и контроле свих облика загађивања, у складу са основним принципима одрживог развоја;
- Унапређење развоја подручја засновано на информационој и комуникационој технологији.

2.2. ОПЕРАТИВНИ ЦИЉЕВИ

2.2.1. Заштита и коришћење природних вредности

Заштићена подручја

У циљу развоја и заштите заштићених подручја предлажу се следећи оперативни циљеви:

- Очување репрезентативних геолошких, геоморфолошких и хидролошких појава и одлика, биогеографских обележја подручја, предеоног, екосистемског, специјског и генског диверзитета, уз успостављање мониторинга природних вредности;
- Реинтродукција врста несталих са овог подручја и ревитализација пешчарских, шумских и влажних станишта;
- Одржавање проходности еколошких коридора.

Заштита и коришћење природних ресурса

Пољопривредно земљиште

- Спречавање заузимања пољопривредног земљишта у непољопривредне сврхе, успостављањем ефикасне контроле;
- Заштита пољопривредног земљишта контролисаном употребом хемијских средстава и минералних ђубрива на њивама;
- Заштита генетског, специјског и екосистемског биодиверзитета, у циљу очувања биљних и животињских врста од посебног значаја.

Шуме и шумско земљиште

- Очување, заштита и унапређење постојећих шума, посебно шума у оквиру заштићеног подручја и ревитализација нарушених шумских станишта;
- Подизање нових шума и заштитних појасева зеленила у складу са одрживим развојем и еколошким принципима.

Ловна и риболовна фауна

- Унапређење стања ловишта и популације крупне и ситне дивљачи;
- Периодично измуљавање вода;
- Перманентно изловљавање инвазивних, алохтоних рибљих врста, уз систематично порибљавање сада већ потиснутим и разређеним аутохтоним врстама (златни караш, лињак, манић, чиков и сл.).

Водни ресурси

- Уређење, заштита и коришћење интегралних водопривредних система и усклађивање са заштитом животне средине и осталим корисницима у простору, ради заштите вода и заштите од вода;
- Праћење стања водног режима, стања влажних станишта, одржавање оптималног режима вода на заштићеним подручјима и почетак спровођења хидротехничких мера за одржавање овог оптималног режима вода;
- Обезбеђење довољне количине квалитетне воде за потребе наводњавања у вегетационом периоду, од априла до краја септембра месеца, кад је у већини случајева изражен дефицит воде у земљишту;

Минерални и енергетски ресурси

- Извођење геолошких истраживања (основних и детаљних) у складу са условима заштите природе.

Заштита предела

- Очување и ревитализација културних вредности и заштита природних елемената предела, пре свега у погледу очувања и унапређења постојећих структура и њихове међусобне повезаности;

- Очување, уређење и одрживо коришћење наслеђених геолошких, геоморфолошких и хидрографских карактеристика које су важно обележје подручја;
- Задржавање постојеће структуре пољопривредног, шумског и водног земљишта у сврху очувања отворености простора и постојећих визура.

2.2.2. Заштита непокретних културних добара

- Обједињавање културног и природног добра у једну целину и у складу са условима заштите;
- Утврђивање начина чувања, одржавања, коришћења и доступности културног добра јавности;
- Коришћење културног добра у васпитно-едукативне, културно-уметничке, рекреативне и туристичке сврхе,

2.2.3. Заштита животне средине

- Рационално коришћење потенцијала планског подручја, у складу са ограниченим капацитетом животне средине и евидентираним просторним ограничењима;
- Заштита и очување постојећих природних вредности и природних ресурса, посебно воде, ваздуха и земљишта и успостављање континуираног мониторинга квалитета природних ресурса;
- Побољшање снабдевања водом свих корисника, пречишћавање отпадних вода и усаглашавање развоја система водовода и канализације са потребама;
- Минимизација негативних утицаја антропогених активности у насељима у обухвату Просторног плана и контактної зони, посебно у контексту загађења површинских и подземних вода које су у директној вези са водама у заштићеним подручјима;
- Санација и рекултивација еколошки најугроженијих подручја, пре свега неуређених депонија, експлоатационих поља минералних сировина, као и других деградираних простора;
- Одлагање отпада животињског порекла на начин нешкодљив по животну средину;
- Управљање комуналним отпадом у складу са Регионалним планом управљања отпадом за регион Вршца уз успостављање система за управљање посебним токовима отпада, промоцију и подстицање кућног компостирања у циљу очувања природних ресурса и животне средине;
- Строго контролисана експлоатација неметаличних минералних сировина и њено ограничавање у складу са условима заштите природе, уз обавезну рекултивацију простора након завршетка активности.

2.2.4. Становништво

- Побољшање старосне и образовне структуре;
- Стварање услова за повећање степена запослености становништва, односно смањивање степена дневних миграција.

2.2.5. Мрежа насеља и јавне службе

- Забрана ширења грађевинских подручја насеља у простор посебне намене и дефинисање грађевинског земљишта (целина, зона и локалитета) у подручју посебне намене у којима ће важити специфични услови уређења и изградње, прилагођени режимима и условима заштите;
- Строга контрола и ограничени услови изградње на пољопривредном, водном и шумском земљишту у границама посебне намене;
- Побољшање квалитета локалне путне мреже, као и развој различитих видова немоторног саобраћаја (бицикличке, пешачке стазе).

2.2.6. Привреда**Пољопривреда**

- Усклађивање потреба развоја пољопривредне производње са императивом очувања природе у заштићеним деловима;
- Валоризовање свих компаративних предности које подручје приобаља Караша, Нере и Дунава пружају у производњи прехранбених производа;
- Повећање степена финализације пољопривредних продуката.

Туризам

- Обједињавање туристичке понуде засноване на потенцијалима за развој туризма;
- Одрживи развој туризма уз поштовање мера заштите прописаних Одлуком о заштити предела изузетних одлика „Караш-Нера“;
- Уређење и опремање постојећих и нових простора намењених рекреацији и туризму са мерама заштите животне средине.

Шумарство и лов

- Развој шумарства и ловства као привредне гране у складу са условима заштите природе.

2.2.7. Инфраструктурни системи**Саобраћајна инфраструктура**

- Стварање услова за развој саобраћајних капацитета заснованих на европским стандардима тј. стратешким принципима одрживог развоја животне средине;
- Формирање општинске саобраћајне матрице (делови мрежа категорисаних и некатегорисаних путева) тако да саобраћајнице према постојећим и новоустановљеним локалитетима представљају важне, засебне саобраћајне правце у оквиру општине Бела Црква, у сврху задовољења захтеваног нивоа интеррегионалног и локалног повезивања овог простора са окружењем;
- Формирање мреже путева (посебно нижег хијерархијског нивоа) која треба да створи оптималне услове повезивања насеља са окружењем, у циљу остварења комуникација насеља са локалитетима који су у функцији афирмације предметног простора.

Водна инфраструктура

- Заштита територије и насеља од поплаве високих спољних вода Караша и Нере, заштита обрадивих пољопривредних површина и насеља од сувишних унутрашњих вода и високих подземних вода из прве (фреатске) издани;
- Спровођење контролисаног прихватања, спровођења и пречишћавања отпадних вода од свих потрошача воде, у циљу заштите квалитета подземних и површинских вода;
- Контролисано прихватање и спровођење сувишне атмосферске воде путем система посебне насељске каналске мреже у најближе реципијенте-у водотоке, мелиоративну каналску мрежу и депресије по ободу насеља.

Електроенергетска инфраструктура

Сигурно, квалитетно и поуздано снабдевање енергијом и енергентима кроз технолошку модернизацију енергетских објеката, рационализацију потрошње енергије и смањење негативних утицаја енергетских објеката на животну средину.

- Реконструкција, ревитализација и модернизација постојеће инфраструктуре;
- Повећање сигурности напајања корисника електропреносног система, повећање поузданости рада и смањење губитака у преносном систему.

Обновљиви извори енергије (ОИЕ)

Супституција електричне и топлотне енергије енергијом произведеном из неконвенционалних извора.

Стварање услова за повећање коришћења обновљивих извора енергије, пре свега соларне енергије.

Енергетска ефикасност

Повећање енергетске ефикасности у свим секторима зградарства, индустрије, саобраћаја и комуналних услуга, применом мера за побољшање енергетске ефикасности.

- Детаљно сагледавање стања потрошње енергената (према структури и врсти енергетских услуга);
- Пројектовање нових енергетски ефикасних зграда и реконструкција постојећих уз поштовање принципа енергетске ефикасности;
- Утврђивање ефеката мера које се спроводе у погледу рационалне употребе енергије.

Електронска комуникациона инфраструктура

Уравнотежен развој електронске комуникационе инфраструктуре на подручју Просторног плана, као једног од значајних покретача нове економије и обележја савременог друштва засноване на ICT технологији.

- Потпуна дигитализација електронске комуникационе инфраструктуре;
- Развој широкопојасне мреже на целом подручју;
- Увођење савремених електронских комуникационих услуга;
- Обезбеђивање бежичне електронске комуникационе мреже за ретко насељена и удаљена подручја и насеља, као и садржаје ван насеља.

Термоенергетска инфраструктура

- Сигурно, квалитетно и поуздано снабдевање енергијом и енергентима кроз технолошку модернизацију енергетских објеката, смањење и рационализација потрошње енергије и смањење негативних утицаја енергетских објеката на животну средину;
- Усклађивање активности у области термоенергетске инфраструктуре са мерама заштите у заштићеним подручјима и синхронизација њеног развоја са свим активностима на овом подручју;

2.2.8. Заштита од елементарних непогода и акцидентних ситуација

- Диференцијација простора у обухвату Просторног плана у контексту угрожености од елементарних непогода (утврђивање зона потенцијалних ризика и вероватноће појаве);
- Дефинисање превентивних мера и активности у контексту очекиване природне непогоде или акцидентне ситуације;
- Планирање локација нових постројења и траса транспорта опасних материја у складу са претходно утврђеном повредивошћу простора, са приоритетом очувања здравља становништва, природних и створених вредности.

3. РЕГИОНАЛНИ АСПЕКТИ РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ, ФУНКЦИОНАЛНЕ ВЕЗЕ И МЕЋУОДНОСИ СА ОКРУЖЕЊЕМ

Предметно подручје има посебан значај и потенцијал захваљујући свом положају, природним ресурсима и вредностима (посебно ПИО „Караш-Нера“). У планском периоду је потребно појачати везе између подручја посебне намене и осталог простора на територији општине Бела Црква а затим и везе са суседним јединицама локалне

самоуправе у непосредном окружењу (Вршац, Ковин) као и Републиком Румунијом, у циљу остваривања заједничких интереса. Потенцијали ове сарадње се односе, пре свега, на развој саобраћајне и остале инфраструктуре, заједничке привредне, посебно туристичке активности и заштиту природних ресурса и добара.

Простор обухваћен Просторним планом је, због свог геосаобраћајног положаја важан коридор саобраћајне инфраструктуре пограничног дела Баната.

Саобраћајна мрежа у окружењу и на подручју посебне намене, а посебно државни путеви, омогућавају међурегионално и међуопштинско повезивање. С тим у вези *државни пут I6 реда* бр. 18 (М-7.1), Зрењанин-Сечањ-Пландиште-Вршац-Стража-Бела Црква-државна граница са Румунијом (гранични прелаз Калуђерово), иако се налази ван обухвата Просторног плана, има значајну улогу у међунасељском, међуопштинском, али и интеррегионалном повезивању јер се налази на правцу ка Румунији (гранични прелаз Калуђерово-Најдас). Такође и *државни пут IIа реда* бр. 134 (Р-115), Ковин-Врачев Гај-Бела Црква и *IIб реда* бр. 312 (Р-115.1), Врачев Гај-Банатска Паланка-Дунав, омогућавају добру повезаност простора третираног Планом са ширим подручјем. Систем општинских путева у обухвату (општина Бела Црква), различитог степена изграђености, омогућују доступност овом простору из свих праваца, као алтернатива државном путу бр. 18.

Железнички саобраћај на простору обухвата Просторног плана има пружање на правцу север-североисток, преко локалне пруге бр. 17, Зрењанин фабрика-Вршац-Бела Црква. Активностима на побољшању железничких капацитета, биће подигнут ниво међурегионалног и прекограничног повезивања (Румунија-Србија) суседних прекограничних регија.

Водни саобраћај на простору обухваћеном Просторним планом заступљен је преко међународног пловног пута реке Дунав, каналом ОКМ ХС ДТД, Банатска Паланка-Нови Бечеј.

Развој немоторног саобраћаја (бициклистички коридори), омогућиће повезивање већег броја општина у региону, посебно оних које су уз канал ОКМ ХС ДТД.

Река Нера која тангира простор обухвата Просторног плана, представља еколошки коридор од међународног значаја, тече дуж границе Републике Србије и Румуније, повезујући Карпате и Панонску низију и пружа добре услове за сарадњу на међуопштинском, међурегионалном и прекограничном нивоу.

Саобраћајна интегрисаност и привредна повезаност ширег простора, омогућавају јединицама локалне самоуправе у региону повезивање у следећим областима:

- У области заштите природе;
- Управљање еколошким коридорима ради одржавања и унапређивања функционалне целовитости еколошке мреже;
- У области привреде, посебно пољопривреде, кроз снабдевање ширег тржишта, уз максимално ангажовање постојећих и развој нових прерађивачких капацитета;
- Разматрање могућег заједничког дугорочног решавања водоснабдевања, путем регионалних система;
- Заједничко одржавање и унапређење енергетских система;
- интегрисање туристичке понуде на подручју посебне намене са туристичком понудом ширег окружења;
- Стални мониторинг животне средине на правцима могућег деловања извора загађења;
- Трајно или за дужи период решавање проблема депоновања комуналног отпада, усмерењем ка центрима за регионално депоновање.

Заједничка сарадња јединица локалне самоуправе у региону односи се на унапређивање еколошких критеријума у планирању и коришћењу простора, који подразумевају ефикаснију заштиту животне средине и рационалније коришћење

природних ресурса, уз поштовање принципа одрживог развоја. Регионалним просторним планом Подунавског и Браничевског управног округа планирана је изградња моста на Дунаву, који ће имати велики значај са аспекта интеграције овог подручја са окружењем, односно повезивања општина Велико Градиште и Беле Цркве. Ово интегрисање је од суштинског значаја за планско подручје у будућности које ће омогућити умрежавање туристичких потенцијала.

У погледу међународне афирмације Предела изузетних одлика, посебан значај има Дунавска стратегија као стратешки документ за земље дунавског слива (2010. год.). Први корак у реализацији стратегије представљају програми прекограничне сарадње.

Окосницу прекограничне сарадње између Републике Србије и Румуније на овом подручју, представљају водотоци река Караш, Нера и Дунав. Пошто је Караш међудржавна река, сви водопривредни захвати се усаглашавају са Румунијом. Уређење реке Караш на нашој територији налази се у фази израде пројекта за уређење тока Караш под називом „Идејни пројекат уређења реке Караш на српском сектору“. ИПА Програмом прекограничне сарадње Република Србија-Румунија обухваћен је пројекат „Мост на Нери у Врачев Гају и Соколу“, којим ће бити омогућен друмски саобраћај између наведених насеља. Влада Републике Србије и Влада Румуније 2013. године, закључиле су Споразум о отварању новог међународног граничног прелаза на српско-румунској државној граници за путнике и превоз робе, трајног карактера за саобраћање, који се налази између насеља Врачев Гај (Србија) и Сокол (Румунија).

Проблематика очувања и заштите природних добара је такође слична. Развој пољопривреде и шумарства, ширење насеља и инфраструктуре, мелиорације и загађење воде, су проблеми са којима се сусреће заштита природе са обе стране границе.

Заједнички приступ Републике Србије и Румуније у управљању заштићеним подручјима, пријему посетилаца, презентацији и едукацији о овом простору, помоћи ће бољем сагледавању проблема угрожености и крајњем циљу-очувању природних вредности предела и биодиверзитета овог дела Панонске низије. У том смислу су значајна искуства која се размењују са управљачем Националног парка „Клисуре Караша-Семеник“, НП „Клисуре Нере-Беушница“ и ПП „Гвоздена капија“ у Румунији.

Сарадња се огледа и у раду међудржавне Комисије за водопривреду, у складу са међудржавним обавезама, регулисаним Заједничким правилником за одбрану од поплава. Циљ сарадње између Републике Србије и Румуније у области водопривреде је обезбеђење функционисања постојећих водних објеката, при чему се не сме довести у питање остваривање јединственог водног режима на водоточима и хидротехничким системима који чине или пресецају државну границу.

Билатерална сарадња у водопривреди се спроводи кроз рад међудржавних комисија и надлежних поткомисија у области заштите од штетног дејства вода, газдовања водама, заштите квалитета вода, као и кроз оперативне послове у свим областима сарадње на основу важећих споразума са Републиком Румунијом.

У складу са Одлуком Владе Републике Србије 05 број 325-7982/2010 од 4.11.2010. године о утврђивању пописа вода I реда на територији Републике Србије, реке Караш и Нера и канал Јаруга су сврстане у категорију „1. Међудржавне воде“, па у смислу примене одредби Закона о водама било какве активности на њима подлежу обавезној примени важећег билатералног хидротехничког Споразума са Румунијом.

Из тог разлога, приликом даље израде Просторног плана подручја посебне намене Предела изузетних одлика „Караш-Нера“, морају се узети у обзир и примењивати: Закон о водама („Службени гласник РС“, бр. 30/10, 93/12, 101/16, 95/18 и 95/18-др.), посебно у делу који се односи на прибављање водних аката и водне документације као услов за припрему техничке документације за извођење нових објеката који могу

трајно, повремено или привремено утицати на водни режим; важећи Споразум о хидротехничким питањима на хидротехничким системима граничним или пресеченим државном границом између Република Србије и Румуније из 1955. године (у даљем тексту: Споразум).

У складу са одредбама члана 2. Споразума, обе државе се обавезују да свака на својој територији, а заједнички на граничној линији, одржавају у добром стању корита и објекте и обезбеђују рад инсталација на хидротехничким системима, водотоцима, долинама и увалама, граничним или пресеченим државном границом, а по потреби то стање треба и да побољшају.

У складу са одредбама „Заједничког правилника за одбрану од поплава на водотоцима и хидротехничким системима граничним или пресеченим српско-румунском државном границом“ сваке године се, на српској и румунској територији у јесењем периоду, врши преглед стања објеката за одбрану од поплава и леда. Све евентуално уочене недостатке или неправилности приликом прегледа објеката стручњаци обе стране заједно записнички констатују, предлажу мере како би се обезбедило прописано функционисање објеката и рокове за реализацију.

4. ОПШТА КОНЦЕПЦИЈА РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

На простору обухвата Просторног плана, издваја се подручје посебне намене и зона утицаја на посебну намену.

Општа концепција развоја **подручја посебне намене**, подразумева дефинисање основних концепцијских поставки и опредељења заштите, уређења и одрживог развоја планског подручја у односу на:

- Заштиту природних вредности заштићеног подручја „Караш-Нера“ као основну посебну намену;
- Заштиту и одрживо коришћење вода, одрживи развој туризма, развој међународног пловног пута Е-80, развој међународног еколошког коридора Нере као остале намене комплементарне основној.

Подручје **посебне намене** обухвата заштићено подручје ПИО „Караш-Нера“, са три издвојене просторне **целине „Караш“, „Нера“ и „Мали песак“**, при чему су у оквиру целина заштићеног подручја дефинисане **две потцелине**, које чине површине са режимом заштите II и III степена.

Зона утицаја на ПИО „Караш-Нера“, представља површину између границе заштићеног подручја ПИО „Караш-Нера и границе обухвата Просторног плана.

Просторни развој подручја посебне намене, подразумева одрживост развоја, еколошку повезаност и уређеност простора. Приоритет представља заштита природе и њених вредности заштићеног подручја ПИО „Караш-Нера“, очување биодиверзитета и развој кроз заштиту предела и заштиту животне средине. Међународни еколошки коридор реке Нере представља окосницу развоја у оквиру посебне намене, повезујући еколошки значајна подручја како на простору Србије тако и Румуније. У циљу разграничења границе обухвата просторних планова међународног пловног пута Е-80 и ПППН ПИО „Караш-Нера“ и њиховог усаглашавања у зони преклапања, подручје јужно од ушћа Нере у Дунав и канала Дунав-Тиса-Дунав, дефинисано је у оквиру Просторног плана подручја посебне намене међународног пловног пута Е-80 док је река Нера са меандрима третирана Просторним планом подручја посебне намене ПИО „Караш-Нера“.

Концепција развоја подручја посебне намене, подразумева ограничење ширења грађевинског подручја. Делове грађевинских подручја насеља која се налазе у непосредној близини границе посебне намене, односно заштићеног подручја ПИО „Караш-Нера“, потребно је усагласити са режимима њихове заштите.

Коришћење природних ресурса, посебно пољопривредног земљишта у непољопривредне сврхе, треба да буде контролисано и усклађено са условима заштите природе.

Посебно су значајне активности у области водопривреде које се односе на простор дефинисан као посебна намена (целине „Караш“, „Нера“ и „Мали песак“) и које треба да буду усмерене на поправљање хидролошких услова, посебно заштићеног подручја, и заштиту вода од загађења.

Рурални развој, развој туризма и одрживи развој економских активности, уређеност простора, са посебном акцентом на јачање природног и културног наслеђа, усклађени са заштитом природе и животне средине, представљају основе развоја подручја посебне намене.

У оквиру подручја посебне намене, дефинисаних целина („Караш“, „Нера“ и „Мали песак“) и потцелина (режими заштите у оквиру заштићеног подручја) као и остале намене ван заштићеног подручја, обезбедиће се плански услови за уређење зона које су просторно дефинисане у складу са условима заштите природе.

Коришћење природних ресурса у оквиру посебне намене, посебно пољопривредног земљишта, треба да буде контролисано и усклађено са условима заштите природе, нарочито даља изградња на овом земљишту.

У оквиру посебне намене, шумским земљиштем треба газдовати у складу са мерама заштите биодиверзитета, а у оквиру заштићених подручја у складу са мерама које су прописане Одлуком о заштити Предела изузетних одлика Караш - Нера. Формирање заштитних појасева зеленила и рационално коришћење вода, необновљивих извора енергије и минералних сировина, посебно неметаличних, треба да буде, такође, усклађено са условима заштите природе.

У оквиру инфраструктурних система, примарни задатак је побољшање веза између заштићеног подручја у посебној намени, са насељима у окружењу, а посебно немоторног саобраћаја. Планира се коришћење обновљивих извора енергије у складу са условима заштите природе и снабдевање енергентима свих корисника.

Заштита природних ресурса и природних добара подразумева дефинисање низа мера и активности ради заштите воде, ваздуха, земљишта и биодиверзитета.

Заштита и уређење предела представља основу одрживог развоја подручја посебне намене, а заједно са културним наслеђем треба да допринесе успостављању идентитета и презентацији подручја.

III ПЛАНСКА РЕШЕЊА РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

1. ЗАШТИТА ПРИРОДНОГ И КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА И ЗАШТИТА ПРЕДЕЛА

1.1. ЗАШТИТА ПРИРОДНИХ ДОБАРА

1.1.1. Заштићено подручје

У заштићеном подручју, на основу Покрајинске скупштинске одлуке о заштити, установљена је просторна заштита која подразумева реализацију прописаних мера и активности које доприносе његовом очувању, унапређењу и презентацији, а забрањује оне које нарушавају обележја природних добара.

Заштиту, уређење и развој заштићених подручја је потребно спроводити на основу Плана управљања, одређених студија, пројеката, резултата биомониторинга угрожених биљних и животињских врста, мониторинга вода и других бројних истраживања. Са важећом одлуком о заштити заштићеног подручја, потребно је усагласити, осим Плана управљања, и шумске и ловне основе, хидротехничке и друге активности.

На основу Плана управљања, основни циљеви у заштићеном подручју су:

- Очување и заштита станишта, екосистема и укупног биодиверзитета;
- Обезбеђивање одговарајућег хидролошког режима и успостављање мониторинга водног режима и квалитета воде;
- Даља истраживања и вредновање компоненти екосистема;
- Трајни мониторинг стања екосистема, угрожавајућих фактора, ефеката мера активне заштите и утицаја дозвољених развојних активности;
- Развој туристичких и едукативних активности;
- Презентација заштићеног подручја;
- Сарадња у оквиру националне и међудржавне мреже заштићених подручја и развијање најбоље могуће праксе у управљању заштићеним подручјем.

Концепт заштите и унапређења и одрживог развоја ПИО „Караш-Нера“ захтева посебне мере заштите и управљања односно предвиђа зоне заштите са различитим ограничењима и забранама, као и градацијом активности на пашарењу, одрживом туризму и рекреацији. На Малом песку концепт заштите се заснива на ревитализацији степско-пешчарских пашњака (Мали песак), који су претворени у оранице или винограде. Укидањем пољопривредне производње на овим просторима, треба спроводити умерено пашарење до поновног успостављања травне вегетације.

Ревитализацијом ће се очувати јединствени предели отвореног песка, који су важна станишта за врсте пешчарске подлоге (мрављи лав и ћурликовац).

Инвазивне биљке на пешчарским и воденим подручјима потребно је контролисати и максимално сузбијати, а садити аутохтоно дрвеће (храст, јова, јасен, врба и др.) на већ шумовитим просторима и шибљацима.

С обзиром да је Нера прекогранична и погранична река и да често мења свој ток, њена заштита у великој мери зависи од прекограничне сарадње.

Неопходно је реку Неру и са румунске стране заштитити, како би заштита била интегрална.

Изворишта Нере и Караша су заштићена подручја, као и ушће Нере у Дунав са румунске стране, а сарадњу треба развијати и надограђивати.

У циљу унапређења природних вредности, веома је важно планирати спровођење праћења и мера активне заштите строго заштићених врста (двоштитаста шаш, мочварни маслчак, калужђарка, гороцвет, мрављи лав, панонски скакавац, слепо куче и др.). На основу резултата мониторинга ових врста треба усмеравати даље активности на заштити и унапређењу стања њихових популација и заштићеног подручја у целости. Мере активне заштите врста подразумевају постављање изолационих навлака на нисконапонске далеководе, еколошких мостова за савладавање баријера, поготово асфалтних путева, чишћење станишта од смећа итд.

1.1.2. Станишта заштићених и строго заштићених врста

Заштита строго заштићених врста се спроводи у складу са критеријумима Правилника о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Службени гласник РС“, бр. 5/10 и 47/11), забраном коришћења, уништавања и предузимања свих активности којима се могу угрозити дивље врсте и њихова станишта, као и предузимањем мера и активности у контексту адекватног управљања популацијама. Заштита заштићених дивљих врста се спроводи ограничењем коришћења, забраном уништавања и предузимања других активности којима се наноси штета врстама и њиховим стаништима и предузимањем мера и активности у контексту адекватног управљања популацијама.

1.1.3. Еколошки коридори

Еколошки коридори омогућавају комуникацију између заштићених подручја и/или станишта заштићених и строго заштићених врста. Формирање и очување проходности еколошких коридора, који треба да преузму неке функције природне вегетације, јесте од приоритетног значаја за дугорочни опстанак биодиверзитета ширег региона.

Концепција заштите еколошких коридора, подразумева и успостављање њихових заштитних зона у којима је потребно уважавати мере заштите од штетних спољних утицаја, како би ови коридори испуњавали своју функцију.

Еколошки коридори заједно са ПИО представљају део еколошке мреже. Заштиту еколошке мреже потребно је спроводити на основу Уредбе о еколошкој мрежи, којом се обезбеђује спровођење мера заштите ради очувања предеоне и биолошке разноврсности, одрживог коришћења и обнављања природних ресурса и добара и унапређења заштићених подручја, типова станишта и станишта дивљих врста.

С обзиром да се на простору обухвата Просторног плана налазе заштитне зоне међународних еколошких коридора Дунава, Караша и Нера, потребно је применити мере заштите за заштитне зоне од 50 до 200 m и од 200 до 500 m на пољопривредном, шумском и водном земљишту, а до 50 и од 50 до 200 m на грађевинском земљишту. Ове мере су уграђене у овај просторни план.

1.2. ЗАШТИТА КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА

Завод за заштиту споменика културе у Панчеву је утврдио мере и смернице заштите које постају обавеза власника и корисника културних добара у даљем поступку коришћења, уређења и изградње планског подручја.

Поред тога, потребно је обезбедити интерес локалне управе, туристичких организација и осталих установа и субјеката чије активности обухватају и заштиту и уређење културних добара, и усмерити их на:

- Сређивање базе података за сва културна добра на планском подручју, брз и ефикасан рад на појачаној заштити непокретних културних добара, са стварањем нове саобраћајне, комуналне и туристичке инфраструктуре;
- Ревитализацију запуштених и напуштених места и објеката за које постоји интерес, уз спречавање губљења аутентичности културних вредности;

- Унапређен приступ значају и презентацији археолошких локалитета;
- Коришћење културног наслеђа као туристичког потенцијала;
- Планирање и израду пројеката ревитализације;
- осмишљавање адекватне презентације културних добара и пружање информација о њима (огласне табле, путокази, публикације и сл.);
- Спровођење адекватног уређења ближе околине културног добра са извођењем помоћних објеката за несметан приступ и обилазак.

1.3. ЗАШТИТА ПРЕДЕЛА

Просторним планом ће се спроводити мере које ће имати следеће ефекте у области **очувања карактера предела**:

- Очување хидрографских и геоморфолошких карактеристика, санирање и ревитализација нарушених својстава природних система, контрола експлоатације минералних сировина, заштита препознатљивих и вредних амбијената руралног типа, креирање нових вредности у простору, заштита пољопривредног земљишта од ненаменског коришћења итд.);
- Дугорочно одрживо управљање заштићеним подручјем, што подразумева очување функције и вредности предела у заштићеном подручју;
- Заштита и унапређење биодиверзитета и геодиверзитета у сврху очувања функционалности еколошких коридора и амбијенталних вредности предела;
- Одрживо коришћење природних вредности заштићеног подручја и околине развојем активности које су усклађене са принципима активне заштите.

2. ЗАШТИТА, УРЕЂЕЊЕ И КОРИШЋЕЊЕ ПРИРОДНИХ СИСТЕМА И РЕСУРСА

2.1. ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ

Највећи део подручја у обухвату Просторног плана представља пољопривредно земљиште, које је уједно и најважнији природни ресурс, представљајући значајан потенцијал за организовање разноврсне пољопривредне производње.

На подручјима ван режима заштите могуће је коришћење пољопривредног земљишта на све начине дозвољене Законом о пољопривредном земљишту.

Режим заштите II степена заузима 984,36 ха и обухвата подручја са делимично измењеним екосистемима, од великог научног и практичног значаја. С обзиром да овај режим заштите обухвата и већину степско-пешчарских станишта, умерено (одрживо) пашарење је неопходно за очување природних карактеристика предела и екосистема. Притом, пашарење мора бити временски и просторно ограничено и усклађено са природним капацитетима. Кошење ливада, осим временског и просторног ограничења подразумева и заштитне мере за аутохтону флору и фауну.

Режим заштите III степена обухвата 556,91 ха измењених и нарушених екосистема. Начин пашарења и кошења је сличан као и у претходном режиму заштите, а строго је забрањено уношење алохтоних врста биљака, као и пошумљавање степских станишта.

2.2. ШУМЕ И ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ

Планским газдовањем на простору обухвата Просторног плана потребно је унапредити стање шума и повећати површине под шумама. На простору ПИО „Караш-Нера“, с обзиром да ове реке представљају прекограничне еколошке коридоре, потребно је интегрално управљати и газдовати водама и шумама у складу са мерама очувања њихове проходности и природног мозаика станишта.

С обзиром да су водотоци Караша и Нере бујичног карактера, улога шума уз ове водотоке је вишеструка (спречавање ерозије, филтрирање воде, регулисање поплавних таласа, функција приоритетног типа станишта и еколошког коридора и одржавање температуре воде реке Нере).

Шумско земљиште као ресурс треба користити у складу са његовим биолошким капацитетима и остварити заштитне и социоекономске функције шума. Одговарајући избор станишта за пошумљавање, избор врста дрвећа, као и примена прописане технологије гајења шума, спада у најважније превентивне мере заштите шума и шумског земљишта. Контролисањем ширења инвазивних врста, спречити губитак биодиверзитета. Приликом подизања шума, треба користити првенствено аутохтоне врсте, а где то није могуће, неинвазивне алохтоне врсте. Садња аутохтоног дрвећа (храстови, јова, јасен, врба, бела и црна топола), треба да буде усмерена на већ шумовите просторе и шибљаке.

На простору ПИО „Караш-Нера“, инвазивне биљке, а поготово циганско перје, кисело дрво, багремац, красолику, јасенолисни јавор и багрем, потребно је контролисати и максимално сузбијати, како на пешчарским тако и на воденим подручјима. На просторима под режимом II и III степена заштите, активности и радове, у складу са Одлуком о заштити, треба ограничити на одрживо газдовање шумама у складу с планском документацијом, уз очување аутохтоних врста дрвећа и спречавање пренамножавања патогена.

2.3. ВОДЕ И ВОДНО ЗЕМЉИШТЕ

У складу са Законом о водама, воде се могу користити на начин којим се не угрожавају природна својства воде, не доводи у опасност живот и здравље људи, не угрожава биљни и животињски свет, природне вредности и непокретна културна добра.

Концепција заштите и коришћења водног ресурса, у оквиру просторних целина у планском периоду, је да се утврди стање, начин локалног оптимизирања режима вода и установи механизам мониторинга стања, односно мониторинг еколошких и хидролошких параметара и на основу њих уради модел управљања водом. Приликом ревизије хидролошког режима, потребно је обухватити хидролошки непосредно утицајне површине и део каналске мреже.

У контексту заштите воде, као природног ресурса у оквиру посебне намене, потребно је:

- Ради заштите и коришћења подземних вода, пратити стање нивоа и квалитета подземних вода прве фреатске издани, дубљих и дубоких подземних вода;
- Спровести мере забране упуштања отпадних вода свих врста у мелиорационе канале, језера, баре и водотоке, осим атмосферских и условно чистих вода, које по Уредби о категоризацији вода одговарају II₆ класи;
- Одржавати систем за одводњавање и наводњавање (чишћење канала од муља и растиња).

Границе и намена водног земљишта не могу се мењати без посебне сагласности ЈВП „Воде Војводине“. Планском и техничком документацијом предвидети одговарајућа решења којима ће бити спречено загађење подземних и површинских вода, као и промена постојећег режима воде.

2.4. ГЕОЛОШКИ РЕСУРСИ

Минералне сировине су у посебној намени простора и зони утицаја на посебну намену заступљене као неметаличне сировине и подземне воде, које треба користити у складу са принципима одрживог развоја.

Геотермални потенцијал подземних вода, на овом простору није детаљно истражен.

Експлоатација минералних сировина није дозвољена на подручју од значаја за очување биолошке разноврсности, а у складу са уредбама о заштити, позитивном законском регулативом и посебним условима надлежне институције за заштиту природе.

Коришћење минералних ресурса се базира на принципима рационалне и контролисане експлоатације, у складу са циљевима концепта одрживог развоја.

У том смислу, планским мерама је потребно:

- Стимулисати развој и коришћење обновљивих извора енергије, чиме би се знатно утицало на побољшање животног стандарда и заштиту и очување природних и створених вредности и животне средине;
- Дефинисати простор и услове за експлоатацију на детаљно истраженим локалитетима ван заштићених подручја, уз унапређење технолошких процеса;
- Обавезно рекултивисати простор за експлоатацију минералних сировина након завршетка активности.

Током експлоатације, у циљу заштите животне средине, обавезно је перманентно спроводити мере неге и заштите, а по завршетку експлоатационог периода, просторе на којима се експлоатишу минералне сировине треба вратити у пређашње стање, ревитализацијом и/или рекултивацијом и дати им намену којом се не угрожава стање животне средине.

3. УТИЦАЈ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ НА ДЕМОГРАФСKE И СОЦИЈАЛНЕ ПРОЦЕСЕ И СИСТЕМЕ

3.1. ДЕМОГРАФСКИ РАЗВОЈ

Становништво насеља у обухвату Просторног плана, у извесној мери, а посебно кроз задовољавање својих свакодневних радних, као и рекреативних активности, а нарочито недозвољеним активностима (илегално ископавање песка, шљунка, депоновање отпада и сл.) може да наруши природна добра, уколико се не придржава мера заштите које су дате Планом управљања ПИО „Караш-Нера“, као и важећом Одлуком. У оквиру граница подручја посебне намене изражен је непосредан утицај становника насеља Кусић, Кајтасово и Банатска Паланка, док становници осталих насеља имају посредан утицај на подручје посебне намене.

Очувањем травног пешчарског простора одржава се и побољшава могућност екстензивног пашарења. То је неопходна основа за производњу хране и потенцијално брендирање производа увезано са заштићеним подручјем препознатљивог изгледа.

Од велике је важности и да локално становништво препозна свој интерес у чувању природних вредности и очувању „лепих предела“ као део могућности сопственог развоја у окружењу заштићеног подручја, али му је истовремено потребно пружити стручну помоћ и друге облике сарадње за развој сеоског туризма-еко-туризма, брендирања производа традиционалне и органске производње и др. у складу са смерницама заштите природног добра. На тај начин се развој локалне заједнице, усмерен и на очување заштићеног подручја, уклапа у општеусвојену концепцију одрживог развоја.

Очуваност комплекса степско-пешчарских, барских и речних станишта, са особеном биолошком разноликошћу, пружа људима могућност за непосредан контакт са природним амбијентом.

3.2. МРЕЖА И ФУНКЦИОНИСАЊЕ НАСЕЉА

Утицај посебне намене на мрежу и функционисање насеља огледа се у:

- Комплементарном развоју насеља у обухвату Просторног плана и заштићених природних добара;
- Развоју насељских функција у улози заштите и коришћења природних добара;
- Позитивном утицају на постојећу социоекономску структуру и демографска кретања становништва;
- Бољој саобраћајној повезаности подручја Просторног плана са окружењем;
- Међусобном усклађивању локалних и регионалних интереса, као и просторном уређењу и заштити животне средине планског подручја.

3.3. РАЗВОЈ И РАЗМЕШТАЈ ЈАВНИХ СЛУЖБИ

Утицај посебне намене на развој и организацију мреже јавних служби се односи на:

- Ограничене услове изградње објеката у границама подручја посебне намене;
- Надовезивање мреже јавних служби на нову саобраћајну, комуналну и туристичку инфраструктуру;
- Бољу комуникацију и доступност јавних служби, побољшањем квалитета локалне путне мреже, као и ширењем мреже бициклистичких и пешачких стаза, као видова немоторног кретања у подручју посебне намене;
- Ревитализацију запуштених објеката и развој нових јавних служби за које постоји интерес локалне заједнице, уз подстицање јавно-приватног партнерства.

4. УТИЦАЈ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ НА ЕКОНОМИЈУ И ПРИВРЕДНЕ СИСТЕМЕ

4.1. ТУРИЗАМ

Подручје у обухвату Просторног плана налази се између међународних еколошких коридора Дунава, Караша и Нера, регионалног еколошког коридора Канала ДТД и Делиблатске пешчаре. Дунав као највећа и најзначајнија европска речна магистрала, значајна је и по туристичком промету. Европска унија кроз пројекте развоја подунавских регија, подржава и развој туризма. С тим у вези, развој подручја ПИО „Караш-Нера“ треба да буде усклађен са пројектима развоја Европске уније који се односе на Подунавље и потребе заштите природне и културне баштине.

Подручје третирано Просторним планом је и погранична област према Румунији што пружа могућност за реализацију заједничких програма развоја туризма који су финансирани од стране Европске уније, као и повезивање са туристичком понудом заштићених подручја у окружењу НП „Клисура Караша-Семеник“, НП „Клисура Нера-Беушница“ и ПП „Гвоздена капија“ у Румунији као и СРП „Делиблатска пешчара“, ПИО „Вршачке планине“, ПП „Мали вршачки рит“, СРП „Стража“ и НП „Ђердап“, у Србији.

Предео изузетних одлика „Караш-Нера“ дефинисан као посебна намена, посматран је као туристичко подручје од националног значаја, с обзиром да се налази у близини већих градских центара (Бела Црква, Вршац, Ковин...).

Концепт развоја туризма на подручју посебне намене, заснива се пре свега на природним потенцијалима (Дунав, Караш, Нера, белоцркванска језера, Стандардово (Лабудово) језеро и Шљункарско (Бисерно) језеро, Мали песак), али и руралном и урбаном наслеђу са туристичким и културним садржајима на подручју ван посебне намене у обухвату Просторног плана.

Поред концепта очувања и туристичког валоризовања биодиверзитета, од подједнаке је важности укључивање Дунава и планираних садржаја на њему (изградња марине, путничког пристаништа, система туристичке сигнализације у непосредном окружењу), као значајног потенцијала развоја туризма како на простору посебне намене, тако и на подручју обухвата Просторног плана. Важан сегмент туристичке понуде чине и рурална подручја са салашима, етнолошким богатством.

У циљу туристичког опремања простора, у близини заштићеног подручја ПИО „Караш-Нера“ предвиђена је изградња *5 визиторских центара* за пријем посетилаца са видиковцима за посматрање околног терена и других објеката који могу служити развоју туризма.

Такође, планирано је постављање *9 инфо-табли* које ће посетиоце обавештавати о режимима заштите, дозвољеним и забрањеним активностима у заштићеном подручју и основним природним вредностима истог.

Предложено је и формирање *пешачких стаза* на заштићеном подручју, како би посетиоци боље упознали крајолик и природне лепоте овог предела. Инфо-табле поред пешачких стаза обавештаваће посетиоце о удаљености од одређених локалитета у заштићеном подручју, као што су визиторски центри, одморишта, итд. (Карта бр.1-План намене површина, потенцијалне локације планираних визиторских центара инфо-табли и пешачких стаза).

На ширем подручју долине *Нере*, могуће је изградити *етно-село*, у коме би се на адекватан начин презентовала стара архитектура, народна уметност, обичаји и локална гастрономија.

На подручју посебне намене као и простору третираном Просторним планом, најзначајнији **туристички локалитети** су: *Стара Паланка заједно са Банатском Паланком; два белоцркванска језера; доњи део долине Караша, односно Канала ДТД*, са вредним природним и еколошким туристичким мотивима и одређеним културно-историјским и етнографским наслеђем; *долина реке Нере*.

-Стара Паланка, заједно са **Банатском Паланком**, представља најперспективнији туристички локалитет овог дела посматраног подручја. Будући развој и уређење подразумева уређење и проширење пристаништа за путничке бродове, изградњу марине, уређење и осавремењавање насеља, изградњу нових туристичких, угоститељских и пословних објеката, са циљем да ово насеље прерасте у туристичко-информативни и мали пословно-туристички центар. Овом локалитету посебну предност дају водни **потенцијали-Дунав, Нера, Канал ДТД** (од места где се река Караш спаја са Каналом), *што подручје чини изузетним за развој свих облика туризма везаних за воду: наутички, риболовни и ловни, спортско-рекреативни туризам*. Етно село, на подручју Старе Паланке као споменик материјалне културе, поседује велике вредности и пружа могућност развоја екотуризма. Такође Стара Паланка има предиспозиције за развој *транзитног туризма* везаног за водни саобраћај. На супротној обали Дунава налази се чувена Рамска тврђава, а обале повезује скела која саобраћа пет пута дневно.

-Белоцркванска језера, Стандардово (Лабудово) и Шљункарско (Бисерно) језеро налазе се на деградираном простору и нису међусобно повезана ни уређена. Овај локалитет погодан је за развој *излетничког и спортско-рекреативног туризма*. Језера се налазе у непосредној близини Беле Цркве која својим потенцијалом на комплементаран начин употпуњује туристичку понуду ПИО „Караш-Нера“.

-Подручје долине Караша, представља малу и узану просторну целину каналисане реке, од насеља Дупљаја, до њеног ушћа у Дунав.

Са насељима Кајтасово, Гребенац и Дупљаја своје потенцијале заснива на природним и еколошким туристичким мотивима, културно-историјском и етнографском наслеђу, близини Загајичких брда, Канала ДТД, Малог песка, где је могуће развијати спортски, риболовни, излетнички, рекреативни и еко-туризам.

Поменута насеља су недовољно уређена и недовољно опремљена, али представљају велики потенцијал за развој руралног туризма, чиме би се употпунила туристичка понуда ове просторне целине. На уласку у насеље Кајтасово налази се салаш „Зелени двор“, који такође пружа могућности за развој руралног туризма.

-Долина реке Нера, са веома атрактивним приобалним пејзажом, омогућава њено вишеструко туристичко вредновање.

Туристички локалитети треба да буду опремљени информативним пунктовима, продавницама (у складу са планираном туристичком понудом). При уређењу насеља треба узети у обзир планиране туристичке садржаје, дате оријентационо у овом плану које ће детаљније бити дефинисане у просторном плану Општине.

Развој туризма, на подручју посебне намене као и ширем простору у обухвату Просторног плана, базира се на поштовању принципа одрживог развоја и туристичкој валоризацији специфичности предела изузетних одлика „Караш-Нера“. Дефинисани су **стратешки приоритети** за развој следећих туристичких производа / облика туризма: еко туризам, наутички туризам, рурални/етно туризам, културне тематске руте, специјални (посебни) интереси, манифестације-догађаји.

Еко - туризам - Еко-туризам подразумева различите активности на заштићеном подручју ПИО „Караш-Нера“. Најзначајнији вид еко-туризма је **едукативни** туризам који подразумева различите активности као што су школе у природи, еколошки кампови, стручни и студијски боравци, посматрање птица. У функцији едукације биће уређене едукативне стазе са обележавањем посебних и специфичних природних вредности. У плану је постављање едукативних табли поред ових стаза, као и ангажовање стручне и чуварске службе. У заштићеном подручју ће се организовати еко-кампови за истраживаче. Смештај учесника еко-кампова ће бити ван граница заштићеног подручја. Такође близина већих градских центара пружају могућност организовања једнодневних посета заштићеном подручју уз одржавање предавања о природним вредностима истог. За посетиоце ће бити обезбеђена оптичка помагала (двоглед и телескопи) и специјализовани водичи (биолози, орнитолози).

Наутички туризам - За даљи развој наутичког туризма од посебног значаја је пловни пут Дунава, као и облици туризма везани за водене површине-на рекама Караш и Нера, белоцркванским језерима, Каналу Дунав-Тиса-Дунав.

Да би се овај сегмент туризма развијао планирана је изградња марине и формирање наутичког центра код Старе Паланке, путничког пристаништа и система туристичке сигнализације у непосредном окружењу, као значајног потенцијала развоја туризма.

Рурални/етно туризам - подразумева активности везане за природу и културну баштину, а основни доживљај је упознавање руралног начина живота. Тржиште за ове производе су велики градови у окружењу, а предуслови су изграђена саобраћајна инфраструктура, смештајни капацитети, систем снабдевања, туристичка инфраструктура... Насеља у обухвату Просторног плана као и околни салаши (салаш „Зелени двор“, уз стари Караш код Кајтасова и др.) уз улагања у туристичку инфраструктуру и едукацију, могу бити значајни центри руралног туризма.

Развој *етно-туризма*-је могуће остварити кроз очување објеката изграђених у традиционалном стилу градње, очувањем изворних обичаја и културних вредности, повезивањем насеља са оближњим природним добрима кроз развој туристичке понуде чиме би се постигла заштита природних и културних вредности јединствених руралних средина. Гајење грожђа и производња белих и црвених вина представља основу развоја етно-гастрономског туризма.

Културне тематске руте – као сегмент туристичке понуде, представљају значајан туристички производ, повезујући тематски исте или сличне туристичке локалитете (везани за културно наслеђе, односно споменике културе, археолошке локалитете, старе занате у вези са традицијом, виноградарско подручје).

У близини великих центара као што су Београд, Вршац и Ковин, предео изузетних одлика „Караш-Нера“, постаје све атрактивнија туристичка дестинација националног значаја.

Излетнички туризам-Предео изузетних одлика „Караш-Нера“ као и шире подручје у обухвату Просторног плана има задовољавајућу саобраћајну повезаност са насељима и већим туристичким центрима, што омогућава да се организују дневни, полудневни и викенд излети.

Специјални (посебни) интереси - садрже све активности везане за природу (камповање, пешачење, бициклизам, риболов, лов, рекреација, посматрање птица) и културно наслеђе, гастрономију. Ови видови туристичких производа везани су пре свега за очувану природу као и за атрактивну културну баштину и подразумевају висок ниво учествовања у активностима које чине туристички производ посебних интереса.

Ловни туризам-представља један од најпрофитабилнијих видова туризма. Рационалним газдовањем дивљачи, уз примену одговарајућих знања, могуће је одрживо одвијати репродукцију и излов дивљачи, уз остваривање знатне финансијске користи. На простору заштићеног подручја налази се ловиште „Нера“ којим газдује Ловачко удружење „Ловац“ из Беле Цркве. Површина овог ловишта износи 29.154,96 хектара. Главне врсте гајене дивљачи су срна, дивља свиња и зец. Ово ловиште за срну има II-III бонитетни разред. Осим ових врста, у ловишту „Нера“ лове се и препелице, грлице и дивље патке, као и лисице и шакали. У наредном периоду потребно је повећање степена искоришћености постојећих капацитета ловишта, повећање бројности дивљачи, увођење нових врста дивљачи, заштита дивљачи од ловокрадица и унапређење ловно-стручне и чуварске службе. Такође је потребан агресивнији маркетиншки наступ, посебно ка земљама које имају велики број ловаца (Немачка, Аустрија, Италија).

Риболовни туризам-Риболовна фауна је богата и разноврсна и представља значајан природни ресурс на рукавцима. Канал ДТД и белоцркванска језера погодни су за организовање спортског риболова, за који је везана позната *риболовачко-туристичка манифестација „Лов на сома капиталца“*. Ушће Нере у Дунав представља мрестилиште за већину рибљих врста, која треба да буду под континуираном заштитом. У погледу развоја риболовног туризма стратешки приоритети су: развој спортског риболова, очување и побољшање рибљег фонда кроз стварање повољнијих природних услова за континуирану рибљу продукцију и унапређење чуварске службе на риболовним водама.

Циклотуризам-Међународни циклоридор EUROVELO 6, регионални циклоридор као и локални циклоридор, односно бициклистичке стазе дуж насипа део су великог европског пројекта бициклистичких стаза дуж Дунава и представљају основу развоја овог облика туризма.

Спортско-рекреативни туризам - Белоцркванска језера, реке Дунав, Нера, Караш, канал Дунав-Тиса-Дунав, шуме, Мали песак и др. омогућавају интензивнији развој спортско-рекреативног туризма. Осим купалишно-рекреативног туризма који доминира у туристичкој понуди, потребни су нови програми спортске рекреације као што су јахање, бициклизам, стазе здравља, пливање, једрење, веслање и др. Белоцркванска језера, Стандардово (Лабудово) и Шљункарско (Бисерно) језеро са чистом водом и релативно великом површином представљају најатрактивнији туристички локалитет. Налазе се на деградираном простору, међусобно нису повезана ни уређена. У наредном планском периоду, приоритети у развоју спортско-рекреативног туризма су: *уређење обала језера за купање*, изградња терена за мале спортове, унапређење туристичке понуде и оптимално коришћење туристичких капацитета, трасирање пешачких, бициклистичких и трим-стаза као и организовање спортских манифестација.

Манифестације/Догађаји – односе се на манифестације, спортска такмичења, семинари, радионице и друге активности ограниченог трајања које промовишу туризам одређене дестинације.

Културно-манифестациони туризам-користи предности богатог културно-историјског и етнолошког наслеђа ширег подручја (Вршац, Бела Црква...), традиционалне архитектуре, успостављене традиције разних културних и других манифестација („Карневал цвећа“, Сабор пчелара“, „Фијакеријада“). Културне манифестације употпуњавају мотивацију за боравак у једном туристичком месту. Овај вид туризма обухвата фестивале, дане народне традиције, приредбе, изложбе, спортска такмичења, забавне садржаје за децу и др. У наредном периоду неопходно је јачање носилаца културно-манифестационих активности, популарисања овог подручја и њене медијске презентације и организовање стручних, научних и уметничких манифестација током целе године (студијска истраживања, семинари, колоквијуми, колоније уметника и сл.).

У планском периоду, са аспекта развоја туризма, поред смештајних капацитета, нужно је побољшати и структуру угоститељских објеката, тиме што би значајније били заступљени ресторански објекти. Опремљеност угоститељских објеката такође треба да задовољава међународне стандарде, а имајући у виду претежно сезонски карактер туристичке понуде, потребно је формирати много више капацитета на отвореном простору.

Потребно је водити рачуна о граничном/ носећем капацитету заштићеног подручја (који се заснива на максимално прихватљивом броју туриста и осталих корисника, а представљен је бројем једновремених корисника по јединици површине обухваћеног простора), а њихову сезонску дистрибуцију треба строго контролисати сходно захтевима заштите природе, очувања реда и мира у пределу изузетних вредности „Караш-Нера“. Посетиоци треба да учествују у читавом низу активности, у контексту одрживог развоја.

Будући развојни планови морају да рачунају на туристе са високим нивоом свести о значају очуваности животне средине, као доминантном фактору који опредељује и усмерава туристичку тражњу. Неопходно је да носиоци туристичке понуде у већој мери него до сада третирају животну средину као незаобилазан чинилац планирања будућег туристичког развоја. Одрживи туризам мора да се заснива на одговорности свих учесника туристичког промета према природној средини и социокултурним вредностима локалне средине. Предео изузетних одлика „Караш-Нера“ је интересантан не само са аспекта заштите природе, већ и као простор од значаја за контролисано коришћење разноликих потенцијала и ресурса.

Развој туризма на простору посебне намене треба планирати у складу са природним капацитетима и основним поставкама његове заштите и очувања и у складу са тим обезбедити ограничења туристичких активности. У циљу усклађивања заштите Предела изузетних одлика „Караш-Нера“ и одрживог коришћења неопходно је одржавање постојећих, а изградњу нових објеката вршити само у складу са условима и на локалитетима утврђеним овим просторним планом.

Развој туризма треба да подстакне нову предузетничку иницијативу на пољу туризма. У том смислу од посебног значаја су следеће мере: очување руралног амбијента подручја, повећање приступачности туристичким локалитетима и континуирана едукација кадрова у области туризма.

У наредном периоду треба радити на развијању туристичке понуде заштићеног подручја и његово укључивање у туристичку понуду општине Бела Црква. Исто тако, неопходна је и презентација заштићеног подручја да би се привукао што већи број посетилаца. Посебна пажња се мора посветити маркетиншкој презентацији туристичких производа, кроз активности општинске Туристичке организације, повезивање са другим туристичким организацијама, туристичко-информативним центрима као и организацијама у сарадњи са туристичким агенцијама и другим актерима у ланцу туристичке понуде.

4.2. ПОЉОПРИВРЕДА

На делу земљишта које се налази ван зона заштите, пољопривреда ће се и убудуће одвијати на уобичајен начин, с тим што треба тежити да се механичка обрада, коришћење хемијских средстава и сетвена структура ускладе са природним потенцијалима простора, узевши у обзир да се оно налази у окружењу заштићеног подручја.

Делови под режимом заштите, конкретно Мали песак, доживеће одређене промене, у складу са могућностима. Где постоје услови потребно је ревитализовати степско-пешчарске пашњаке, од којих су многи претворени у оранице или винограде. Након обуставе пољопривредне производње на овим просторима треба спроводити умерено пашарење, до поновног успостављања првобитне природне травне вегетације. Тамо где није могуће спровести овакву пренамену, треба постепено смањивати интензитет обраде и хемијског третмана, са тежњом да се временом преведе у облик органске производње.

У будућности, пољопривреда на заштићеном подручју требала би да се заснива, пре свега, на пашарењу, где би се повећавао удео аутохтоних раса стоке (овце цигаје и виторге, подолска говеда, коњи и магарци).

На деловима који ће се ипак обрађивати, производња органских продуката треба да буде брендирана (по могућности са заштићеним географским пореклом). Додатну валоризацију оваквог концепта пољопривреде на заштићеном подручју представљао би развој еколошког и рекреативног туризма, као непосредног конзумента крајњег производа.

Ни у будућности рибарство на овом подручју неће имати већи економски значај, али се његов спортски аспект може много боље нагласити и искористити него до сада.

Имајући у виду да је Нера брза и хладна река, у свом горњем току планинска и бујична, у њој се неретко налазе и рибе атипичне за ово подручје, двопругаста уклија и поточна мрена, а при већем дотоку воде понекад „залута“ чак и поточна пастрмка, што ово подручје чини изузетно занимљивим за спортски риболов. Ипак, да би се остварила већа валоризација спортско-риболовног потенцијала, потребно је систематски уништавати инвазивне алохтоне рибље врсте и порибљавати водотоке са млађи угрожених аутохтоних врста.

4.3. ШУМАРСТВО И ЛОВ

Коришћење шума у заштићеним подручјима је потребно усагласити са режимима заштите у складу са важећим актима о заштити.

То подразумева мелиорацију, узгој и заштиту постојећих шума уз фаворизовање садње аутохтоних лишћара. Коришћење шумског земљишта у складу са његовим биолошким капацитетима утицаће и на повећање ефеката у шумарству.

У ловиштима планским мерама треба побољшати услове станишта, заштитити ретке и угрожене врста дивљачи и достићи економски капацитет ловишта добром прогнозом динамике развоја популације дивљачи.

5. ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ САОБРАЋАЈА И ИНФРАСТРУКТУРНИХ СИСТЕМА

5.1. САОБРАЋАЈНА ИНФРАСТРУКТУРА

Основно планско опредељење у домену путне инфраструктуре у обухвату Просторног плана је побољшање капацитетних могућности предметних државних путева, безбедности и нивоа саобраћајне услуге (ДП бр.134/Р-115, бр.312/Р-115.1 и бр.18/М-7.1 у контактної зони обухвата)⁴, као основних путних капацитета, који ће нудити виши ниво комфора и бољу повезаност овог простора са окружењем. Предметни државни путеви такође ће у наредном периоду, поред своје основне функције у међурегионалном и међуопштинском повезивању, преузети и значајан део у обезбеђивању саобраћајне доступности локалитетима у оквиру Предела изузетних одлика „Караш-Нера“.

Примарни задатак у развоју саобраћајне инфраструктуре није изградња нове мреже саобраћајница, већ првенствено подизање квалитета и модернизација постојеће мреже.

У будућем развоју саобраћаја се мора посебно инсистирати на модернизацији/изградњи путних праваца државне путне мреже, као и општинске путне мреже (општински путеви: ОП бр.1, Јасеново-Дупљаја-Гребенац-Кајтасово-ДП бр.134, ОП бр.3, Врачев Гај-Црвена Црква, ОП бр.6, Бела Црква-Млин).

У погледу квалитетније регионалне повезаности суседних општина које дели Дунав као пловни пут, потребно је иницирати (кроз проверу и вредновање студијском документацијом) активности на реализацији и потенцијалног прелаза - моста преко Дунава у зони Рам – Дубравица (десна обала) и Стара Паланка – Дубовац – Баваниште (лева обала).

Такође, планска решења у домену друмског саобраћаја су и задржавање свих саобраћајних капацитета најнижег хијерархијског нивоа (атарски и други приступни путеви) уз потребу реконструкције и уклапања у нове функционално-саобраћајне матрице овог простора и окружења. Овакав принцип уређења саобраћајница у оквиру подручја обухвата Просторног плана утицаће на формирање нове јединствене саобраћајне мреже, која ће у потпуности побољшати везе у зони изузетних одлика са насељима, окружењем, свим садашњим и планираним туристичким локалитетима.

Мрежа приступних путева, осим основне функције, врло је значајна и у функцији обезбеђења приступа у потенцијално ванредним, непредвиђеним и акцидентним ситуацијама. С обзиром на специфичност и „осетљивост“ оваквих предела, ова функција се намеће као једна од најважнијих.

Овим планом даје се могућност реализације приступних саобраћајница (атарских / некатегорисаних путева) у коридорима, са коловозним засторима који нису само земљани већ се могу стабилисати различитим материјалима. Некатегорисани путеви са стабилисаним застором ће имати полиномне функције: примарну-омогућавање функције приступа до парцела пољопривредног земљишта, секундарну-обезбеђење приступа до микролокалитета у оквиру Предела изузетних одлика, терцијарну-омогућавање саобраћаја пољопривредних машина (релокација пољопривредних машина са категорисаних путева) и путничког саобраћаја ниског интензитета између насеља. Путеви са стабилисаним застором посебно су значајни и у случајевима немогућности саобраћајног приступа категорисаном путном мрежом, као и акцидентним ситуацијама (пожари, еколошке катастрофе и слично).

⁴ Донета је Уредба о категоризацији државних путева у складу са тим некадашњи : М-7.1 је ДП I6 реда бр.18; Р-115 је ДП IIа реда бр.134, Р-115.1 је ДП IIб реда бр.312.

Основни захтеви који би се морали испунити приликом перспективног формирања оваквих саобраћајница су: смањење трајекторија путовања, смањење експлоатационих трошкова и избегавање значајнијих неповољних утицаја на одрживи развој и осетљивост простора.

Планска решења из Просторног плана вишег реда-РПП АП Војводине, остављају могућност реализације граничних прелаза са суседним државама, у складу са потребама прекограничног саобраћаја преко надлежних министарстава.

Важећим Просторним планом општине Бела Црква планиран је путни-друмски гранични прелаз на потезу Врачев Гај – Sokol.

Планска решења железничког саобраћаја такође се заснивају на усвојеним планским и стратешким документима (ППРС, РПП АПВ, ППО Бела Црква, Стратегија развоја саобраћаја РС) што подразумева задржавање постојеће пруге у оквиру утврђених коридора и побољшање експлоатационих параметара реконструктивним мерама и изградњом. Реконструкцијом, односно изградњом пружних капацитета (деоница ка граници са Румунијом – Врачев Гај) знатно ће се побољшати експлоатациони параметри (повећање носивости и експлоатационе брзине), железница ће се приближити захтеваном европском нивоу превозне услуге и створиће се основни услови за интеграцију са осталим видовима саобраћаја (транспорт путника: возила-вагони-пловила).

Неопходна је ревитализација и модернизација практично целокупног система, чиме ће се повећати безбедност, ефикасност и економичност. Експлоатационе брзине су данас неприхватљиво ниске ($V_e = 40 \text{ km/h}$), услед чега потенцијални корисници железнице радије бирају друга средства превоза.

Планска решења водног саобраћаја у оквиру обухвата Просторног плана не подразумевају само коришћење канала из ОКМ ХС ДТД (деоница канала Банатска Паланка-Нови Бечеј) као пловног пута у функцији предела „Караш-Нера“, већ подразумевају првенствено коришћење ових водотока (канал Банатска Паланка-Нови Бечеј, реке Караш и Нера) кроз водни режим обухваћеног подручја.

Ваздушни саобраћај (јавни путнички и карго превоз као и спортско-туристички превоз) у зони предела изузетних одлика није заступљен. У планским документима вишег реда који обухватају ширу зону овог подручја предвиђено је успостављање капацитета овог вида саобраћаја-аеродрома Бела Црква (Црвена Црква). До реализације ове ваздушне луке, ваздушни саобраћај ће се одвијати преко постојећег аеродрома Вршац (спортски и туристички превоз) и аеродрома „Никола Тесла“ у Београду (јавни путнички и карго превоз).

План развоја немоторног саобраћаја на простору обухвата Просторног плана (и у посебној намени) подразумева формирање и развој капацитета немоторних-пешачко-бициклических кретања кроз дефинисање коридора пешачких и бициклических стаза унутар и ван насеља и локалитета: делови траса међународне (цикло коридор 6 уз реку Дунав), националне (бициклическа стаза уз канал ОКМ ХС ДТД Банатска Паланка-Нови Бечеј) и локалне бициклическе стазе од Гребенца ка Шушари. Међунасељско бициклическо повезивање, као могућност, такође је једна од важних функција немоторног саобраћаја, чија реализација ће завести искључиво од могућности обезбеђења средстава (за пројектовање и изградњу). Немоторна кретања, као најважнија и еколошки најприхватљивија, доприносе смањењу негативних утицаја саобраћаја на животну средину и афирмишу природне, туристичке локалитете заштићених подручја, што је и препорука која произилази из Атинске повеље ESU⁵ (1998. и 2003).

5 Атинска повеља ESU (Европски савет урбаниста) из 1998. године и Нова Атинска повеља из 2003. године.

5.2. ВОДНА ИНФРАСТРУКТУРА

Развој водне и комуналне инфраструктуре на подручју посебне намене засниваће се на успостављању интегралних регионалних вишенаменских система за уређење, коришћење и заштиту вода. Потребно је обезбедити одговарајуће услове за ревитализацију и даље одржавање оптималног водног режима у заштићеним подручјима, а у смислу комуналне опремљености простора обезбедити квалитетно водоснабдевање и уређење и обезбеђење водних ресурса од даљег загађивања и расипања.

Водни објекти за уређење водотока и за заштиту од поплава, ерозија и бујица

Заштиту од вода треба посматрати и анализирати у складу са коришћењем вода. Да би се то постигло, заштита од штетног дејства вода захтева спровођење следећих поступака:

- Уређење водотока и заштита од поплава;
- Одводњавање пољопривредног земљишта;
- Заштита од ерозије и бујица;
- Каналисање насеља и индустрије.

Заштићена зона представља појас ширине 50 m, мерено од ножице насипа брањеног дела. У том подручју је забрањено вршити било какве радње без одобрења ЈВП „Воде Војводине“. Сви насипи на територији Републике Србије су у оперативном плану одбране од поплава и подлежу посебном начину одржавања. У оквиру редовног одржавања два пута годишње се врши кошење траве и тарупирање шибља, како на телу насипа тако и на принасипском појасу. У зависности од потребе врши се хемијски третман корова како коренов систем не би оштетио тело насипа.

Због карактеристика реке Нере и околног терена, појас између десне обале Јаруге и Нере мора се посматрати као део водног земљишта, зато што овај појас чини и део инундационог појаса, а то значи да би у случају наилаaska великих вода користио као ретензија до регулисања саме реке и насипа поред ње. Десну обалу Јаруге можемо сматрати другом одбрамбеном линијом заштите насеља Кусић, Врачев Гај и Бела Црква.

Насипи за одбрану од великих вода реке Нере, Караша и Канала ХС ДТД

У овом делу биће набројани насипи који се налазе у Оперативном плану одбрана од поплава:

- Насип поред реке Нере, од ушћа у реку Дунав до насеља Врачев Гај;
- Десни насип уз Неру код насеља Кусић (2,75 km), са левим насипом уз Јаругу (1,10 km);
- Леви насип уз Дунав од ушћа канала ХС ДТД Банатска Паланка-Нови Бечеј до ушћа Нере (1,44 km);
- Леви насип уз канал ХС ДТД Банатска Паланка-Нови Бечеј од уставе Кајтасово до ушћа канала ДТ у Дунав (8,34 km);
- Леви насип уз канал ХС ДТД Банатска Паланка-Нови Бечеј од насеља Дупљаја до уставе Кајтасово (5,00 km);
- Десни насип уз канал ХС ДТД Банатска Паланка-Нови Бечеј од пута Врачев Гај-Дубовац до уставе Кајтасово (3,69 km);
- Устава и преводница Кајтасово на канал; ХС ДТД Банатска Паланка-Нови Бечеј;
- Десни насип уз канал ХС ДТД Банатска Паланка-Нови Бечеј од уставе Кајтасово до насеља Орешец (6,90 km).

Заштита од ерозије и бујица

Подручје АП Војводине није изразито бујично и еродибилно, али се и на њему испољавају знатне и разноврсне неповољне последице које изазивају ерозије и бујични токови. На територији Војводине су присутни практично сви видови ерозије, при чему се кишни периоди, у којима се јавља водна ерозија, смењују са сушним и ветровитим периодима у којима преовлађује еолска ерозија.

То је, заправо комбинација ерозионих процеса који се развијају под дејством природних чинилаца, са процесима убрзане (ексцесивне) ерозије који се развијају под утицајем антропогених фактора.

У погледу угрожености од ерозије и бујичних токова, за простор обухваћен овим Просторним планом може се констатовати да су еолском, плувијалном ерозијом и бујичним токовима угрожени подручје Вршца и Беле Цркве.

Антиерозиону заштиту и уређење сливова треба спроводити као део мера интегралног коришћења и уређења простора. Обим радова на антиерозионој заштити се мора интензивирати, ради остваривања више задатака: заштите простора од деградације, заштите пољопривредног земљишта, заштите насеља и инфраструктурних система од бујица, док је у водопривреди циљ тих мера благовремена заштита водних објеката од засипања наносом.

С обзиром на природу процеса ерозије и бујица, треба полазити од следећих генералних принципа:

- Апсолутна, тотална заштита од ерозије и бујица се у пракси не може остварити, па се не могу у потпуности елиминисати, већ само смањити штете од ерозије и бујица;
- Акције на заштити од ерозије и бујица се морају водити првенствено у правцу правилног коришћења свих површина, а посебно површина угрожених ерозијом и бујицама;
- Инвестициони радови, мере и објекти за заштиту од ерозије и бујица морају бити економски оправдани и уклопљени у „комплексна водопривредна и просторна решења“;
- При избору, односно пројектовању радова и објеката за заштиту од ерозије и бујица, тежити решењима која не захтевају посебне мере одржавања.

Дефинисано стање ерозије (водне и еолске) и бујичности токова на овом подручју указује на потребу извођења одређеног обима радова за заштиту од ерозије и уређење бујичних токова. Предвиђени радови имају за задатак санацију ерозије и уређење бујичних токова, а подразумевају изградњу заштитних објеката, укључујући и биолошке радове (подизање и одржавање заштитне вегетације). Мерама за заштиту од ерозије и бујица сматрају се и разне забране или ограничења права коришћења земљишта. С обзиром да су распрострањени процеси еолске ерозије, потребни су и радови за санацију овог вида ерозије који има директан и посредан утицај на водотокове и каналску мрежу.

Генерална прогноза вероватног будућег интензитета ерозије могућа је само на основу претпоставке да на сливу неће бити значајније промене антропогеног утицаја (сеча шума већег обима) или значајнијих климатских промена. Смањивање интензитета ерозије догодиће се само након спровођења радова и мера за антиерозионо уређење. Ефекти таквих радова могу се осетити тек након десет и више година од момента изградње објеката или завођења мера.

У пракси се за санацију, према интензитету ерозије и бујичности, користе две инвестиционе групе радова и административне мере које су неинвестиционе. Сви ти радови и мере су саставни део комплексног антиерозионог уређења слива. Две основне групе инвестиционих радова су радови у коритима бујичних токова и радови на санацији ерозије у сливу.

Радови у бујичним коритима су објекти за уређење бујица, док су радови у сливу објекти биолошке заштите од ерозије. Обе врсте радова су неопходне и међусобно допуњујуће, са мноштвом различитих типова објеката, конструктивних решења и захвата.

Поред радова у кориту и сливу потребно је поштовање законских мера за антиерозионо газдовање земљиштем, чији је утицај на смањење интензитета ерозије веома велики и не сме се занемарити.

С обзиром да је задатак свих радова и мера за уређење бујичних токова и заштиту од ерозије, остваривање што комплементарнијих ефеката, одабрана је концепција решења која то омогућава-„комплексно антиерозионо уређење“. Ова концепција обухвата широк спектар радова за уређење бујичних токова, те радова за заштиту од ерозије и увођење потребних законских мера за антиерозионо газдовање земљиштем.

У оквиру групе радова за уређење бујичних токова примењују се најразличитији типови објеката, чији избор зависи од карактеристика бујичног тока, а основни задатак им је задржавање кретања наноса и консолидација корита бујичних токова. Под биолошким и биотехничким радовима се подразумевају сви радови који директно, биолошким средствима (пошумљавање и затрављивање) и у комбинацији са мањим техничким радовима, доводе до санације ерозионих процеса.

Технички радови за уређење бујичних токова

У коритима бујичних токова предлажу се попречни објекти за фиксирање и ублажавање подужног профила. У питању су бујичне преграде различитих типова, изграђене од разних материјала (ломљени камен у цементном малтеру, неармирани бетон).

Биолошке и биотехничке радове чине разне врсте пошумљавања, затрављивања и разни мелиоративни радови на шумским, обрадивим и воћарским површинама. Како је за спровођење ове врсте радова на еродираним површинама нужно извођење и пратећих техничких радова, тада се називају биотехнички. Као и код техничких радова, дефинисан је специфичан обим ових радова у зависности од интензитета ерозије и хидрографске класе бујичног тока. На овом подручју се морају примењивати и посебни биотехнички радови за санацију процеса еолске ерозије. Ову групу радова чине живи ветрозаштитни појасеви у комбинацији са затрављивањем. Разлика у односу на класична пошумљавања је у томе што се ветрозаштитни појасеви подижу на местима где је потребно смањити брзину ветра и самим тим и интензитет еолске ерозије. Како су укупне површине које треба да заузимају ветрозаштитни појасеви веома мале, оне нису посебно исказиване, већ су укључене у укупну количину пошумљавања.

С обзиром да је Нера нерегулисана река, она због својих великих падова у горњем току вуче значајну количину наноса коју потом исталожи у равничарском делу. Како би се обезбедио несметан проток воде, тај нанос се мора уклонити багеровањем. Приликом тих радова морају се предвидети регулациони радови и грађевине, као што су пробијање меандара, прављење регулационих грађевина од камена (обалоутврде, прагови) и сл., којима се омогућује смањење ерозивне моћи воде. На реци Нери нема тачног мерења протока воде, како за малу тако и за велику воду. Урађени су само преливи за мерење протока воде од стране Института "Јарослав Черни" који се већ дужи низ година не читају.

На реци Нери дужи низ година се врши вађење речних наноса (шљунка). На појединим деловима се експлоатација врши неплански и неконтролисано што врло често изазива нежељене последице (скретање тока реке, поткопавања обала, итд.). На овим деловима мора се продубљивати корито реке контролисаном експлоатацијом шљунка, како би се побољшао проток наиласка великих вода, јер је процењено да Нера у току године има осцилације протока од $1,5 \text{ m}^3/\text{s}$ па до $600\text{--}700 \text{ m}^3/\text{s}$. За контролисану експлоатацију шљунка потребно је урадити студију / пројекат експлоатације који би били у саставу регулационих радова за одбрану од поплава и смањење ризика од истих.

Овакве и сличне радње (пробијање меандара, камене заштитне грађевине, преграде итд.) морају се предвидети приликом регулације у самом кориту и обалама реке Нере, без икаквих ограничења од стране других институција.

Јаруга је каналисан водоток који се код села Кусић одваја од Нере, тече паралелно са њом до Врачевог Гаја, где се опет спаја са Нером, да би потом наставио свој ток атаром Банатске Паланке све до Старе Паланке где се улива у Дунав. Дужина овог тока износи 7 km, ширина 5-10 m, а дубина 0,5-2 m. Делови територије општине Бела Црква између десне обале Јаруге и румунске границе посебно је угрожено подручје које стално трпи штету од вода. Уређење овог простора у водопривредном смислу није завршено те се планом предвиђају регулациони радови на природним водотоцима Карашу и Нери за велике воде које тек предстоје. За реку Неру је у фази израде Генерални пројекат, а за реку Караш је завршен Идејни пројекат (пројектант: Институт „Јарослав Черни“ Београд).

Због својих карактеристика, реку Караш је потребно третирати на сличан начин као и реку Неру, гледано са аспекта заштите од штетног дејства вода.

Водни објекти за заштиту од штетног дејства унутрашњих вода-одводњавање

Решење одвођења вишка воде са мелиорационог подручја преко црпних станица и/или гравитационо у Дунав, претпоставља коришћење постојеће каналске мреже за одводњавање, респектујући одржавање у њој толерантно максималних нивоа воде. Системи главних канала и каналске мреже нижег реда диспозиционо су непромењени и остају као основно решење за прихватање вишка воде од падавина са парцела, уз истовремено регулисање нивоа подземних вода на угроженим површинама.

Обавеза водопривреде је да врши редовно одржавање канала, да врши измуљење корита и канала и депонује муљ у касетама на обали канала, да врши одржавање насипа механизацијом, коси траву, сече шибље, осигурава обалу, одржава инспекционе стазе и др.

Будући да је Нера прекогранична и погранична река, и да често мења ток, њена заштита у великој мери зависи од прекограничне сарадње. Пре свега, треба изнаћи начин да се река Нера и са румунске стране заштити на одговарајућем потезу наспрам српског сектора, као би заштита била интегрална. Изворишта Нере и Караша су заштићена подручја, као и ушће Нере у Дунав са румунске стране.

С обзиром да највећи водотоци и даље теку природним коритом уз очуване инундације, најзначајније је очувати природну вегетацију и плавни карактер станишта поред водотока. Од њиховог очувања зависи проходност и континуитет ових еколошких коридора од међународног значаја.

Каналска мрежа се налази у оперативном плану одбране од унутрашњих вода и подлеже редовном одржавању. Радови на одржавању подразумевају:

- Измуљивање канала;
- Разастирање;
- Разастирање депонија;
- Уклањање вегетације из канала машинским и ручним путем;
- Измуљивање биљних остатака са транспортом на депонију;
- Хемијско третирање трске и корова итд.

Сви наведени канали пролазе кроз подручје посебне намене тако да по свим нормативима за редовно одржавање, одводњавање и заштиту од поплаве унутрашњих вода морају бити редовно измуљивани (од муља и од биљне вегетације). Такође, морају бити и третирани хемијским путем, применом хербицида, да би систем за одводњавање био у функцији.

На овом делу је потребно извести проширење каналске мреже у обухвату предметног Просторног плана, посебно у систему за одводњавање леве обале Караша који је делимично изведен у односу на пројекат изградње канала за одводњавање и заштиту од унутрашњих вода.

Веома је битно нагласити да за одржавање поменутих канала у смислу одбране од поплаве од унутрашњих вода, а нарочито у гравитационом систему одводњавања, не смеју постојати препреке или успори који би реметили несметано функционисање водног система.

Такође, битно је истаћи да инспекциона стаза у насељеним местима треба да постоји са обе стране канала и да буде ширине 5 m мерено од ивица канала у грађевинском рејону, а у ванграђевинском 10 m.

Уређење водног режима у заштићеном подручју

У наставку програма уређења водног режима следи утврђивање еколошких индикатора заштићеног подручја који зависе од климатских промена, утврђивање утицаја климатских промена и неповољног водног режима на еколошке карактеристике, утврђивање водног биланса, дефицит површинске и подземне воде и адекватног водног режима површинских и подземних вода. Утврђивање еколошких индикатора заштићеног подручја обављаће Управљач у сарадњи са Покрајинским заводом за заштиту природе.

Мониторинг водног режима и квалитета воде

Од висине воде зависе све еколошке карактеристике у заштићеном подручју. Подаци о променама висине површинских и подземних вода у зависности од осцилација воде користиће се за дефинисање водног биланса. Физичко-хемијски параметри који ће се пратити су растворени кисеоник, засићење кисеоника, рН и електропроводљивост.

Спровођење Просторног плана интегралног управљања водним режимом спроводи стручна служба Управљача која прати водни режим у заштићеном подручју, метеоролошке и климатске податке и промену индикативних еколошких параметара. На основу ових података и мера из Просторног плана интегралног управљања водним режимом одређује динамику активности у заштићеном подручју.

Водни објекти за коришћење вода

Планско решење снабдевања водом у границама планираних локалитета, засновано је на захватању воде за пиће индивидуално, путем бушених бунара.

Водни објекти за сакупљање, одвођење и пречишћавање отпадних вода и заштиту вода

Површинске воде, природни и вештачки водотокови, изложени су перманентној деградацији упуштањем отпадних индустријских и насељских вода. Зато се ове отпадне воде морају прихватити и одвести до реципијента. На простору у обухвату Просторног плана, развијаће се сепарациони канализациони системи, којима ће се посебно одводити фекалне отпадне воде, а посебно сувишне атмосферске отпадне воде и системи за пречишћене технолошке воде.

Основни задатак канализационог система је потпуна хидротехничка санитација урбаних простора. Фекални канализациони системи треба да прикупе и одведу ван територије све отпадне воде формиране при употреби и коришћењу. Канализациони системи су у врло уској вези са водоснабдевањем и представљају функционалну и органску целину са њим. Због тога се канализациони системи морају развијати упоредо са развојем система водоснабдевања.

Плановима развоја се предвиђа да сва насеља са оптерећењем комуналних или заједничких индустријских и домаћих отпадних вода већих од 5.000 ЕС (еквивалентних становника) морају да изграде постројења за биолошки третман у предвиђеном року.

Туристички локалитети и центри ће проблем одвођења отпадних вода решавати преко компактних мини-уређаја за биолошко пречишћавање, или ће се отпадне воде евакуисати у водонепропусне септичке јаме које ће се периодично празнити аутоцистернама, ангажовањем надлежне комуналне организације, а садржај одвозити на депонију.

Према условима за заштиту природе, избор локације и уређење простора пречистача отпадних вода треба спровести тако да се обезбеди очување карактеристика хидролошког режима које су значајне за функционалност заштићених подручја.

Систем за пречишћавање отпадних вода насеља лоцирати изван подручја под заштитом и ван станишта заштићених и строго заштићених врста.

Крајњи реципијент за упуштање пречишћеног ефлуента, такође мора бити ван подручја под заштитом, а канал који представља везу између пречистача и реципијента мора имати транзитну улогу.

У складу са чланом 16. Уредбе о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, бр. 67/11, 48/12), испуштање отпадних вода након спроведеног пречишћавања не сме погоршати квалитет реципијента.

Санитација планираних локалитета ван грађевинских подручја насеља обављаће се по принципима руралне санитације, са одвођењем отпадних вода у индивидуалне или групне водонепропусне објекте и у комбинацији са секундарним биолошким пречишћавањем.

Кишну канализацију конципирати за меродавне услове (временски пресек, урбанизованост простора, рачунска киша итд.), а етапно реализовати тако да се изграђено рационално уклапа у будуће решење.

5.3. ЕНЕРГЕТСКА ИНФРАСТРУКТУРА

5.3.1. Електроенергетска инфраструктура

Електроенергетска инфраструктура ће се развијати у циљу укупног смањења негативних утицаја енергетских објеката на животну средину, што ће имати позитиван утицај на подручје посебне намене.

Према Плану развоја преносног система за период од 2015. до 2024. године, који је израдио АД „Електромрежа Србије“, планирана је изградња електроенергетског објекта преносне мреже 110 kV ТС Бела Црква-ТС Велико Градиште.

У наредном планском периоду, снабдевање електричном енергијом биће из постојеће и планиране 20 kV електроенергетске мреже, преко 20/0,4 kV које је потребно обезбедити за планиране садржаје који ће се градити у оквиру посебне намене. Постојећи капацитет из којег се снабдевају корисници планског простора је ТС 110/20 kV „Бела Црква“.

Дистрибутивна мрежа ће се развијати у складу са средњорочним плановима надлежног предузећа ЕПС Дистрибуција, д.о.о. Београд, Огранак Електродистрибуција „Панчево“.

Електроенергетска мрежа за снабдевање планираних садржаја у оквиру просторних целина од значаја за очување биолошке разноврсности ван насеља, биће грађена подземно кабловским водовима, а у насељима може бити и надземна.

Део потребне електричне енергије могуће је обезбедити и из обновљивих извора енергије. Повећање енергетске ефикасности потребно је разматрати као велики потенцијални извор енергије. Изградњом нових енергетски ефикасних објеката и адаптацијом постојећих објеката у енергетски ефикасне, знатно ће се смањити трошкови коришћења енергије ових корисника, али и укупна енергетска зависност овог простора.

5.3.2. Термоенергетска инфраструктура

На простору обухвата Просторног плана, потрошачи топлотне енергије као енергент за производњу исте могу користити електричну енергију, чврста и течна горива (дрво, пелет, лако лож-уље), био гас, ТНГ (течни нафтни гас) и природни гас. С обзиром на осетљивост овог заштићеног подручја, треба напоменути да је природни гас еколошки најчистије фосилно гориво.

На простору обухвата Просторног плана, планирана је изградња транспортног гасовода СГС Тилва-Бела Црква притиска већег од 16 бара, чиме ће створити услови за прикључење и снабдевање општине Бела Црква природним гасом. Траса планираног транспортног гасовода СГС Тилва-Бела Црква, налази се једним својим делом на овом простору.

Планирани транспортни гасовод градиће се на основу Просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора транспортног гасовода сабирна гасна станица Тилва-Бела Црква са елементима детаљне регулације.

У општини Бела Црква постоји изграђена дистрибутивна гасоводна мрежа до 16 бара, која није пуштена у функцију односно прикључена на постојећи гасоводни систем „Србијагаса“, а која ће се прикључити на гасоводни систем након изградње планираног транспортног гасовода СГС Тилва-Бела Црква.

Постојећа дистрибутивна гасоводна мрежа, својим положајем и пројектованим капацитетима пружа могућност даљег развоја и проширења у циљу снабдевања потенцијалних потрошача на овом простору.

5.3.3. Обновљиви и други извори енергије

У оквиру посебне намене, али ван заштићених подручја, у складу са важећим уредбама и мерама заштите природе, могуће је коришћење обновљивих и других извора енергије: биомаса, биогаз, гас, соларна и енергија ветра.

У оквиру посебне намене простора могу се користити геотермална енергија и соларна (у виду топлотне и електричне енергије, постављање соларних панела на постојеће и планиране објекте).

5.4. ЕЛЕКТРОНСКА КОМУНИКАЦИОНА ИНФРАСТРУКТУРА

Електронска комуникациона мрежа ће се развијати као савремени систем, што подразумева увођење најсавременијих технологија у области електронских комуникација, модернизацију постојеће инфраструктуре и објеката, изградњу широкопојасне мреже на свим нивоима, закључно са локалним, уз употребу најсавременијих медијума преноса. То подразумева и потпуну дигитализацију свих система електронских комуникација (фиксна, мобилна, интернет, радио-комуникација, КДС), уз обезбеђење довољно капацитета, равномерног развоја и целокупне покривености простора и обезбеђивање подједнаке доступности свим оператерима.

У обухвату Просторног плана планирана је изградња магистралног оптичког кабла Вршац-Бела Црква.

Развој фиксне електронске комуникационе мреже подразумева:

- Равномеран развој на целом подручју;
- Децентрализацију свих насеља, што подразумева изградњу и постављање приступних уређаја и оптичких каблова;
- Потпуну замену аналогних система комуникација и старијих дигиталних новим системима у складу са технологијом развоја истих, а капацитете обезбедити у складу са растућим потребама;

- Реконструкцију постојеће електронске комуникационе мреже на свим нивоима;
- Употребу оптичких каблова као медија преноса, где год је то могуће;
- Транспорт у нижим равнима мреже засниван искључиво на оптичким кабловима;
- Реконструисање постојеће приступне мреже код које би се употреба бакарних каблова максимално скратила, а значајно повећао удео оптичких каблова и могућност бежичног приступа чиме ће се обезбедити мрежа високог квалитета, поузданости и расположивости;
- Доградњу постојеће мреже да би се постигла потпуна покривеност територије и омогућило увођење свих нових услуга;
- Увођење широкопојасне мреже у фиксну телефонију;
- Равномеран развој широкопојасне мреже за коришћење универзалних услуга;
- У циљу обезбеђивања нових услуга, приступну мрежу градити довођењем оптичке мреже што ближе корисницима, применом приступних претплатничких концентратора и различитих бежичних (wireless) технологија (нпр. WiMAX, WiFi и др.);
- Увођење полагања каблова у микроров, чиме се убрзава изградња и трошкови смањују;
- Повезивање постојећих и планираних базних станица оптичким кабловима;
- Дигитализацију емисионих система, повезивање емисионих станица међусобно и поред радио-релејних система с центрима дистрибуције програма и оптичким приводом на најближи кабл;
- Осигурање коридора за електронске комуникационе каблове дуж свих нових и постојећих путева;
- Осигурање коридора за РР везе.

Међумесни електронски комуникациони каблови, планирани су уз све постојеће и планиране путне коридоре. Приликом изградње нових саобраћајних коридора, потребно је планирати и полагање одговарајућих цеви у коридорима саобраћајница, за накнадно провлачење електронских комуникационих каблова.

Заштита електронских комуникационих коридора и изградња инфраструктурних и других објеката у близини електронских комуникационих коридора, мора бити у складу са Правилником о захтевима за утврђивање заштитног појаса за електронске комуникационе мреже и припадајућих средстава, радио-коридора и заштитне зоне и начину извођења радова приликом изградње објеката („Службени гласник РС“, број 16/12).

Постојећи међумесни и међународни оптички каблови се налазе у полиетиленским (ПЕ) цевима у постојећим саобраћајним коридорима положени директно у ров. У наредном планском периоду, због потреба за новим капацитетима, може се очекивати вишеструко полагање нових електронских комуникационих каблова у постојеће ПЕ цеви.

За све планиране садржаје који изискују повезивање на постојећу електронску комуникациону мрежу, ради обезбеђења телекомуникационог саобраћаја, планирана је дуж постојећих и планираних путних коридора електронска комуникациона мрежа.

У склопу децентрализације електронских комуникационих мрежа, планира се постављање нових мултисервисних платформи и друге електронске комуникационе опреме у кабинетима у уличним коридорима и другим јавним површинама, као и постављање нових електронских комуникационих уређаја и проширење постојећих капацитета телекомуникационих оператера у објектима у власништву или закупу.

Такође, планира се увођење оптичких каблова и у домен приступне мреже, у почетку повезивањем правних лица (бизнис претплатника) на оптичку мрежу, а касније и осталих претплатника у циљу потпуне дигитализације система и могућности пружања најквалитетнијих и најбржих услуга и различитих сервиса (говор, подаци, мултимедијални сервиси и сл.).

Оптички каблови се планирају и до базних станица мобилне телефоније. У наредном планском периоду развој мобилних комуникација ће се заснивати на примени најсавременијих електронских комуникационих (ЕК) технологија, у циљу пружања најсавременијих услуга и сервиса, у складу са европским стандардима.

Због брзог развоја технологије мобилних комуникација, планиране радио-базне станице (РБС) дате су оријентационо са преферентним зонама пречника око 200 m, а тачне локације биће одређене када се укаже потреба за грађењем истих, уз поштовање услова за грађење дефинисаних овим Просторним планом.

До краја планског периода, постојећи и будући оператери мобилних комуникација ће инсталирати комутационо-управљачке центре, на локацијама које омогућавају оптимално повезивање са фиксном ЕК мрежом на подручју Просторног плана.

За међусобно повезивање комутационо-управљачких центара и контролора радио базних станица користиће се фиксна ЕК мрежа или радио релејне станице. Ове радио релејне станице (РРС) ће бити на локацијама базних радио-станица (РБС).

Уређаји РБС и РРС биће инсталирани у постојећим објектима уз минималне адаптације, на крововима постојећих објеката (кровна контејнерска варијанта или на земљи (контејнерска варијанта).

Антене РБС и РРС ће бити монтиране на типским носачима који се фиксирају за постојеће грађевинске објекте или на посебним слободностојећим антенским стубовима који се могу градити ван заштићеног природног добра.

Пружање поштанских услуга и у наредном периоду оствариваће се преко јединица поштанске мреже у насељима. У складу са постављеним циљевима, поштанска мрежа ће се развијати по следећој концепцији: стварање стабилне регулативе на тржишту поштанских услуга, пружање универзалне поштанске услуге, развој тржишта поштанских услуга, развој и реструктурирање јавног поштанског оператора, развој поштанске мреже и капацитета, унапређивање квалитета поштанских услуга, сигурност и безбедност, стандардизација адресовања, тарифна политика.

6. ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ, ЗАШТИТА ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА, АКЦИДЕНТНИХ СИТУАЦИЈА, КОРИШЋЕЊЕ И УРЕЂЕЊЕ ПРОСТОРА ОД ИНТЕРЕСА ЗА ОДБРАНУ ЗЕМЉЕ

6.1. ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Заштита животне средине на подручју обухвата Просторног плана представља један од императива у поступку планирања даљих активности.

Све планиране активности које ће минимизирати потенцијалне негативне утицаје планских решења на животну средину, имајући у виду како посебну намену простора, тако и на посматраном подручју, морају бити спровођене у складу са основним принципима одрживог развоја. Поштовање режима заштите заштићених подручја и осталих просторних целина од значаја за очување биолошке разноврсности, унапређење комуналне опремљености простора и усклађивање различитих интересних потреба за уређењем овог простора, допринеће очувању и унапређењу услова за егзистенцију свих корисника овог комплексног простора.

Заштита природних ресурса, пре свега површинских и подземних вода, ваздуха и земљишта, подразумева дефинисање низа мера и активности чија ће имплементација у поступку даљег планирања простора, резултирати квалитетним и међусобно усаглашеним планским решењима.

Реализацијом планских активности, зауставиће се даља деградација природних ресурса и унапредиће се квалитет животне средине (Реферална карта број 3. *Природни ресурси и заштита животне средине*).

Стратешко опредељење заштите животне средине је усмерено ка оптималном и рационалном коришћењу природних ресурса и унапређењу природних и створених вредности на предметном простору.

Заштита вода

Планским решењима у контексту водoprивредне инфраструктуре предвиђено је да се снабдевање становништва водом за пиће одвија путем захватања воде индивидуално путем бушених бунара.

У наредном периоду, предузеће се мере заштите ресурса пијаћих вода као националног богатства, које ће се користити искључиво за водоснабдевање становништва.

У циљу заштите и коришћења подземних вода обавезно се прати стање нивоа и квалитета подземних вода прве фреатске издани, дубљих издани и дубоких подземних вода.

Стање нивоа и квалитета подземних вода прве (фреатске) издани прати Републички хидрометеоролошки завод, а дубљих издани и дубоких подземних вода предузеће, односно друго правно лице коме то повери министарство надлежно за геолошке послове. Такође, у циљу обезбеђења одговарајућих услова живота становништва на територији општине Бела Црква и заштите вода предвиђена је изградња сепаратне канализационе мреже. Отпадне фекалне воде и отпадне воде из индустријских објеката ће се пречишћавати пре упуштања у реципијент на планираним ППОВ. Сва насеља са оптерећењем комуналних или заједничких индустријских и домаћих отпадних вода већим од 5.000 ЕС (еквивалентних становника), морају да изграде постројења за биолошки третман. Туристички локалитети и центри ће проблем одвођења отпадних вода решавати преко компактних мини-уређаја за биолошко пречишћавање, или ће се отпадне воде евакуисати у водонепропусне септичке јаме које ће се периодично празнити аутоцистернама, ангажовањем надлежне комуналне организације, а садржај одвозити на депонију.

Регулисање водног режима у земљишту ће се вршити изградњом и реконструкцијом постојећих хидротехничких мелиоративних система.

Заштита предметног простора од спољних и унутрашњих вода ће се обезбедити одржавањем и заштитом постојећих водoprивредних објеката, уз обезбеђење њихове сигурности.

Објекте за смештање, складиштење и чување опасних, отровних и лако запаљивих течности треба пројектовати према важећим правилницима, а нарочиту пажњу треба посветити сигурној и трајној заштити подземних и површинских вода.

Заштита ваздуха

У контексту заштите и очувања квалитета ваздуха, предвиђено је редовно праћење стања квалитета ваздуха и идентификација загађивача на територији општине Бела Црква. Све застареле технологије потребно је иновирати и применити најбоље доступне технологије.

Као меру заштите квалитета ваздуха на територији општине Бела Црква, потребно је израдити регистар извора загађивања и успоставити систем праћења и контроле нивоа загађености ваздуха. Мониторинг квалитета ваздуха у локалној мрежи обавља се према програму који за своју територију доноси надлежни орган АП Војводина и надлежни орган јединице локалне самоуправе, у складу са наведеним програмом.

Потребно је повећати коришћење обновљивих извора енергије, а смањити коришћење фосилних горива.

Заштита земљишта

Планом је предвиђено да се земљиште, као природни ресурс, заштити низом мера и активности које ће допринети његовом очувању и унапређењу квалитета, а као што је описано у претходним поглављима Просторног плана. То се првенствено односи на одвођење отпадних вода из насеља сепаратном канализационом мрежом и на елиминацију комуналног отпада континуираним одношењем на регионалну депонију на територији општине Вршац. За све неуређене депоније, сточна гробља, деградиране површине, као и за општинску депонију након њеног затварања извршити санацију и рекултивацију. Третман сточних лешева потребно је вршити у складу са Законом о ветеринарству.

У циљу заштите земљишта, потребно је одредити крајњу диспозицију отпадног муља који настаје у процесу пречишћавања отпадних вода у складу са његовом категоризацијом и класификацијом.

У циљу заштите пољопривредног земљишта потребно је вршити контролисану примену хемијских средстава заштите за потребе пољопривредне производње. У заштићеним подручјима се на основу Закона о заштити природе, могу користити биолошка и биотехничка средства ради очувања биолошке разноврсности, а хемијска средства само у складу са прописаним режимима заштите уз одобрење министарства надлежног за послове пољопривреде, шумарства и водопривреде и сагласност надлежног министарства.

Повећањем процента шумовитости, посебно формирањем шумских заштитних појасева, заштитиће се земљиште, посебно пољопривредно земљиште, од негативног утицаја еолске ерозије и флувијалне ерозије и унапредиће се санитарно-хигијенски и амбијентални услови предметног простора. Око инфраструктурних система неопходно је формирати заштитне коридоре у контексту заштите околине и становништва од потенцијалних негативних утицаја.

6.2. ЗАШТИТА ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА И АКЦИДЕНТНИХ СИТУАЦИЈА

Заштита од елементарних непогода подразумева планирање простора у односу на могуће природне и друге појаве које могу да угрозе здравље и животе људи или да проузрокују штету већег обима на простору за који се Просторни план ради, као и прописивање мера заштите за спречавање елементарних непогода или ублажавање њиховог дејства.

Настанак, обим и време трајања ванредних ситуација у већини случајева се не могу унапред предвидети, али се за извесне појаве на основу искустава, статистичких података и метода моделовања, а с обзиром на место појаве, може претпоставити да ће до њих доћи, те се у том смислу планирају и спроводе конкретне мере заштите.

Уредбом о утврђивању локација метеоролошких и хидролошких станица државних мрежа и заштитних зона у околини тих станица, као и врсте ограничења која се могу увести у заштитним зонама („Службени гласник РС“, бр. 34/13), утврђене су заштитне зоне у околини метеоролошке и хидролошке станице.

Заштитна зона је простор у околини станице на који се односе ограничења у погледу изградње нових и реконструкције постојећих објеката који могу нарушити природне атмосферске, односно хидролошке процесе.

У околини **метеоролошких станица** утврђују се заштитне зоне у пречнику од 300 m од метеоролошких станица у саставу државних мрежа метеоролошких опсерваторија, синоптичких станица, радиосондажних станица, главних климатолошких станица и климатолошких станица за посебне намене, главних агрометеоролошких станица и станица за Сунчево зрачење.

Заштитна зона у околини **хидролошке станице** површинских вода обухвата корито реке узводно и низводно од хидролошке станице у дужини која одговара десетострукој ширини реке при великим водама у профилу хидролошке станице.

Ограничења у заштитним зонама у околини хидролошких станица односе се на предузимање мера ради спречавања наступања штетних последица за рад хидролошких станица и то при:

- планирању изградње нових и реконструкције постојећих објеката;
- извођењу радова који могу нарушити природне хидролошке процесе и појаве; извођењу радова који могу да утичу на измену режима течења воде, транспорт наноса и леда или могу да угрозе опрему и инсталације на хидролошкој станици;
- извођењу радова којима се могу оштетити опрема хидролошке станице и нарушити природни атмосферски, односно хидролошки процеси и тиме битно утицати на квалитет, поузданост и међународну упоредивост хидролошких података.

Заштитна зона око **лансирних (противградних) станица**, у којој је ограничена изградња нових и реконструкција постојећих објеката и извођење радова који могу нарушити испаливање противградних ракета на градоносне облаке, према условима Републичког хидрометеоролошког завода Србије (РХМЗ) је 500 m.

Изградња/реконструкција објеката односно извођење радова на одстојању мањем од 500 m од лансирне станице, могућа је само по обезбеђењу посебне сагласности и мишљења РХМЗ.

За потребе пролаза и транспорта до лансирних станица, утврђује се право службености пролаза преко парцела у власништву правних или физичких лица, у складу са законом.

Правна и физичка лица, односно предузетници, дужни су да у поступку прибављања услова за обављање привредне и друге делатности, односно извођења радова у заштитној зони лансирних станица, прибаве сагласност надлежног органа о испуњености услова утврђених актима Владе из става 5. члана 13. Закона о одбрани од града („Службени гласник РС“, број 54/15).

6.3. КОРИШЋЕЊЕ И УРЕЂЕЊЕ ПРОСТОРА ОД ИНТЕРЕСА ЗА ОДБРАНУ ЗЕМЉЕ

Добијени услови и захтеви од Министарства одбране, а који се односе на просторна решења у обухвату Просторног плана (утврђене зоне просторне заштите), уграђени су и биће детаљно обрађени у Посебном прилогу који је саставни део Просторног плана.

Заштита становништва и материјалних добара (планирање и коришћење склоништа и других заштитних објеката) дефинисана је Законом о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама ("Службени гласник РС", бр. 87/18).

Према условима добијеним од Центра за разминурање, у обухвату Просторног плана нису евидентирани случајеви системског загађења минама, касетном муницијом или другим неексплодираним убојитим средствима.

У складу са прописима који се односе на безбедност и здравље на раду, на простору обухваћеним Просторним планом обавезна је претходна процена ризика на могуће постојање неексплодираних, убојитих средстава, имајући у виду чињеницу да су се на

подручју Републике Србије (самим тим и на подручју обухвата Просторног плана) одвијали оружани сукоби током Другог светског рата и НАТО бомбардовања 1999. године. Пре почетка извођења земљаних радова, у складу са резултатима процене ризика, проверава се постојање неексплодираних пројектила и других опасних предмета и материја.

7. НАМЕНА ПРОСТОРА И БИЛАНС ПОВРШИНА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

Укупно подручје обухваћено Просторним планом износи 11.076 ха, од чега ПИО „Караш-Нера“, заузима површину од 1.541,27 ха према Покрајинској скупштинској одлуци о заштити Предела изузетних одлика, односно 6,68% простора обухваћеног Просторним планом.

Површине по режимима заштите износе:

- Режим заштите II (другог) степена: 984,36 ха;
- Режим заштите III (трећег) степена: 556,92 ха.

Табела 4. Биланс површина у обухвату Просторног плана

Р.бр.	Основне категорије земљишта	2018		2028	
		ха	%	ха	%
1.	Пољопривредно земљиште	8.999,05	81,25	8.999,05	81,25
2.	Шумско земљиште	702,53	6,34	702,53	6,34
3.	Водно земљиште	449,60	4,06	449,60	4,06
4.	Грађевинско земљиште	924,82	8,35	924,82	8,35
Укупно		11.076,00	100	11.076,00	100

У обухвату Просторног плана пољопривредно земљиште заузима највећу површину од 8.999,05 ха, односно 81,25%, која остаје непромењена и у планском периоду.

Водно земљиште заузима површину од 449,60 ха, односно 4,6 % од укупне површине у обухвату и неће се мењати у наредном периоду. Исто је и са шумским земљиштем које заузима 702,53 ха, односно 6,34%.

Површина грађевинског земљишта у обухвату Просторног плана износи 924,82 ха односно 8,35 % од укупне површине. У наредном периоду неће доћи до његовог повећања.

Табела 5. Биланс површина подручја посебне намене ПИО „Караш-Нера“

ПОВРШИНЕ		ха	%
1.	Заштићено подручје са целинама и потцелинама:		
1.1.	Просторна целина Караш	40,35	0,3
	-Режим II степена заштите	36,37	0,2
	-Режим III степена заштите	3,98	0,1
1.2.	-Просторна целина Нера	115,39	1,0
	-Режим II степена заштите	37,74	0,3
	-Режим III степена заштите	77,65	0,7
1.3.	Просторна целина Мали песак	1.385,53	12,2
	-Режим II степена заштите	910,13	7,9
	-Режим III степена заштите	475,40	4,3
1+2+3	Укупна површина подручја посебне намене	1541,27	13,9
2.	Зона утицаја на ПИО „Караш-Нера“	9534,73	86,08
1+2	Укупна површина обухвата Просторног плана	11.076	100,00

На подручју зоне утицаја на заштићено подручје налазе се:

		ha
1.	Станишта заштићених и строго заштићених врста националног значаја	704,88
2.	Еколошки коридори	378,97
3.	Белоцркванска језера	61,37
4.	Грађевинско подручје насеља (Дупљаја, Гребенац, Кајтасово, Стара Паланка и Банатска Паланка, Врачев Гај и Кусић)	514,19
5.	Грађевинско земљиште ван границе грађевинског подручја	410,63
	Радне зоне	26,46
	Зоне кућа за одмор	384,17
	ППОВ	

IV ПРАВИЛА УПОТРЕБЕ ЗЕМЉИШТА, ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА У ОКВИРУ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

1. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗЕМЉИШТА

1.1. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА ПО ПРОСТОРНИМ ЦЕЛИНАМА И ПОТЦЕЛИНАМА

Правила уређења и организације земљишта у оквиру подручја посебне намене, дата су по издвојеним целинама и потцелинама, као и за подручје ван посебне намене дефинисано као зона утицаја на заштићено подручје, посебно за пољопривредно, шумско, водно и грађевинско земљиште и морају се уградити у Просторни план општине, односно План детаљне регулације за изградњу визиторских центара у близини просторне целине „Нера“, „Малог песка“, уређење и садржајно опремање локалитета белоцркванских језера, изградње постројења за пречишћавање отпадних вода као, и планирани гранични прелаз између Републике Србије (Врачев Гај) и Румуније (Соколовац).

У оквиру подручја посебне намене издвојене су три просторне целине: „Караш“, „Нера“ и „Мали песак“ са потцелинама које чине простори у режиму заштите II и III степена.

На подручју ван посебне намене, у зони утицаја на заштићено подручје, налазе се дефинисана станишта заштићених и строго заштићених дивљих врста од националног значаја, међународни еколошки коридори Дунав, Караш и Нера и регионални канал ДТД са заштитним зонама од 50 m од 200 m и од 500 m, грађевинско подручје насеља (Дупљаја, Гребенац, Кајтасово, Стара Паланка и Банатска Паланка, Врачев Гај и Кусић), као и грађевинско земљиште ван границе грађевинског подручја (радне зоне, зоне кућа за одмор).

Правила уређења у оквиру подручја посебне намене подразумевају:

- Директну примену овог Просторног плана за дефинисане зоне и локалитете; за уређење и спровођење активности на пољопривредном, шумском, водном и грађевинском земљишту уз поштовање мера заштите природе, ради заштите и очувања, пре свега природних вредности и предеоног подручја;
- Израду урбанистичких планова за дефинисане зоне и локалитете на основу смерница за уређење и мера заштите утврђених овим просторним планом;
- Обавезну израду урбанистичких планова, уколико је за дефинисане локалитете потребно извршити разграничење површина на јавне и остале намене;

1.1.1. Правила уређења у предеоној целини заштићеног подручја „Караш“ и потцелинама (површине са режимима заштите II и III степена)

Просторна целина „Караш“, површине од 40,35 ha, обухвата део велике мртваје Караша код Кајтасова, настале прокопавањем канала ДТД.

- За просторну целину „Караш“, дата су правила уређења и коришћења према заступљеним категоријама земљишта и режимима заштите. Површине са режимима заштите II и III степена представљају предеоне потцелине које су приказане на Прегледној карти бр.1 – Просторне целине и потцелине посебне намене и Рефералној карти бр.3-Природни ресурси, заштита животне средине и природних и културних добара.

Према условима и мерама заштите добијеним од Покрајинског завода за заштиту природе, односно дефинисаним мерама заштите у покрајинској скупштинској Одлуци о заштити Предела изузетних одлика „Караш-Нера“ на подручју целине „Караш“, није дозвољено обављање радова и активности којима се могу нарушити природне вредности, заједнице и станишта биљних и животињских врста, еколошка целовитост и археолошка налазишта.

Водно земљиште. Водно земљиште на подручју заштићене целине „Караш“ може се користити само на начин којим се не ремети водни режим и не угрожава биљни и животињски свет, природне вредности и непокретна културна добра, све у складу са Законом о водама. Не могу се градити објекти сем планиране инфраструктуре, водних објеката који служе за обављање водне делатности, као и објеката намењених спорту, рекреацији и туризму на локалитетима дефинисаним овим Планом и уз добијене услове Покрајинског завода за заштиту природе и надлежног водопривредног предузећа.

Шумско земљиште. Шумско земљиште, као добро од општег интереса, користи се за шумску производњу и не може се користити у друге сврхе, осим у случајевима и под условима утврђеним Законом о шумама (производња и сакупљање шумских плодова, гљива, лековитог биља, гајење и лов дивљачи и др.).

Уређење и опремање шумског земљишта вршиће се у складу са планом развоја шумског подручја, основама газдовања шумама и правилима датим у Просторном плану.

На шумском земљишту у заштићеном подручју „Караш“, не могу се градити други објекти осим шумских путева, пешачких стаза, бициклистичких стаза и други планирани инфраструктурни објекти, у складу са датом наменом према Просторном плану. Шумске путеве градити на основу посебних услова газдовања шумама уз сагласност Покрајинског завода за заштиту природе и у складу са правилима грађења из овог Просторног плана.

Пољопривредно земљиште. На простору заштићене целине „Караш“, заступљено је необрадиво пољопривредно земљиште, дефинисано као остало пољопривредно земљиште-влажне ливаде, пашњаци, мочваре трстици и др.

Не могу се градити други објекти сем објеката у складу са наменом заштићеног подручја према Просторном плану.

На површинама на којима је утврђен **режим заштите II степена** спроводи се активна заштита ради очувања и унапређења природних вредности и уређења археолошких налазишта и традиционалног коришћења природних ресурса.

Радови и активности ограничавају се на:

- Пашарење у складу са капацитетом и природним вредностима и кошење применом заштитних мера за флору и фауну;

- Лов, на санитарни ограничен на период од 1.октобра до 1.марта, а риболов на рекреативни у научноистраживачке сврхе;
- Туризам у складу с потребом очувања природних вредности;
- Одрживо газдовање шумама;
- Изградњу објеката и уређење простора за потребе очувања, унапређења и приказивања природних и културних вредности;
- Уређење едукативних стаза и других образовних и рекреативних садржаја;
- Контролисан приступ и боравак посетилаца у образовне, рекреативне и општекултурне сврхе.

Дозвољени радови и активности:

- Активности на уређењу археолошких локалитета које су у надлежности Завода за заштиту споменика културе у Панчеву.

На мањим површинама на којима је утврђен **режим заштите III степена** спроводи се селективно или ограничено коришћење природних ресурса и простора уз потребну инфраструктуру и другу изградњу, које је усклађено са вредностима, потенцијалима, капацитетима и потребама заштићеног простора. Радови и активности ограничавају се на:

- Осветљавање простора;
- Садњу и сечу дрвећа;
- Спортски риболов као и порибљавање аутохтоним врстама;
- Коришћење пестицида и вештачког ђубрива.

Дозвољени радови и активности се односе на:

- Унапређење туристичке понуде и развој и промоцију одрживог туризма;
- Изградњу објеката и уређење простора за потребе очувања, унапређења и приказивања природних и културних вредности, реконструкцију и одржавање постојећих објеката саобраћајне и остале инфраструктуре;
- Уређење видиковца, едукативних стаза и других образовних и рекреативних садржаја;
- Очување, рестаурацију и стављање у функцију објеката културно-историјског наслеђа и традиционалног градитељства.

Организација простора и његово уређење, одвијаће се уз обавезу обезбеђења услова за реализацију принципа одрживог развоја овог подручја. Туристичке садржаје ускладити са условима заштите који су дефинисани Планом на основу важеће Одлуке о заштити предела изузетних одлика „Караш – Нера“ као и условима Покрајинског завода за заштиту природе.

Планирани садржаји у функцији развоја екотуризма, и руралног/етно туризма, су: еко кампови за младе истраживаче који ће бити постављени ван заштићеног подручја, едукативне стазе у функцији едукације као и постављање едукативних табли поред ових стаза. Организовањем екотуризма створиће се услови за пласман сувенира и промовисање природних вредности заштићеног подручја и локалних производа (меда, сира, ароматичног биља). Такође, у циљу уређења простора потребно је обезбедити постављање клупа и столова као и канти за смеће од природног материјала. На сваком значајном месту треба поставити и информативне табле. Потребно је формитати осматрачне пунктове (видиковце) од природног материјала, за мониторинг и посетиоце на одређеним локалитетима који представљају репрезентативне делове заштићеног подручја.

1.1.2. Правила уређења у предеоној целини заштићеног подручја „Нера“ и потцелинама (површине са режимима заштите II и III степена)

Просторна целина „Нера“, површине 115,39 ха, обухвата цео ток реке Нере кроз Србију.

За пољопривредно, водно и шумско земљиште у оквиру ове целине је обавезна директна примена овог Просторног плана уз поштовање мера заштите које су дате у важећој Одлуци о заштити предела и мера заштите које се односе на еколошке коридоре са заштитним зонама које су дефинисане у условима покрајинског Завода за заштиту природе. У дефинисаним зонама и локалитетима, правила уређења и/или грађења су дата овим Просторним планом у складу са мерама заштите.

У складу са Одлуком о заштити, режим заштите II степена спроводи се у приобаљу Нере, код Кусића, Врачевог Гаја и на ушћу Нере у Дунав. Забрањена је изградња нових јавних путева, успостављање пољопривредне производње и уклањање травног покривача грађевинских објеката.

Радови и активности ограничавају се на:

- Изградњу објеката и инфраструктуре, за потребе управљања и одрживог пашарења;
- Реконструкцију постојећих путева;
- Просторно и временски ограничено пашарење и кошење;
- Лов од октобра до марта;
- Рекреативни риболов;
- Туризам у складу са очувањем природних вредности.

У режиму III степена заштите, радови и активности ограничавају се на:

- Изградњу објеката инфраструктуре за потребе одрживог туризма и рекреације и управљања природним добром;
- На травним површинама препоручује се развој сточарства на традиционалан начин, што подразумева пашарење у контролисаним условима (испашу стоке).

Локалитети и зоне у просторној целини „Нера“

- Планирана три *визиторска центра*, на главној плажи за купање на реци Нери (са надстрешницом и осматрачницом), други у режиму заштите II степена јужно од насеља Врачев Гај и трећи у непосредној близини ушћа реке Нере у Дунав у режиму заштите II степена, североисточно од насељеног места Стара Паланка (овде ће се поставити само видиковац за осматрање). Тачне локације ће утврдити Управљач и надлежна институција за заштиту природе. У градњи садржаја визиторског центра треба да доминира дрво и то као материјал од којих ће се изводити како конструктивни елементи, тако и фасаде, кровни покривач, па чак и урбани мобилијар. Комплексе опремити саобраћајном и осталом комуналном инфраструктуром такође у еко концепту, усаглашено са условима заштите природе.
- Планирано постављање *три инфо табле*, које ће посетиоце обавештавати о режимима заштите, дозвољеним и забрањеним активностима на простору заштићене целине Нера и њеним природним вредностима;
- Формирање *две пешачке стазе*, ради бољег упознавања природних вредности овог предела. Једна пешачка стаза је планирана од првог планираног визиторског центра до главне плаже за купање на реци Нери, а друга јужно од насеља Врачев Гај до ушћа реке Нере у Дунав, непосредно уз ток реке Нере;
- Планирани „Друмски гранични прелаз Врачев Гај“, изградњом моста на реци Нери у режиму II степена заштите, између насеља Врачев Гаја (Република Србија) и Соколовац (Румунија);
- У међународном еколошком коридору реке Нере планиране активности су непосредно везане за површинске воде (радови у делу водопривреде и рибарства, рекреативне активности) у појасу од 50 m, од 200 m и 500 m.

Планирани визиторски центри реализоваће се изградом ПДР, са смерницама које су садржане у овом Плану у поглављу о правилима грађења на пољопривредном земљишту.

Планиране осматрачнице и надстрешнице се могу градити директно из овог Просторног плана у складу са наведеним условима за дефинисане режиме заштите.

Планиране туристичко - пешачке стазе, могу се градити директно из овог Просторног плана у складу са наведеним условима за дефинисане режиме заштите. Пешачке стазе до микролокалитета) могуће је градити уз следеће препоруке:

- Минимална ширина пешачке стазе 1,0 m;
- Изградња застора је могућа од доступних материјала (препоруча: земља, камени агрегат, шљунак и сл.).

За планирани „Друмски гранични прелаз Врачев Гај“, неопходна је израда плана детаљне регулације као и прибављање услова покрајинског Завода за заштиту природе.

На простору око планираног граничног прелаза на Нери (Република Србија – Румунија), потребно је изградити објекте у функцији граничног прелаза са пратећим делатностима, опремљени свом потребном инфраструктуром и изграђени према важећим прописима. Под објектима у функцији граничног прелаза подразумевају се објекти полиције, царине, надстрешнице за преглед возила, као и остали објекти за потребе граничног прелаза за друмски прелаз.

За реализацију планираних активности у оквиру заштитних зона међународног еколошког коридора реке Нере и заштитних зона, потребно је поштовати предложене мере дате у Просторном плану и прибавити услове заштите природе у складу са Законом о заштити природе.

Воде реке Нере се могу користити на начин којим се не угрожавају њена природна својства воде, не доводи у опасност живот и здравље људи, не угрожава биљни и животињски свет, природне вредности и непокретна културна добра. Водно земљиште дуж водотока Нере, може се користити само на начин којим се у целини не ремети водни режим и не ремети спровођење одбране од поплава и заштита од великих вода.

На водном земљишту се не могу градити објекти сем планираног насипа, као и садржаја намењених рекреацији и туризму, спортском риболову на локалитетима дефинисаним овим Планом уз добијене услове Покрајинског завода за заштиту природе и надлежног водопривредног предузећа.

Изградња сталних објеката се не дозвољава, а уређење простора и постављање објеката (камп кућица, надстрешница, клупа, помоћних објеката - мобилне санитарне кабине) могуће је само према условима Покрајинског завода за заштиту природе и надлежног водопривредног предузећа.

1.1.3. Правила уређења у предеоној целини заштићеног подручја „Мали песак“ и подцелинама (површине са режимима заштите II и III степена)

Просторна целина „Мали песак“, површине 1385 ha, обухвата травна пешчарска и степска станишта дуж леве обале реке Караш, од насеља Гребенца до Банатске Паланке.

Локалитети и зоне у просторној целини „Мали песак“

- Планиране локације два визиторска центра;
- Планирана туристичко - пешачка стаза и инфо табле унутар заштићене просторне целине;
- Постојећа зона кућа за одмор (највећи део се налази на површинама са режимом заштите III, а мањи са режимом II степена);
- Воћарско-виноградске зоне;
- Воћарско – виноградске плантаже;
- Археолошке зоне заштите.

На подручју Малог песка, планиране су две локације за изградњу визиторског центра, на пољопривредном земљишту са режимом заштите II, односно III степена (тачна локација центара није утврђена).

У градњи садржаја визиторског центра треба да доминира дрво и то као материјал од којих ће се изводити како конструктивни елементи, тако и фасаде, кровни покривач, па чак и урбани мобилијар. Комплексе опремити саобраћајном и осталом комуналном инфраструктуром такође у еко концепту, усаглашено са условима заштите природе.

Планирани визиторски центри реализоваће се израдом ПДР, са смерницама које су садржане у овом Плану у поглављу о правилима грађења на пољопривредном земљишту.

Планирана туристичко - пешачка стаза кроз средишњи део заштићене целине „Мали песак“, има за циљ повезивање локалитета на овом простору. Може се градити директно у складу са наведеним условима из овог Просторног плана, за дефинисане режиме заштите. Пешачку стазу могуће је градити уз следеће препоруке:

- Минимална ширина пешачке стазе 2,0 m;
- Изградња застора је могућа од природних материјала (земља, камени агрегат, шљунак и сл.) како се не би нарушиле природне амбијенталне карактеристике простора.

На више локалитета у заштићеној целини „Мали песак“, постоје изграђени викенд објекти и на тај начин формиране зоне кућа за одмор. Правила уређења и грађења дата су овим Просторним планом, уз поштовање мера заштите које се односе на заштићено подручје ПИО „Караш – Нера“ дефинисаних покрајинском скупштинском Одлуком о заштити предела изузетних одлика „ Караш – Нера“.

Овим Планом се постојећи објекти задржавају. У оквиру зона кућа за одмор, на површинама са режимом заштите III степена, поред кућа за одмор могуће је предвидети и изградњу објеката за одмор и рекреацију туриста, као и пратећу инфраструктуру, уз обавезну примену услова заштите животне средине.

За воћарско-виноградарску зону и воћарско-виноградарске плантаже, правила уређења и грађења, дата су директно из овог Просторног плана. У оквиру ове зоне подстицаће се воћарско-виноградарска производња на традиционалан начин, као и узгој органских пољопривредних култура (винове лозе, воћа и поврћа), што све заједно треба укључити у туристичку понуду руралног подручја.

Уређење и изградња на подручју археолошких локалитета и њихове зоне заштите врши се према условима из овог Просторног плана и условима Завода за заштиту споменика културе у Панчеву.

1.1.4. Правила уређења на подручју зоне утицаја

На подручју зоне утицаја на заштићено подручје, у највећем проценту је заступљено пољопривредно, затим шумско, водно и грађевинско земљиште.

За пољопривредно, водно и шумско земљиште у оквиру ове целине је обавезна директна примена овог Просторног плана уз поштовање мера заштите које су дате у важећој Одлуци, мера заштите из Решења о условима заштите природе које се односе на станишта заштићених и строго заштићених врста и еколошке коридоре са заштитним зонама. У дефинисаним зонама и локалитетима, правила уређења и/или грађења су дата овим Просторним планом у складу са мерама заштите.

За постојеће објекте и локалитете (зона кућа за одмор, воћарско-виноградарске зоне и воћарско-виноградарске плантаже) услови за уређење и грађење су дати кроз овај план. За планиране локалитете (белоцркванска језера, планирано етно село, ППОВ, радну зону), правила уређења и грађења биће дефинисана Планом детаљне регулације.

Локалитети на подручју зоне утицаја на заштићено подручје

- Зона грађевинског подручја насеља;
- Планирана радна зона;
- Постојеће зоне кућа за одмор;
- Планирано постројење за пречишћавање отпадних вода (ППОВ);
- Воћарско-виноградарске зоне и воћарско-виноградарске плантаже;
- Локалитет белоцркванска језера;
- Станишта заштићених и строго заштићених врста са заштитним зонама;
- Еколошки коридори међународног (Дунав, Караш и Нера) и регионалног (канал ДТД) значаја са зонама заштите;
- Туристички локалитети;
- Етно село;
- Визиторски центри;
- Бициклистичке стазе (међународни цикло коридор, EUROVELO 6, регионални и локални цикло коридор)

За постојећа грађевинска подручја насеља, а пре свега она која се налазе у непосредном окружењу заштићеног подручја (Кусић, Кајтасово и Банатска Паланка) овим Просторним планом су дате смернице за израду ППО (који је плански основ за уређење насеља), у складу са мерама заштите, које су дате у важећој Одлуци.

За планирано постројење за пречишћавање отпадних вода, на пољопривредном земљишту, обавезна је израда Плана детаљне регулације.

Ван посебне намене, у зони утицаја, евидентирани су такође зоне кућа за одмор.

У оквиру зона кућа за одмор (викенд зоне), поред кућа за одмор могуће је предвидети и изградњу објеката за смештај, одмор, рекреацију и исхрану туриста, објеката за спорт и рекреацију као и пратећу инфраструктуру, уз обавезну примену услова заштите животне средине.

Правила уређења и грађења дата су овим Просторним планом, уз поштовање мера заштите које се односе на заштићено подручје ПИО „Караш – Нера“ дефинисаних покрајинском скупштинском Одлуком о заштити предела изузетних одлика „Караш – Нера“. Овим Планом се постојећи објекти задржавају.

За воћарско-виноградарску зону и воћарско-виноградарске плантаже, правила уређења и грађења, дата су директно из овог Просторног плана. У оквиру ове зоне подстицаће се воћарско-виноградарска производња на традиционалан начин, као и узгој органских пољопривредних култура (винове лозе, воћа и поврћа), што све заједно треба укључити у туристичку понуду руралног подручја.

За планирани локалитет белоцркванских језера, односно Стандардово/Лабудово и Шљункарско/Бисерно језеро), који се налази у обухвату Просторног плана обавезна је израда Плана детаљне регулације.

На туристичким локалитетима, организација простора и обезбеђење капацитета намењених разним облицима туризма (екотуризам, рурално/етно туризам, културно тематске руте, манифестације / догађаји, наутички и туризам посебних интереса) одвијаће се уз услове за реализацију темељних принципа одрживог развоја овог подручја. На појединим локалитетима, могуће је развијати садржаје који се односе на пољопривредну делатност и старе занате, односно производњу, прераду (на традиционалан начин) и презентацију пољопривредних производа (продајне изложбе, такмичење произвођача, дегустације и сл.). На свим туристичким локалитетима је потребно туристичке садржаје ускладити са условима заштите који су дефинисани Просторним планом на основу важеће Одлуке о заштити ПИО „Караш-Нера“. За даљу разраду планираних локалитета потребни су услови Покрајинског завода за заштиту природе.

На атрактивним локалитетима зоне непосредног утицаја могућа је градња етно села као туристичко - угоститељског комплекса којег чини скуп грађевински издвојених објеката са услугама смештаја, исхране и конзумирања пића којим као целином управља домаћин-угоститељ. Концепција уређења, грађења и коришћења садржаја етно села базира се на традиционалном градитељству, начину спремања хране и пића и уопште, древном односу човека према природи и њеним плодовима. За потребе архитектонско-урбанистичке разраде за комплекс етно-села је обавезна израда плана детаљне регулације са смерницама из овог Плана које су дате у поглављу о правилима грађења.

У близини заштићених целина могућа је изградња визиторских центара као садржаја за осматрање и едукацију у природи. У градњи садржаја визиторског центра треба да доминира дрво и то као материјал од којих ће се изводити како конструктивни елементи, тако и фасаде, кровни покривач, па чак и урбани мобилијар. Комплексе опремити саобраћајном и осталом комуналном инфраструктуром такође у еко концепту, усаглашено са условима заштите природе. Планирани визиторски центри реализоваће се израдом ПДР, са смерницама које су садржане у овом Плану у поглављу о правилима грађења.

На стаништима заштићених и строго заштићених врста од националног значаја, ван посебне намене (регистрована у складу са Законом о заштити природе; Уредбом о еколошкој мрежи „Службени гласник РС“ број 102/10; Правилником о проглашењу и заштити, „Службени гласник РС“, број 5/10; као и Правилником о критеријумима за издвајање типова станишта „Службени гласник РС“, број 35/10) са зонама заштите од 50 m, од 200 m и 500 m, правила грађења су у складу са условима датим у овом Просторном плану као и мерама заштите датим у условима Покрајинског завода за заштиту природе.

У оквиру еколошких коридора међународног (Дунав, Караш и Нера) и регионалног (канал ДТД) значаја са заштитним зонама од 50 m, од 200 m и 500 m, правила уређења и грађења су у складу са условима датим у овом Просторном плану, Одлуком о заштити ПИО „Караш-Нера“, као и мерама заштите датим у условима Покрајинског завода за заштиту природе.

На самој граници заштићеног подручја ПИО „ Караш – Нера“, налази се једна од највећих и најатрактивнијих европских бициклистичких рута којом пролазе бициклисти на путу ка делти Дунава.

Бициклистичке стазе потребно је реконструисати/градити уз следеће препоруке:

- минимална ширина бициклистичке стазе 1,5 m (2,5 m - двосмерни саобраћај),
- изградња застора од доступних материјала уз обавезну стабилизацију истог, могућа је и примена савремених материјала (асфалт),
- застор мора бити раван, без улегнућа и одговарајуће носивости.

1.2. ОПИС ГРАНИЦА ГРАЂЕВИНСКОГ ЗЕМЉИШТА ВАН ГРАЂЕВИНСКОГ ПОДРУЧЈА НАСЕЉА У ПОСЕБНОЈ НАМЕНИ ЗА ДИРЕКТНУ ПРИМЕНУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

1.2.1. Зона кућа за одмор

На простору заштићене целине „Мали песак“, постоје изграђени викенд објекти и на тај начин формиране зоне кућа за одмор. Изграђени објекти на наведеним локалитетима се задржавају уз могућност изградње нових објеката.

Правила уређења и грађења дата су овим Просторним планом, уз поштовање мера заштите које се односе на заштићено подручје ПИО „Караш – Нера“ дефинисаних покрајинском скупштинском Одлуком о заштити предела изузетних одлика „ Караш – Нера“. У даљем тексту дат је опис граница за зоне кућа за одмор по катастарским општинама (к.о.)

Локалитет број 1 у к.о. Дупљаја.

Границе грађевинског земљишта ван грађевинског подручја насеља у посебној намени за директну примену Просторног плана почиње тачком на тремеђи катастарских парцела 2536, 2100 и 2101/1. Од ове тремеђе граница иде у правцу југоистока пратећи североисточну међу катастарске парцеле 2536, а потом се ломи и иде у правцу југозапада, секући катастарску парцелу 2536, а потом пратећи југоисточне међе катастарских парцела 2537/10 и 2539/10 ломи се и иде у правцу северозапада секући катастарске парцеле 2539/10, 2539/15 и 2539/11 долази до југоисточне међе катастарске парцеле 2539/12 а потом се ломи и иде у правцу југозапада пратећи југоисточну међу катастарске парцеле 2539/12 до тремеђе катастарских парцела 2539/11, 2539/12 и 2557.

Након ове тремеђе граница се ломи и иде у правцу северозапада секући катастарску парцелу 2557 а потом пратећи југозападну међу катастарске парцеле 2587 долази до тремеђе катастарских парцела 2587, 2585/1 и 2583/6.

Од ове тремеђе граница се ломи и иде у правцу југозапада пратећи југоисточну међу катастарске парцеле 2585/1 даље сече катастарске парцеле 2579 и 2568/3 а потом се ломи и иде у правцу северозапада секући катастарску парцелу 2568/3 и пратећи југозападне међе катастарских парцела 2568/2 и 2568/9 долази до тремеђе катастарских парцела 2568/5, 2568/9 и 2571/12.

Након ове тремеђе граница се ломи и иде у правцу североистока пратећи југоисточну међу катастарских парцела 2571/12, 2585/8 и 2588/18 до тремеђе катастарских парцела 2588/18, 2588/2 и 2592.

Од ове тремеђе граница се ломи и иде у правцу запада пратећи јужну међу катастарске парцеле 2592 и 2603 до тремеђе катастарских парцела 2603, 2613/19 и 2613/30.

Након ове тремеђе граница се ломи и иде у правцу севера а потом истока пратећи међе катастарских парцела 2603 и 2592 даље се ломи и иде у правцу севера секући катастарску парцелу 2094/1 у дужини од око 412 m а потом се ломи и иде у правцу истока секући катастарску парцелу 2094/1 а даље лемећи се у правцу југа прати источну међу катастарске парцеле 2094/1 до тремеђе катастарских парцела 2536, 2100 и 2101/, почетне тачке описа.

Локалитет број 2 у к.о. Дупљаја.

Граница грађевинског земљишта ван грађевинског подручја насеља у посебној намени за директну примену Просторног плана обухвата катастарске парцеле 2626, 2627, 2628/1, 2628/2 и 2628/3 у целости.

Локалитет број 3 у к.о. Врачев Гај 1.

Граница грађевинског земљишта ван грађевинског подручја насеља у посебној намени за директну примену Просторног плана обухвата западни део катастарске парцеле 2648/1 у површини од 1 ha 49 a 10 m².

Локалитет број 4 у к.о. Врачев Гај 1.

Граница грађевинског земљишта ван грађевинског подручја насеља у посебној намени за директну примену Просторног плана обухвата јужни део катастарске парцеле 2648/1 у површини од 4 ha 77 a 48 m².

Локалитет број 5 у к.о. Врачев Гај 1.

Граница грађевинског земљишта ван грађевинског подручја насеља у посебној намени за директну примену Просторног плана обухвата југоисточни део катастарске парцеле 2751/1 у површини од 1 ha 89 a 83 m².

1.3. УРБАНИСТИЧКИ И ДРУГИ УСЛОВИ ЗА УРЕЂЕЊЕ И ИЗГРАДЊУ ПОВРШИНА И ОБЈЕКТА ЈАВНЕ НАМЕНЕ И МРЕЖЕ САОБРАЋАЈНЕ И ДРУГЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

1.3.1. Саобраћајна инфраструктура

Објекти јавне путне и железничке инфраструктуре (државни путеви у складу са Уредбом о категоризацији државних путева, постојећа и планирана железничка инфраструктура), као и пратећи садржаји уз путеве, ће се реконструисати/градити на основу услова из донетог Просторног плана локалне самоуправе.

Водни саобраћај

Приликом изградње објеката у оквиру пловног пута ОКМ ХС ДТД, Банатска Паланка-Нови Бечеј услове треба тражити од надлежног предузећа (ЈВП „Воде Војводине“) које је задужено за одржавање и развој пловних путева.

Путна мрежа

Државни и општински путеви ће се реконструисати/градити на основу услова-правила уређења и грађења из просторних и урбанистичких планова, уз придржавање законске и подзаконске регулативе и услова надлежног предузећа-управљача над предметним јавним путевима.

Реализацију изградње/реконструкције путне инфраструктуре би требало извршити уз уважавање анализе постојећих и перспективних саобраћајних токова, као и експлоатационог стања коловозних површина и осталих елемената предметних јавних путева.

Железничка мрежа

Железничка инфраструктура ће се реконструисати/градити на основу услова-правила уређења и грађења из просторних и урбанистичких планова, уз придржавање законске и подзаконске регулативе и услова надлежног предузећа-управљача над предметном инфраструктуром. Реализацију изградње/реконструкције железничке инфраструктуре би требало извршити уз уважавање анализе постојећих и будућих саобраћајних токова, као и експлоатационог стања пружне инфраструктуре.

Некатегорисана путна мрежа

Атарски путеви

Изградња и одржавање у складу са препорукама и смерницама из просторних планова јединица локалне самоуправе.

У обухвату Просторног плана (Бела Црква) налазе се различити хијерархијски нивои атарских путева:

- Главни атарски пут има ширину коридора од 12 до 15 m у који се смешта сва инфраструктура и коловоз;
- Сабирни атарски пут има ширину коридора 8-10 m и служи за двосмерни саобраћај;
- Приступни атарски пут има ширину коридора 4-6 m и у њему се одвија једносмерни саобраћај, а на деоницама где су обезбеђене мимоилазнице и двосмерни саобраћај.

Саобраћајнице до садржаја у атару се воде кроз ове коридоре, а димензије и изграђеност коловоза (земљани, тврди/стабилисани или савремени застор) се утврђују у зависности од очекиваног саобраћаја.

Овим планом могућа је изградња путева са стабилисаним застором (млевени камен, камена коцка, остали природни материјали), са довољном ширином за функционисање атарског саобраћаја (3,0 m), у свим временским и сезонским условима.

Изградња, одржавање и реконструкција атарских путева је у надлежности управљача-локалне самоуправе, која својим краткорочним или дугорочним плановима управљања одређује приоритете, динамику и реализацију свих активности на атарској путној мрежи.

Све интервенције на атарској путној мрежи се обављају у оквиру утврђених регулационих ширина парцела. У случајевима захтева за променом хијерархијске дефиниције атарских путева обавезна је израда Плана детаљне регулације.

Остали приступни путеви

Изградња и одржавање приступних путева (врста застора, ширине и остали елементи) могуће је у складу са важећом регулативом и техничким прописима (SRPS за путеве са малим саобраћајем). Уколико приликом реализације ових саобраћајних капацитета дође до потребе за заузимањем новог земљишта, обавезна је израда одговарајуће планске документације (план детаљне регулације).

Немоторни саобраћај

Пешачке и колско-пешачке стазе (у оквиру посебне намене уз услове надлежне институције) могуће је уредити и градити уз следеће препоруке:

- Минимална ширина пешачке стазе 2,0 m;
- Изградња застора је могућа од доступних материјала (препука: земља, камени агрегат, шљунак и сл.) као и од савремених материјала (асфалт и др.). За колско-пешачке стазе обавезна је стабилизација застора.

Бициклистичке стазе потребно је градити/реконструисати уз следеће препоруке:

- Минимална ширина бициклистичке стазе 1,5 m (2,5 m за двосмерни саобраћај);
- Изградња застора од доступних материјала уз обавезну стабилизацију истог; могућа је и примена савремених материјала (асфалт);
- Застор мора бити раван, без улегнућа и одговарајуће носивости.

1.3.2. Водна инфраструктура

- Водоснабдевање планирати према условима надлежног јавно комуналног предузећа. Сви планирани радови у оквиру зоне изворишта воде морају бити у складу са Законом о водама и Правилником о начину одређивања и одржавања зона санитарне заштите изворишта водоснабдевања („Службени гласник РС“, број 92/08);
- Тамо где нема услова за прикључење на јавни систем водоснабдевања, снабдевање водом обезбедити из бунара бушених на парцелама корисника, а у складу са Законом о водама;
- Планска документација мора бити у складу са општим концептом канализације, пречишћавања и диспозиције отпадних вода на нивоу општине које су у оквиру граница обухвата Плана;
- Канализациону мрежу у насељима предвидети сепаратног типа, посебно за: условно чисте атмосферске воде, запрљане/зауљене атмосферске воде, санитарно-фекалне отпадне воде, и технолошке отпадне воде. Концепцијско решење пречишћавања отпадних вода може бити са једним централним ППОВ-ом на нивоу општине, или са више ППОВ-а (појединачно за свако насеље или груписано више насеља);
- Атмосферске воде, чији квалитет одговара II класи воде могу се без пречишћавања одвести у атмосферску канализацију, околне површине, ригол и др., путем уређених испуста који су осигурани од ерозије. На месту улива атмосферских вода планирати уливне грађевине које својим габаритом не залазе у протицајни профил реципијента

- и не нарушавају стабилност обале реципијента. Испред улива атмосферских вода у реципијент, планирати изградњу таложника и решетки ради отклањања нечистоћа;
- За атмосферске воде са зауљених и задрљаних површина (бензинска пумпа и сл.) планирати одговарајући предтретман (сепаратор уља, таложник) пре испуста у јавну атмосферску канализациону мрежу. Квалитет ефлуента мора обезбедити одржавање минимално доброг еколошког статуса воде у реципијенту;
 - Испуштање санитарно-фекалних отпадних вода и технолошких отпадних вода планирати у градску (насељску) канализациону мрежу, а потом одвести на централни ППОВ. Условe и сагласност за прикључење прибавити од надлежног ЈКП-а;
 - Уважити и све друге услове за сакупљање, каналисање и диспозицију отпадних вода које пропише надлежно јавно комунално предузеће;
 - До изградње јавног канализационог система, отпадне воде прикупљати путем водонепропусних септичких јама одговарајућег капацитета, које ће се периодично према потребама празнити аутоцистернама, ангажовањем надлежног комуналног предузећа, а садржај одвозити на депонију;
 - У режимима заштите где је дозвољена изградња, диспозицију отпадних вода у површинске воде вршити у складу са режимом прописаног степена заштите, т.ј. применити степен пречишћавања отпадних вода за осетљива подручја (терцијарни степен пречишћавања), којим ће се обезбедити одржавање одличног еколошког статуса реципијента у складу са парметрима прописаним Уредбом о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, број 50/12), а којим се неће нарушити својства због којих су проглашени заштићеним природним добро;
 - Зависно од потреба, код загађивача планирати изградњу уређаја за предтретман технолошких отпадних вода, тако да њихов квалитет задовољава санитарно-техничке услове за испуштање у јавну канализацију, пре пречишћавања на ППОВ-у, тако да се не ремети рад пречистача, а у складу са Уредбом о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање, Прилог 2, Глава III, Табела 1 (Службени гласник РС, број 67/11, 48/12 и 1/16). Садржај штетних и опасних материја ускладити са Уредбом о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање (Службени гласник РС, број 24/14);
 - Квалитет отпадне воде која се испушта у реципијент, мора најмање испунити граничне вредности емисије за постројење са секундарним пречишћавањем у складу са Уредбом о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање, Прилог 2, Глава III, Табела 2, 3 (Службени гласник РС, број 67/11, 48/12 и 1/16), а да се при том обезбеди одржавање еколошког статуса реципијента у складу са парметрима прописаним Уредбом о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, број 50/12) и којим се неће нарушити својства подручја због којих је проглашен заштићеним природним добром;
 - У водотоке који се користе за наводњавање, граничне вредности емисије комуналних отпадних вода које се испуштају у реципијент морају да задовоље и вредности прописане табелом 4 Уредбе о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, број 67/11, 48/12 и 1/16);
 - Капацитет централног ППОВ-а мора бити усклађен са демографским растом и планираним повећањем индустријских капацитета, што је неопходно анализирати и документовати одговарајућом студијом;
 - Концепцијско решење пречишћавања отпадних вода може бити са једним централним постројењем за пречишћавање отпадних вода (ППОВ) на нивоу општине или са више ППОВ-а (појединачно за свако насеље или груписано више насеља);
 - Како би се спречиле негативне последице по режим вода услед хаваријских и инцидентних ситуацијау случају елементарних непогода, забрањена је изградња ППОВ-а у небрањеном делу, односно инундационом поручју водотока;

- У складу са концепцијским решењем на општинском нивоу, велики индустријски загађивачи морају решавати и пречишћавати своје отпадне воде одвојено;
- Забрањено је у површинске и подземне воде уношење опасних и штетних материја које могу угрозе квалитет (еколошки и хемијски статус), тј. узроковати физичку, хемијску, биолошку или бактериолошку промену вода у складу са чланом 97 и 133, став 1, тачка 9 Закона о водама („Службени гласник РС“, број 30/2010, 93/2012, 101/2016 и 95/18);
- Забрањено је у водотоке испуштати било какве воде, осим условно чистих атмосферских. Уколико се планира испуштање осталих отпадних вода у водотоке, морају се обавезно комплетно пречистити (предтретман, примарно, секундарно или терцијарно), тако да задовољавају прописане граничне вредности Уредбом о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, број 67/11, 48/12 и 1/16) и прописане вредности квалитета ефлуента како се не би нарушило одржавање квалитета воде реципијента (II класе воде) у складу са Уредбом о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС, број 50/12);
- Забрањено је у подземне воде уношење загађујућих материја уколико таква активност може довести до погоршања стања односно до погоршања постојећег хемијског статуса подземне воде. Забране и ограничења испуштања загађујућих материја у подземне воде дефинисане су чланом 8 и листом I и II Уредбе о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, број 50/12);
- Атмосферске воде пре упуштања у реципијент очистити од механичких нечистоћа на таложнику, односно сепаратору уља и масти;
- Све колске прилазе и укрштања канала са саобраћајницама обавезно зацевити према важећим прописима и стандардима;
- Забрањује се спречавање несметаног протицаја воде, успоравање и подизање нивоа воде, чиме би се могао пореметити постојећи режим вода на објектима и у земљишту;
- Улив атмосферских вода у мелиоративне канале и токове извести путем уређених испуста, који су осигурани од ерозије и који не залазе у протицајни профил канала/потока;
- Кишна канализација се може прикључити на постојеће мелиорационе канале/потоке, али под условом да сакупљају само условно чисте атмосферске воде чији квалитет одговара II класи вода;
- Уређење мелиоративних канала биће дефинисано изградом одговарајуће техничке документације и према мишљењу Јавног водопривредног предузећа „Воде Војводине“-Нови Сад и условима надлежног органа;
- Дуж мелиорационих канала, ван грађевинског подручја, са обе стране обезбедити по минимум 10 m слободног простора преко којег ће се вршити одржавање канала (у грађевинском подручју ово ограничење износи 5 m), односно према водним условима надлежног органа, и у том појасу забрањено је градити објекте, садити дрвеће, орати и копати земљу и обављати друге радње којима се ремети функција или угрожава стабилност мелиорационих канала за одводњавање и предузимати радње којима се омета редовно одржавање ових канала;
- Ради очувања и одржавања водних тела површинских и подземних вода и заштитних и других водних објеката, спречавања погоршања водног режима, обезбеђења пролаза великих вода и спровођења одбране од поплава, као и заштите животне средине, забрањено је вршити радње на начин како је дефинисано члановима 133. и 134. Закона о водама. Забрана вршења радњи из члана 133., може се проширити и изван граница водног земљишта, ако би се тим радњама угрозио водни режим или водни објекат.

Истичући водну делатност, као делатност од општег интереса, која обухвата уређење водотока и заштиту од штетног дејства вода, уређење и коришћење вода и заштиту вода од загађења, овим путем се указује на неке одредбе Закона о водама (чл. 133, 134) које обезбеђују интегрално управљање водним објектима и водним земљиштем.

Водно земљиште текуће воде, у смислу Закона о водама, јесте корито за велику воду и приобално земљиште. Приобално земљиште јесте појас непосредно уз корито за велику воду водотока који служи одржавању заштитних објеката и корита за велику воду и обављању других активности које се односе на управљање водама. Ширина појаса приобалног земљишта у подручју заштићеном од поплава је 50 метара, рачунајући од ножице насипа према брањеном подручју, а ширина појаса приобалног земљишта у подручју незаштићеном од поплава (висока обала) је 10 m.

На подручју посебне намене, Предела изузетних одлика „Караш-Нера“ морају се уважавати специфичности присутних водних објеката:

- Каналска мрежа ХС ДТД представља изграђене канале и каналисане водотоке са диригованим водостајима и јасним задацима који су постављени. Она представља инфраструктурни и привредни систем објеката. С обзиром на вишенаменску функцију ХС ДТД просторни план не сме да угрози одржавање и функционисање ХС ДТД као инфраструктурног објекта од огромног значаја за РС, односно АП Војводину. Да је потребна опрезност у вези доношења овог Просторног плана види се из досадашње праксе на основу које нам је познато да су еколошки захтеви у вези са управљањем водним режимом готово редовно у супротности са захтевима корисника хидросистема. У каналској мрежи ХС ДТД водостајима се управља дириговано према Правилнику о одржавању водног режима и ту нема простора за измену начина управљања;
- Мелиорациона каналска мрежа у обухвату Просторног плана подељена је у више сливова и подсливова. Ова каналска мрежа се у основне реципијенте ХС ДТД и Неру улива гравитационим путем или путем црпних станица. Сваки канал ове мреже налази се на релативно уском појасу водног земљишта где у неким случајевима није остављена ни инспекциона стаза од 5 m ширине у грађевинском рејону (а у ванграђевинском 10 m ширине) на левој и десној обали. Због недостатка средстава, посебно секундарна и терцијарна мрежа, није одржавана по нормативу (петогодишњи циклус измуљења). Услед засипања прашином и муљем и порастом вегетације протицајни профили су често деградирани, тако да је у неким подручјима Баната, а све у разматраном подручју, дошло до значајних негативних последица по режим површинских и подземних вода (унутрашње поплаве) и због тога су вршени хитни интервентни радови на уклањању вегетације и измуљењу. Део исте мелиорационе каналске мреже се користи и у систему реверзибилног наводњавања и нема вегетације у оквашеном обиму. Редовно одржавање мелиорационих канала махом се своди на уклањање растиња и измуљење због одржавања протицајног профила. Штетна вегетација се на водопривредним објектима уклања и хемијским путем, применом хербицида;
- Насип је неприкосновени одбрамбени објекат који се уредно коси (најмање двапут годишње) са интегралним трупом у ком су забрањени радови са санирањем свих могућих животињских станишта и јазбина свим расположивим средствима. На објекту се мора вршити свакодневни визуелни надзор и контрола саобраћаја. На одстојању од 5 до 10 km на стационажи водотокова, на левој и десној обали у склопу насипа постоје насипске чуварнице;
- Приликом израде предметног Просторног плана обрађивач се придржавао следећих законских и подзаконских аката: Закон о водама („Службени гласник РС“, бр. 30/10, 93/12 и 101/16 и 95/18), Закон о заштити животне средине („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 36/09, 36/09-др. закон, 72/09-др. закон, 43/11-УС и 14/16), Уредба о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, бр. 67/11, 48/12 и 01/16), Уредба о класификацији вода („Службени гласник СРС“, број 5/68) и Уредба о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, број 24/14), Уредба о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, број 50/12); Правилник о начину и условима за мерење количине и испитивање квалитета отпадних вода и садржини извештаја о извршеним мерењима („Службени гласник РС“, број 33/16), и Правилник о опасним материјама у водама („Службени гласник СРС“, број 31/82).
- За потребе израде Просторног плана прибављено је Мишљење ХЕ Ђердап.

1.3.3. Енергетска инфраструктура

1.3.3.1. Електроенергетска инфраструктура

За изградњу електроенергетске инфраструктуре на целом подручју ПИО „Караш-Нера“ морају се прибавити посебни услови заштите природе.

У оквиру посебне намене, II степена заштите могућа је изградња подземне електроенергетске инфраструктуре уз постојећу инфраструктуру, за потребе управљања заштићеним подручјем.

У оквиру посебне намене, III степена заштите могућа је изградња подземне електроенергетске инфраструктуре за потребе одрживог коришћења и управљања заштићеним подручјем, одржавање постојећих објеката и постојећих садржаја.

За изградњу електроенергетске мреже унутар станишта, морају се прибавити посебни услови заштите природе.

У зони еколошких коридора применити посебна техничко-технолошка решења која спречавају колизију и електрокуцију птица код електричних водова ниског и средњег напона. Носаче изолатора изоловати пластичним навлакама, а водове обележити на упадљив начин.

Правила за изградњу електроенергетске мреже

- Надземна средњенапонска мрежа изводи се на бетонским и гвоздено-решеткастим стубовима;
- Надземна нисконапонска мрежа изводи се на бетонским и гвоздено-решеткастим стубовима самонесећим кабловским снопом;
- Каблове полагасти у саобраћајним коридорима и уз постојећу инфраструктуру;
- Дубина полагања каблова треба да буде минимално 0,8 m;
- У коридорима државних путева каблови који се граде паралелно са државним путем, морају бити постављени минимално 3,0 m од крајње тачке попречног профила пута-ножице насипа трупа пута, или спољне ивице путног канала за одводњавање;
- Укрштање са путем извести искључиво механичким подбушивањем испод трупа пута, управно на предметни пут у прописаној заштитној цеви;
- Заштитна цев мора бити постављена на целој дужини између крајњих тачака попречног профила пута, увећана за по 3,0 m са сваке стране;
- Минимална дубина постављања каблова и заштитних цеви (при укрштању са државним путем) износи 1,35-1,50 m мерено од најниже горње коте коловоза до горње коте заштитне цеви;
- Минимална дубина предметних инсталација и заштитних цеви испод путног канала за одводњавање (постојећег или планираног) од коте дна канала до горње коте заштитне цеви износи 1,0-1,2 m;
- Укрштање планираних инсталација удаљити од укрштања постојећих инсталација на мин. 10,0 m;
- При паралелном вођењу енергетских каблова до 10 kV и електронских комуникационих каблова, најмање растојање мора бити 0,50 m, односно 1,0 m за каблове напона преко 10 kV;
- При укрштању енергетских и електронских комуникационих каблова угао укрштања треба да буде око 90°;
- Није дозвољено полагање електроенергетских каблова изнад електронских комуникационих, сем при укрштању, при чему минимално вертикално растојање мора бити 0,5 m;
- Паралелно полагање електроенергетских каблова и цеви водовода и канализације дозвољено је у хоризонталној равни, при чему хоризонтално растојање мора бити веће од 0,50 m;
- Није дозвољено полагање електроенергетског кабла изнад или испод цеви водовода или канализације;

- При укрштању електроенергетских каблова са цевоводом гасовода, вертикално растојање мора бити веће од 0,30 m, а при приближавању и паралелном вођењу 0,50 m.

Правила за изградњу јавног осветљења

- У оквиру II степена заштите ограничава се осветљавање простора на неопходно и усмерено осветљавање објеката као и за потребе безбедности;
- У оквиру III степена заштите ограничава се осветљавање простора на неопходно и усмерено осветљавање објеката, приземних површина и површина осветљавања земљишта, као и за потребе безбедности саобраћајница, туристичких садржаја и културно-историјских вредности;
- Користити расветна тела у складу са новим технологијама развоја и условима надлежног завода за заштиту природе;
- У зони еколошких коридора, за потребе садржаја који изискују осветљење, избегавати директно осветљење обале и применити одговарајућа техничка решења заштите природних и блиско природних делова коридора од утицаја светлости, применом одговарајућих планских и техничких решења (смањена висина светлосних тела, усмереност светлосних снопова према саобраћајницама и објектима, примена посебног светлосног спектра на осетљивим релацијама, ограничавање трајања осветљења на прву половину ноћи и сл.). Применити засторе којима се спречава расипање светлости према небу, односно према осетљивим подручјима еколошке мреже;
- На стаништима заштићених и строго заштићених врста од националног значаја која се налазе ван грађевинских подручја, по потреби смањити висину светлосних извора, применити засторе којима се ограничава расипање светлости према небу, односно према подручјима еколошке мреже; усмерити светлосне снопове према саобраћајницама и објектима, на посебно осетљивим локацијама применити плаве или зелене боје светлости и ограничити трајање осветљења на прву половину ноћи.

Правила за изградњу трафостаница 20/0,4 kV

- У оквиру посебне намене, трафостанице градити као монтажно-бетонске или компактне за 20/0,4 kV напонски пренос, у складу са важећим законским прописима и техничким условима надлежног оператора дистрибутивног система електричне енергије;
- Минимална удаљеност трафостанице од осталих објеката мора бити 3,0 m;
- Монтажно-бетонске трафостанице, градиће се као слободностојећи објекти. Могуће је изградити једноструке (са једним трансформатором називне снаге до 630 kVA и могућношћу прикључења до 8 нисконапонских извода) и двоструке (са два трансформатора називне снаге до 630 kVA и могућношћу прикључења до 16 нисконапонских извода);
- За изградњу оваквих објеката потребно је обезбедити слободан простор максималних димензија 4,0x5,5 m за изградњу једноструке монтажно-бетонске трафостанице и слободан простор минималних димензија 6,5x5,5 m за изградњу двоструке монтажно-бетонске трафостанице;
- Дистрибутивне трафостанице у насељима градити у уличним коридорима као монтажно-бетонске или стубне за 20/0,4 kV напонски пренос, у складу са важећим законским прописима и техничким условима надлежног оператора дистрибутивног система електричне енергије;
- За постављање носећег портала (порталног стуба) стубне трансформаторске станице, мора се обезбедити слободан простор минималних димензија 5,0x3,0 m за изградњу темеља портала и постављање заштитног уземљења. Ове трансформаторске станице не могу бити прикључиване на подземне средњенапонске водове;
- Поред објеката ових трафостаница, обавезно предвидети слободан простор за изградњу слободностојећег ормана, мерног места за регистровање утрошене електричне енергије јавног осветљења.

Правила за реконструкцију надземне електроенергетске мреже и објеката трафостаница 20/04 kV

- Реконструкција надземних водова свих напонских нивоа, вршиће се на основу овог Просторног плана и услова надлежног предузећа, а подразумева замену стубова, проводника или уређаја и опреме за уземљење и заштиту и др., трансформацију напона, поштујући постојећу трасу вода и локацију трафостаница 20/0,4 kV;
- За реконструкцију електроенергетске мреже унутар станишта, морају се прибавити посебни услови заштите природе;
- Приликом реконструкције/обнављања постојећих водова у зонама заштићених подручја, станишта заштићених врста и еколошких коридора, као и у појасу 200 m од граница наведених просторних целина, применити посебна техничко-технолошка решења која спречавају колизију и електрокуцију птица код електричних водова ниског и средњег напона.

Правила уређења у заштитној зони:

- У појасу 200 m од еколошких коридора/станишта, изузимајући грађевинска подручја насеља применити посебна техничко-технолошка решења која спречавају колизију и електрокуцију птица код електричних водова ниског напона;
- У појасу 200 m од еколошких коридора/станишта, применити мере заштите од утицаја светлости;
- У појасу 200 m од еколошких коридора/станишта, на грађевинском земљишту (грађевинско подручје насеља и грађевинско земљиште ван грађевинског подручја насеља), применити мере заштите од утицаја светлости;
- Објекте који захтевају осветљење лоцирати мин. 20 m удаљености од границе еколошких коридора/станишта;
- У појасу 20 m од еколошких коридора/станишта, на пољопривредном, шумском и водном земљишту, изградња надземне инфраструктуре се ограничава на трасе које најкраћим путем прелазе преко станишта.

Услови за прикључење објеката на електроенергетску мрежу

- Напајање будућих потрошача ће се извести преко кабловских прикључних ормана који морају бити постављени на регулационој линији, по систему улаз-излаз;
- Уколико се на парцели предвиђа потрошња електричне енергије са максималном снагом мањом од 70 kW, који су од постојеће нисконапонске мреже удаљени од 40 до 150 m прикључиће се нисконапонским водом на постојећу нисконапонску мрежу;
- За парцеле које су на удаљености преко 150 m од постојеће нисконапонске мреже, прикључење ће се извршити на трансформаторску станицу коју је потребно изградити у уличном коридору или на парцели;
- Уколико се на некој парцели предвиђа потрошња са максималном једновременом снагом од 70 kW, потребно је на тој парцели изградити трансформаторску станицу која ће се средњенапонским водом прикључити на постојећу средњенапонску мрежу.

1.3.3.2. Термоенергетска инфраструктура**Правила уређења и грађења за објекте термоенергетске инфраструктуре**

За уређење и изградњу термоенергетске инфраструктуре на целом подручју ПИО „Караш-Нера“ морају се прибавити посебни услови заштите природе.

Нови потрошачи природног гаса могу се прикључити на постојећу дистрибутивну гасоводну мрежу изградњом нове дистрибутивне гасоводне мреже и прикључењем на постојећу, а све према условима надлежног дистрибутера за гас који ће, сагледавањем потребних количина гаса, за ове потрошаче одредити место и услове прикључења на гасну мрежу.

Приликом уређења и изградње термоенергетске инфраструктуре потребно је придржавати се следећих правила и услова за уређење и изградњу термоенергетске инфраструктуре испоштовати услове који су дати у Правилнику о условима за несметан

и безбедан транспорт природног гаса гасоводима притиска већег од 16 bar („Службени лист РС“, бр. 37/13 и 87/15), за несметану и безбедну дистрибуцију природног гаса гасоводима притиска до 16 bar („Службени гласник РС“, број 86/15) као и техничких услова добијених од надлежних институција, органа, организација, јавних и енергетских система и привредних субјеката са чијим инфраструктурним објектима се гасовод укршта, паралелно води или пролази у близини, Правилнику о изградњи постројења за запаљиве течности и о ускладиштавању и претакању запаљивих течности („Службени лист СРЈ“, бр. 20/71 и 23/71).

При пројектовању и изградњи гасне котларнице придржавати се Правилника о техничким нормативима за пројектовање, грађење, погон и одржавање гасних котларница („Службени лист СФРЈ“, бр. 10/90 и 52/90).

Правила уређења и грађења за гасоводе притиска већег од 16 бара

Појас шире заштите гасовода-заштитни појас гасовода⁶, је појас ширине 400 m (по 200 m са обе стране од гасовода, рачунајући од осе гасовода), у ком други објекти утичу на сигурност гасовода, али и обрнуто, гасовод утиче на друге објекте у свом окружењу.

Правила уређења и грађења транспортног гасовода

Табела 6. Ширина заштитног појаса насељених зграда, у зависности од притиска и пречника гасовода

Радни притисак гасовода	Притисак 16 до 55 bar (m)
Пречник гасовода изнад DN 150 до DN 500	30

У заштитном појасу насељених зграда ширине од 30 m лево и десно од осе гасовода, након изградње гасовода, не могу се градити зграде намењене за становање или боравак људи, без обзира на коефицијент сигурности са којим је гасовод изграђен и без обзира на то у који је разред појас гасовода сврстан.

Табела 7. Ширина експлоатационог појаса гасовода, у зависности од притиска и пречника гасовода

Радни притисак гасовода	Притисак 16 до 55 bar (m)
Пречник гасовода изнад DN 150 до DN 500	12

Вредност из табеле представља укупну ширину експлоатационог појаса тако да се по једна половина дате вредности простире са обе стране осе гасовода.

У експлоатационом појасу гасовода могу се градити само објекти који су у функцији гасовода.

У експлоатационом појасу гасовода не смеју се изводити радови и друге активности (постављање трансформаторских станица, пумпних станица, подземних и надземних резервоара, сталних камп места, возила за камповање, контејнера, складиштења силиране хране и тешкотранспортујућих материјала, као и постављање оgrade са темељом и сл.) изузев пољопривредних радова дубине до 0,5 метара без писменог одобрења оператора транспортног система.

⁶ У складу са Правилником о условима за несметан и безбедан транспорт природног гаса гасоводима притиска већег од 16bar

У експлоатационом појасу гасовода забрањено је садити дрвеће и друго растиње чији корени досежу дубину већу од 1 m, односно, за које је потребно да се земљиште обрађује дубље од 0,5 m.

Изградња нових објеката не сме угрозити стабилност, безбедност и поуздан рад гасовода.

Табела 8. Минимална растојања спољне ивице подземних гасовода од других објеката или објеката паралелних са гасоводом

Радни притисак гасовода	Притисак 16 до 55 bar (m)
Пречник гасовода	150 < DN ≤ 500
Некатегорисани путеви (рачунајући од спољне ивице земљишног појаса)	2
Општински путеви (рачунајући од спољне ивице земљишног појаса)	5
Државни путеви II реда (рачунајући од спољне ивице земљишног појаса)	5
Државни путеви I реда, осим ауто-путева (рачунајући од спољне ивице земљишног појаса)	10
Железнички колосеци (рачунајући од спољне ивице пружног појаса)	15
Подземни линијски инфраструктурни објекти (рачунајући од спољне ивице објекта)	1
Нерегулисан водоток (рачунајући од ивице корита мерено у хоризонталној пројекцији)	10
Регулисан водоток или канал (рачунајући од брањене ножице насипа мерено у хоризонталној пројекцији)	10

Растојања из табеле се могу изузетно смањити уз примену додатних мера као што су: смањење пројектног фактора, повећање дубине укопавања или примена механичке заштите при ископавању.

Минимално потребно растојање при укрштању гасовода са подземним линијским инфраструктурним објектима је 0,5 m.

Табела 9. Минимална растојања подземних гасовода од надземне електромере и стубова далековода

Стубови далековода	Паралелно вођење (m)	При укрштању (m)
≤ 20 kV	10	5
20 kV < U ≤ 35 kV	15	5
35 kV < U ≤ 110 kV	20	10

Минимално растојање дато у табели се рачуна од темеља стуба далековода и уземљивача.

Табела 10. Минимална растојања спољне ивице надземних гасовода од других објеката или објеката паралелних са гасоводом

Радни притисак гасовода	Притисак 16 до 50 bar (m) 55
Путеви (рачунајући од спољне ивице земљишног појаса)	30
Железнички колосеци (рачунајући од спољне ивице пружног појаса)	30

Укрштање надземних гасовода са железничком пругом није дозвољено, осим у изузетним случајевима по прибављеној сагласности управљача железничке инфраструктуре.

Укрштање гасовода и јавних путева врши се у складу са условима управљача јавног пута.

Табела 11. Минималне дубине укопавања гасовода мерене од горње ивице гасовода

Класа локације ⁷	Минимална дубина укопавања (cm)
Класа локације I	80
Класа локације II, III и IV	100
У заштитном појасу стамбеног објекта	110

За гасоводе пречника преко 1000 mm минимална дубина укопавања је 1 m.

Табела 12. Минимална дубина укопавања гасовода, мерена од горње ивице цеви, код укрштања са другим објектима

Објект	Минимална дубина укопавања (cm)
до дна одводних канала путева и пруга	100
до дна регулисаних корита водених токова	100
до горње коте коловозне конструкције пута	135
до горње ивице прага железничке пруге	150
до горње ивице прага индустријске пруге	100
до дна нерегулисаних корита водених токова	150

Од минималне дубине укопавања цеви дате у табели може се одступити уз навођење оправданих разлога за тај поступак при чему се морају предвидети повећане мере безбедности, али тако да минимална дубина укопавања не може бити мања од 50 cm.

Правила уређења и грађења за гасоводе притиска до 16 бара

Приликом пројектовања, изградње и експлоатације дистрибутивне гасоводне мреже испоштовати услове који су дати у Правилнику о условима за несметану и безбедну дистрибуцију природног гаса гасоводима притиска до 16 bar („Службени гласник РС“, број 86/15).

У насељеним местима гасовод се по правилу гради у регулационом појасу саобраћајница, у инфраструктурним коридорима.

Табела 13. Минимална дозвољена хоризонтална растојања подземних гасовода од стамбених објеката, објеката у којима стално или повремено борави већи број људи (од ближе ивице цеви до темеља објекта)

	MOP ≤ 4 bar (m)	4 bar < MOP ≤ 10 bar (m)	10 bar < MOP ≤ 16 bar (m)
Гасовод од челичних цеви	1	2	3
Гасовод од полиетиленских цеви	1	3	-

⁷ Према густини насељености, појасеви гасовода се сврставају у следеће четири класе локације:

- 1) Класа локације I -појас гасовода у коме се на јединици појаса гасовода налази до шест стамбених зграда нижих од четири спрата;
- 2) Класа локације II -појас у коме се на јединици појаса гасовода налази више од 6, а мање од 28 стамбених зграда, нижих од 4 спрата;
- 3) Класа локације III -појас гасовода у коме се на јединици појаса гасовода налази 28 или више стамбених зграда, нижих од четири спрата или у коме се налазе пословне, индустријске, услужне, школске, здравствене и сличне зграде и јавне површине, као што су: градилишта, шеталишта, рекреациони терени, отворене позорнице, спортски терени, сајмишта, паркови и сличне површине на којима се трајно или повремено задржава више од двадесет људи, а налазе се на удаљености мањој од 100 m од осе гасовода;
- 4) Класа локације IV -појас гасовода у коме на јединици појаса гасовода преовлађују четвороспратне или вишеспратне зграде.

Растојања дата у табели се могу изузетно смањити на минимално 1,0 m, уз примену додатних мера заштите, при чему се не сме угрозити стабилност објекта.

Табела 14. Минимална дозвољена растојања спољне ивице подземних челичних гасовода 10 bar < MOP ≤ 16 bar и челичних и ПЕ гасовода 4 bar < MOP ≤ 10 bar са другим гасоводима, инфраструктурним и другим објектима

	Минимално дозвољено растојање (m)	
	Укрштање	Паралелно вођење
Гасоводи међусобно	0,20	0,60
Од гасовода до водовода и канализације	0,20	0,40
Од гасовода до вреловода и топловода	0,30	0,50
Од гасовода до проходних канала вреловода и топловода	0,50	1,00
Од гасовода до нисконапонских и високонапонских ел. каблова	0,30	0,60
Од гасовода до телекомуникационих каблова	0,30	0,50
Од гасовода до резервоара* и других извора опасности станице за снабдевање горивом превозних средстава у друмском саобраћају, мањих пловила, мањих привредних и спортских ваздухоплова	-	5,00
Од гасовода до извора опасности постројења и објекта за складиштење запаљивих и горивих течности укупног капацитета највише 3 m ³	-	3,00
Од гасовода до шахтова и канала	0,20	0,30
Од гасовода до високог зеленила	-	1,50

* растојање се мери до габарита резервоара

Табела 15. Минимална дозвољена растојања спољне ивице подземних челичних и ПЕ гасовода MOP ≤ 4 bar са другим гасоводима, инфраструктурним и другим објектима

	Минимално дозвољено растојање (m)	
	Укрштање	Паралелно вођење
Гасоводи међусобно	0,20	0,40
Од гасовода до водовода и канализације	0,20	0,40
Од гасовода до вреловода и топловода	0,30	0,50
Од гасовода до проходних канала вреловода и топловода	0,50	1,00
Од гасовода до нисконапонских и високонапонских ел. каблова	0,20	0,40
Од гасовода до телекомуникационих и оптичких каблова	0,20	0,40
Од гасовода до резервоара* и других извора опасности станице за снабдевање горивом превозних средстава у друмском саобраћају, мањих пловила, мањих привредних и спортских ваздухоплова	-	5,00
Од гасовода до извора опасности постројења и објекта за складиштење запаљивих и горивих течности укупног капацитета највише 3 m ³	-	3,00
Од гасовода до шахтова и канала	0,20	0,30
Од гасовода до високог зеленила	-	1,50

* растојање се мери до габарита резервоара

Растојања дата у табели могу се изузетно смањити на кратким деоницама гасовода дужине до 2,0 m, уз примену физичког обезбеђења од оштећења приликом каснијих интервенција на гасоводу и предметном воду, али не мање од 0,2 m при паралелном вођењу, осим растојања од гасовода до постројења и објекта за складиштење запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова.

Табела 16. Минимална хоризонтална растојања подземних гасовода од надземне електромереже и стубова далековода

Минимално растојање		
Називни напон	при укрштању (m)	при паралелном вођењу (m)
1 kV ≥ U	1	1
1 kV < U ≤ 20 kV	2	2
20 kV < U ≤ 35 kV	5	10
35 kV < U	10	15

Минимално хоризонтално растојање се рачуна од темеља стуба далековода, при чему се не сме угрозити стабилност стуба.

Приликом укрштања, гасовод се по правилу поставља изнад канализације. Уколико се мора поставити испод, неопходно је применити додатне мере ради спречавања евентуалног продора гаса у канализацију.

Локација МРС, МС и РС

Табела 17. Минимална хоризонтална растојања МРС, МС и РС од стамбених објеката и објеката у којима стално или повремено борави већи број људи

Капацитет m ³ /h	МОР на улазу		
	МОР ≤ 4 bar	4 bar < МОР ≤ 10 bar	10 bar < МОР ≤ 16 bar
до 160	уз објекат (отвори на објекту морају бити ван зона опасности)	3,0 m или уз објекат (на зид или према зиду без отвора)	5,0 m или уз објекат (на зид или према зиду без отвора)
од 161 до 1500	3,0 m или уз објекат (на зид или према зиду без отвора)	5,0 m или уз објекат (на зид или према зиду без отвора)	8,0 m
од 1501 до 6000	5,0 m	8,0 m	10,0 m
Подземне станице	1,0 m	2,0 m	3,0 m

Табела 18. Минимална хоризонтална растојања МРС, МС и РС од осталих објеката

Објекат	МОР на улазу		
	МОР ≤ 4 bar	4 bar < МОР ≤ 10 bar	10 bar < МОР ≤ 16 bar
Железничка пруга	10 m	15 m	15 m
Коловоз градских саобраћајница	3 m	5 m	8 m
Локални пут	3 m	5 m	8 m
Државни пут	8 m	8 m	8 m
Интерне саобраћајнице	3 m	3 m	3 m
Јавна шеталишта	3 m	5 m	8 m
Извор опасности станице за снабдевање горивом превозних средстава у друмском саобраћају, мањих пловила, мањих привредних и спортских ваздухоплова	10 m	12 m	15 m
Извор опасности постројења и објеката за складиштење запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова	10 m	12 m	15 m
Трансформаторска станица	10 m	12 m	15 m
Надземни електроководи	0 bar < МОР ≤ 16 bar:		
	1 kV ≥ U	Висина стуба + 3 m*	
	1 kV < U ≤ 110 kV	Висина стуба + 3 m**	

* али не мање од 10 m.

** али не мање од 15 m. Ово растојање се може смањити на 8 m за водове код којих је изолација вода механички и електрично појачана

На укрштању гасовода са путевима, пругама, водотоковима, каналима, далеководима називног напона преко 35 kV, угао осе гасовода према тим објектима мора да износи између 60° и 90°.

Угао укрштања на местима где је то технички оправдано, дозвољено је смањити на минимално 60°. За извођење укрштања гасовода са инфраструктурним објектима са углом мањим од 60° потребно је прибавити одговарајућу сагласност управљача, односно оператора над тим објектима.

Минимална дубина укопавања гасовода је 80 cm мерено од горње ивице гасовода.

Табела 19. Минимална дубина укопавања челичних и ПЕ гасовода, мерена од горње ивице цеви, код укрштања са другим објектима

Објект	Минимална дубина укопавања (cm)
до дна одводних канала путева и пруга	100
до дна регулисаних корита водених токова	100
до горње коте коловозне конструкције пута	135
до горње ивице прага железничке пруге	150
до горње ивице прага индустријске пруге	100
до дна нерегулисаних корита водених токова	150

Од минималне дубине укопавања цеви може се одступити уз навођење оправданих разлога за тај поступак при чему се морају предвидети повећане мере безбедности, али тако да минимална дубина укопавања не може бити мања од 50 cm.

У зависности од притиска, заштитни појас гасовода је:

- 1) За ПЕ и челичне гасоводе $MOP \leq 4 \text{ bar}$ -по 1 m од осе гасовода на обе стране;
- 2) За челичне гасоводе $4 \text{ bar} < MOP \leq 10 \text{ bar}$ -по 2 m од осе гасовода на обе стране;
- 3) За ПЕ гасоводе $4 \text{ bar} < MOP \leq 10 \text{ bar}$ -по 3 m од осе гасовода на обе стране;
- 4) За челичне гасоводе $10 \text{ bar} < MOP \leq 16 \text{ bar}$ -по 3 m од осе гасовода на обе стране.

У заштитном појасу гасовода не смеју се изводити радови и друге активности изузев пољопривредних радова дубине до 0,5 m без писменог одобрења оператора дистрибутивног система. У заштитном појасу гасовода забрањено је садити дрвеће и друго растиње чији корени досежу дубину већу од 1 m, односно, за које је потребно да се земљиште обрађује дубље од 0,5 m.

Приликом изградње гасовода укрштање гасовода и јавних путева врши се у складу захтевима овог правилника и условима управљача јавног пута.

Услови за прикључење на јавну дистрибутивну мрежу

Прикључење на гасоводну инфраструктуру извести у складу са условима и сагласностима добијеним од надлежног дистрибутера за гас и у складу са одредбама Правилника о условима за несметану и безбедну дистрибуцију природног гаса гасоводима притиска до 16 bar („Службени гласник РС“, број 86/15).

1.3.3.3. Коришћење обновљивих и других извора енергије

У оквиру посебне намене простора на постојећим и планираним објектима (на крововима), могу се постављати соларни панели који ће користити сунчеву енергију за производњу топлотне и електричне енергије за потребе снабдевања енергијом тих објеката.

Производни енергетски објекти који користе обновљиве и друге изворе енергије

На целом ПИО „Караш-Нера“ забрањена је изградња ветрогенератора.

На стаништима заштићених и строго заштићених врста од националног значаја ван грађевинских подручја забрањено је градити соларне електране и ветрогенераторе.

У заштитној зони еколошких коридора и станишта у појасу од 500 m од еколошких коридора и станишта забрањује се изградња ветропаркова и појединачних ветрогенератора.

Производни енергетски објекти обновљивих и других извора енергије, могу да се граде у просторној целини остала посебна намена, ван просторних целина од значаја за очување биолошке разноврсности по условима:

- Енергетски производни објекти који користе обновљиве и друге изворе енергије (биомаса, биогас, геотермална енергија, гас, соларна енергија и др.) за производњу

енергије (електричне, топлотне), снаге мање од 10 MVA, који ће ову енергију конектовати у јавну мрежу, према условима надлежног предузећа (ЕД) или користити за сопствене потребе, могу се градити у: радним зонама и комплексима, спортско-рекреативним комплексима, како у насељима тако и ван насеља, као и у оквиру планираних садржаја на пољопривредном земљишту, ван просторних целина од значаја за очување биолошке разноврсности;

- Енергетски производни објекти који би користили биомасу, биогаз, гас и др, за производњу енергије (топлотне, електричне), као и енергетски производни објекти који би користили сунчеву енергију, који ће произведену енергију конектовати у јавну високонапонску, односно средњенапонску мрежу, према условима надлежних предузећа (ЕМС и ЕД), могу се градити ван насеља, као засебни комплекси, на основу плана детаљне регулације;
- **Енергетски производни објекти који ће се користити за сопствене потребе, могу се градити у складу са условима дефинисаним овим Просторним планом** за: радне зоне и комплексе ван насеља, спортско-рекреативне комплексе ван насеља **и садржаје на пољопривредном земљишту**;
- Могу се градити садржаји у функцији енергетског производног објекта: објекат који производи енергију (топлотну, електричну), соларни колектори, трансформаторско и разводно постројење, пословни објекат, средњенапонски подземни водови;
- Комплекс опремити инфраструктуром коју захтева ова врста енергетског објекта;
- Соларни панели се могу постављати на објекте, стубове или на тло преко носача;
- Електроенергетску мрежу и осталу неопходну инфраструктуру у функцији производног енергетског објекта каблирати;
- Парк ветрогенератора се може градити ван насеља и мин. 500 m од станишта/коридора, на пољопривредном земљишту уз сагласност надлежног министарства за пољопривреду, на основу плана детаљне регулације;
- Ветрогенератор, као појединачни стуб за производњу електричне енергије за сопствене потребе, може се градити ван грађевинског подручја насеља у оквиру садржаја на пољопривредном земљишту, радних комплекса и радних зона предвиђених овим Просторним планом, у појасу преко 500 m од станишта/коридора;
- Ветрогенератор за сопствено снабдевање електричном енергијом (салаши, радни комплекси и др.), може се градити на основу овог Просторног плана уз обавезу прибављања услова ПЗЗП);
- Стуб на који се поставља ветрогенератор, може се градити као слободностојећи у складу са законским условима и прописима који важе за изградњу таквих објеката.

1.3.4. Електронска комуникациона инфраструктура

За изградњу електронске комуникационе мреже на целом подручју ПИО „Караш-Нера“ морају се прибавити посебни услови заштите природе.

У оквиру посебне намене II степена заштите могућа је изградња подземне електронске комуникационе инфраструктуре уз постојећу инфраструктуру, за потребе управљања заштићеним подручјем.

У оквиру посебне намене III степена заштите могућа је изградња подземне електронске комуникационе инфраструктуре уз постојећу инфраструктуру, за потребе одрживог коришћења и управљања заштићеним подручјем, одржавање постојећих објеката и постојећих садржаја (викенд зона, туристичких локалитета, културно-историјских садржаја и др.).

За изградњу електронске комуникационе мреже унутар станишта, морају се прибавити посебни услови заштите природе.

Правила грађења подземне електронске комуникационе мреже

- Електронску комуникациону мрежу градити подземно у коридорима саобраћајница;
- Дубина полагања каблова треба да је најмање 0,8-1,2 m;

- У коридорима државних путева каблови који се граде паралелно са државним путем, морају бити постављени минимално 3,0 m од крајње тачке попречног профила пута-ножице насипа трупа пута, или спољне ивице путног канала за одводњавање;
- Укрштање са путем извести искључиво механичким подбушивањем испод трупа пута, управно на предметни пут, у прописаној заштитној цеви;
- Заштитна цев мора бити постављена на целој дужини између крајњих тачака попречног профила пута, увећана за по 3,0 m са сваке стране;
- Минимална дубина постављања каблова и заштитних цеви (при укрштању са државним путем), износи 1,35-1,50 m мерено од најниже горње коте коловоза до горње коте заштитне цеви;
- Минимална дубина предметних инсталација и заштитних цеви испод путног канала за одводњавање (постојећег или планираног) од коте дна канала до горње коте заштитне цеви износи 1,0-1,2 m;
- Укрштање планираних инсталација удаљити од укрштања постојећих инсталација на мин. 10,0 m;
- Ако постоје трасе, нове електронске комуникационе каблове полагати у исте;
- За потребе удаљених корисника, ван насеља, може се градити бежична (PP) електронска комуникациона мрежа.

Правила за прикључење на електронску комуникациону мрежу

- У циљу обезбеђења потреба за новим прикључцима на електронску комуникациону мрежу и преласка на нову технологију развоја у области електронских комуникација, потребно је обезбедити приступ свим планираним објектима путем канализације од планираног окна до просторије планиране за смештај електронске комуникационе опреме унутар парцела корисника.

Услови грађења бежичне ЕК мреже (PP) и припадајућих објеката:

- Објекти за смештај електронских комуникационих уређаја фиксне, мобилне комуникационе мреже и опреме за РТВ и КДС, мобилних централа, базних радиостаница, радио релејних станица, као и антене и антенски носачи, могу се поставити на објекте у оквиру посебне намене простора;
- Ван просторних целина од значаја за очување биолошке разноврсности, антене и антенски носачи, могу се поставити на слободностојеће антенске стубове, као и на објекте;
- Слободностојеће антенске стубове, као носаче антена по могућности градити на пољопривредном земљишту, привредним зонама и ободима насеља;
- Слободностојећи антенски стубови, као носачи антена не могу се градити у насељима у комплексима школа, вртића, домовима здравља, старачким домовима и сл.;
- У централним деловима насеља, као носаче антена, користити постојеће антенске стубове;
- Објекат за смештај електронске комуникационе опреме може бити зидани или монтажни;
- Комплекс са електронском комуникационом опремом и антенски стуб морају бити ограђени;
- Напајање електричном енергијом вршиће се из нисконапонске мреже 0,4 kV;
- До комплекса за смештај електронске комуникационе опреме и антенских стубова са антенама, обезбедити приступни пут мин. ширине 3 m до најближе јавне саобраћајнице.

1.3.5. Правила за подизање заштитних појасева зеленила

Заштитни појасеви зеленила на простору обухвата Просторног плана могу се подизати ван заштићеног подручја и ван станишта заштићених и строго заштићених дивљих врста, у оквиру саобраћајне и водне инфраструктуре и пољопривредног земљишта.

Ови појасеви ће бити и у функцији заштите од ветра, заштите пољопривредног земљишта и усева и заштите каналске мреже.

Услови за формирање заштитних појасева у оквиру саобраћајне и водне инфраструктуре:

- За формирање ових појасева потребна је довољна ширина регулације у оквиру саобраћајне и водне инфраструктуре, а најмања препоручена ширина ових појасева је 5 m;
- Планско подизање зелених појасева уз постојеће и планиране државне саобраћајнице I и II реда у обухвату Просторног плана, треба да се одвија у складу са предеоним карактеристикама подручја;
- Није дозвољено озелењавање уз сам појас саобраћајнице, јер би растине привлачило животињске врсте и довео до повећања морталитета њихових популација;
- Поред подизања ремиза високог зеленила које усмеравају кретање дивљачи према прелазима, на предметном простору је неопходно обезбедити и травне површине за врсте отворених станишта;
- На местима међусобног укрштања саобраћајне и друге инфраструктуре, при садњи заштитних појасева зеленила, потребно је придржавати се услова везаних за безбедност саобраћаја;
- Ускладити положај заштитних појасева зеленила са постојећом и планираном подземном и надземном инфраструктуром;
- Уз канале и насипе, заштитне појасеве зеленила формирати ван појаса потребног за њихово одржавање.

Услови за формирање заштитних појасева зеленила у оквиру пољопривредног земљишта:

- Формирање појасева од просечно 10 m ширине (минимум 6 m);
- Формирање главних појасева управно на правац дувања ветра, а споредних управно на правац главних појасева;
- Формирање једноредних или дворедних појасева у зони мање угрожености од ветра, а у зони јаког ветра и суше појасева од 3 до 5 редова од лишћарских врста аутохтоног порекла;
- Формирање појасева на међусобном растојању од 30 њихових висина, како би се остварили ефекти заштите од ветра, одношења земљишта и усева у фази семена;
- Формирање ажурних типова појасева (са већим бројем отвора распоређених по целом профилу појаса);
- Ускладити формирање заштитних појасева на стаништима заштићених врста и уз еколошке коридоре са мерама заштите природе.

Пројектном документацијом за заштитне појасеве зеленила, одредити просторни распоред појасева, типове, ширину, међусобна растојања и конкретан избор врста уз забрану примене инвазивних врста.

За формирање свих заштитних појасева зеленила, потребно је прибавити услове од надлежне институције за заштиту природе.

1.4. СТЕПЕН КОМУНАЛНЕ ОПРЕМЉЕНОСТИ ГРАЂЕВИНСКОГ ЗЕМЉИШТА ПО ЦЕЛИНАМА КОЈИ ЈЕ ПОТРЕБАН ЗА ИЗДАВАЊЕ ЛОКАЦИЈСКИХ УСЛОВА И ГРАЂЕВИНСКЕ ДОЗВОЛЕ

Оптимална комунална опремљеност грађевинског земљишта обухвата:

- Саобраћајну инфраструктуру (обезбеђен колски, бициклистички и пешачки приступ);
- Снабдевање водом за пиће из јавне водоводне мреже или сопственог бунара, а за потребе снабдевања водом нижег квалитета, за заливање и прање, захватањем из каналске мреже или из подземља (захватањем прве издани), а у просторним целинама од значаја за очување биолошке разноврсности (заштићена подручја и станишта заштићених врста), снабдевање водом нижег квалитета обезбедити у складу са уредбама о заштити и условима за заштиту природе;

- Одвођење површинских атмосферских и отпадних вода у складу са условима заштите животне средине (све зауљене воде пре упуштања у атмосферску канализацију пречистити на сепаратору уља и брзоталоживих примеса);
- Одвођење фекалних вода у складу са условима заштите животне средине (до изградње јавне канализационе мреже, фекалне отпадне воде се могу упуштати у водонепропусне септичке јаме, које се граде на истој парцели као и главни објекат, а у заштићеним подручјима у складу са уредбама о заштити и условима за заштиту природе);
- Енергетску инфраструктуру (електроенергетску и гасну инфраструктуру, или енергију из обновљивих извора, у складу са условима заштите природе);
- Електронску комуникациону инфраструктуру (неопходну за одвијање електронског комуникационог саобраћаја).

Степен комуналне опремљености грађевинског земљишта, који је неопходан за издавање локацијских услова и грађевинске дозволе, зависи од зоне у којој се гради објекат, као и врсте и намене објекта. Неопходна комунална опремљеност дата је по целинама и наменама у правилима грађења (тачка 2. Правила грађења у оквиру подручја посебне намене).

Минимална комунална опремљеност грађевинског земљишта у посебној намени, потребна за издавање локацијских услова и грађевинске дозволе подразумева:

- Саобраћајни прикључак парцеле на некатегорисани (атарски) или други јавни пут;
- Снабдевање водом, прикључењем на јавну водоводну мрежу или из сопственог извора (бунара);
- Одвођење отпадних вода (уколико не постоји могућност прикључења на јавну канализациону мрежу, дозвољена је изградња водонепропусних септичких јама);
- Снабдевање електричном енергијом, прикључењем на јавну дистрибутивну мрежу или из сопственог извора.

За сва прикључења на комуналну инфраструктуру неопходно је прибавити услове и сагласности надлежних предузећа.

1.5. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ ПРИРОДНОГ И КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА, ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЖИВОТА И ЗДРАВЉА ЉУДИ

1.5.1. Услови и мере заштите и уређења природних добара

1.5.1.1. Заштићена подручја

На целом подручју ПИО „Караш-Нера“ забрањено је:

1. Грађење објеката за депоновање опасног отпада и других објеката којима би се могао загадити ваздух, вода и земљиште и угрозити флора и фауна;
2. Грађење објеката за коришћење енергије ветра;
3. Мењање намене земљишта, осим у циљу управљања и ревитализације;
4. Експлоатисање песка, земље и минералних сировина;
5. Преоравање површина под травном вегетацијом и успостављање пољопривредне производње, осим за органску и/или екстензивну пољопривредну производњу и ограничено коришћење парцела у складу с постојећом наменом;
6. Уношење алохтоних и инвазивних врста;
7. Пошумљавање травних станишта, ливада и пашњака;
8. Замењивање састојине и групације аутохтоних врста дрвећа алохтоним;
9. Одлагање остатака од сече у водотоке;
10. Исушивање или затрпавање влажних станишта;
11. Лов на водену пернату дивљач;
12. Узнемиравање, непланско сакупљање и уништавање дивљих животиња;
13. Уништавање, непланско уклањање и сакупљање дивљих биљака и гљива;
14. Кретање свиња на удаљености већој од 100 метара од салаша;

15. Хемијско и физичко загађивање, депоновање чврстог и течног отпада и отпадних загађених вода;
16. Испуштање непречишћених отпадних вода, као и вода испод квалитета који одговара II класи;
17. Кретање возила на моторни погон, других возила и превозних средстава изван путева, стаза и простора који су за то намењени, осим за службене потребе;
18. Кретање чамаца на моторни погон;
19. Загађивање буком и светлошћу;
20. Обављање радова и активности које могу имати неповољан утицај на геоморфолошке, хидролошке и педолошке карактеристике, живи свет, животну средину, еколошки интегритет и естетска обележја предела.

Режим заштите II степена спроводи се на делу ПИО „Караш-Нера“ који обухвата степско-пешчарска станишта, мртваје уз реку Караш и три целине у приобаљу Нере, код Кусића, Врачевог Гаја и на ушћу у Дунав.

У режиму II степена заштите забрањено је и:

1. Изградња нових јавних путева;
2. Преоравање и нарушавање површина под травном вегетацијом и успостављање пољопривредне производње;
3. Уклањање травног покривача с површинским слојем земљишта.

На простору под режимом заштите II степена ограничавају се активности и радови:

1. Изградња објеката и инфраструктуре, за потребе управљања заштићеним подручјем и одрживог пашарења;
2. Асфалтирање путева-на реконструкцију постојећих асфалтираних путева;
3. Осветљавање простора-на усмерено осветљавање објеката и за потребе безбедности;
4. Пашарење-на просторно и временски ограничене активности, у складу с капацитетом и природним вредностима;
5. Кошење-на просторно и временски ограничене активности, применом заштитних мера за флору и фауну;
6. Уклањање приобалне, плутајуће и подводне вегетације-на потребе ревитализације;
7. Одрживо газдовање шумама у складу с планском документацијом, уз очување аутохтоних врста дрвећа и спречавање пренамножавања патогена;
8. Лов-на период од 1. октобра до 1. марта;
9. Риболов-на рекреативни риболов, санациони риболов и риболов у научно-истраживачке сврхе;
10. Туризам-на просторно, временски и капацитетом ограничене активности, у складу с потребом очувања природних вредности.

На простору под режимом заштите III степена ограничавају се активности и радови:

1. Изградња објеката и инфраструктуре, за потребе одрживог туризма и рекреације, управљања природним добром и одрживог пашарења;
2. Пашарење-на просторно и временски ограничене активности, у складу с капацитетом и природним вредностима;
3. Кошење на просторно и временски ограничене активности, применом заштитних мера за флору и фауну;
4. Одрживо газдовање шумама у складу с планском документацијом, уз очување аутохтоних врста дрвећа и спречавање пренамножавања патогена;
5. Осветљавање простора-на усмерено осветљавање објеката, приземних површина и површине земљишта, као и за потребе безбедности саобраћајница, туристичких садржаја и културно-историјских вредности;
6. Лов-на период од 1. октобра до 1. марта;

7. Риболов и то спортски риболов, рекреативни и санациони риболов, те риболов у научноистраживачке сврхе, као и на порибљавање аутохтоним врстама за потребе реинтродукције;
8. Коришћење пестицида и вештачког ђубрива уз сагласност министарства надлежног за послове заштите животне средине;
9. Туристичке активности-на одрживе облике туризма и рекреације на локалитетима, објектима и стазама који су за то уређени.

За радове и активности на простору ПИО "Караш-Нера" прибавља се акт о условима и мерама заштите природе које издаје Покрајински завод за заштиту природе у складу са Законом о заштити природе.

1.5.1.2. Станишта заштићених и строго заштићених врста

На стаништима заштићених и строго заштићених врста од националног значаја која се налазе ван грађевинских подручја уважавати следеће опште услове заштите природе:

- Забрањено је мењати намену и културу површина (осим у циљу еколошке ревитализације станишта), преоравати површине под природном вегетацијом, уклањати травни покривач са површинским слојем земљишта, подизати соларне и ветрогенераторе, градити рибњаке, отварати површинске копове, мењати морфологију терена, привремено или трајно одлагати отпад и опасне материје, уносити инвазивне врсте биљака и животиња;
- Неопходно је ускладити постојећи режим вода са циљевима заштите станишта, обезбедити одрживо коришћење травних површина станишта за кошење и испашу у складу са капацитетом станишта (очување старих раса и сорти, обнова екстензивног сточарства и сл.), обнављати шумарке аутохтоних врста на одговарајућим ливадским стаништима до 20% покривности по парцели, односно до максималне величине појединачних површина до 0.05 ha, ускладити планске документе у газдовању шумама са очувањем заштићених врста путем сарадње корисника шума и надлежне институције за заштиту природе;
- По потреби, смањити висину светлосних извора; применити засторе којима се спречава расипање светлости према небу, односно према подручјима еколошке мреже; усмерити светлосне снопове према саобраћајницама и објектима; на посебно осетљивим локацијама применити плаве или зелене боје светлости и ограничити трајање осветљења на прву половину ноћи;
- Гранична вредност индикатора буке на подручју на граници идентификованих (назначених) природних станишта заштићених врста са другим наменама простора не сме да прелази 50 dB (A) за дан и вече, односно 40 dB (A) за ноћ;
- Омогућити постојећим и планираним индустријским објектима и постројењима који подлежу издавању интегрисане дозволе, да своју делатност обављају у складу са ИППЦ директивом Европске уније и Законом о интегрисаном спречавању и контроли животне средине;
- Прибавити посебне услове заштите природе за следеће активности: изградња и реконструкција инфраструктуре и објеката, планирање рекреативних активности; уређење вода, радови на одржавању каналске мреже укључујући и уклањање вегетације и остале мелиорационе радове; геолошка и друга истраживања; подизање ваншумског зеленила, сеча дрвореда, група стабала и шумица, крчење жбуња, паљење вегетације ливада, пашњака и трстика, као и ревитализацију станишта, формирање појилишта (копање јаме, бушење новог или обнављање запушеног бунара), као и за подизање привремених објеката (надстрешнице и сл.).

1.5.1.3. Еколошки коридори и заштитне зоне еколошких коридора и станишта

1. Опште мере:

- За израду планова, пројеката и реализацију активности у оквиру еколошког коридора, потребно је прибавити услове заштите природе у складу са Законом о заштити природе;

- Промена намена површина и култура под вегетацијом у природном и блиско природном стању (ливаде, пашњаци, трстици) није дозвољена, као и чиста сеча шумских појасева или других врста зеленила са улогом еколошких коридора, осим уз посебне услове заштите природе у складу са Законом о заштити природе;
- Обезбедити повезивање станишта заштићених врста:
 - o шумских станишта подизањем/обнављањем појасева високог зеленила,
 - o степских и шумостепских станишта подизањем пољозаштитних појасева који садрже континуирани појас травне вегетације,
- Поплочавање и изградњу обала водотока/канала са функцијом еколошких коридора:
 - o свести на минимум, уз примену еколошки повољних техничких решења,
 - o поплочани или бетонирани делови обале, изузев пристана, морају садржати појас нагиба до 45°, а структура овог појаса треба да омогућује кретање животиња малих и средњих димензија, првенствено током малих и средњих водостаја,
 - o током реконструкције/одржавања постојећих обалоутврда поплочане или бетониране делове комбиновати са мањим просторима који ублажавају негативне особине измењене обалне структуре (грубо храпава површина обалоутврде, нагиб мањи од 45%, површина са вегетацијом) и на тај начин омогућити кретање врста кроз измењене деонице реке,
 - o поплочане или изграђене деонице на сваких 200-300 m (оптимално на 100 m) прекидати мањим зеленим површинама које су саставни део заштитног зеленила. Обезбедити надовезивање зелених површина између вештачких деоница обале, односно зелених површина формираних код еколошких типова обалоутврде на мрежу зеленила на копну. Ова зелена острва (дужине неколико десетина метара уз обалу) такође је неопходно повезати са зеленим коридором уз насип,
- Обезбедити отвореност канала/водотока са улогом еколошких коридора на целој дужини (одстранити постојеће цевоводе, извршити ревитализацију коридора код зацељених деоница) и обезбедити проходност уређењем зеленила у зони црпних станица;
- Обезбедити очување и редовно одржавање травне вегетације насипа, као дела еколошког коридора који омогућује миграцију ситним врстама сувих травних станишта;
- Прибавити посебне услове заштите природе за примену одговарајућих техничких решења којима се обезбеђује кретање животиња уз еколошки коридор приликом израде техничке документације за:
 - o регулацију водотока (пресецање меандара, изградња насипа и обалоутврда, продубљивање корита), поплочавање и изградњу обала,
 - o изградњу и/или обнављање саобраћајница које се укрштају са еколошким коридорима,
 - o изградњу нових и обнављање старих мостова,
- Избегавати директно осветљење обале и применити одговарајућа техничка решења заштите природних и њима блиских делова коридора од утицаја светлости, применом одговарајућих планских и техничких решења (смањена висина светлосних тела, усмереност светлосних снопова према саобраћајницама и објектима, примена посебног светлосног спектра на осетљивим локацијама, ограничавање трајања осветљења на прву половину ноћи и сл.) Применити засторе којима се спречава расипање светлости према небу, односно према осетљивим подручјима еколошке мреже;
- На грађевинском земљишту, наменити што већи део приобаља деонице еколошког коридора за зеленило посебне намене са улогом очувања и заштите биолошке разноврсности:
 - o очувати појас приобалне вегетације (врбака и мочварне вегетације) на што већој дужини обале водотока/канала,
 - o проценат високог зеленила на просторима за спорт и рекреацију унутар међународних еколошких коридора је најмање 50%, а на другим површинама најмање 40%,
 - o обезбедити континуирани зелени коридор ширине минимално 20 m унутар плавног подручја међународних еколошких коридора. Континуитет коридора травне и шумске вегетације обезбедити формирањем дрвореда и уређених зелених површина са жбунастим врстама уз отворене и/или изграђене делове

простора (манифестациони простори, купалишта, спортски терени) као и унапређењем стања вегетације насипа,

- о на деоницама где се грађевинско земљиште пружа у дужини већој од 500 m, поред предвиђеног континуалног зеленог појаса од минимално 20 m ширине, планским документима обезбедити и блокове заштитног зеленила на сваких 200-500 m дужине обале. Минимална површина ових блокова заштитног зеленила је 0,1 ha, а минимална ширина блока је 20 m;
- Приобално земљиште канала/водотока треба да има травну вегетацију код регионалних коридора у ширини од најмање 10 m, а оптимално 20 m (у случају ужег појаса приобалног земљишта од наведених вредности, обезбедити травни појас до границе водног земљишта). Травна вегетација се одржава редовним кошењем. Забрањено је узурпирати приобално земљиште коридора преоравањем, изградњом објеката и сл.;
- На деоницама еколошких коридора ван грађевинских подручја насеља стимулирати традиционалне видове коришћења простора који доприносе очувању и унапређењу биодиверзитета на деоницама еколошких коридора ван грађевинских подручја насеља.

2. Посебне мере очувања функционалности и проходности коридора:

- током изградње и функционисања објеката чија намена је директно везана за воду и/или обалу спречити ширење последица евентуалног акцидентног изливања горива и уља у еколошки коридор, постављањем пливајућих завеса на одговарајућим локацијама. Гориво и уље просуто на површину воде, као и друге загађујуће материје, морају се покупити у најкраћем могућем року (нпр. употребом *sansorb-a*). За заштиту околних екосистема од последица евентуалне дисперзије горива воденом површином предвидети одговарајуће хемијско-физичке мере (нпр. употреба средства BioVersal за поспешивање разградње нафтних деривата) и биолошке мере санације (према посебним условима);
- Није дозвољено складиштење опасних материја (резервоари горива и сл.) у небрањеном делу плавног подручја водотокова. На простору еколошког коридора управљање отпадом вршиће се у складу са Законом о управљању отпадом („Службени гласник РС“, бр. 36/09 и 88/10) и другим важећим прописима;
- Далеководне објекте и инфраструктуру изоловати и обележити тако да се на минимум сведе могућност електрокуције (страдања услед удара струје) и колизије (механичког удара у жице) летећих организама. Носаче изолатора изоловати пластичним навлакама, изолаторе поставити на носаче у положају на доле, а жице обележити на упадљив начин;
- У зонама водопривредних објеката применити техничка решења којима се обезбеђује континуитет травне вегетације приобалног појаса и проходност терена за слабо покретљиве ситне животиње;
- Планско подизање зелених појасева уз постојеће и планиране државне саобраћајнице I и II реда у обухвату Просторног плана, треба да се одвија у складу са предеоним карактеристикама подручја; није дозвољено стварање пошумљеног коридора уз сам појас саобраћајнице који би привлачио животињске врсте и довео до повећања морталитета њихових популација;
- На степским и слатинским стаништима заштићених и строго заштићених врста, није дозвољено подизање високог зеленила;
- Уређењем окупница и простора око нестамбених објеката, дефинисањем правила озелењавања и удаљености објеката од обале, као и дефинисањем типова ограда уз обалу (забрана изградње ограда непроходних за ситне животиње, уз примену еколошки прихватљивих елемената са отворима већим од 10 cm), обезбедити проходност обале канала и водотокова за ситне животиње. Приликом легализације захтевати прилагођавање постојећих ограда функцији еколошког коридора (померање ограда или измене делова ограда код међних тачака суседних парцела према речној обали)
- Због еколошког значаја простора, озелењавање спроводити на основу пројеката који се остварују на простору еколошких коридора и треба да се реализује паралелно са изградњом објеката. Правила озелењавања дата кроз ове мере, треба да се примењују и на приватним парцелама;

- Због еколошког значаја простора, план озелењавања треба да буде саставни део планске и пројектне документације. Озелењавање треба да се остварује паралелно са изградњом објекта:
 - о забрањено је сађење инвазивних врста у простору еколошког коридора, а током уређења зелених површина, одстранити присутне самоникле јединке инвазивних врста,
 - о обезбедити што већи проценат (најмање 50%) аутохтоних врста плавног подручја (тополе, врбе, панонски јасен, брест, храст лужњак итд.) који је неопходно обогатити жбунастим врстама плавног подручја,
- Обезбедити редовно одржавање зелених површина.

1.5.1.4. Посебни услови заштите природе

Приликом подизања пољозаштитног зеленила са улогом вишефункционалног пуфер појаса, потребно је:

- Постојеће и планиране површине ваншумског зеленила повезати у целовит систем зеленила и фокусирати планирање заштитног зеленила на промену намене обрађених површина слабијег квалитета (испод 4. класе);
- Учешће аутохтоних дрвенастих врста треба да буде најмање 50% ради очувања биодиверзитета аграрног и урбаног предела уз одговарајућу разноврсност врста и физиогномије, тј. спратовности дрвенасте вегетације заштитних појасева будући да монокултуре евроамеричких топола не испуњавају функције заштитног зеленила;
- Избегавати коришћење инвазивних врста;
- Формирати систем јавног зеленила и повезати га са просторним целинама од значаја за очување биолошке разноврсности у обухвату Просторног плана.

Дуж фреквентних градских саобраћајница требало би формирати и одржавати густ зелени појас од врста отпорних на аерозагађење, са израженом санитарном функцијом, средњег и високог ефекта редукције буке, у комбинацији са жбуњем, а паркинг просторе равномерно покрити високим лишћарима.

Пронађена геолошка и палеонтолошка документа (фосили, минерали, кристали и др.) која би могла представљати заштићену природну вредност, налазач је дужан да пријави надлежном Министарству у року од осам дана од дана проналаска, и предузме мере заштите од уништења, оштећивања или крађе.

1.5.2. Услови и мере заштите и уређења непокретних културних добара

1.5.2.1. Културна добра-Споменици културе

За објекат **Румунске православне цркве Вазнесења господњег у насељу Гребенац, као споменик културе од великог значаја**, утврђене су следеће мере заштите:

- Очување изворног изгледа спољашње архитектуре и ентеријера, хоризонталног и вертикалног габарита, облика и нагиба крова, свих конструктивних и декоративних елемената, оригиналних материјала и стилских карактеристика;
- Ажурно праћење стања и одржавање конструктивно-статичког система, кровног покривача, свих фасада, ентеријера и исправности инсталација;
- Забрана радова који могу угрозити статичку стабилност;
- Постављање уређаја за заштиту од пожара;
- Вођење електро и ТТ водова подземним путем;
- Забрана постављања прикључних кутија, ормара, и расхладних уређаја на фасадама;
- Забрана доградње и надоградње;
- Дозвољено је осавремењивање објекта у циљу његове ревитализације, под условом да се не наруше вредности ентеријера и екстеријера, уз услове и под надзором надлежне установе заштите;
- За све радове на цркви и у оквиру порте цркве потребни су услови Завода за заштиту споменика културе у Панчеву.

1.5.2.2. Археолошка налазишта

Археолошко налазиште-утврђено културно добро

За утврђени споменик културе - „Град“ Дупљаја - археолошко налазиште, **непокретно културно добро од великог значаја** непосредно се примењују следеће мере заштите археолошког налазишта из Одлуке Владе Републике Србије бр. 633-3153/97-24 од 08.08.1997. године:

- Изградња инфраструктуре, индустријских објеката и постројења дозвољени су само уз претходно обезбеђење заштитних археолошких ископавања и адекватне презентације налаза;
- Извођење грађевинских радова и промена облика терена дозвољени су само уз претходно обезбеђење заштитних археолошких ископавања и адекватне презентације налаза;
- Мере техничке заштите археолошког налазишта могу се спроводити само уз претходна заштитна археолошка ископавања;
- Забрана изградње стамбених и помоћних објеката;
- Забрана обраде земљишта дубоким орањем, риголовањем земљишта за винограде, воћњаке и слично до дубине веће од 0.30 m;
- Забрана вађења: песка, шљунка, камена или земље за прављење цигле и копања канала за наводњавање;
- Забрана сађења високе вегетације и пошумљавање простора;
- Забрана неовлашћеног прикупљања покретних археолошких површинских налаза;
- Забрана просипања, одлагања и привременог или трајног депоновања отпадних и штетних материја-хемијски агресивних, експлозивних, отровних, радиоактивних.

Локалитети са археолошким садржајем

Простор на коме су обавезна претходна заштитна археолошка истраживања и ископавања пре отпочињања било каквих земљаних радова:

- Инвеститор је дужан да обезбеди средства за претходна заштитна ископавања и истраживања, као и за чување, публикавање и излагање откривених добара материјалне културе;
- Инвеститор је дужан да обезбеди услове за праћење свих земљаних радова од стране стручњака Завода приликом копања канала (канализације, електроинсталације, ПТТ каблова, водовода и сл.), а у случају посебно занимљивих и вредних случајних налаза неопходно је извршити заштитна археолошка ископавања у непосредној зони налаза;
- Инвеститор и извођач су обавезни да благовремено, пре подношења пријаве почетка радова код надлежног органа, обавесте Завод за заштиту споменика културе у Панчеву о почетку земљаних радова, ради регулисања обавеза инвеститора везаних за послове из тачака 1 и 2;
- Ако се у току извођења грађевинских и других радова наиђе на археолошка налазишта или археолошке предмете, извођач радова је дужан да одмах, без одлагања прекине радове и о томе обавести Завод за заштиту споменика културе у Панчеву као и да предузме мере да се налаз не уништи и не оштети и да се сачува на месту и у положају у коме је откривен;
- Инвеститор је у обавези да прибави мере техничке заштите за заштитна ископавања сваког локалитета понаособ.

Подручје нејасне археолошке слике

За подручје нејасне археолошке слике, као простор на коме је пре отпочињања земљаних радова неопходно вршити систематска рекогносцирања у циљу евидентирања до сада неоткривених и провере позиција познатих археолошких локалитета важе следећи услови:

- Инвеститор је дужан да обезбеди средства за вршење претходних археолошких рекогносцирања предметног простора;

- Инвеститор је обавезан да пре подношења пријаве о почетку радова код надлежног органа обавести Завод за заштиту споменика културе у Панчеву о почетку земљаних радова, ради регулисања обавеза инвеститора везаних за послове из претходне тачке и благовремене припреме динамике и потреба за спровођење рекогносцирања;
- Ако се у току извођења грађевинских и других радова наиђе на археолошка налазишта или археолошке предмете, извођач радова је дужан да одмах, без одлагања прекине радове и о томе обавести Завод за заштиту споменика културе у Панчеву као и да предузме мере да се налаз не уништи и не оштети и да се сачува на месту и у положају у коме је откривен.

1.5.3. Услови и мере заштите и уређења предела

Осим наведених општих услова и мера заштите културних и природних добара, наводе се и мере које се односе на очување и унапређење специфичне композиције и конфигурације структуре предела и заштиту вредности предеоних елемената као основне идеје уређења подручја Просторног плана, а односе се на простор дефинисаног подручја посебне намене:

- Забрањена је изградња ветроелектрана и соларних електрана на пољопривредном, шумском и водном земљишту, као и малих хидроелектрана на водном земљишту;
- Забрањена је изградња објеката који неповољно утичу на ваздух, воде, земљиште и шуме, изгледом, прекомерном буком или могућношћу да на други начин наруше вредности карактера предела, природне и остале вредности подручја, а посебно амбијенталне вредности насеља, непокретних културних добара, геоморфолошких формација и станишта биљака и животиња (нпр. индустријски објекти, складишта/стоваришта, фарме и др. објекти);
- Забрањена је промена морфолошких и хидролошких особина подручја од којих зависи функционалност система водотока и канала;
- Одржавати еколошке коридоре (и унутар грађевинских подручја) успостављањем континуитета зелених површина чија структура и намена подржава функције коридора;
- Забрањени су радови и интервенције који могу изазвати процес водне ерозије;
- Одржавати непосредно окружење културних добара, историјских споменика и јавних чесми, мозаичне структуре обрадивог пољопривредног и шумског земљишта, водотокова и канала и земљишта уз њих, површина за рекреацију, саобраћајне инфраструктуре, и др.;
- Очувати карактеристичну отвореност овог типа предела и његових дугих визура;
- Неопходно је очување влажних и забарених подручја и ритова;
- На Малом песку потребно је, на местима где је могуће, ревитализовати степско-пешчарске пашњаке који су претворени у оранице или винограде;
- Спровојити ревитализацију и одржавање отворених пескова, првих степена сукцесије пешчара, на малим, мозаично распоређеним површинама у сврху очувања јединственог предела отвореног песка, који су и важна станишта за врсте пешчарске подлоге;
- Садња аутохтоног дрвећа, храстова, јове, јасена, врбе, беле и црне тополе, пре свега треба да буде усмерена на већ шумовите просторе и шибљаке.

1.5.4. Услови и мере заштите живота и здравља људи

Адекватна имплементација планских решења у области заштите животне средине, пре свега, препоруке и обавеза израде студија процена утицаја пројеката на животну средину, студија утицаја на здравље људи и др. и стратешких процена планова на животну средину, као и успостављање мониторинга параметара животне средине и инспекцијски надзор имају важну улогу у очувању квалитета живота и здравља људи на подручју Просторног плана.

Одрживо управљање животном средином је кључни фактор у сузбијању бројних болести чији су директни изазивачи фактори животне средине, пре свега антропогени утицаји и њихово синергијско дејство са природним, као и њихови међусобни утицаји.

Утицаји животне средине на здравље људи су велики и представљају последичну реакцију те је становништво у обухвату Просторног плана свакодневно изложено низу физичких, хемијских и биолошких агенаса, природног и антропогеног порекла.

У Републици Србији, заштита здравља дефинише се са пет нивоа мера и активности усмерених на: унапређење и очување здравља, спречавање и сузбијање обољења, рано откривање болести, благовремено лечење и рехабилитацију.

Јавно здравље подстиче одговорност државе и друштва у обезбеђењу добробити за све грађане путем унапређења здравља и очувања здраве животне средине.

Здравствена заштита је организована и свеобухватна делатност друштва са основним циљем да се оствари највиши могући ниво очувања здравља грађана и породице. Здравствена заштита је све оно што једна држава или друштво (заједница) у целини, као и здравствена служба посебно, чине да заштите и побољшају здравље становништва. То могу бити разноврсне активности и мере на различитим нивоима.

Мере заштите живота и здравља људи могу се поделити у неколико кључних области дејства, према доминантном утицају у складу са законском регулативом из појединих области:

- Обезбеђење околине неопходне за здрав живот становништва, посебно деце, кроз заштиту и очување квалитета животне средине;
- Елиминисање загађења ваздуха које настаје као продукт сагоревања чврстих горива и услед егзистенције постојећих привредних комплекса у обухвату Просторног плана и контактної зони, које може бити у вези са многим обољењима;
- Благовремено упозоравање и превенција од штетних ефеката дејства хемикалија које представљају потенцијални ризик за здравље људи;
- Заштита здравља људи од електромагнетног зрачења;
- Заштита живота и здравља људи у ванредним ситуацијама планирањем превенције и адекватним реаговањем на насталу ситуацију, чиме би се смртност и болести од последица ванредних ситуација, несрећа и избијања епидемија који су повезани са факторима ризика животне средине значајно смањили;
- Заштита живота и здравља људи од последица климатских промена као глобалне опасности по здравље људи, које изазивају оштећења озонског омотача, губљење биодиверзитета и др.

1.5.5. Услови и мере заштите, уређења и унапређења животне средине

Опште мере заштите природних ресурса

Опште мере заштите природних ресурса односе се на:

- Вођење регистра извора загађивања животне средине од стране надлежне општинске управе за послове заштите животне средине у Белој Цркви, као дела интегралног националног регистра извора загађивања који води Агенција за заштиту животне средине;
- Успостављање континуиране контроле и систематско праћење квалитета параметара животне средине (ваздуха, воде, земљишта, буке и нејонизујућег зрачења) од стране овлашћених организација;
- Идентификација привредних субјеката-оператера на простору обухвата Просторног плана који су у обавези да поднесу Захтев за издавање интегрисане дозволе у складу са Законом о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине („Службени гласник РС“, бр. 135/04) и пратећим подзаконским актима-уколико дође до изградње ових објеката у планском периоду;

- Идентификација севесо постројења на основу Закона о заштити животне средине, Закона о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама и пратећих подзаконских аката-уколико дође до изградње ових објеката у планском периоду;
- Формирање заштитних појасева зеленила у оквиру саобраћајне и водне инфраструктуре и пољопривредног земљишта, у циљу заштите од еолске ерозије-одношења површинског слоја земљишта и усева у фази семена.

Посебне мере заштите природних ресурса

Мере заштите ваздуха

Заштита ваздуха ће се обезбедити кроз примену следећих мера:

- Поштовати Закон о заштити ваздуха и пратећа подзаконска акта;
- Спроводи одговарајуће мере заштите, односно инсталирати опрему и извести одговарајућа техничка и технолошка решења, којима се обезбеђује да емисија загађујућих материја у ваздуху задовољава прописане граничне вредности;
- У случају прекорачења граничних вредности нивоа загађујућих материја у ваздуху, обавезно је предузимање техничко-технолошких мера или обустављање технолошког процеса, како би се концентрације загађујућих материја свеле на ниво прописаних вредности;
- Уколико дође до квара уређаја којим се обезбеђује спровођење прописаних мера заштите, или до поремећаја технолошког процеса, услед чега долази до прекорачења граничних вредности емисије, носилац пројекта је дужан да квар или поремећај отклони или прилагоди рад новонасталој ситуацији, односно обустави технолошки процес како би се емисија свела у дозвољене границе у најкраћем року;
- Код стационарног извора загађивања, у току чијег обављања делатности се могу емитовати непријатни мириси, обавезна је примена мера које ће довести до редукције мириса, иако је концентрација емитованих материја у отпадном гасу испод граничне вредности емисије;
- Субјект новоизграђеног или реконструисаног стационарног извора загађивања за који није прописана обавеза издавања интегрисане дозволе или израде студије о процени утицаја на животну средину дужан је да пре пуштања у рад прибави дозволу;
- Коришћење еколошких енергената (електрична енергија, соларна енергија, енергија ветра, биомаса, геотермална енергија) за грејање будућих туристичких капацитета и мањих производних погона. За све нове привредне објекте, као потенцијалне загађиваче, и постојеће загађиваче, уколико не поштују правило употребе еколошких енергената ради задовољавања нивоа квалитета ваздуха обавезна је уградња филтера у димњацима;
- Успостављање мониторинга квалитета ваздуха на основу утврђене мреже мерних станица и/или мерних места у државној и локалној мрежи мерних станица на територији општине Бела Црква;
- Вршење сталног и/или повремених мерења/узимања узорака на фиксним локацијама и повремених мерења на мерним местима која нису обухваћена мрежом мониторинга квалитета ваздуха;
- Реконструкција постојеће путне мреже и успостављање заштитних зона са заштитним зеленилом уз саобраћајнице за све категорије путева у складу са Законом, као мера заштите од буке и аерозагађења;
- Дефинисање и других мера заштите квалитета ваздуха кроз поступак процене утицаја на животну средину.

Мере заштите вода

У циљу заштите вода (површинских и подземних) успостављају се следеће мере заштите:

- Забрањено је испуштање отпадних вода у површинске и подземне воде, које прелазе граничне вредности емисије-квалитет пречишћеног ефлуента мора задовољавати

прописане критеријуме за упуштање у канализациони систем насеља односно крајњи реципијент;

- Забрањено је испуштање отпадних вода које су прекомерно термички загађене;
- Отпадне воде индустрије потребно је предтретманом довести до нивоа квалитета који задовољава санитарно-техничке услове за испуштање у јавну канализацију, односно за пречишћавање на ППОВ;
- Вршити прихват зауљених отпадних вода преко сепаратора уља и масти;
- Вршити биохемијско и механичко испитивање параметара квалитета отпадних вода;
- Дефинисати зону изворишта и одредити зону и мере санитарне заштите свих изворишта (регионалних и локалних) висококвалитетних површинских и подземних вода (шира зона заштите, ужа зона заштите и зона непосредне заштите):
 - уже зоне заштите изворишта: уређење терена, забрана грађења нових инвестиционих објеката који нису у функцији водоснабдевања, забрана употребе вештачких ђубрива и хемијских средстава у пољопривреди, забрана депоновања отпада и редовна контрола коришћења земљишта;
 - зона непосредне заштите изворишта налази се унутар уже зоне заштите;
 - шира зона заштите изворишта: успоставити режим санитарног надзора и заштите од загађивања: забрана изградње објеката и инсталација које могу загадити воду или земљиште, односно угрозити безбедност цевовода и водопривредних објеката; каналисање и пречишћавање отпадних вода из привредних објеката у складу са стандардима прописаним законом; сакупљање чврстог отпада само на водонепропусним површинама; забрана интензивне употребе агрохемијских средстава на земљишту које се користи у пољопривредне сврхе и забрана транспорта и складиштења опасних материја;
- Земљиште и водене површине у подручју заштите изворишта водоснабдевања морају бити заштићени од намерног или случајног загађивања и других утицаја који могу неповољно деловати на издашност извора и здравствену исправност воде, забраном активности које утичу на промену квалитета воде у водоносним слојевима или површинским токовима;
- Обавезно очување квалитета површинских и подземних вода у складу са захтеваном класом;
- Забрана неконтролисаног каптирања извора без обзира на издашност;
- Забрана неадекватног каптирања и експлоатације термоминералних вода-у циљу заштите формирати зоне санитарне заштите издани термоминералних вода (елиминација појединих активности по зонама);
- Контрола квалитета воде за пиће (физичко-хемијски и микробиолошки стандарди) од стране стручних служби на локалном нивоу;
- Поштовање услова и критеријума за унапређење и заштиту животне средине при уређењу водотока, а у зонама посебних природних вредности тежити остварењу „натуралне регулације“;
- Приликом непосредне реализације пројеката изградње водопривредних и других објеката и захвата у коришћењу водних ресурса или коришћењу водних система обавезна је израда студије о процени утицаја на животну средину, а пре свега са становишта: процене ризика од свих врста и степена загађења вода и тла и процене и прогнозе „оводњености“ као основног чиниоца опстанка живота у постојећим екосистемима, у зонама утицаја;
- Санација и ревитализација објеката и опреме водоводне инфраструктуре и изградња нових објеката у складу са санитарно-техничким условима изградње и уређења;
- Решавање снабдевања становништва водом у насељима упоредо са решавањем питања одвођења и третмана отпадних вода;
- Сакупљање и евакуација отпадних вода преко сепарационог канализационог система (раздвајање колектора за отпадне воде од колектора кишне канализације) за потенцијалне туристичке центре;
- Обавезно пречишћавање свих отпадних вода (комуналних и индустријских) пре испуштања у водопријемник сагласно стандардима прописаним законом;
- Отпадне воде из привредних (занатских) објеката мораће да испуне стандарде ефлуента, ниво квалитета, како би се упуштале у колекторе за отпадне воде насеља. Зависно од врсте и типа загађене воде вршити претходно пречишћавање кроз

- предтретман, након чега се пречишћава са санитарним и атмосферским отпадним водама;
- Туристички локалитети ће проблем одвођења отпадних вода решавати преко уређаја за биолошко пречишћавање;
 - Забрана инсталирања прљавих технологија и замена застарелих технологија са ослонцем на чистије (прелазити на технологије које захтевају мање специфичне количине воде и других сировина и материјала);
 - У снабдевању производних погона водом и других привредних објеката оријентисати се на што веће коришћење водотока, као комплексних система, у којима би се планским газдовањем, количина и квалитет вода одржали на жељеном нивоу;
 - Рецикулација и поновно коришћење пречишћених отпадних вода;
 - Строго контролисана примена хемијских средстава у пољопривреди у циљу заштите површинских и подземних вода од загађивања;
 - Забрана трајног депоновања отпада на целом подручју обухвата Просторног плана, а поготово у долинама реке и у зонама изворишта висококвалитетних површинских и подземних вода;
 - Спровођење поступка процене утицаја на животну средину и израда студије у којој ће бити дефинисане и мере у вези са заштитом вода (начин одвођења отпадних вода, третман, и др.) за алтернативну трасу инфраструктурног коридора;
 - Извођење ободних канала, код реконструкције саобраћајне инфраструктуре, за одвођење атмосферских вода које садрже загађујуће материје са пута (нафта, мазива, уља и исталожене штетне материје из ваздуха) и за прихватање у тзв. акцидентним случајевима течних товара, чиме ће се спречити њихово неконтролисано отицање. Техничко решење ће бити дефинисано у склопу пројекта реконструкције саобраћајнице, односно у фази пројектовања нових саобраћајница када ће бити узете у обзир мере које се односе на заштиту животне средине. Изградња и реконструкција саобраћајне инфраструктуре, као и изградња пратећих садржаја (станице за снабдевање горивом), подлеже Закону о процени утицаја на животну средину;
 - Спровођење поступка процене утицаја на животну средину и израда студије у којој ће бити дефинисане мере и у вези са заштитом вода (начин одвођења отпадних вода, третман, и др.) за планиране туристичке капацитете, као и за постојеће који су саграђени без дозволе на целој територији обухвата Просторног плана (поготово објекти који се налазе у зони заштите изворишта) којих се инвеститор мора строго придржавати;
 - Побољашање систематског мерења и осматрања квалитета површинских вода, увођењем нових тзв. система засебних мерних станица (мерних места) са или без континуиране регистрације података и са резервним (допунским) местима за повремена или ад хок мерења ради потпунијег увида у квалитет вода;
 - Развијање културе становништва о потреби чувања водних ресурса;
 - Спровођење рестриктивних мера у циљу очувања вода у изворним подручјима где се штите воде намењене за пиће или у подручјима од посебног природног или амбијенталног значаја-забраном изградње нових погона у наведеним подручјима или гашењем, односно дислокацијом већ постојећих;
 - Заштита од поплава адекватним одржавањем изграђених објеката и система.

Мере заштите земљишта

Заштита земљишта најуже је повезана са заштитом ваздуха и воде, јер се многи од загађивача преко падавина, нагиба и пукотина у тлу и сл. преносе из вода у земљиште.

Посебни услови и мере у функцији заштите земљишта су:

- Применити биоразградиве материјале у зимском периоду за одржавање паркинга, улица и манипулативних платоа;
- Примењивати мере којима се спречава расипање и развејавање прашкастих материја и отпада по околини, приликом манипулисања или привременог чувања:
 - у случају изливања опасних материја (гориво, машинско уље и сл.), загађени слој земљишта мора се отклонити и исти ставити у амбалажу која се може

- празнити само на, за ту сврху, предвиђеној локацији. На месту акцидента нанети нови, незагађени слој земљишта;
- заштита функције земљишта, заустављање деградације земљишта и рекултивација деградираних површина;
 - примена концепта органске пољопривреде и замена конвенционалне методе примене хемијских средстава заштите и агротехничких мера у пољопривреди;
 - рекултивација и ревитализација свих површина деградираних услед коришћења минералних сировина-обавеза је паралелно одвијање експлоатације са ремедијацијом деградираних површина у функцији заштите животне средине;
 - забрана неорганизованог одлагања отпада на територији обухвата Просторног плана и санација неуређених одлагалишта отпада-дивљих депонија, у циљу заштите земљишта;
 - сакупљање, прерада или уништавање анималног отпада у објектима намењеним за прераду, обраду или уништавање лешева животиња и других отпадака животињског порекла, у складу са Законом о ветеринарству;
 - спречавање непланског претварања пољопривредног у грађевинско земљиште, чиме је иницирана нежељена промена намене простора;
 - спречавање претварања ливада и пашњака у оранице;
 - примена биотехничких мера заштите на подручјима евидентираних клизишта и забрана градње објеката или спровођења било какве активности која би у случају трусног померања тла могла да изазове негативне утицаје;
 - примена биоразградивих материјала у зимском периоду за одржавање проходности свих јавних путева.

Заштиту земљишта од потенцијалне деградације обезбедити адекватним одвођењем отпадних вода, као и предузимањем превентивних мера при претакању или претовару материја које имају загађујући карактер.

Привредна друштва, друга правна лица и предузетници који у обављању делатности утичу или могу утицати на квалитет земљишта дужни су да обезбеде техничке мере за спречавање испуштања загађујућих, штетних и опасних материја у земљиште, прате утицај своје делатности на квалитет земљишта, обезбеде друге мере заштите у складу са Законом о заштити земљишта („Службени гласник РС“, број 112/15) и другим законима.

Власник или корисник земљишта или постројења чија делатност, односно активност може да буде узрок загађења и деградације земљишта, дужан је да пре почетка обављања активности изврши испитивање квалитета земљишта.

Забрањено је испуштање и одлагање загађујућих, штетних и опасних материја и отпадних вода на површину земљишта и у земљиште. Особине земљишта могу да се мењају само у циљу побољшања квалитета у складу са његовом наменом.

Мере заштите у поступку регулисања начина прикупљања **комуналног отпада** који се не рециклира имају за циљ заштиту здравља становништва и животне средине.

Прикупљање комуналног отпада вршиће се постављањем контејнера за сакупљање комуналног отпада.

- Власници објеката који ће се градити су обавезни да простор за смештај контејнера обезбеде у оквиру парцеле на којој се објекат налази;
- Локација мора да омогући несметани приступ возила за одвоз смећа. Контејнери морају бити постављени у заштићеним нишама.

Остале посебне мере заштитеМере заштите од буке

Мере и услове заштите од буке јединица локалне самоуправе утврђује у складу са Законом о заштити од буке у животној средини.

Обавезе јединице локалне самоуправе-Беле Цркве, на чијем се простору налази обухват Просторног плана, односе се на акустичко зонирање на територији локалне самоуправе, одређивање мера забране и ограничења у складу са Законом, доношење локалног акционог Просторног плана заштите од буке у животној средини, обезбеђење и финансирање мониторинга буке у животној средини и вршење надзора и контроле примене мера заштите од буке у животној средини.

Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Службени гласник РС“, број 75/10) прописани су индикатори буке у животној средини, граничне вредности, методе за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке на здравље људи.

Према потреби, надлежни орган може утврдити потребу мониторинга буке у складу са Правилником о методологији за одређивање акустичких зона, Законом и важећим подзаконским актима.

Посебни услови и мере заштите од буке за радне садржаје су:

- Пројектовати и извести одговарајућу звучну заштиту, којом се обезбеђује да бука, која се емитује при прописаним условима коришћења и одржавања уређаја и опреме, не прелази прописане граничне вредности;
- Након пуштања погона у рад или при пробном раду погона извршити контролно мерење нивоа буке на граници комплекса и извршити оцену ефикасности примењених мера заштите, при чему се узима као меродаван критеријум за ноћ, будући да емитована бука не зависи од доба дана, већ од режима рада погона (у случају да измерени нивои буке прелазе дозвољене вредности, побољшати звучну изолацију према осетљивим и угроженим објектима).

Мере заштите при управљању отпадом

Концепцију одлагања комуналног отпада треба усагласити са принципима Стратегије управљања отпадом 2010-2020. године.

Сваки генератор отпада је обавезан да изврши карактеризацију и категоризацију отпада код надлежних организација и да се у зависности од његове природе са њим поступа у складу са законским прописима.

Обавеза генератора отпада је да, у складу са Законом о управљању отпадом и осталим законским и подзаконским актима, који непосредно регулишу ову област: обезбеди потребан простор за одлагање отпада, обезбеди потребне услове и опрему за сакупљање, разврставање и привремено чување различитих отпадних материја, а да секундарне сировине, опасан и други отпад, предаје субјекту који има одговарајућу дозволу за управљање отпадом (складиштење, одлагање, третман и сл.).

Посебне мере и услови су:

- Комунални отпад потребно је сакупљати и обезбедити његову редовну евакуацију на локацију која је утврђена од стране комуналне службе;
- Привремено складиштење евентуално присутног опасног отпада вршити у складу са чл. 36 и 44. Закона о управљању отпадом. Отпад мора да буде прописно обележен и привремено складиштен на прописан начин до његовог коначног збрињавања;

- Разношење чврстог отпада спречити његовим систематским прикупљањем и депоновањем на за то уређеним локацијама;
- На свакој грађевинској парцели обезбедити посебан простор, тако да се омогући лак приступ надлежне службе, као и потребне услове и опрему за сакупљање, разврставање и привремено чување различитих отпадних материја, у складу са законом и другим прописима;
- Примењивати опште и посебне санитарне мере предвиђене законом и другим прописима којима се уређују послови санитарног надзора.

У случају потребе за простором за селективно сакупљање отпада који се не може чувати у контејнерима за комунални отпад, обавеза је власника/корисника да прибави услове, односно дозволу/сагласност надлежног органа за потребе уређења или коришћења наведеног простора.

Општина Бела Црква је потписала споразум о формирању регионалне депоније на територији општине Вршац. За предметни регион израђен је План управљања отпадом, којим су дефинисане све активности везане за регионално депоновање отпада са територије ових општина.

На простору обухваћеном Просторним планом не постоје постројења која подлежу издавању интегрисане дозволе која представљају постројења и активности која могу имати негативне утицаје на здравље људи, животну средину или материјална добра. Законом о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине дефинисане су врсте активности и постројења, надзор и друга питања од значаја за спречавање и контролу загађивања животне средине, и уређени су услови и поступак издавања интегрисане дозволе.

Уколико у току планског периода дође до изградње ове врсте постројења неопходно је у складу са предметним Законом и Уредбом о утврђивању Програма динамике подношења захтева за издавање интегрисане дозволе („Службени гласник РС“, број 108/08) која утврђује рокове у оквиру којих се подносе захтеви за издавање интегрисане дозволе, по врстама активности и постројења, поднети захтев за издавање интегрисане дозволе.

Према подацима надлежног Министарства, у подручју посебне намене не постоји ни једно севесо постројење.

Локална самоуправа је у обавези да, на основу Планова заштите од удеса оператера који се налазе на територији те локалне самоуправе, изради План заштите од удеса локалне самоуправе (екстерни План заштите од удеса), чији је садржај и методологија израде уређена Законом о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама.

На основу овог закона и подзаконских аката, спроводиће се планско управљање отпадом на територији јединица локалних самоуправа у оквиру обухвата Просторног плана.

Третман животињског отпада ће се спроводити у складу са Законом о ветеринарству, који подразумева нешкодљиво уклањање лешева животиња и других отпадака животињског порекла до објекта за сабирање, прераду или уништавање отпада животињског порекла на начин који не представља ризик по животиње, људе или животну средину.

С обзиром на то да ће се разрада појединих планских решења вршити израдом одговарајуће планске документације, за наведене планове орган надлежан за њихову припрему, може донети Одлуку о изради стратешке процене, према критеријумима, прописаним Законом о стратешкој процени, ако утврди да постоји могућност значајних утицаја на животну средину.

За све објекте који могу имати утицаја на животну средину, надлежни орган мора прописати израду студије процене утицаја на животну средину у складу са Законом о заштити животне средине, Законом о процени утицаја на животну средину, Правилником о садржини студије о процени утицаја на животну средину и Уредбом о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 114/08).

1.5.6. Услови и мере заштите од елементарних непогода и акцидентних ситуација

Законом о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама утврђују се конкретне мере и активности у циљу спречавања и ублажавања последица од катастрофа, кроз План смањења ризика катастрофа и План заштите и спасавања.

Мере заштите од *земљотреса* су адекватан избор локације за градњу објеката, примена одговарајућег грађевинског материјала, начин изградње, спратност објеката и др., као и строго поштовање и примена важећих грађевинско-техничких прописа за изградњу објеката на сеизмичком подручју. Мере заштите од земљотреса обезбедиће се и поштовањем регулационих и грађевинских линија, односно поштовањем прописане минималне ширине саобраћајних коридора и минималне међусобне удаљености објеката, како би се обезбедили слободни пролази у случају зарушавања.

Заштиту од земљотреса представља и примена принципа асеизмичког пројектовања објеката односно примена сигурносних стандарда и техничких прописа о градњи на сеизмичким подручјима.

Тако се обезбеђује одговарајући степен заштите људи, минимална оштећења грађевинских конструкција и континуитет у раду објеката од виталног значаја у периоду након земљотреса.

Ради заштите од *поплава* неопходно је урадити регулацију река Караш и Нера, ревитализацију канала Јаруга и изградити додатни систем заштите приобаља (од успора ХЕ „Бердап“ I) на месту уливања реке Нере у Дунав.

Заштита од *града* се обезбеђује лансирним станицама, са којих се током сезоне одбране од града испаљују противградне ракете. Организована одбрана од града, нарочито током лета, значајна је за заштиту пољопривредних култура које су у том периоду и најосетљивије. Заштитна зона око лансирних станица, у којој је ограничена изградња нових и реконструкција постојећих објеката и извођење радова који могу нарушити испаљивање противградних ракета на градоносне облаке, према условима РХМЗ је 500 m. Изградња/реконструкција објеката односно извођење радова на одстојању мањем од 500 m од лансирне станице Сектора одбране од града, могућа је само по обезбеђењу посебне сагласности и мишљења РХМЗ.

Заштита објеката од *атмосферског пражњења* обезбеђује се извођењем громобранске инсталације у складу са одговарајућом законском регулативом.

Основне мере заштите од *ветра* су дендролошке мере. Смањење ризика и штете од олујних ветрова остварује се подизањем ветрозаштитног зеленила одговарајуће ширине уз саобраћајнице, канале и као заштита пољопривредног земљишта.

У циљу заштите земљишта од штетног дејства *ерозије* изазване ветром, примењују се противерозионе мере које обухватају садњу вишегодишњих дрвенастих биљака или подизање и гајење заштитног зеленила у виду заштитних појасева.

Санирање ерозије на појединим девастираним површинама вршиће се применом техничко-биолошких мера, а мере заштите представљају и разне забране односно ограничења права коришћења земљишта.

Настајање *пожара*, који могу попримити карактер елементарне непогоде, не може се искључити без обзира на све мере безбедности које се предузимају на плану заштите. Мере заштите од пожара обухватају урбанистичке и грађевинско-техничке мере заштите, у складу са важећим прописима. Урбанистичке мере заштите се односе на планирање простора у насељу кроз урбанистичке показатеље (намена површина, индекс заузетости парцеле) и правила изградње (регулациона линија, грађевинска линија, висина објекта, удаљеност објекта од суседних, ширина саобраћајница, паркиралишта и др.). Грађевинско-техничке мере заштите се односе на стриктну примену прописа о изградњи објеката, електроенергетских и гасних постројења, саобраћајне инфраструктуре, мреже противпожарних хидраната и др.

Заштита пољопривредног земљишта од пожара врши се применом мера заштите које прописују општине, у складу са Законом о пољопривредном земљишту. Како би се умањио ризик од појаве пожара предвиђено је да се шумске састојине уреде тако да се створе услови за ефикасну просторну заштиту, а посебним мерама да се заштити и пољопривредно земљиште.

1.5.7. Уређење простора од интереса за одбрану земље

Услови и захтеви, добијени од Министарства одбране, односе се на војне комплексе који су од значаја за Војску Србије и на војне комплексе који су у статусу „Мастер план“. Војни комплекси од значаја за Војску Србије су обрађени у Посебном прилогу, који је саставни део Просторног плана и не подлеже стручној контроли комисије за Планове, нити се излаже на Јавни увид.

Војним комплексима који нису од значаја за Војску Србије, Просторним планом је предвиђена друга намена. Реализацији планских решења за ове војне комплексе може се приступити тек након претходне сагласности Министарства одбране и регулисања својинских односа, у складу са одредбама Закона о јавној својини.

1.5.8. Услови и мере којима се површине и објекти јавне намене чине приступачним особама са инвалидитетом

При планирању, пројектовању и грађењу саобраћајних (колских и пешачких) површина, прилаза до објеката, као и пројектовању објеката јавне намене и других објеката за јавно коришћење, морају се обезбедити обавезни елементи приступачности за све потенцијалне кориснике, у складу са Правилником о техничким стандардима планирања, пројектовања и изградње објеката, којима се осигурава несметано кретање и приступ особама са инвалидитетом, деци и старим особама („Службени гласник РС“, број 22/15).

1.5.9. Услови и мере енергетске ефикасности изградње

У циљу смањења потрошње свих врста енергије, уштеде енергије и обезбеђивања одрживе градње, применом техничких мера, стандарда и услова пројектовања, изградње и употребе објеката, неопходно је унапредити енергетска својства објеката. Применом одговарајућих система, материјала, уређаја, енергената и слично, оствариће се унапређење енергетске ефикасности.

Штедњу и рационално коришћење енергије не треба схватити као ограничавање друштвеног и личног стандарда. Коришћење обновљивих извора енергије (биомаса, биогаз, геотермална енергија, сунчева енергија, енергија ветра и др.) утиче на раст животног стандарда, очување и заштиту животне средине.

Енергетска ефикасност изградње на простору у обухвату Просторног плана постиже се:

- Подизањем зеленила у коридорима саобраћајница (смањује се загревање тла и ствара се амбијент сличан природном);
- Пројектовањем и позиционирањем објеката према климатским аспектима, изложености сунцу и утицају суседних објеката, подизањем зелених кровова-као компензација окупираним земљишту;
- Сопственом производњом енергије и другим факторима;
- Изградњом објеката за производњу енергије на бази алтернативних и обновљивих извора енергије (коришћењем локалних обновљивих извора енергије) и изградњом даљинских или централизованих система грејања и хлађења.

Енергетска ефикасност изградње објеката обухвата следеће мере:

- Реализацију пасивних соларних мера, као што су: максимално коришћење сунчеве енергије за загревање објекта (оријентација објекта према јужној, односно источној страни света), заштита од сунца, природна вентилација и сл.;
- Примену адекватног омотача објекта (топлотна изолација зидова, кровова и подних површина); примена прозора са адекватним карактеристикама (ваздушна заптивност, непропустљивост и друге мере);
- Примену адекватног система грејања и припреме санитарне топле воде (примена савремених котлова и горионика, прелазак са прљавих горива на природни гас или даљинско грејање, примена савремених топлотних подстаница, регулација температуре, уградња термостатских вентила, делитеља и мерача топлоте и друге мере);
- Стварање унутрашње климе, која утиче на енергетске потребе, тј. систем за климатизацију (комбинација свих компоненти потребних за обраду ваздуха, у којој се температура регулише или се може снизити, могуће у комбинацији са регулацијом протока ваздуха, влажности и чистоће ваздуха);
- Примену адекватног унутрашњег осветљења (примена савремених сијалица и светилки ради обезбеђивања потребног квалитета осветљености).

Мере за даље побољшавање енергетских карактеристика објеката не смеју да буду у супротности са другим суштинским захтевима, као што су приступачност, рационалност и намеравано коришћење објеката.

2. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА

2.1. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА ПО ПРОСТОРНИМ ЦЕЛИНАМА И ПОТЦЕЛИНАМА

Коришћење и изградњу садржаја на пољопривредном, шумском, водном и грађевинском земљишту у просторним целинама и потцелинама подручја посебне намене је потребно усагласити са мерама заштите на стаништима заштићених врста, еколошким коридорима и њиховим заштитним зонама које су дате овим Просторним планом (поглавље: „1.5. Услови и мере заштите природног и културног наслеђа, животне средине и живота и здравља људи, 1.5.1. Услови и мере заштите и уређења природних добара, 1.5.1.1. Заштићена подручја“).

2.1.1. Правила грађења у предеоној целини заштићеног подручја „Караш“ и потцелинама (површине са режимима заштите II и III степена)

Правила грађења на пољопривредном земљишту

Изградњу објеката је потребно ускладити са мерама и условима које је потребно прибавити од надлежне институције за заштиту природе, а које се односе на заштиту станишта заштићених врста, еколошке коридоре и њихове заштитне зоне. Забрана изградње нових салаша се односи на заштитну зону еколошког коридора/станишта у појасу од 200,0 m, док је на постојећим салашима дозвољена реконструкција, доградња и надоградња постојећих објеката, без промене постојеће намене објекта, у

циљу побољшања санитарно-хигијенских услова живота на салашу. Такође, у овом појасу од 200,0 m изградња надземних објеката се ограничава на воћарско-виноградарске кућице и оставе за смештај воћа у воћњацима и виноградима, као и на објекте за одрживо коришћење коридора/станишта (објекти сточарства на пашњацима, рибарства код рибњака и сл.), који су лоцирани и изграђени у складу са условима заштите природе.

Објекти пољопривредног домаћинства-салаши

На пољопривредном земљишту могућа је реконструкција, доградња и надоградња објеката пољопривредног домаћинства-салаша, који садрже објекте намењене породичном становању и објекте намењене пољопривредној производњи⁸. Изградња нових салаша није планирана.

- Надоградња постојећих објеката могућа је до коначне спратности П+Пк.
- Доградња постојећих објеката породичног становања могућа је повећањем габарита до коначне површине $P = \text{макс } 200,0 \text{ m}^2$, односно до коначне спратности П+Пк са изградњом подрума, уколико то хидролошки услови дозвољавају.
- Приликом доградње минимална удаљеност стамбеног објекта од суседних парцела је 5,0 m.
- Приликом доградње минимална удаљеност економског објекта од суседних парцела је 10,0 m, изузетно, удаљеност пластеника и стакленика од суседних парцела је мин 5,0 m.

Воћарско-виноградарски објекти

На парцели плодног земљишта, која је према начину коришћења сврстана у културу воћњак, односно виноград, дозвољена је изградња воћарско-виноградарске кућице, бунара, пољског WC-а, оставе за смештај алата, воћа и слично, уз обезбеђивање следећих услова:

- Минимална величина парцеле на којој се може одобрити изградња ових објеката износи $2500,0 \text{ m}^2$;
- Најмање 70% површине парцеле мора се користити као виноград, воћњак, повртњак или цвећњак;
- Површина воћарско-виноградарског објекта износи максимум $30,0 \text{ m}^2$;
- Дозвољена је изградња надстрешнице, лође, трема, пергола испред и у склопу објекта, који уколико нису застакљени или затворени, не улазе у састав дозвољене површине објекта;
- Спратност објекта је П+Пк;
- Објекат може имати подрум или сутерен, уколико то геотехнички и хидротехнички услови дозвољавају;
- Објекат треба градити претежно од лаких материјала, са већом употребом природног материјала, а форму објекта прилагодити традиционалном облику овог поднебља;
- Кров мора бити кос без назитка (нагиб крова мин. 30° , а макс. 40°), са покривачем од црепа, ћерамиде, теголе и слично;
- Ограда може бити жива зелена или транспарентна (жичано плетиво и сл. комбиновано са зеленилом), висине 1,4 m, која се поставља тако да стубови оgrade буду на удаљености од минимум 1,0 m од међне линије;
- Површина оставе за смештај грожђа, воћа и поврћа, механизације и алата, може бити максимум $100,0 \text{ m}^2$, а спратности П (приземље);
- Растојање објекта од границе са суседном парцелом је минимално 2,5 m.

Узгајалишта дивљачи

У атару се дозвољава подизање и постављање објеката за прихват, негу и исхрану дивљачи током целе године, као и објекти за прехранивање током зимског периода.

⁸ У складу са Законом о пољопривреди и руралном развоју и Законом о пољопривредном земљишту

Уколико се граде на пољопривредном земљишту минимална парцела комплекса је 1,0 ha, или се задржава постојећа парцела, поштујући прописане услове Закона о пољопривредном земљишту.

Максимални индекс заузетости парцеле је 50%. Максимална спратност објеката је П+Пк са изградњом подрума, уколико то хидролошки услови дозвољавају. Минимална удаљеност објеката од суседне парцеле је 10,0 m.

Парцеле се могу ограђивати транспарентном оградом висине максимално 1,8 m. Ограда и стубови ограде се постављају на удаљености од минимум 1,0 m од међне линије. Комплекс мора бити минимално комунално опремљен: приступни пут, санитарна вода, електроинсталације, водонепропусна септичка јама и др.

Правила грађења на водном земљишту

Водећи рачуна о основним принципима заштите вода, на водном земљишту се могу градити следећи садржаји:

- Објекти у функцији водопривреде, одржавања и реконструкције водотока и канала;
- Остали објекти инфраструктуре.

Изградња нових водопривредних објеката и реконструкција постојећих водопривредних објеката, као и објеката у служби истих на постојећим каналима (црпне станице, уставе, трафостанице), вршиће се на основу Просторног плана, услова надлежног водопривредног предузећа, услова надлежне институције за заштиту природе, уколико су водопривредни објекти у оквиру просторних целина које су значајне за очување биолошке разноврсности (заштићена подручја, станишта заштићених врста, еколошки коридори) и других услова. Уколико је потребно дефинисати регулацију, обавезна је израда Плана детаљне регулације. Изградња нових канала вршиће се на основу Плана детаљне регулације.

Изградња осталих објеката инфраструктуре ће се вршити на основу просторних планова јединица локалне самоуправе уз примену услова за уређење и мера заштите природе који су дати овим Просторним планом.

Правила грађења на шумском земљишту

На шумском земљишту могу да се граде објекти у складу са плановима газдовања шумама:

- Објекти за одржавање и коришћење шума;
- Техничка инфраструктура (шумске саобраћајнице и други објекти који служе за газдовање шумама).

У шуми и на удаљености мањој од 200 m од руба шуме не могу се градити ћумуране, кречане и други објекти са отвореном ватром. Мрежа шумских путева се детаљно разрађује основом за газдовање шумама.

У шумама могу да се граде објекти у складу са плановима газдовања шумама и посебним прописима којим се уређује област дивљачи и ловства.

У ловишту је дозвољена:

- Изградња ловно-техничких објеката од природних материјала које треба уклопити у природни амбијент;
- Постављање ограда (ограђивање делова ловишта ради интензивног гајења, заштите и лова дивљачи);
- Изградња ловно-производних објеката;
- Подизање ремиза на оним местима у ловишту где нема природних површина које могу да пруже заштиту дивљачи (подизање једногодишњих или вишегодишњих

засада на мањим површинама у ловишту ће створити услове за уточиште, заклон и исхрану дивљачи);

- Изградња еколошких прелаза у виду специјалних техничко-технолошких решења у оквиру саобраћајне и друге инфраструктуре, ради стварања еколошких коридора за кретање ниске и крупне ловне дивљачи;

Ловачке куће и ловно-производни објекти на шумском земљишту се могу градити у складу са плановима газдовања шумама и посебним прописима којима се уређује област дивљачи и ловства, применом правила уређења и грађења из овог Просторног плана.

Ловачке куће

Ловачке куће, односно ловачки домови, могу се градити на шумском земљишту када је то утврђено планом развоја шумског подручја.

Објект мора бити у складу са овим Просторним планом, под условом да не изазове трајна оштећења, загађивање или на било који други начин деградирање заштићених природних добара и животне средине.

Морају се обезбедити: прикључење парцеле на јавни/некатегорисани пут, снабдевање водом, електричном струјом и водонепропусна септичка јама. Максимална површина објекта је 100 m², а дозвољена спратност је П. Спољашњом обрадом објекта (применом природних материјала, примерених, пастелних боја и поштовањем карактеристика традиционалне архитектуре) тежити уклапању објекта у околни пејзаж.

Ловно-производни објекти-фазанерије

Ловно-производни објекти у виду фарми за производњу фазанске дивљачи могу се градити на шумском земљишту. Локације и објекти за ову намену морају испуњавати ветеринарско-санитарне услове прописане за узгој ове врсте дивљачи, а изградњом објеката и делатношћу не смеју се угрозити природне вредности и животна средина.

Дозвољена спратност објеката је П, а минимална удаљеност објеката од суседне парцеле је 10,0 m. Комплекс мора бити минимално комунално опремљен: приступни пут, санитарна вода, електроинсталације и водонепропусна септичка јама. Дозвољено је оградивање транспарентном оградом, висине макс. 1,8 m, постављеној на граници парцеле, односно на удаљености од минимум 1,0 m од међне линије, уколико се граничи са обрадивим пољопривредним земљиштем.

2.1.2. Правила грађења у предеоној целини заштићеног подручја „Нера“ и потцелинама (површине са режимима заштите II и III степена)

Правила грађења на пољопривредном земљишту

Изградњу објеката је потребно ускладити са мерама и условима које је потребно прибавити од надлежне институције за заштиту природе, а које се односе на заштиту станишта заштићених врста, еколошке коридоре и њихове заштитне зоне. Забрана изградње нових салаша се односи на заштитну зону еколошког коридора/станишта у појасу од 200,0 m, док је на постојећим салашима дозвољена реконструкција, доградња и надоградња постојећих објеката, без промене постојеће намене објекта, у циљу побољшања санитарно-хигијенских услова живота на салашу.

Такође, у овом појасу од 200,0 m изградња надземних објеката се ограничава на воћарско-виноградске кућице и оставе за смештај воћа у воћњацима и виноградима, као и на објекте за одрживо коришћење коридора/станишта (објекти сточарства на пашњацима, рибарства код рибњака и сл.), који су лоцирани и изграђени у складу са условима заштите природе.

Објекти пољопривредног домаћинства-салаши

На пољопривредном земљишту могућа је реконструкција, доградња и надоградња објеката пољопривредног домаћинства-салаша, који садрже објекте намењене породичном становању и објекте намењене пољопривредној производњи⁹.

- Изградња нових салаша није планирана.
- Надоградња постојећих објеката могућа је до коначне спратности П+Пк.
- Доградња постојећих објеката породичног становања могућа је повећањем габарита до коначне површине $P = \text{макс } 200,0 \text{ m}^2$, односно до коначне спратности П+Пк са изградњом подрума, уколико то хидролошки услови дозвољавају.
- Приликом доградње минимална удаљеност стамбеног објекта од суседних парцела је 5,0 m.
- Приликом доградње минимална удаљеност економског објекта од суседних парцела је 10,0 m, изузетно, удаљеност пластеника и стакленика од суседних парцела је мин 5,0 m.

Воћарско-виноградарски објекти

На парцели плодног земљишта, која је према начину коришћења сврстана у културу воћњак, односно виноград, дозвољена је изградња воћарско-виноградарске кућице, бунара, пољског WC-а, оставе за смештај алата, воћа и слично, уз обезбеђивање следећих услова:

- Минимална величина парцеле на којој се може одобрити изградња ових објеката износи $2500,0 \text{ m}^2$;
- Најмање 70% површине парцеле мора се користити као виноград, воћњак, повртњак или цвећњак;
- Површина воћарско-виноградарског објекта износи максимум $30,0 \text{ m}^2$;
- Дозвољена је изградња надстрешнице, лође, трема, пергола испред и у склопу објекта, који уколико нису застакљени или затворени, не улазе у састав дозвољене површине објекта;
- Спратност објекта је П+Пк;
- Објекат може имати подрум или сутерен, уколико то геотехнички и хидротехнички услови дозвољавају;
- Објекат треба градити претежно од лаких материјала, са већом употребом природног материјала, а форму објекта прилагодити традиционалном облику овог поднебља;
- Кров мора бити кос без назитка (нагиб крова мин. 30° , а макс. 40°), са покривачем од црепа, ћерамиде, теголе и слично;
- Ограда може бити жива зелена или транспарентна (жичано плетиво и сл. комбиновано са зеленилом), висине 1,4 m, која се поставља тако да стубови ограде буду на удаљености од минимум 1,0 m од међне линије;
- Површина оставе за смештај грожђа, воћа и поврћа, механизације и алата, може бити максимум $100,0 \text{ m}^2$, а спратности П (приземље);
- Растојање објекта од границе са суседном парцелом је минимално 2,5 m.

Узгајалишта дивљачи

У атару се дозвољава подизање и постављање објеката за прихват, негу и исхрану дивљачи током целе године, као и објекти за прехранивање током зимског периода.

Уколико се граде на пољопривредном земљишту минимална парцела комплекса је 1,0 ha, или се задржава постојећа парцела, поштујући прописане услове Закона о пољопривредном земљишту.

⁹ У складу са Законом о пољопривреди и руралном развоју и Законом о пољопривредном земљишту

Максимални индекс заузетости парцеле је 50%. Максимална спратност објеката је П+Пк са изградњом подрума, уколико то хидролошки услови дозвољавају. Минимална удаљеност објеката од суседне парцеле је 10,0 m.

Парцеле се могу оградјивати транспарентном оградом висине максимално 1,8 m. Ограда и стубови ограде се постављају на удаљености од минимум 1,0 m од међне линије. Комплекс мора бити минимално комунално опремљен: приступни пут, санитарна вода, електроинсталације, водонепропусна септичка јама и др.

Правила грађења на водном земљишту

Водећи рачуна о основним принципима заштите вода, на водном земљишту се могу градити следећи садржаји:

- Објекти у функцији водопривреде, одржавања и реконструкције водотока и канала;
- Остали објекти инфраструктуре.

Изградња нових водопривредних објеката и реконструкција постојећих водопривредних објеката, као и објеката у служби истих на постојећим каналима (црпне станице, уставе, трафостанице), вршиће се на основу Просторног плана, услова надлежног водопривредног предузећа, услова надлежне институције за заштиту природе, уколико су водопривредни објекти у оквиру просторних целина које су значајне за очување биолошке разноврсности (заштићена подручја, станишта заштићених врста, еколошки коридори) и других услова. Уколико је потребно дефинисати регулацију, обавезна је израда Плана детаљне регулације. Изградња нових канала вршиће се на основу Плана детаљне регулације.

Изградња осталих објеката инфраструктуре ће се вршити на основу просторних планова јединица локалне самоуправе уз примену услова за уређење и мера заштите природе који су дати овим Просторним планом.

Правила грађења на шумском земљишту

На шумском земљишту могу да се граде објекти у складу са плановима газдовања шумама:

- објекти за одржавање и коришћење шума;
- техничка инфраструктура (шумске саобраћајнице и други објекти који служе за газдовање шумама).

У шуми и на удаљености мањој од 200 m од руба шуме не могу се градити ћумуране, кречане и други објекти са отвореном ватром. Мрежа шумских путева се детаљно разрађује основом за газдовање шумама.

У шумама могу да се граде објекти у складу са плановима газдовања шумама и посебним прописима којим се уређује област дивљачи и ловства.

У ловишту је дозвољена:

- Изградња ловно-техничких објеката од природних материјала које треба уклопити у природни амбијент;
- Постављање ограда (оградјивање делова ловишта ради интензивног гајења, заштите и лова дивљачи);
- Изградња ловно-производних објеката;
- Подизање ремиза на оним местима у ловишту где нема природних површина које могу да пруже заштиту дивљачи (подизање једногодишњих или вишегодишњих засада на мањим површинама у ловишту ће створити услове за уточиште, заклон и исхрану дивљачи);
- Изградња еколошких прелаза у виду специјалних техничко-технолошких решења у оквиру саобраћајне и друге инфраструктуре, ради стварања еколошких коридора за кретање ниске и крупне ловне дивљачи;

Ловачке куће и ловно-производни објекти на шумском земљишту се могу градити у складу са плановима газдовања шумама и посебним прописима којима се уређује област дивљачи и ловства, применом правила уређења и грађења из овог Просторног плана.

Ловачке куће

Ловачке куће, односно ловачки домови, могу се градити на шумском земљишту када је то утврђено планом развоја шумског подручја. Објекат мора бити у складу са овим Просторним планом, под условом да не изазове трајна оштећења, загађивање или на било који други начин деградирање заштићених природних добара и животне средине. Морају се обезбедити: прикључење парцеле на јавни/некатегорисани пут, снабдевање водом, електричном струјом и водонепропусна септичка јама. Максимална површина објекта је 100 m², а дозвољена спратност је П. Спољашњом обрадом објекта (применом природних материјала, примерених, пастелних боја и поштовањем карактеристика традиционалне архитектуре) тежити уклапању објекта у околни пејзаж.

Ловно-производни објекти-фазанерије

Ловно-производни објекти у виду фарми за производњу фазанске дивљачи могу се градити на шумском земљишту. Локације и објекти за ову намену морају испуњавати ветеринарско-санитарне услове прописане за узгој ове врсте дивљачи, а изградњом објеката и делатношћу не смеју се угрозити природне вредности и животна средина.

Дозвољена спратност објеката је П, а минимална удаљеност објеката од суседне парцеле је 10,0 m. Комплекс мора бити минимално комунално опремљен: приступни пут, санитарна вода, електроинсталације и водонепропусна септичка јама. Дозвољено је оградивање транспарентном оградом, висине макс. 1,8 m, постављеној на граници парцеле, односно на удаљености од минимум 1,0 m од међне линије, уколико се граничи са обрадивим пољопривредним земљиштем.

2.1.3. Правила грађења у предеоној целини заштићеног подручја „Мали песак“ и потцелинама (површине са режимима заштите II и III степена)

Правила грађења на пољопривредном земљишту

Изградњу објеката је потребно ускладити са мерама и условима које је потребно прибавити од надлежне институције за заштиту природе, а које се односе на заштиту станишта заштићених врста, еколошке коридоре и њихове заштитне зоне.

Забрана изградње нових салаша се односи на заштитну зону еколошког коридора/станишта у појасу од 200,0 m, док је на постојећим салашима дозвољена реконструкција, доградња и надоградња постојећих објеката, без промене постојеће намене објекта, у циљу побољшања санитарно-хигијенских услова живота на салашу. Такође, у овом појасу од 200,0 m изградња надземних објеката се ограничава на воћарско-виноградарске кућице и оставе за смештај воћа у воћњацима и виноградима, као и на објекте за одрживо коришћење коридора/станишта (објекти сточарства на пашњацима, рибарства код рибњака и сл.), који су лоцирани и изграђени у складу са условима заштите природе. На пољопривредном земљишту могућа је градња визиторских центара.

Објекти пољопривредног домаћинства-салаши

На пољопривредном земљишту могућа је реконструкција, доградња и надоградња објеката пољопривредног домаћинства-салаша, који садрже објекте намењене породичном становању и објекте намењене пољопривредној производњи¹⁰.

- Изградња нових салаша није планирана.
- Надоградња постојећих објеката могућа је до коначне спратности П+Пк.
- Доградња постојећих објеката породичног становања могућа је повећањем габарита до коначне површине $P = \text{макс } 200,0 \text{ m}^2$, односно до коначне спратности П+Пк са изградњом подрума, уколико то хидролошки услови дозвољавају.
- Приликом доградње минимална удаљеност стамбеног објекта од суседних парцела је 5,0 m.
- Приликом доградње минимална удаљеност економског објекта од суседних парцела је 10,0 m, изузетно, удаљеност пластеника и стакленика од суседних парцела је мин 5,0 m.

Воћарско-виноградарски објекти

На парцели плодног земљишта, која је према начину коришћења сврстана у културу воћњак, односно виноград, дозвољена је изградња воћарско-виноградарске кућице, бунара, пољског WC-а, оставе за смештај алата, воћа и слично, уз обезбеђивање следећих услова:

- Минимална величина парцеле на којој се може одобрити изградња ових објеката износи $2500,0 \text{ m}^2$;
- Најмање 70% површине парцеле мора се користити као виноград, воћњак, повртњак или цвећњак;
- Површина воћарско-виноградарског објекта износи максимум $30,0 \text{ m}^2$;
- Дозвољена је изградња надстрешнице, лође, трема, пергола испред и у склопу објекта, који уколико нису застакљени или затворени, не улазе у састав дозвољене површине објекта;
- Спратност објекта је П+Пк;
- Објекат може имати подрум или сутерен, уколико то геотехнички и хидротехнички услови дозвољавају;
- Објекат треба градити претежно од лаких материјала, са већом употребом природног материјала, а форму објекта прилагодити традиционалном облику овог поднебља;
- Кров мора бити кос без назитка (нагиб крова мин. 30° , а макс. 40°), са покривачем од црепа, ћерамиде, теголе и слично;
- Ограда може бити жива зелена или транспарентна (жичано плетиво и сл. комбиновано са зеленилом), висине 1,4 m, која се поставља тако да стубови ограде буду на удаљености од минимум 1,0m од међне линије;
- Површина оставе за смештај грожђа, воћа и поврћа, механизације и алата, може бити максимум $100,0 \text{ m}^2$, а спратности П (приземље);
- Растојање објекта од границе са суседном парцелом је минимално 2,5 m.

Узгајалишта дивљачи

У атару се дозвољава подизање и постављање објеката за прихват, негу и исхрану дивљачи током целе године, као и објекти за прехранивање током зимског периода.

Уколико се граде на пољопривредном земљишту минимална парцела комплекса је 1,0 ha, или се задржава постојећа парцела, поштујући прописане услове Закона о пољопривредном земљишту.

¹⁰ У складу са Законом о пољопривреди и руралном развоју и Законом о пољопривредном земљишту

Максимални индекс заузетости парцеле је 50%. Максимална спратност објеката је П+Пк са изградњом подрума, уколико то хидролошки услови дозвољавају. Минимална удаљеност објеката од суседне парцеле је 10,0 m.

Парцеле се могу ограђивати транспарентном оградом висине максимално 1,8 m. Ограда и стубови ограде се постављају на удаљености од минимум 1,0 m од међне линије. Комплекс мора бити минимално комунално опремљен: приступни пут, санитарна вода, електроинсталације, водонепропусна септичка јама и др.

Визиторски центри

Објекте за едукативно туристичку презентацију природних вредности визиторске центре на пољопривредном земљишту унутар заштићеног подручја, планирати као монтажано-демонтажне објекте чије је коришћење и изградња пратећих инфраструктурних објеката на начин којим се не угрожавају природне вредности. Визиторски центар је се састоји од осматрачнице са терасама за осматрање на одређеним нивоима али и са наткривеним простором за седење, у виду летње учионице. Спратност објеката је П, с тим што се висина осматрачница одређује по потреби. У градњи садржаја визиторског центра треба да доминира дрво и то као материјал од којих ће се изводити како конструктивни елементи, тако и фасаде, кровни покривач, па чак и урбани мобилијар.

Комплексе опремити саобраћајном и осталом комуналном инфраструктуром такође у еко концепту, усаглашено са условима заштите природе из овог Плана.

Правила грађења на водном земљишту

Водећи рачуна о основним принципима заштите вода, на водном земљишту се могу градити следећи садржаји:

- објекти у функцији водопривреде, одржавања и реконструкције водотока и канала;
- остали објекти инфраструктуре.

Изградња нових водопривредних објеката и реконструкција постојећих водопривредних објеката, као и објеката у служби истих на постојећим каналима (црпне станице, уставе, трафостанице), вршиће се на основу Просторног плана, услова надлежног водопривредног предузећа, услова надлежне институције за заштиту природе, уколико су водопривредни објекти у оквиру просторних целина које су значајне за очување биолошке разноврсности (заштићена подручја, станишта заштићених врста, еколошки коридори) и других услова.

Уколико је потребно дефинисати регулацију, обавезна је израда Плана детаљне регулације. Изградња нових канала вршиће се на основу Плана детаљне регулације.

Изградња осталих објеката инфраструктуре ће се вршити на основу просторних планова јединица локалне самоуправе уз примену услова за уређење и мера заштите природе који су дати овим Просторним планом.

Правила грађења на шумском земљишту

На шумском земљишту могу да се граде објекти у складу са плановима газдовања шумама:

- Објекти за одржавање и коришћење шума;
- Техничка инфраструктура (шумске саобраћајнице и други објекти који служе за газдовање шумама).

У шуми и на удаљености мањој од 200 m од руба шуме не могу се градити ћумуране, кречане и други објекти са отвореном ватром. Мрежа шумских путева се детаљно разрађује основом за газдовање шумама.

У шумама могу да се граде објекти у складу са плановима газдовања шумама и посебним прописима којим се уређује област дивљачи и ловства.

У ловишту је дозвољена:

- Изградња ловно-техничких објеката од природних материјала које треба уклопити у природни амбијент;
- Постављање ограда (ограђивање делова ловишта ради интензивног гајења, заштите и лова дивљачи);
- Изградња ловно-производних објеката;
- Подизање ремиза на оним местима у ловишту где нема природних површина које могу да пруже заштиту дивљачи (подизање једногодишњих или вишегодишњих засада на мањим површинама у ловишту ће створити услове за уточиште, заклон и исхрану дивљачи);
- Изградња еколошких прелаза у виду специјалних техничко-технолошких решења у оквиру саобраћајне и друге инфраструктуре, ради стварања еколошких коридора за кретање ниске и крупне ловне дивљачи;

Ловачке куће и ловно-производни објекти на шумском земљишту се могу градити у складу са плановима газдовања шумама и посебним прописима којима се уређује област дивљачи и ловства, применом правила уређења и грађења из овог Просторног плана.

Ловачке куће

Ловачке куће, односно ловачки домови, могу се градити на шумском земљишту када је то утврђено планом развоја шумског подручја.

Објекат мора бити у складу са овим Просторним планом, под условом да не изазове трајна оштећења, загађивање или на било који други начин деградирање заштићених природних добара и животне средине.

Морају се обезбедити: прикључење парцеле на јавни/некатегорисани пут, снабдевање водом, електричном струјом и водонепропусна септичка јама. Максимална површина објекта је 100 m², а дозвољена спратност је П. Спољашњом обрадом објекта (применом природних материјала, примерених, пастелних боја и поштовањем карактеристика традиционалне архитектуре) тежити уклапању објекта у околни пејзаж.

Ловно-производни објекти-фазанерије

Ловно-производни објекти у виду фарми за производњу фазанске дивљачи могу се градити на шумском земљишту.

Локације и објекти за ову намену морају испуњавати ветеринарско-санитарне услове прописане за узгој ове врсте дивљачи, а изградњом објеката и делатношћу не смеју се угрозити природне вредности и животна средина.

Дозвољена спратност објеката је П, а минимална удаљеност објеката од суседне парцеле је 10,0 m. Комплекс мора бити минимално комунално опремљен: приступни пут, санитарна вода, електроинсталације и водонепропусна септичка јама. Дозвољено је ограђивање транспарентном оградом, висине макс. 1,8 m, постављеној на граници парцеле, односно на удаљености од минимум 1,0 m од међне линије, уколико се граничи са обрадивим пољопривредним земљиштем.

Правила грађења на грађевинском земљишту

Грађевинско земљиште у обухвату посебне намене, које ће се реализовати применом овог Просторног плана, чини постојећа зона кућа за одмор (викенд зона).

У викенд зонама дозвољена је изградња нових и реконструкција и адаптација постојећих објеката уз обавезно прибављање сагласности Покрајинског завода за заштиту природе.

Зона кућа за одмор

На парцели се, поред главног објекта-куће за одмор (викендице) могу изградити и помоћни објекти, који су у функцији главног објекта (гаража, бунар, пољски WC, шупа за алат и механизацију, остава за смештај воћа и сл.).

Минимална површина парцеле у зони кућа за одмор код постојеће, као и код нове парцелације (препарцелације) је 800,0 m².

Максимални индекс заузетости парцеле у зони кућа за одмор је 10%.

На парцели се може изградити једна „викенд кућа“ са помоћним објектом који је у функцији основног објекта (остава, гаража и др.).

Спратност главног објекта је П+Пк, а спратност помоћних објеката је П. Дозвољена је изградња подрума или сутерена уколико за то не постоје сметње геотехничке или хидротехничке природе.

Међусобна удаљеност објеката треба да обезбеди релативну изолованост (визуелну, звучну), али не би требало да буде мања од 10 m.

Постојећи објекти се могу реконструисати и дограђивати до максималних параметара прописаних овим Просторним планом. Сви објекти у смислу обнове/адаптације се могу одржавати и вршити санације на делу објекта или целом објекту.

За градњу објеката предвидети традиционалне материјале овог градитељског поднебља, што подразумева градњу опеком, фасадном или обичном, малтерисане фасаде, примену дрвета и сл. Дозвољава се изградња лођа, тремови и пергола испред и у склопу објекта, а те површине, уколико нису застакљене, не улазе у састав дозвољене површине објекта. За облогу кровних равни предвидети цреп, теголу, лим, трску или покриваче који су еколошки и обезбеђују максималну заштиту. Равни кровови се не препоручују.

Парцеле се могу оградити транспарентном оградом (жива зелена ограда, жичана и сл.), висине макс. 1,5 m. Ограда се поставља на минимално 1,0 m од међне линије, с тим да удаљеност ограде према бочним границама парцеле може бити и мања уз сагласност власника суседне парцеле. Капија која се поставља у склопу ограде, не може се отворити ван границе парцеле.

Архитектонска обрада објекта мора се прилагодити непосредном амбијенту и околном пејсажу. Делови објекта, њен структурални склоп од утицаја на обликовање и визуелни изглед (прозори, стрехе, димњачке капе, тремови и сл.) уз велику примену дрвета, морају бити у духу архитектонског наслеђа овог подручја.

Свака парцела мора да има приступ на јавни пут, те да по правилу буде ослоњена на пут ужом страном. Колски прилаз парцели је ширине 3,0 m, уз услове управљача пута, а простор за паркирање возила се обезбеђује на сопственој парцели.

Приликом планирања саобраћајних површина у оквиру парцеле, предвидети све потребне падове тако да се објекат заштити од штетних атмосферских утицаја (тротоари, ширине мин. 1,0 m, са попречним падом од 1%, а манипулативне саобраћајнице ширине мин. 3,0 m, са попречним падом 2,5%). Падове планирати тако да се одвођење воде врши слободним падом, према зеленим површинама и у складу са постојећом или планираном атмосферском канализацијом.

Приликом планирања терена на парцели за објекат, зелене и саобраћајне површине, коте терена ускладити са котама терена суседних парцела, тако да одвођење атмосферских вода буде у сопствену парцелу и не угрожава суседне парцеле, тј. не сме се подизањем висинских кота сопствене парцеле угрозити суседна парцела.

Уколико се објекти предвиђају у оквиру постојећих парцела на којима су већ изграђени објекти, прикључци на инфраструктурну мрежу се остварују, у оквиру парцеле уколико су капацитети довољни. Уколико капацитети нису довољни за предвиђену намену или се гради нови објекат на парцели, потребно је прибавити техничке услове које одређује надлежно предузеће у складу са важећим законима и прописима из те области.

За изградњу објеката у зони кућа за одмор, решавање водоснабдевања може бити преко сопственог бунара. За потребе одвођења употребљених отпадних вода пре изградње јавне фекалне канализације, дозвољена је изградња водонепропусних септичких јама на минимално 3,0 m од свих објеката и граница парцеле. Снабдевање електричном енергијом може се решити и сопственим електричним агрегатом.

2.1.4. Правила грађења на подручју зоне утицаја

За изградњу објеката на пољопривредном, шумском, водном и грађевинском земљишту у зони утицаја важе правила грађења просторно-планске документације која је на снази, уз поштовање мера заштите природе и заштите културних добара, прописаних од стране надлежни служби за заштиту, за ПППН ПИО „Караш-Нера“.

Просторно планска документација која је на снази:

- Просторни план подручја посебне намене СРП „Делиблатске пешчаре“;
- Просторни план подручја посебне намене међународног пловног пута Е-80 Дунав (паневропски коридор VII);
- Просторни план општине Бела Црква („Службени лист општине Бела Црква“, 2008;
- План генералне регулације белоцркванских језера, 2006.;
- План детаљне регулације за комплекс марина код Старе Паланке, 2008.;
- План детаљне регулације викенд насеља КЛОСТЕР код Старе Паланке, 2013.

У непосредној близини заштићених подручја могућа је изградња визиторски центара

Визиторски центри

Објекте за едукативно туристичку презентацију природних вредности визиторске центре на пољопривредном земљишту унутар заштићеног подручја, планирати као монтажно-демонтажне објекте чије је коришћење и изградња пратећих инфраструктурних објеката на начин којим се не угрожавају природне вредности.

Визиторски центар је се састоји од осматрачнице са терасама за осматрање на одређеним нивоима али и са наткривеним простором за седење, у виду летње учионице. Спратност објеката је П, с тим што се висина осматрачница одређује по потреби. У градњи садржаја визиторског центра треба да доминира дрво и то као материјал од којих ће се изводити како конструктивни елементи, тако и фасаде, кровни покривач, па чак и урбани мобилијар. Комплексе опремити саобраћајном и осталом комуналном инфраструктуром такође у еко концепту, усаглашено са условима заштите природе из овог Плана

Етно село

Етно село се састоји од објекта са пријемним пунктом и више засебних смештајних јединица. У пријемном објекту са рецепцијом може да буде и исхрана са пићем за кориснике смештаја са кухињским блоком, помоћне и сервисно-техничке просторије, просторија за услуживање, продавница сувенира, тоалети и др.

Смештајне јединице у етно селу могу бити: собе (бунгалов), породичне куће или апартмани и то као засебни, двојни или објекти у низу.

У склопу комплекса етно села могуће је градити угоститељске, спортско-рекреативне, забавне и друге објекте и садржаје и то не само за кориснике услуга смештаја, али тако да се не наруше основни етно концепт.

Величина парцеле намењене изградњи мора бити довољна да прими све садржаје који су условљени конкретним потребама, као и пратеће садржаје уз обезбеђивање повољног индекса заузетости земљишта (макс 15%).

Парцела намењене изградњи мора имати могућност директног прикључења на јавни пут.

У зависности од намене објеката произилази и њихова спратност. Објекти су спратности:

- Пријемни објекат макс - П+Пк;
- Смештајне јединице макс - П+Пк;
- Остали угоститељски, спортско-рекреативни, забавни и други објекти макс – П.

Спортске терене и игралишта на отвореном пројектовати према важећим прописима за ту врсту објеката.

У моделовању спољних облика свих објеката користити пропорције архитектонског наслеђа и претежно природне материјале.

Наведени принцип применити и код мањих помоћних објеката, инфраструктурних пунктова, надстрешница против кише и сунца, самосталних санитарних објеката, као и при постављању слободних гарнитура за седење и одмор.

Објекти могу бити грађени од сваког традиционалног, природног чврстог материјала који је тренутно у употреби, са тенденцијом стварања повољне амбијенталне целине која је примерена окружењу.

Архитектонским облицима, употребљеним материјалима и бојама мора се тежити ка успостављању јединствене естетски визуелне целине базиране на етно концепту.

2.2. КРИТЕРИЈУМИ КОЈИМА СЕ УТВРЂУЈЕ ЗАБРАНА ГРАЂЕЊА НА ОДРЕЂЕНОМ ПРОСТОРУ ИЛИ ЗА ОДРЕЂЕНЕ ВРСТЕ ОБЈЕКТА

2.2.1. Заштитни појас јавних путева

Зоне заштите јавних путева чине заштитни појас пута и појас контролисане изградње, који су дефинисани Законом о путевима. Заштитни појас, са сваке стране јавног пута, има следеће ширине:

1) ДП I реда	20 m;
2) ДП II реда	10 m;
3) Општински путеви	5 m.

У заштитном појасу поред јавног пута ван насеља, забрањена је изградња грађевинских или других објеката, као и постављање постројења, уређаја и инсталација, осим изградње саобраћајних површина пратећих садржаја јавног пута, као и постројења, уређаја и инсталација који служе потребама јавног пута и саобраћаја на јавном путу.

У заштитном појасу може да се гради, односно поставља водовод, канализација, топловод, железничка пруга и други сличан објекат, као и телекомуникациони и електропроводови, инсталације, постројења и сл., по претходно прибављеној сагласности управљача јавног пута.

У појасу контролисане изградње (који је исте ширине као и заштитни појас), у складу са Законом о путевима, дозвољена је изградња по селективном принципу, у складу са донетим планским документима.

2.2.2. Заштитни пружни и инфраструктурни појас

Заштитни пружни појас дефинисан је Законом о железници и износи 100,0 m са обе стране пруге, рачунајући од осе крајњих колосека. У заштитном пружном појасу могу се градити објекти и инфраструктура по селективном приступу и условима Управљача у складу са наведеним Законом.

Инфраструктурни појас је земљишни појас са обе стране пруге, у ширини од 25 m, мерећи од осе крајњих колосека који функционално служи за употребу, одржавање и технолошки развој капацитета инфраструктуре.

У инфраструктурном појасу, осим у зони пружног појаса, изузетно се могу градити објекти који нису у функцији железничког саобраћаја, а на основу издате сагласности управљача инфраструктуре, која се издаје у форми решења, и уколико је изградња тих објеката предвиђена урбанистичким планом локалне самоуправе која прописује њихову заштиту и о свом трошку спроводи прописане мере заштите тих објеката.

2.2.3. Зоне заштите изворишта водоснабдевања

На подручјима која се користе као изворишта за снабдевање водом за пиће и за санитарно-хигијенске потребе одређују се три зоне санитарне заштите, и то: шира зона заштите, ужа зона заштите и зона непосредне заштите.

Заштитна зона око изворишта дефинисана је Законом о водама и *Правилником о начину одређивања и одржавања зона санитарне заштите изворишта водоснабдевања* („Службени гласник РС“, број 92/08), а кроз израду елабората о зонама санитарне заштите изворишта.

Зона непосредне заштите (зона I)-Зона I изворишта подземне воде формира се на простору изворишта непосредно око водозахватног објекта.

Зона I изворишта подземне воде засађује се декоративним зеленилом и растињем које нема дубоки корен и може се користити као сенокос. Зона I изворишта подземне воде, у којој не борави стално запослена особа, оградњује се ради спречавања неконтролисаног приступа људи и животиња заштитном оградом, која не може бити ближа од 3,0 m од водозахватног објекта који окружује.

У зони I не могу се градити или употребљавати објекти и постројења, користити земљиште или вршити друге делатности, ако то угрожава здравствену исправност воде на изворишту, као и друге радње дефинисане чланом 29. важећег Правилника.

Ужа зона заштите (зона II)-У зони II не могу се градити или употребљавати објекти и постројења, користити земљиште или вршити друге делатности, ако то угрожава здравствену исправност воде на изворишту, као и друге радње дефинисане чланом 28. важећег Правилника.

Шира зона заштите (зона III)-У зони III не могу се градити или употребљавати објекти и постројења, користити земљиште или вршити друге делатности, ако то угрожава здравствену исправност воде на изворишту, као и друге радње дефинисане чланом 27. важећег Правилника.

2.2.4. Зоне заштите око водних објеката (одбрамбених насипа и канала)

За планирање извођења објеката и радова **у зони насипа** прве одбрамбене линије предвидети такво уређење простора и његово коришћење којим се неће угрозити нормално функционисање одбрамбене линије, као и спровођење одбране од поплава. У зони одбрамбене линије, са брањене стране одбрамбеног насипа поштовати следеће:

- У појасу ширине 10 m од брањене ножице насипа оставити слободан простор за радно-инспекциону стазу и пролаз возила и механизације службе одбране од поплава и спровођења одбране од поплава. У том појасу није дозвољено планирати изградњу никаквих ни подземних ни надземних објеката, нити постављање ограда и слично;
- У појасу од 10 m до 30 m од брањене ножице насипа могу се планирати приступни путеви, паркинг простори и слични објекти нискоградње. Није дозвољено планирати изградњу надземних објеката, постављање ограда, копање бунара, канала и сл., нити планирати радове који би штетно утицали на насип прве одбрамбене линије и који би умањили његову сигурност са гледишта водопривреде;
- У појасу од 30 m до 50 m од брањене ножице насипа могућа је изградња, адаптација доградња и реконструкција објеката плитко фундираних (дубине фундирања максимално 1 m од постојеће коте терена). Није дозвољено планирати изградњу сутерена (подрума). У овом појасу може се планирати постављање цевовода, каблова и друге подземне инфраструктуре (дубине рова максимално до 1 m од постојеће коте терена);
- На растојању већем од 50 m од брањене ножице насипа могу се градити објекти, копати бунари, ровови, канали и др.

У зони одбрамбене линије, са небрањене стране одбрамбеног насипа поштовати следеће:

- У појасу ширине 10 m од небрањене ножице насипа оставити слободан простор за радно-инспекциону стазу и пролаз возила и механизације службе одбране од поплава и спровођења одбране од поплава;
- Није дозвољено планирати изградњу објеката који предвиђају укопавање у тело насипа, тј. нису дозвољени никакви објекти и радови којима би се могла довести у питање општа стабилност и функционалност насипа као заштитног објекта од високих вода;
- На високом обалном терену водотока, тамо где нема насипа, ширина радно инспекционих стаза је такође 10 метара, и на њима није дозвољено планирати изградњу објеката, јер су оне предвиђене за пролаз тешке грађевинске механизације која ради на одржавању водних објеката;
- У инундационом појасу насипа на удаљености од 10 до 50 метара од ножице насипа у којем постоји, или је планиран заштитни појас са шумом и заштитним зеленилом, није дозвољено планирати изградњу никаквих надземних и подземних објеката, и овај појас је саставни део одбрамбене линије;
- Чланом 133, став 1, тачка 1 Закона о водама („Службени гласник РС“, бр. 30/10, 93/12, 101/16 и 95/18), забрањено је на насипима и другим водним објектима, између осталог, обављати и друге радње којима се може угрозити стабилност тих објеката.

За планирање изградње објеката и извођења радова **у зони мелиорационих канала** поштовати следеће:

- Дуж обала канала планирати стално проходну и стабилну радно-инспекциону стазу ширине минимум 5 m у грађевинском подручју и 10 m у ванграђевинском подручју, за пролаз и рад механизације која одржава канал. У овом појасу не сме се планирати изградња никаквих надземних објеката (зграде, шахтови, вентили и др.), не сме се планирати садња дрвећа, постављање ограда и слично;
- У случају да се планира постављање инфраструктуре на водном земљишту, у експропријационом појасу канала, по траси која је паралелна са каналом, инсталацију планирати по линији експропријације канала, односно на минималном одстојању од ње (до 1 m), тако да међусобно, управно растојање између трасе

инсталације и ивице обале канала буде минимум 5 m у грађевинском подручју и 10 метара у ванграђевинском подручју;

- Подземна инфраструктура мора бити укопана минимум 1 m испод нивоа терена и димензионисана на оптерећења грађевинске механизације којом се одржава водни објекат, а која саобраћа приобалним делом. Кота терена је кота обале у зони радно инспекционе стазе;
- Сва евентуална укрштања инсталације са водотоком/каналом планирати под углом од 90°;
- Саобраћајне површине се планирају изван зоне експропријације канала. Уколико је потребна саобраћајна комуникација-повезивање леве и десне обале канала, планирати је уз изградњу пропуста или моста. Техничко решење пропуста или моста мора обезбедити постојећи водни режим и одржавати стабилност дна и косина канала;
- Обезбедити такво уређење простора и његово коришћење којим се неће угрозити нормално функционисање и одржавање каналске мреже и свих водних објеката, који ће обезбедити слободан протицајни профил, стабилност косина и дна канала, као и несметан пролаз возилима и механизацији у зони водних објеката.

2.2.5. Зона заштите електроенергетских објеката

Заштитни појас за надземне електроенергетске водове, са обе стране вода од крајње фазног проводника дефинисан је Законом о енергетици („Службени гласник РС“, број 145/14) и износи:

- 1) За напонски ниво од 1 kV до 35 kV:
 - за голе проводнике 10 m;
 - за слабо изоловане проводнике 4 m;
 - за самоносеће кабловске снопове 1 m;
- 2) За напонски ниво 35 kV, 15 m;
- 3) За напонски ниво 110 kV, 25 m.

Заштитни појас за подземне водове (каблове) износи:

- 1) За напонски ниво од 1 kV до 35 kV, укључујући и 35 kV, 1 m;
- 2) За напонски ниво 110 kV, 2 m;
- 3) За напонски ниво изнад 110 kV, 3 m.

Заштитни појас за трансформаторске станице на отвореном износи:

- 1) за напонски ниво од 1 kV до 35 kV, 10 m;
- 2) за напонски ниво 110 kV и изнад 110 kV, 30 m.

Свака градња испод или у близини далековода напона и 400 kV и 110 kV условљена је: Законом о енергетици („Службени гласник РС“, број 145/14), Законом о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 2/09, 81/09-испр., 64/10-одлука УС, 24/11, 121/12, 42/13-одлука УС, 50/13-одлука УС и 98/13-одлука УС, 132/14 и 145/14), Правилником о техничким нормативима за изградњу надземних електроенергетских водова називног напона од 1 kV до 400 kV („Службени лист СФРЈ“, број 65/88 и „Службени лист СРЈ“, број 18/92), Правилником о техничким нормативима за електроенергетска постројења називног напона изнад 1000 V („Службени лист СФРЈ“, број 4/74), Правилником о техничким нормативима за уземљења електроенергетских постројења називног напона изнад 1000 V („Службени лист СРЈ“, број 61/95), Законом о заштити од нејонизујућих зрачења („Службени гласник РС“, број 36/09) са припадајућим правилницима, од којих се посебно издвајају: Правилник о границама нејонизујућим зрачењима („Службени гласник РС“, број 104/09) и Правилник о изворима нејонизујућих зрачења од посебног интереса, врстама извора, начину и периоду њиховог испитивања („Службени гласник РС“, број 104/09), SRPS N.C0.105-Техничким условима заштите подземних металних цевовода од утицаја електроенергетских постројења („Службени лист СФРЈ“, број 68/86), SRPS N.C0.101-Заштитом телекомуникационих постројења од утицаја електроенергетских постројења-Заштита од опасности, SRPS N.C0.102-Заштитом телекомуникационих постројења од утицаја електроенергетских постројења-Заштита од сметњи („Службени лист СФРЈ“,

број 68/86), као и SRPS N.C0.104-Заштита телекомуникационих постројења од утицаја електроенергетских постројења - увођење телекомуникационих водова у електроенергетска постројења („Службени лист СФРЈ“, број 49/83).

У случају градње испод или у близини далековода, потребна је сагласност АД „Електромрежа Србије“ Београд.

Остали општи технички услови:

- Приликом извођења радова као и касније приликом експлоатације планираних објеката, водити рачуна да се не наруши сигурносна удаљеност од 5 m у односу на проводнике далековода напонског нивоа 110 kV;
- Испод и у близини далековода не може се садити високо дрвеће, које се својим растом може приближити на мање од 5 m у односу на проводнике далековода напонског нивоа 110 kV;
- Забрањено је коришћење прскалица и воде у млазу за заливање уколико постоји могућност да се млаз воде приближи на мање од 5 m од проводника далековода напонског нивоа 110 kV;
- Забрањено је складиштење лако запаљивог материјала у заштитном појасу далековода;
- Нисконапонске, телефонске прикључке, прикључке на кабловску телевизију и друге прикључке извести подземно у случају укрштања са далеководом;
- Приликом извођења било каквих грађевинских радова, нивелације терена, земљаних радова и ископа у близини далековода, ни на који начин се не сме угрозити статичка стабилност стубова далековода. Терен испод далековода се не сме насипати;
- Све металне инсталације (електроинсталације, грејање и сл.) и други метални делови (ограде и сл.) морају да буду прописно уземљени. Нарочито водити рачуна о изједначењу потенцијала.

2.2.6. Зона заштите коридора електронских комуникационих система веза

Заштита телекомуникационих коридора, и изградња инфраструктурних и других објеката у близини електронских комуникационих коридора мора бити у складу са Правилником о захтевима за утврђивање заштитног појаса за електронске комуникационе мреже и припадајућих средстава радио-коридора и заштитне зоне и начину извођења радова приликом изградње објеката („Службени гласник РС“, број 16/12).

2.2.7. Зона заштите термоенергетске инфраструктуре

За гасоводе притиска већег од 16 бара

Појас шире заштите гасовода-заштитни појас гасовода је појас ширине 400 m (по 200 m са обе стране од гасовода, рачунајући од осе гасовода), у ком други објекти утичу на сигурност гасовода, али и обрнуто, гасовод утиче на друге објекте у свом окружењу.

Појас уже заштите гасовода-заштитни појас насељених зграда је простор у коме гасовод утиче на сигурност насељених зграда, рачунајући од спољних ивица зграда, а за транспортни гасовод Тилва-Бела Црква овај појас је укупне ширине 60 m (по 30 m од осе гасовода мерено са обе стране осе цевовода).

У појасу уже заштите гасовода, након изградње гасовода, не могу се градити зграде намењене за становање или боравак људи, без обзира на коефицијент сигурности са којим је гасовод изграђен и без обзира на то у који је разред појас гасовода сврстан.

Експлоатациони појас ширине 12 m (по 6 m од осе гасовода мерено са обе стране осе цевовода) јесте простор у ком се не смеју постављати трајни или привремени објекти за време експлоатације гасовода или предузимати друга дејства која би могла да утичу на стање, погон или интервенције на гасоводу, сем објеката у функцији гасовода.

У експлоатационом појасу гасовода могу се градити само објекти у функцији гасовода. Изградња нових објеката не сме угрозити стабилност, безбедност и поуздан рад гасовода.

У експлоатационом појасу гасовода није дозвољено садити дрвеће и друго растиње чији корени досежу дубину већу од 1 m, односно за које је потребно да се земљиште обрађује дубље од 0,5 m.

У експлоатационом појасу гасовода не могу се изводити радови и друге активности, осим пољопривредних радова дубине до 0,5 m, без писменог одобрења енергетског субјекта који је власник или корисник гасовода.

За гасоводе притиска до 16 бара

У зависности од притиска заштитни појас гасовода је:

- 1) За ПЕ и челичне гасоводе $MOP \leq 4 \text{ bar}$ -по 1 m од осе гасовода на обе стране;
- 2) За челичне гасоводе $4 \text{ bar} < MOP \leq 10 \text{ bar}$ -по 2 m од осе гасовода на обе стране;
- 3) За ПЕ гасоводе $4 \text{ bar} < MOP \leq 10 \text{ bar}$ -по 3 m од осе гасовода на обе стране;
- 4) За челичне гасоводе $10 \text{ bar} < MOP \leq 16 \text{ bar}$ -по 3 m од осе гасовода на обе стране.

У заштитном појасу гасовода не смеју се изводити радови и друге активности изузев пољопривредних радова дубине до 0,5 m без писменог одобрења оператора дистрибутивног система. У заштитном појасу гасовода забрањено је садити дрвеће и друго растиње чији корени досежу дубину већу од 1 m, односно за које је потребно да се земљиште обрађује дубље од 0,5 m. Приликом изградње гасовода укрштање гасовода и јавних путева врши се у складу захтевима овог правилника и условима управљача јавног пута.

2.2.8. Зона заштите око противградних станица

Око објеката противградних станица, у кругу полупречника 500,0 m дефинисана је заштитна зона утицаја противградне станице. Изградња било каквих објеката у овој зони могућа је само по обезбеђивању посебне сагласности и мишљења Републичког хидрометеоролошког завода Републике Србије.

2.2.9. Заштита станишта заштићених и строго заштићених врста и еколошких коридора са заштитним зонама

Мере заштитне зоне еколошких коридора и станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја:

1. У појасу од 500 m од еколошког коридора/станишта:
 - Забрањује се изградња ветропаркова и појединачних ветрогенератора (турбина);
 - Забрањују се планска решења којима се нарушавају карактеристике хидролошког режима од којих зависи функционалност коридора и опстанак врста и станишних типова.
2. У појасу од 200 m од еколошког коридора/станишта:
 - Услов за изградњу укопаних складишта је да се њихово дно налази изнад коте максималног нивоа подземне воде, уз примену грађевинско-техничких решења којим се обезбеђује спречавање емисије загађујућих материја у околни простор;
 - Планским решењима мора се обезбедити:
 - примена мера заштите коридора/станишта од утицаја светлости, буке и загађења
 - дефинисање посебних правила озелењавања уз забрану коришћења инвазивних врста (списак најучесталијих инвазивних врста Панонског биогеографског региона је у образложењу).

3. У појасу од 200 m од еколошког коридора/станишта, изузев у грађевинском подручју насеља:

- Забрањује се изградња нових салаша;
- На постојећим салашима дозвољена је реконструкција, доградња и надоградња постојећих објеката, без промене постојеће намене објекта, у циљу побољшања санитарно-хигијенских услова живота и рада на салашу;
- На постојећим салашима дозвољена је:
 - доградња постојећих објеката до 50%;
 - надоградња постојећих објеката до макс. П+1;
- Изградња надземних објеката се ограничава:
 - на воћарско-виноградарске кућице и оставе за смештај воћа у воћњацима и виноградима;
 - на пољопривредне и водопривредне објекте неопходне за одрживо коришћење коридора или датог станишта (објекти сточарства на пашњацима, рибарства код рибака и сл.), који су лоцирани и изграђени у складу са условима заштите природе;
- Изградња инфраструктуре, уз примену следећих услова:
 - трасе саобраћајница планирати најкраћим путем преко еколошких коридора или комплекса станишта од већег броја субјединица;
- Применити посебна техничко-технолошка решења која спречавају колизију и електрокуцију птица код електричних водова ниског и средњег напона.

4. У појасу од 200 m од еколошког коридора/станишта на грађевинском земљишту (грађевинско подручје насеља и грађевинско земљиште ван грађевинског подручја насеља):

- Услов за изградњу објеката је да њихове граничне вредности индикатора буке на граници идентификованих (означених) природних станишта заштићених врста са другим наменама простора не прелази 50 dB (A) за дан и вече, односно 40 dB (A) за ноћ, а њихово осветљавање не делује на станиште или коридор.

5. У појасу од 50 m од еколошког коридора или станишта:

забрањује се:

- Примена техничких решења којима се формирају рефлектујуће површине (нпр. стакло, метал) усмерене према коридору или значајном станишту;
- Уситњавање парцела за потребе формирања грађевинског земљишта, изузев за инфраструктурне објекте.

Примењују се следеће мере:

- Очувати проходност еколошког коридора површинских вода: забраном ограда појаса уз обалу или применом типова оgrade који омогућују кретање ситних животиња;
- Обезбедити континуитет зеленог тампон појаса између простора људских активности и коридора/станишта у ширини од 10 m код постојећих објеката, а 20 m код планираних објеката и то у складу са типом вегетације коридора/станишта. Овај појас графички приказати у планској и пројектној документацији;
- Објекте који захтевају поплочавање и/или осветљење лоцирати на мин. 20 m удаљености од границе коридора/станишта.

6. У појасу од 50 m од еколошког коридора или станишта (пољопривредно, шумско и водно земљиште) забрањена је изградња објеката, осим:

- Надземне инфраструктуре, чија траса најкраћим путем прелази преко еколошких коридора, станишта или комплекса станишта од већег броја субјединица;
- Водопривредних објеката и њихове пратеће инфраструктуре.

7. У појасу од 50 m од еколошког коридора или станишта на грађевинском земљишту (насеље, радне зоне, викенд зоне, туристичко-рекреативне и сл.):

- Услов за изградњу вештачких површина (паркинг, спортски терени и сл.) је да се на парцели формира уређена зелена површина са функцијом одржавања континуитета зеленог појаса коридора или тампон зоне станишта;
- Услов за изградњу саобраћајница са тврдим застором за моторна возила (у насељима, као и приступних саобраћајница водопривредним објектима ван насеља) јесте примена техничких мера којима се обезбеђује безбедан прелаз за ситне животиње и смањују утицаји осветљења, буке и загађења коридора/станишта.

V ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА

1. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ И УЧЕСНИЦИ У ИМПЛЕМЕНТАЦИЈИ

Имплементација Просторног плана, представља процес примене и спровођења циљева и решења утврђених Просторним планом. Реализација овог процеса захтева дефинисање система управљања просторним развојем (у оквиру актуелног законодавства и институционалног амбијента), утврђивање потребних активности, мера и инструмената за имплементацију, утврђивање приоритета у имплементацији, као и утврђивање учесника у процесу имплементације и њихових обавеза, овлашћења и одговорности.

Управљање просторним развојем се заснива на постојећем систему управљања у Републици Србији и подразумева координиране активности различитих нивоа органа државне управе у процесу коришћења, уређења, развоја и заштите планског подручја: државни ниво-ресорна министарства Владе Републике Србије; покрајински ниво-ресорни покрајински секретаријати и Покрајинска влада и ниво локалних самоуправа-ресорна одељења и службе јединица локалне самоуправе. Управљање просторним развојем представља процес доношења одлука, заснованих на реализацији циљева и решења утврђених Просторним планом, при чему приоритет имају функције и садржаји од заједничког, јавног значаја. Примарну одговорност за реализацију ових садржаја имају наведени органи државне управе.

Без њихове реализације, не могу се очекивати значајни развојни ефекти у другим областима привређивања. Највећи значај у овом погледу има спровођење границе подручја посебне намене, као и граница просторних целина и изградња мреже и објеката инфраструктуре. Посебно је значајно уређење локалитета који су у функцији развоја едукативних, спортско рекреативних и туристичких активности, као и усклађивање свих активности у оквиру посебне намене простора са мерама заштите природе. Наведени државни органи, у складу са својим овлашћењима, обавезама и одговорностима, морају бити координатори планираних активности и актера у процесу имплементације. Активности свих нивоа управљања морају бити међусобно усклађене.

Овај Просторни план представља основу за одрживи просторни развој, пре свега рурални и развој туризма. Просторни план даје смернице и правила за еколошку повезаност и уређеност простора, а све активности су усклађене са мерама заштите природе и животне средине.

Учесници у остваривању Просторног плана у Републици Србији су органи и институције на националном, регионалном и локалном нивоу, које се пре свега баве заштитом природних и културних добара и природних ресурса, као и развојем привреде, првенствено туризма, пољопривреде, шумарства и водопривреде.

У имплементацији овог Просторног плана учествују:

- Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре;
- Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде;
- Министарство заштите животне средине;
- Министарство унутрашњих послова, Сектор за ванредне ситуације;
- Министарство одбране, Сектор за материјалне ресурсе, Управа за инфраструктуру;
- Републички хидрометеоролошки завод Србије;
- Републички сеизмолошки завод;
- Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине;
- Покрајински завод за заштиту природе;
- Покрајински секретаријат за енергетику, грађевинарство и саобраћај;
- Покрајински секретаријат за регионални развој, међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу;

- Покрајински секретаријат за привреду и туризам;
- Покрајински секретаријат за пољопривреду, водопривреду и шумарство;
- Општина Бела Црква;
- ЈКП „Белоцрквански комуналац“, Бела Црква (Управљач);
- ЈВП „Воде Војводине“, Нови Сад;
- ЈП „Белоцрквански Водовод и канализација“, Бела Црква;
- ЈП „Путеви Србије“, Сектор за стратегије, пројектовање и развој, Београд;
- АД „Електромрежа Србије“, Београд;
- Оператор дистрибутивног система „ЕПС Дистрибуција“ д.о.о. Београд;
- ЈП „Србијагас“, Нови Сад;
- ЈП „Транснафта“;
- ЈП „Емисиона техника и везе“, Сектор техника, Београд;
- ЈП „Војводина шуме“, Петроварадин;
- ЈП „Пошта Србије“, Дирекција за поштанску мрежу, Београд;
- Завод за заштиту споменика културе, Панчево;
- „НИС“ АД, Гаспром Њефт, Нови Сад;
- Теленор д.о.о., Нови Београд;
- „VIP mobile“ д.о.о., Нови Београд;
- „Телеком Србија“, Дирекција за технику, функција за планирање и развој мреже, Сектор за планирање и развој транспортне телекомуникационе мреже, Нови Београд;
- „SBB-Српске кабловске мреже“ д.о.о., Београд;
- „Инфраструктура Железнице Србије“ АД, Београд;
- Директорат за цивилно ваздухопловство, Сектор за ваздушну пловидбу, Београд;
- Центар за разминирање, Београд;
- Туристичка организација општине Бела Црква;
- ПИК „Јужни Банат“ АД, Бела Црква;
- Удружење грађана „Аурора“, Бела Црква.

2. СМЕРНИЦЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Основни плански документи вишег реда на којима је заснована израда овог Просторног плана је ППРС, односно РПП АПВ чије су одредбе у потпуности испоштоване у смислу просторних решења за ово подручје, основне смернице за коришћење и уређење пољопривредног, водног и шумског и грађевинског земљишта, основна начела и критеријуми за заштиту природних добара и заштиту животне средине, концепција развоја туризма, концепција развоја села и унапређења квалитета живљења, те дефинисање коридора основних инфраструктурних система. Такође, испоштоване су смернице развоја дате у Просторном плану подручја посебне намене СРП „Делиблатска пешчара“, Просторном плану подручја посебне намене међународног пловног пута Е-80 Дунав (паневропски коридор VII) као и Просторном плану подручја посебне намене инфраструктурног коридора транспортног гасовода СГС Тилва-Бела Црква са елементима детаљне регулације а које се односе на подручје у обухвату овог Просторног плана.

Испоштована је и важећа просторно-планска и урбанистичка документација за ово подручје:

- Просторни план општине Бела Црква („Службени лист општине Бела Црква“, број 08/08);
- План генералне регулације белоцркванских језера, („Службени лист општине Бела Црква“, број 8/06);
- План детаљне регулације за комплекс марина код Старе Паланке, („Службени лист општине Бела Црква“, број 9/08);
- План детаљне регулације викенд насеља КЛОСТЕР код Старе Паланке, „Службени лист општине Бела Црква“, број 3/13).

Такође, коришћена је Студија заштите-Предео изузетних одлика „Караш-Нера“-Предлог за стављање под заштиту као заштићеног подручја II категорије коју је урадио Покрајински Завод за заштиту природе, Нови Сад 2011 и План управљања пределом изузетних одлика „Караш-Нера“ за период 2016.-2025. године, Бела Црква, 2015.

На посматраном подручју обухваћеног овим Планом има неколико исто хијерархијских Планова али је сваки важећи за „посебну намену“. Тако се:

- Просторни план подручја посебне намене ПИО „ Караш-Нера“ спроводи директно у делу посебне намене;
- Просторни план подручја посебне намене СРП „Делиблатске пешчаре“, односи се на Делиблатску пешчару и мора бити усаглашен са мерама датим за овај План јер се ради о природним добрима и ту нема конфликта;
- Просторни план подручја посебне намене међународног пловног пута Е-80 Дунав (паневропски коридор VII), односи се само на реку Дунав као пловни пут и садржаје који је прате;
- Просторни план подручја посебне намене инфраструктурног коридора транспортног гасовода СГС Тилва-Бела Црква односи се само на изградњу коридора гасовода (налази се у фази доношења);
- За остале просторе, ван граница посебне намене, до доношења новог Просторног плана примењиваће се важећи Просторни план општине Бела Црква („Службени лист општине Бела Црква“, број 8/08) у оним деловима у којима није у супротности са овим Планом и плановима вишег реда.

Овим Планом дефинисано је уређење, коришћење и заштита на заштићеном подручју ПИО „Караш-Нера“, тако да се то подручје ставља ван снаге у Просторном плану општине Бела Црква и неће се примењивати у делу у којем је у супротности са ПППН. Стим у вези потребно је да се Просторни план општине Бела Црква усагласи са овим Планом као планом вишег реда , односно планом ширег подручја, обзиром да је у току израда измена и допуна ППО Бела Црква. Такође је неопходно усаглашавање планске документације нижег хијерархијског нивоа са овим Планом. Правила употребе земљишта, правила уређења и правила грађења у оквиру подручја посебне намене ПИО „Караш-Нера“, према утврђеним режимима заштите дата су у поглављу IV овог Просторног плана. Поред тога, дате су основне смернице за простор ван заштићеног подручја ПИО „Караш-Нера“ кроз поглавље „Правила уређења и грађења за простор ван заштићеног подручја ПИО Караш-Нера“, (по основним категоријама земљишта и то за пољопривредно, шумско, водно и грађевинско земљишта).

За локалитете у заштићеном подручју, односно издвојеним просторним целинама „Караш“, „Нера“ и „Мали песак“, који представљају посебну намену, примењују се основни услови/правила уређења и грађења директно из овог Просторног плана. План детаљне регулације потребно је израдити за визиторске центре. Приликом израде Плана детаљне регулације неопходно је прибавити услове организација и јавних предузећа у чијој је надлежности њихово издавање.

Сви остали локалитети који се налазе у границама заштићеног подручја, а дефинисани су овим Планом, према утврђеном режиму заштите, реализоваће се директно из Просторног плана у складу са датим условима. За реконструкцију линијске саобраћајне инфраструктуре (путеви, железничка пруга) услови се прописују на основу услова из овог Просторног плана и пројектно-техничке документације и услова имаоца јавних овлашћења надлежних за коришћење путне и железничке инфраструктуре.

Електроенергетска инфраструктура

Планирани 110 kV далековод ће се спроводити Планом детаљне регулације за изградњу далековода ДВ 110 kV Бела Црква-Велико Градиште деоница на територији општине Бела Црква („Службени лист општине Бела Црква“, број 9/13).

Транспортни гасовод - Планирани транспортни гасовод од сабирне гасне станице Тилва до ГМРС „Бела Црква“ ће се спроводити Просторним планом подручја посебне намене инфраструктурног коридора транспортног гасовода, сабирна гасна станица Тилва-Бела Црква са елементима детаљне регулације („Службени АПВ“, број 57/2017).

Дистрибутивна гасоводна мрежа - Приликом пројектовања, изградње и експлоатације дистрибутивне гасоводне мреже испоштовати услове који су дати у Правилнику о условима за несметану и безбедну дистрибуцију природног гаса гасоводима притиска до 16 bara („Службени гласник РС“, број 86/15).

Гранични прелаз Врачев Гај - Гранични прелаз је намењен искључиво друмском путничком саобраћају, па је сходно томе потребно инфраструктурно и капацитивно опремање за путничке саобраћајне токове који се очекују.

У оквиру комплекса граничног прелаза сви планирани садржаји треба да су усклађени са потребама активних корисника (Министарство унутрашњих послова-МУП, Управа Царине-УЦ).

За правилну поставку диспозиције садржаја неопходно је установити функционално-технолошке и хигијенско-техничке услове за рад и боравак свих запослених и ускладити их са важећим стандардима примењујући савремена техничка решења.

За реализацију свих потребних садржаја неопходна је израда Плана детаљне регулације и техничке документације (идејни пројекат, пројекат за грађевинску дозволу и пројекат за извођење).

Етно село - Етно село је туристичко - угоститељски објект којег чини скуп грађевински издвојених објеката са услугама смештаја, исхране и конзумирања пића којим као целином управља домаћин угоститељ. Концепција уређења, грађења и коришћења садржаја етно села базира се на традиционалном градитељству, начину спремања хране и пића и уопште, древном односу човека према природи и њеним плодовима.

За потребе архитектонско-урбанистичке разраде за комплекс етно-села је обавезна израда Плана детаљне регулације са правилима грађења из овог Плана као смерницама.

3. ПРИОРИТЕТНА ПЛАНСКА РЕШЕЊА И ПРОЈЕКТИ

Планска решења су Просторним планом приказана у складу са циљевима просторног развоја по областима и односе се превасходно на подручје посебне намене.

Приоритетне активности на имплементацији Просторног плана утврђују се за прве четири године примене Просторног плана, за период до 2023. године. Приоритетне активности утврђују се по областима од стратешког значаја за подручје посебне намене.

Приоритетне активности 1:	
ЗАШТИТА ПРИРОДНИХ И КУЛТУРНИХ ДОБАРА И ВРЕДНОСТИ КАРАКТЕРА ПРЕДЕЛА	
-	Идентификација граница целина и подцелина заштићеног подручја ПИО „Караш – Нера“, на катастарском плану, у складу са покрајинском скупштинском Одлуком о заштити предела изузетних одлика „Караш – Нера“;
-	Активно учешће локалног становништва у остваривања заједничких интереса и реализацији утврђених мера заштите на заштићеном подручју;
-	Просторни развој подручја посебне намене, у складу са очувањем и заштитом природних, културних и осталих створених вредности;
-	Уређење планираних локалитета на просторима који су значајни за очување биодиверзитета у складу са мерама заштите природе;

Приоритетне активности 2:	
РАЗВОЈ ТУРИЗМА – ФОРМИРАЊЕ ТУРИСТИЧКИХ ЛОКАЛИТЕТА И САДРЖАЈА ТУРИСТИЧКЕ ПОНУДЕ	
-	Развој локалитета туристичког развоја кроз улагања у туристичку инфраструктуру и туристичку супраструктуру;
-	Интегрисање локалитета туристичког развоја кроз међуопштинску, међурегионалну и прекограничну сарадњу у јединствену туристичку понуду ПИО „Караш – Нера, као препознатљиву туристичку дестинацију;
-	Развој туристичких производа/атрактивности и облика туризма у оквиру локалитета туристичког развоја у функцији заштите и презентације природних и културних добара;
-	Постављање система туристичке сигнализације у оквиру мреже туристичких локалитета и туристичких праваца;
-	Туристичка презентација природних и непокретних културних добара у оквиру унапређења туристичке понуде на подручју ПИО „Караш – Нера“.

Приоритетне активности 3:	
РАЗВОЈ ИНФРАСТРУКТУРНИХ СИСТЕМА	
-	Повезивање насеља и туристичких локалитета реализацијом нових општинских и приступних путева;
-	Активности на реализацији стаза немоторних кретања (бициклистичке и туристичко - пешачке стазе) – пројектовање, изградња, обележавање истих; активности на реализацији планираних осматрачница и надстрешница;
-	Обезбеђење садржаја и минималне инфраструктурне опремљености за сваку од дефинисаних туристичких локација и туристичких праваца;
-	Регулација бујичних водотока и спровођење антиерозионих радова у сливу.

Приоритетне активности 4: ЗАШТИТА ПРИРОДНИХ РЕСУРСА И ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	
-	Санација и рекултивација деградираних простора у оквиру подручја посебне намене:
-	Формирање заштитних појасева зеленила у складу са условима и мерама заштите природе;
-	Успостављање мреже мониторинг станица за праћење квалитета површинских и подземних вода, земљишта, ваздуха и биомониторинга у поступку израде локалног регистра извора загађивања животне средине;
-	Усклађивање ратарске, воћарске и виноградарске производње са мерама заштите прописаним за ово подручје;
-	Стимулисање одрживог пашарења и подстицање узгоја аутохтоних раса говеда и оваца на деловима заштићеног подручја у којима постоје услови за ове активности;
-	

Приоритетне активности 5: ИЗРАДА НОВЕ ПЛАНСКЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ	
-	Израда планова детаљне регулације за изградњу визиторских центара и комплекс етно – села;
-	Израда плана детаљне регулације за изградњу „ Друмско – граничног прелаза Врачев Гај“ између Републике Румуније и Републике Србије у циљу остваривања прекограничне сарадње и за изградњу осталих приступних путева , уколико дође до потребе заузимања новог земљишта;
-	Израда Плана детаљне регулације за <u>изградњу постројења за пречишћавање отпадних вода</u> , на пољопривредном земљишту;
-	Израда Плана детаљне регулације у случајевима захтева за променом хијерархијске дефиниције атарских путева
-	Уколико је потребно дефинисати регулацију, обавезна је израда Плана детаљне регулације. Изградња нових канала вршиће се на основу Плана детаљне регулације .
-	Израда плана јединица локалне самоуправе (ППО Бела Црква) и његово усклађивње са овим Просторним планом, кроз примену утврђених смерница;

4. МЕРЕ И ИНСТРУМЕНТИ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ

Управљање заштитом, развојем, уређењем и коришћењем подручја у обухвату Просторног плана, засниваће се на развојно-управљачким документима, изворима финансирања, стимулативним политикама, институционалној подршци, информатичкој, промотерско-маркентишкој, истраживачкој и другим подршкама.

Средства за финансирање приоритетних пројеката просторног уређења, обезбедиће се из буџета и других извора финансирања-буџета АП Војводине, општине Бела Црква, посебних међународних фондова, као и средстава грађана, корисника и инвеститора на подручју обухвата Просторног плана.

Б) ГРАФИЧКИ ДЕО

В) ПРИЛОГ

Списак закона од значаја за израду Просторног плана:

- Закон о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13-УС, 50/13-УС, 98/13-УС, 132/14, 145/14 и 83/18);
- Правилник о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања („Службени гласник РС“, број 64/15);
- Закон о заштити природе („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 91/10-исправка и 14/16);
- Закон о потврђивању Европске конвенције о пределу („Службени гласник РС“-Међународни уговори, број 4/11);
- Закон о култури („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 13/16 и 30/16-исправка);
- Закон о културним добрима („Службени гласник РС“, бр. 71/94, 52/11-др. закон, 52/11-др. закон и 99/11-др. закон);
- Закон о регионалном развоју („Службени гласник РС“, бр. 51/09, 30/10 и 89/15-др. закон);
- Закон о територијалној организацији Републике Србије („Службени гласник РС“, број 129/07, 18/16 и 47/18);
- Закон о државном премеру и катастру („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 18/10, 65/13, 15/15-УС, 96/15, 113/17-др. закон, 27/18-др. закони 41/18-др. закон);
- Закон о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 129/07 и 83/14-др. закон, 101/16-др. закон и 47/18);
- Закон о утврђивању надлежности Аутономне покрајине Војводине („Службени гласник РС“, бр. 99/09 и 67/12-УС);
- Закона о јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 42/91, 71/94 и 79/05-др. закон и 83/14-др. закон);
- Закон о експропријацији („Службени гласник РС“, бр. 53/95, 23/01-СУС, „Службени лист СРЈ“, број 16/01-СУС и „Службени гласник РС“ бр. 20/09 и 55/13-УС);
- Закон о пољопривредном земљишту („Службени гласник РС“, бр. 62/06, 65/08-др. закон, 41/09, 112/15 и 80/17);
- Закон о пољопривреди и руралном развоју („Службени гласник РС“, бр. 41/09, 10/13-др. закон и 101/16);
- Закон о сточарству („Службени гласник РС“, бр. 41/09, 93/12 и 14/16);
- Закон о ветеринарству („Службени гласник РС“, бр. 91/05, 30/10 и 93/12);
- Закон о добробити животиња („Службени гласник РС“, број 41/09);
- Закон о водама („Службени гласник РС“, бр. 30/10, 93/12, 101/16 и 95/18);
- Закон о водама („Службени гласник РС“, бр. 46/91, 53/93, 53/93-др. закон, 67/93-др. закон, 48/94-др. закон, 54/96, 101/05-др. закон, престао да важи осим одредаба чл. 81. до 96.);
- Закон о путевима („Службени гласник РС“, број 41/18);
- Закон о безбедности саобраћаја на путевима („Службени гласник РС“, бр. 41/09, 53/10, 101/11, 32/13-УС, 55/14, 96/15-др. закон, 9/16-УС, 24/18, 41/18 и 41/18-др. закон);
- Закон о железници („Службени гласник РС“, бр. 45/13 и 91/15);
- Закон о безбедности и интероперабилности железница („Службени гласник РС“, бр. 104/13, 66/15-др. Закон, 92/15 и 9/16-УС);
- Закон о заштити животне средине („Службени гласник РС“, бр. 135/04, 36/09, 36/09-др. закон, 72/09-др. закон, 43/11-УС и 14/16);
- Закон о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 25/15);
- Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 88/10);
- Закон о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 36/09);
- Закон о заштити ваздуха („Службени гласник РС“, бр. 36/09 и 10/13);
- Закон о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС“, бр. 36/09 и 88/10);
- Закон о заштити земљишта („Службени гласник РС“, број 112/15);

- Закон о здравственој заштити („Службени гласник РС“, бр. 107/05, 72/09-др. закон, 88/10, 99/10, 57/11, 119/12, 45/13, 45/13-др. закон, 93/14, 96/15, 106/15 и 113/17-др. закон);
- Закон о заштити од нејонизујућих зрачења („Службени гласник РС“ број 36/09);
- Закон о управљању отпадом („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10 и 14/16);
- Закон о биоцидним производима („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 92/11 и 25/15);
- Закон о хемикалијама („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 92/11, 93/12 и 25/15);
- Закон о заштити од јонизујућих зрачења и нуклеарној сигурности („Службени гласник РС“, бр. 36/09 и 93/12);
- Закон о цевоводном транспорту гасовитих и течних угљоводоника и дистрибуцији гасовитих угљоводоника („Службени гласник РС“ број 104/09);
- Законом о експлозивним материјама, запаљивим течностима и гасовима („Службени гласник РС“ бр. 44/77, 45/85 и 18/89 и „Службени гласник РС“, бр. 53/93, 67/93, 48/94, 101/05 -др закон и 54/15-др. закон);
- Закон о туризму („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 99/11-др. закон, 93/12 и 84/15);
- Закон о спорту („Службени гласник РС“, број 10/16);
- Закон о рударству и геолошким истраживањима („Службени гласник РС“, број 101/15);
- Закон о електронским комуникацијама („Службени гласник РС“, бр. 44/10, 60/13-УС и 62/14);
- Закон о енергетици („Службени гласник РС“, број 145/14);
- Закон о енергетици („Службени гласник РС“, бр. 57/11, 80/11-исправка, 93/12 и 124/12, престао да важи осим одредаба члана 13. став 1. тачка 6) и став 2. у делу који се односи на тачку 6) и члан 14. став 2.);
- Закон о шумама („Службени гласник РС“, бр. 30/10, 93/12 и 89/15);
- Закон о шумама („Службени гласник РС“ бр. 46/91, 83/92, 53/93-др. закон, 54/93, 60/93-исправка, 67/93-др. закон, 48/94-др. закон, 54/96, 101/05-др. закон, престао да важи осим одредби чл. 9. до 20.);
- Закон о дивљачи и ловству („Службени гласник РС“, број 18/10);
- Закон о заштити и одрживом коришћењу рибљег фонда („Службени гласник РС“, број 128/14);
- Закон о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама („Службени гласник РС“, бр. 87/18);
- Закон о транспорту опасног терета („Службени гласник РС“, број 88/10);
- Закон о транспорту опасне робе („Службени гласник РС“, бр. 104/16, 83/18 и 95/18-др. закон);
- Закон о одбрани („Службени гласник РС“, бр. 116/07, 88/09, 88/09-др. закон, 104/09-др. закон и 10/15);
- Закон о заштити од пожара („Службени гласник РС“, бр. 111/09 и 20/15);
- Закон о одбрани од града („Службени гласник РС“, број 54/15);
- Уредба о категоризацији државних путева („Службени гласник РС“, бр. 105/13, 119/13 и 93/15);
- Уредба о класификацији вода („Службени гласник РС“, број 5/68);
- Уредба о еколошкој мрежи („Службени гласник РС“, број 102/10);
- Уредба о режимима заштите („Службени гласник РС“, број 31/12);
- Покрајинска скупштинска одлука о заштити Предела изузетних одлика „Караш-Нера“ („Службени лист АПВ“, број 14/15 и 54/18) и др.

Документи релевантни за просторно планирање су стратегије развоја појединих области донете на државном и покрајинском нивоу:

- Стратегија пољопривреде и руралног развоја Републике Србије за период 2014.- 2024. године („Службени лист РС“, број 85/14);
- Стратегија безбедности саобраћаја на путевима Републике Србије за период од 2015. до 2020. године („Службени лист РС“, број 64/15);
- Стратегија развоја водног саобраћаја Републике Србије од 2015. до 2025. године („Службени лист РС“, број 3/15);
- Стратегија развоја туризма Републике Србије за период од 2016. до 2025. године („Службени гласник РС“, број 98/16);
- Стратегија биолошке разноврсности Републике Србије за период од 2011. до 2018. године („Службени гласник РС“, број 13/11);
- Национална стратегија одрживог коришћења природних ресурса и добара („Службени гласник РС“, број 33/12);
- Национални програм заштите животне средине („Службени гласник РС“, број 12/10) и др.

